



ΣΑΤΑ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΝ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΔΙΣΕΚΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1868

Ἐκδοθὲν ὑπὸ Μαρίνου Π. Βρετοῦ.

Τὸ μὲν ἑορτολόγιον ἀνεθεωρήθη παρὰ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Κ. Εὐσταθίου Κλεβούλου· τὸ δὲ ἀστρονομικὸν μέρος συνετάχθη παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰ. Γ. Παπαδάκη, Καθηγητοῦ τῆς ἀστρονομίας ἐν τῷ Ἀθήνησιν Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.



(ΕΤΟΣ η΄.)

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, παρὰ τῷ ἐκδότη 8, rue Miroménil,

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, παρὰ τῷ φωτογράφῳ Κ. Δημητρίῳ Κωνσταντίνῳ ἐν
ὁδῷ Αἰόλου, πλησίον τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Ἀνατολῆς.

ΕΦΙΣΤΩΜΕΝ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗΝ ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΠΙΛΟΓΟΥ.



Photographie par BINGHAM

ΜΑΡΙΑ ΕΥΓΕΝΕΙΟΥ ΤΡΟΥΖΑΔ

ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΓΡΙΚΑ

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ

ΤΟΥ Δισέκτου ΕΤΟΥΣ αωζη'.

- Ἰνδικτιῶνος ἔτος ια'.
- Ἡλίου Κύκλος ιβ'.
- Σελήνης Κύκλος δ'.
- Σελήνης Θεμέλιον ιε'.
- Κρεωφαγίας ἡμέραι μβ'.
- Τὸ Τριώδιον ἄρχεται Ἰανουαρίου κα', ἑωθινὸν ια', ἤχος πλ. δ'.
- Ἡ Ἀπόκριως, Φεβρουαρίου δ'.
- Ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ ἄρχεται Φεβρουαρίου ιβ'.
- Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆ ἁγία καὶ μεγάλη Δευτέρα.
- Νομικὸν Πάσχα, Μαρτίου λ'.
- Λατίνων Πάσχα, Μαρτίου λα'.
- Τὸ Ἅγιον Πάσχα, Μαρτίου λα'.
- Τῆς Ἀναλήψεως, Μαΐου θ'.
- Τῆς Πεντηκοστῆς, Μαΐου ιθ'.
- Τῶν Ἁγίων Πάντων, Μαΐου κς'.
- Ἡ νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἡμέραι λγ'.
- Ἡ μνήμη αὐτῶν, ἡμέρα Σαββάτω.
- Ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡμέρα Τρίτη.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ.

Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. 25 Μαρτίου.

ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ.

Τὰ γενέθλια τοῦ βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α' . . . 12 Δεκεμβρίου
(ἐγ. τὸ ἔτος 1845).

Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως 23 Ἀπριλίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Αἱ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις τοῦ ἡλίου ἀναφέρονται εἰς τὸν ὀρίζοντα
ῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ μὲν Π. σημαίνει ἔτος παλαιὸν, τὸ δὲ Ν. νέον ἔτος.

ΕΠΟΧΑΙ.

Ἀπὸ κτίσεως κόσμου, κατὰ τοὺς ἑβδομηκοντα.....	7376
Ἀπὸ τῆς αὐτῆς, κατὰ τοὺς Λατίνους.....	5872
Ἀπὸ τῆς αὐτῆς, καθ' Ἑβραίους.....	5628
Ἀπὸ τοῦ Κατακλισμοῦ.....	5134
Ἀπὸ τῆς πυργοποιίας.....	4621
Ἀπὸ τῆς μοναρχίας Ἑλλήνων, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου.....	2197
» » Ῥωμαίων ἐπὶ Αὐγούστου.....	1912
Ἀπὸ κτίσεως Κωνσταντινουπόλεως.....	1546
Ἀπὸ τῆς μοναρχίας τῶν Γάλλων.....	1449
Ἀπὸ κτίσεως Ἑνετίας.....	1447
Ἀπὸ Μωάμεθ καθ' ἡμᾶς.....	1246
Ἀπὸ Μωάμεθ κατὰ τοὺς Ὀθωμανούς.....	1285
Ἀπὸ χωρισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ Λέοντος Θ' Πάππα Ῥώμης καὶ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.....	816
Ἀπὸ τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας.....	707
Ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τῆς ναυτικῆς πυξίδος.....	565
» » τοῦ χαρτίου.....	820
» » τῆς πυροκονίας.....	487
» » τῆς τυπογραφίας.....	428
Ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', τῷ 1453.....	415
Ἀπὸ ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς.....	376
Ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τῆς νικοτιανῆς.....	308
Ἀπὸ τοῦ νέου ἡμερολογίου ἐπὶ τοῦ Πάππα Γρηγορίου ΙΓ'.....	286
Ἀπὸ ἀλώσεως τῆς Κρήτης.....	199
Ἀπὸ πτώσεως τῆς Ἑνετικῆς Ἀριστοκρατίας.....	71
Ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.....	47
Ἀπὸ Ὀθωνος πρώτου βασιλέως αὐτῆς.....	35
Ἀπὸ ἀναβάσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ Σουλτάνου Ἀπτούλ Ἀῤῥῆ-Χάν.....	7
Ἀπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταργήσεως τῆς Βασιλικῆς δυναστείας.....	5
Ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ στέμματος παρὰ Γεωργίου τοῦ Α'.....	4

ΕΟΡΤΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ.

(Καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται εἰς τὰ δημόσια Γραφεῖα.)

1 Νέον ἔτος. — 2 Θεοφάνεια. — 3 Εὐαγγελισμός. — 4 Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ μέγα Σάββατον. — 5 Κυριακῇ καὶ Δευτέρῃ τοῦ Πάσχα. — 6 Ἅγιος Γεώργιος. — 7 Ἀνάληψις. — 8 Πεντηκοστή. — 9 Ἅγιοι Ἀπόστολοι. — 10 Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. — 11 Ἅγιος Δημήτριος. — 12 Αἱ δύο ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ.

(Ἔχει ἡμέρας 31. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Ὑδροχόον.)

Ν. Π.	1 Δε.	† Ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ μνήμη Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία. [Ῥώμης.
14	2 Τρ.	Προεόρτια τῶν Θεοφανείων καὶ Σιλβέστρου Πάππα
15	3 Τε.	Μαλαχίου τοῦ Προφήτου καὶ Γορδίου Μάρτυρος.
16	4 Πε.	Ἡ Σύναξις τῶν Ὁ' Ἀποστόλων.
17	5 Πα.	Παραμονὴ τῶν Φώτων (Νηστεία) καὶ μνήμη Θεοπέμπτου καὶ Θεωνᾶ τῶν Μαρτύρων.
18	6 Σα.	† Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια. Κατάλυσις εἰς πάντα.
19	7 Κυ.	† Ἡ Σύναξις τοῦ Προδρόμου. Κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
20	8 Δε.	Δομνίκης τῆς Ὀσίας.
21	9 Τρ.	Πολυεύκτου Μάρτυρος.
22	10 Τε.	Γρηγορίου Ἐπισκόπου Νύσσης.
23	11 Πε.	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.
24	12 Πα.	Τατιανῆς Μάρτυρος.
25	13 Σα.	Ἐρμούλου Μάρτυρος. [Φανείων.
26	14 Κυ.	† Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθᾷ Πατέρων. Ἀπόδοσις τῶν Θεο-
27	15 Δε.	Παύλου τοῦ Θηβαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου τῶν Ὀσίων.
28	16 Τρ.	Ἡ προσκύνησις τῆς ἀλύσεως Πέτρου τοῦ Ἀποστόλου.
29	17 Τε.	† Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
30	18 Πε.	† Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
31	19 Πα.	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.

Φεβρουάριος.

1	20 Σα.	† Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
2	21 Κυ.	† Ἀρχεταὶ τὸ Τριψίδιον, Ἐωθινὸν ἰ.ά. ἡχ. π.λ. δ'. Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ.
3	22 Δε.	Τιμοθέου Ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου Ὁσιομάρτυρος τοῦ Πέρσου.
4	23 Τρ.	Κλήμεντος Ἱερομάρτυρος.
5	24 Τε.	Ἐζνης τῆς Ὀσίας. [ἐλαίου.
6	25 Πε.	† Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
7	26 Πα.	Ξενοφάντος τοῦ Ὄσιου.
8	27 Σα.	† Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν Λειψάνων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
9	28 Κυ.	† Τοῦ Ἀσώτου καὶ Ἐφραῖμ τοῦ Σύρου.
10	29 Δε.	Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν Λειψάνων Ἰγνατίου Ἱερομάρτυρος.
11	30 Τρ.	† Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
12	31 Τε.	Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	7 ὥρ. 17 λ.	5 ὥρ. 0 λ.	9 ὥρ. 43 λ.
18	6	7 » 15 »	5 » 6 »	9 » 51 »
23	11	7 » 12 »	5 » 11 »	9 » 59 »
28	16	7 » 10 »	5 » 16 »	10 » 6 »
2	21	7 » 7 »	5 » 21 »	10 » 14 »
7	26	7 » 1 »	5 » 27 »	10 » 26 »
12	31	6 » 56 »	5 » 33 »	10 » 37 »

Σελήνης τελευταίον τέταρτον τὴν 4 (16) Ἰαν. εἰς τὰς 6 ὥρας 39 λ. μ. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 12 (24) Ἰαν. εἰς τὰς 8 ὥρας 53 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης πρώτον τέταρτον τὴν 20 Ἰαν. (1 Φεβρ.) εἰς τὰς 7 ὥρας 51 λ. μ. μ.
 Πανσέληνος τὴν 27 Ἰαν. (8 Φεβρ.) εἰς τὰς 11 ὥρας 10 λεπτά π. μ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ.

(Έχει ημέρας 28. Ο ήλιος είναι εις τους Ίχθους.)

- N. Π.
 13 1 Πε. Τρύφωνος Μάρτυρος και προεόρτια τῆς Ὑπαπαντῆς.
 14 2 Πα. † Ἡ Ὑπαπαντῆ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργία και ἰχθ. κατ.
 15 3 Σα. Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου και Ἄννης τῆς προφήτιδος.
 16 4 Κυ. † Τῆς Ἀπόκρυφου και τοῦ Ὁσίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
 17 5 Δε. Μνήμη πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐσεβῶς Κεκοιμημένων. Ἀγάθης Μάρτυρος.
 18 6 Τρ. Βουκόλου Ἐπισκόπου Σμύρνης, και Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
 19 7 Τε. Παρθενίου Ἐπισκόπου Λαμψάκων.
 20 8 Πε. Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.
 21 9 Πα. Νικηφόρου Μάρτυρος. Ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς.
 22 10 Σα. Μνήμη πάντων τῶν Ὁσίων και Ἀσκητῶν, Χαλαλάμπους Ἱερομάρτυρος.
 23 11 Κυ. † Τῆς Τυροφάγου και Βλασίου Ἱερομάρτυρος.
 24 12 Δε. Μελετίου Ἀντιοχείας. Ἀρχεται ἡ ἀγ. και μεγ. τεσσα-
 25 13 Τρ. Μαρτινιανοῦ τοῦ Ὁσίου. [ρακοσστή.
 26 14 Τε. Αὐξεντίου τοῦ Ὁσίου.
 27 15 Πε. Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου.
 28 16 Πα. Παμφίλου Μάρτυρος και τῶν σὺν αὐτῷ.
 29 17 Σα. Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, και μνήμη τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τελεσθέν-
 τος θαύματος τῶν κολλύβων.

Μάρτιος.

- 1 18 Κυ. † Τῆς Ὁρθοδοξίας και Λέοντος Πάππα Ῥώμης.
 2 19 Δε. Ἀρχίππου τοῦ Ἀποστόλου.
 3 20 Τρ. Μνήμη Λέοντος Ἐπισκόπου Κατάνης.
 4 21 Τε. Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, και Εὐσταθίου Ἀντιοχείας.
 5 22 Πε. Τῶν ἐν τοῖς Εὐγενείοις Μαρτύρων.
 6 23 Πα. Πολυκάρπου Ἐπισκόπου Σμύρνης.
 7 24 Σα. Ἡ α' και β' εὐρεσις τῆς τιμίας Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
 8 25 Κυ. † Β' τῶν Νηστειῶν και Ταρασίου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
 9 26 Δε. Πορφυρίου Ἐπισκόπου Γάζης.
 10 27 Τρ. Μνήμη Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
 11 28 Τε. Βασιλείου τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 12 29 Πε. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κασσιανοῦ τοῦ Ῥωμαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	6 ὥρ. 55 λ.	5 ὥρ. 34 λ.	10 ὥρ. 39 λ.
18	6	6 » 49 »	5 » 40 »	10 » 51 »
23	11	6 » 42 »	5 » 45 »	11 » 3 »
28	16	6 » 35 »	5 » 50 »	11 » 15 »
4	21	6 » 28 »	5 » 55 »	11 » 27 »
9	26	6 » 21 »	6 » 0 »	11 » 39 »
12	29	6 » 17 »	6 » 3 »	11 » 46 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 3 (15) Φεβρ. εἰς τὰς 10 ὥρας 51 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 11 (23) Φεβρ. εἰς τὰς 3 ὥρας 55 λεπτα μ. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 19 Φεβρ. (2 Μαρ.) εἰς τὰς 6 ὥρας 24 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 25 Φεβρ. (8 Μαρ.) εἰς τὰς 9 ὥρας 57 λ. μ. μ.

ΜΑΡΤΙΟΣ.

(Έχει ημέρας 31. Ο ήλιος είναι εις τὸν Κριόν.)

- N. Π.
 13 1 Πα. Εὐδοκίας Ὁσιομάρτυρος.
 14 2 Σα. Ἠονίου τοῦ Συγκλητικῷ.
 15 3 Κυ. † Γ' τῶν Νηστειῶν. Εὐτροπίου Μάρτυρος και τῶν σὺν αὐτῷ.
 16 4 Δε. Τοῦ Ὁσίου Γερασίμου, τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
 17 5 Τρ. Κόνωνος Μάρτυρος.
 18 6 Τε. Μνήμη τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 Μαρτύρων.
 19 7 Πε. Βασιλέως Ἐπισκόπου Χερσονόου, και λοιπῶν.
 20 8 Πα. Θεοφυλάκτου Νικομηδείας.
 21 9 Σα. † Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 Μαρτύρων. Ἀργία και κατάλυσις οἴνου και ἐλαίου. [αυτοῦ.
 22 10 Κυ. † Δ' τῶν Νηστειῶν. Κοδράτου Μάρτυρος και τῆς συνοδίας
 23 11 Δε. Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. [τινουπόλεως.
 24 12 Τρ. Θεοφάνους τοῦ Ὁμολογητοῦ. [τινουπόλεως.
 25 13 Τε. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ Λευθάνου Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταν-
 26 14 Πε. Ψάλλεται ὁ Μέγας Κανὼν. Βενεδίκτου τοῦ Ὁσίου.
 27 15 Πα. Ψάλλεται ὁ Ἀνάθιστος ὕμνος. Ἀγαπίου Μάρτυρος.
 28 16 Σα. Σαβίνου Μάρτυρος.
 29 17 Κυ. † Ε' τῶν Νηστειῶν. Ἀλεξίου τοῦ Ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.
 30 18 Δε. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων.
 31 19 Τρ. Χρυσάνθου και Δαρείας Μαρτύρων.

Ἀπρίλιος.

- 1 20 Τε. Τῶν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναιρεθέντων Πατέρων.
 2 21 Πε. Ἰακώβου Ἐπισκόπου τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 3 22 Πα. Βασιλείου Ἱερομάρτυρος.
 4 23 Σα. Ἡ ἔγερσις τοῦ Λαζάρου. Νίκωνος Ὁσιομάρτυρος και 199 Μαθητῶν αὐτοῦ. [Εὐαγγελισμοῦ.
 5 24 Κυ. † Τῶν Βατῶν. Ζαχαρίου τοῦ Ὁσίου και Προεόρτια τοῦ
 6 25 Δε. † Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἀργία.
 7 26 Τρ. Ἡ συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
 8 27 Τε. Ματρῶνης τῆς Ὁσίας.
 9 28 Πε. Ἰλαρίωνος τοῦ Νέου.
 10 29 Πα. Μάρκου Ἐπισκόπου Ἀρεθουσίαν.
 11 30 Σα. Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλημάκος. (Νομικὸν πάσχα).
 12 31 Κυ. † ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἀργία και κατάλυσις εἰς πάντα καθ' ὅλην τὴν Διακαινίσιμον ἐβδομάδα (Λατίνων πάσχα). Ὑπατίου Ἐπισκόπου Γαγγρῶν.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	6 ὥρ. 15 λ.	6 ὥρ. 5 λ.	11 ὥρ. 49 λ.
18	6	6 » 8 »	6 » 9 »	12 » 1 »
23	11	6 » 0 »	6 » 13 »	12 » 13 »
28	16	5 » 52 »	6 » 18 »	12 » 25 »
2	21	5 » 45 »	6 » 22 »	12 » 38 »
7	26	5 » 37 »	6 » 27 »	12 » 50 »
12	31	5 » 30 »	6 » 32 »	13 » 2 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 3 (15) Μαρ. εἰς τὰς 5 ὥρας 3 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 12 (24) Μαρτ. εἰς τὰς 8 ὥρας 34 λεπτά π. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 19 (31) Μαρ. εἰς τὰς 2 ὥρας 1 λ. μ. μ.
 Πανσέληνος τὴν 28 Μαρ. (9 Ἀπρ.) εἰς τὰς 8 ὥρας 52 λεπτά π. μ.
 Τὸ ἔαρ ἀρχεται τὴν 8 (20) Μαρτίου εἰς τὰς 9 ὥρας 28 λ. π. μ.

ΑΠΡΪΛΙΟΣ.

(Έχει ημέρας 30. 'Ο ήλιος είναι εις τὸν Ταῦρον.)

- N. Π.
 13 | 1 Δε. Μαρίας τῆς Αἴγυπτίας.
 14 | 2 Τρ. Τίτου τοῦ Ὁσίου.
 15 | 3 Τε. Μνήμη Νικήτα τοῦ Ὁσίου, καὶ Ἰωσήφ τοῦ Ὑμνογράφου
 16 | 4 Πε. Τοῦ Ὁσίου Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ.
 17 | 5 Πα. Τῆς Ζωοδόχου πηγῆς καὶ Κλαυδίου Μάρτυρος.
 18 | 6 Σα. Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
 19 | 7 Κυ. † Γεωργίου Ἐπισκόπου Μελιτηνῆς. Ἡ ψηλάφης τοῦ Θωμᾶ.
 20 | 8 Δε. Ἡρωδίου τοῦ Ἀποστόλου.
 21 | 9 Τρ. Εὐψυχίου Μάρτυρος.
 22 | 10 Τε. Γερεντίου Μάρτυρος.
 23 | 11 Πε. Ἀντίπα Ἱερομάρτυρος.
 24 | 12 Πα. Βασιλείου Ἐπισκόπου Παρίου.
 25 | 13 Σα. Μαρτίνου Πάππα Ῥώμης.
 26 | 14 Κυ. † Ἀριστάρχου, Πούδη, καὶ Τροφίμου τῶν Ἀποστόλων. Κυ-
 ριακὴ τῶν Μυροφόρων.
 27 | 15 Δε. Κρήσκεντος Μάρτυρος.
 28 | 16 Τρ. Ἀγάπης, Εἰρήνης, καὶ Χιονίας Μαρτύρων Παρθένων.
 29 | 17 Τε. Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
 30 | 18 Πε. Ἰωάννου τοῦ Ὁσίου, καὶ Ἰωάννου Μάρτυρος, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

Μάϊος.

- 1 | 19 Πα. Παφνουτίου Ἱερομάρτυρος.
 2 | 20 Σα. Μνήμη Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
 3 | 21 Κυ. † Τοῦ παραλύτου. Ἰανουαρίου Ἱερομάρτυρος.
 4 | 22 Δε. Θεοδώρου τοῦ Συκεώτου.
 5 | 23 Τρ. † Γεωργίου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Τροπαιοφόρου. Ἀργία.
 6 | 24 Τε. Τῆς μεσοπεντηκοστῆς. Ἐλισάβετ τῆς Ὁσίας καὶ θαν-
 ματουργοῦ.
 7 | 25 Πε. Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 8 | 26 Πα. Βασιλέως Ἐπισκόπου Ἀμασσίας.
 9 | 27 Σα. Συμεὼν συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
 10 | 28 Κυ. † Τῆς Σαμαρείτιδος. Τῶν ἐν Κυζίκῳ ἑ' Μαρτύρων.
 11 | 29 Δε. Ἰάσσανος καὶ Σωσιπάτρου.
 12 | 30 Τρ. Ἰακώβου Ἀποστόλου καὶ ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	5 ὥρ. 29 λ.	6 ὥρ. 33 λ.	13 ὥρ. 4 λ.
18	6	5 » 22 »	6 » 37 »	13 » 15 »
23	11	5 » 16 »	6 » 42 »	13 » 26 »
28	16	5 » 9 »	6 » 46 »	13 » 37 »
3	21	5 » 3 »	6 » 51 »	13 » 48 »
8	26	4 » 59 »	5 » 55 »	13 » 57 »
12	30	4 » 55 »	6 » 59 »	14 » 4 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 3 (15) Ἀπρ. εἰς τὰς 0 ὥρας 9 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 10 (22) Ἀπρ. εἰς τὰς 9 ὥρας 55 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 17 (29) Ἀπρ. εἰς τὰς 7 ὥρας 53 λ. μ. μ.
 Πανσέληνος τὴν 24 Ἀπρ. (6 Μαΐ.) εἰς τὰς 8 ὥρας 12 λ. μ. μ.

ΜΑΪΟΣ.

(Έχει ημέρας 31. 'Ο ήλιος είναι εις τοὺς Διδύμους.)

- N. Π.
 13 | 1 Τε. Ἱερεμίου τοῦ Προφήτου.
 14 | 2 Πε. Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν Λειψάνων Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου. Κα-
 τάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 15 | 3 Πα. Τιμοθέου καὶ Μαύρας Μαρτύρων.
 16 | 4 Σα. Μνήμη Πελαγίας Μάρτυρος.
 17 | 5 Κυ. † Τοῦ Τυφλοῦ. Εἰρήνης Μάρτυρος.
 18 | 6 Δε. Ἰῶβ τοῦ πολυάθλου.
 19 | 7 Τρ. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανεῖτος σημείου τοῦ Σταυροῦ·
 καὶ Ἀκακίου καὶ Κοδράτου Μαρτύρων.
 20 | 8 Τε. † Τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
 καὶ Ἀπόδοσις τῆς Ἀναστάσεως. Ἀργία.
 21 | 9 Πε. † Τῆς Ἀναλήψεως. Ἡσαίου τοῦ Προφήτου, καὶ Χριστο-
 22 | 10 Πα. Σίμωνος Ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ. [φόρου Μάρτυρος.
 23 | 11 Σα. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μωκίου Ἱερομάρτυρος,
 24 | 12 Κυ. † Τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ Ἐπιφανίου Ἐπισκόπου Κύπρου, καὶ
 Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως.
 25 | 13 Δε. Γλυκερίας Μάρτυρος.
 26 | 14 Τρ. Ἰσιδώρου Μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ.
 27 | 15 Τε. Παχωμίου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλίου Ἀρχιεπισκόπου Λαρίσσης.
 28 | 16 Πε. Θεοδώρου τοῦ Ἡγιασμένου.
 29 | 17 Πα. Ἀπόδοσις τῆς Ἀναλήψεως. Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας.
 Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 30 | 18 Σα. Μνήμη τῶν ἀπ' αἰῶνος εὐσεβῶς Κεκοιμημένων. Πέτρου καὶ
 τῶν σὺν αὐτῷ Μαρτύρων.
 31 | 19 Κυ. † Τῆς Πεντηκοστῆς. Πατρικίου Ἱερομάρτυρος.

Ἰούνιος.

- 1 | 20 Δε. † Τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Θαλλελαίου Μάρτυρος. Ἀργία.
 2 | 21 Τρ. † Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ
 3 | 22 Τε. Βασιλάκου Μάρτυρος. [ἐλαίου.
 4 | 23 Πε. Μιχαὴλ, Συνάδων Ἐπισκόπου, τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 5 | 24 Πα. Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ Θαυμασῶ Ὄρει. [Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
 6 | 25 Σα. Ἀπόδοσις τῆς Πεντηκοστῆς. Τρίτη εὐρεσις τῆς τιμίας
 7 | 26 Κυ. † Τῶν Ἀγίων πάντων. Κάρπου τοῦ Ἀποστόλου. Ἀργία.
 8 | 27 Δε. Ἑλλαδίου Ἱερομάρτυρος. Ἀρχεται ἡ νηστεία τῶν ἁγίων Ἀπο-
 9 | 28 Τρ. Εὐτυχοῦς Ἱερομάρτυρος. [στόλων.
 10 | 29 Τε. Θεοδοσίας Μάρτυρος. Ἐπέτειος ἡμέρα τῆς ἀλώσεως τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ ἠρωϊκοῦ θανάτου τοῦ τελευ-
 ταίου Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου.
 11 | 30 Πε. Ἰσαακίου τοῦ Ὁσίου.
 12 | 31 Πα. Ἐρμείου Μάρτυρος.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	4 ὥρ. 54 λ.	7 ὥρ. 0 λ.	14 ὥρ. 6 λ.
18	6	4 » 50 »	7 » 4 »	14 » 14 »
23	11	4 » 45 »	7 » 8 »	14 » 23 »
28	16	4 » 43 »	7 » 12 »	14 » 28 »
2	21	4 » 42 »	7 » 15 »	14 » 33 »
7	26	4 » 40 »	7 » 18 »	14 » 38 »
12	31	4 » 38 »	7 » 21 »	14 » 43 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 2 (14) Μαΐου εἰς τὰς 6 ὥρας 50 λ. μ. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 10 (22) Μαΐου εἰς τὰς 8 ὥρας 11 λεπτά π. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 17 (29) Μαΐου εἰς τὰς 1 ὥρας 17 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 24 Μαΐου (5 Ἰουν.) εἰς τὰς 8 ὥρας 30 λεπτά π. μ.

— ε' —
ΙΟΥΝΙΟΣ.

(*Έχει ημέρας 30. 'Ο ήλιος είναι εις τὸν Καρκίνον.)

- N. Π.
 13 1 Σα. 'Ιουστίνου Μάρτυρος τοῦ φιλοσόφου.
 14 2 Κυ. † Μνήμη Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως.
 15 3 Δε. Λουκιλλιανῶς Μάρτυρος.
 16 4 Τρ. Μητροφάνους Κωνσταντινουπόλεως.
 17 5 Τε. Δωροθέου Ἐπισκόπου Τύρου.
 18 6 Πε. 'Ιακώβου τοῦ Ὁσίου καὶ Νέου.
 19 7 Πα. Θεοδότου Ἀγκύρας.
 20 8 Σα. 'Η Ανακομιδὴ τῶν Λειψάνων Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.
 21 9 Κυ. † Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
 22 10 Δε. Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης Μαρτύρων.
 23 11 Τρ. Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν Ἀποστόλων.
 24 12 Τε. Ὁνουφρίου καὶ Πέτρου τῶν Ὁσίων.
 25 13 Πε. Ἀκυλίνης Μάρτυρος.
 26 14 Πα. Ἐλισσαίου τοῦ Προφήτου, καὶ Μεθοδίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
 27 15 Σα. Ἀμῶς τοῦ Προφήτου.
 28 16 Κυ. † Τύχωνος Ἀμαθοῦντος.
 29 17 Δε. Μανουήλ, Σαβὲλ, καὶ Ἰσμαήλ Μαρτύρων.
 30 18 Τρ. Λεοντίου Μάρτυρος.

Ἰούλιος.

- 1 19 Τε. Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου.
 2 20 Πε. Μεθοδίου Ἐπισκόπου Πατάρων.
 3 21 Πα. Ἰουλιανῶς τοῦ Ταρσεῶς Ἱερομάρτυρος.
 4 22 Σα. Εὐσεβίου Ἐπισκόπου Σαμοσατῶν.
 5 23 Κυ. † Ἀγριππίνης Μάρτυρος.
 6 24 Δε. † Τὸ Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου. Ἀργία καὶ ἑχθὺς κα-
 [τάλυσις.
 7 25 Τρ. Φεβρωνίας Μάρτυρος.
 8 26 Τε. Δαυὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
 9 27 Πε. Σαμφῶν τοῦ Ξενοδόχου. [γύρων.
 10 28 Πα. Ἡ Ανακομιδὴ τῶν Λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναρ-
 11 29 Σα. † Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων. Ἀργία.
 12 30 Κυ. † Ἡ Σύναξις τῶν ἸΒ' Ἀποστόλων. Κατάλ. οἴνου καὶ ἐλαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	4 ὥρ. 38 λ.	7 ὥρ. 22 λ.	14 ὥρ. 44 λ.
18	6	4 » 39 »	7 » 22 »	14 » 43 »
23	11	4 » 40 »	7 » 23 »	14 » 43 »
28	16	4 » 42 »	7 » 24 »	14 » 42 »
3	21	4 » 43 »	7 » 24 »	14 » 41 »
8	26	4 » 47 »	7 » 22 »	14 » 35 »
12	30	4 » 50 »	7 » 20 »	14 » 30 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 1 (13) Ἰουν. εἰς τὰς 11 ὥρας 49 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 8 (20) Ἰουν. εἰς τὰς 4 ὥρας 20 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 15 (27) Ἰουν. εἰς τὰς 7 ὥρας 26 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 22 Ἰουν. (4 Ἰουλ.) εἰς τὰς 10 ὥρας 14 λεπτά μ. μ.
 Τὸ θέρος ἀρχαίται τὴν 9 (21) Ἰουν. εἰς τὰς 7 ὥρας 44 λ. π. μ.

— ια' —
ΙΟΥΛΙΟΣ.

(*Έχει ημέρας 31. 'Ο ήλιος είναι εις τὸν Λέοντα.)

- N. Π.
 13 1 Δε. Κοσμά καὶ Δαμιανῶς τῶν Ἀναργύρων.
 14 2 Τρ. Ἡ Κατάθεσις τῆς τιμίας Ἐσθήτος τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαχέρ-
 ναις. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 15 3 Τε. Ἰακίνθου Μάρτυρος, καὶ Ἀνατολίου Κωνσταντινουπόλεως.
 16 4 Πε. Ἀνδρέου Κρήτης.
 17 5 Πα. Ἀθανασίου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ· καὶ Λαμπαδοῦ τοῦ Θαυματουργοῦ.
 18 6 Σα. Σισώη Ὁσίου τοῦ Μεγάλου.
 19 7 Κυ. † Κυριακῆς Μεγαλομάρτυρος.
 20 8 Δε. Προκοπίου Μεγαλομάρτυρος.
 21 9 Τρ. Παγκρατίου Ἐπισκόπου Ταυρομενίας.
 22 10 Τε. Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 Μαρτύρων.
 23 11 Πε. Εὐφημίας τῆς πανευφήμου, ὅτε τὸν Ὅρον τῆς Πίστεως ἐπε-
 24 12 Πα. Πρόκλου καὶ Ἰακρίου Μαρτύρων. [κύρωσε.
 25 13 Σα. Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ· καὶ Στεφάνου τοῦ
 Σαββαΐτου.
 26 14 Κυ. † Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῶν ἐξ οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀκύλα
 27 15 Δε. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης Μαρτύρων. [τοῦ Ἀποστόλου.
 28 16 Τρ. Ἀθηνογένους Ἱερομάρτυρος.
 29 17 Τε. Μαρίας Μεγαλομάρτυρος.
 30 18 Πε. Αἰμιλιανῶς Μάρτυρος.
 31 19 Πα. Δίου καὶ Μακρίνης τῶν Ὁσίων.

Ἀύγουστος.

- 1 20 Σα. † Ἡλιῶς τοῦ προφήτου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 2 21 Κυ. † Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ· καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκη-
 3 22 Δε. Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. [τοῦ αὐτοῦ.
 4 23 Τρ. Φωκᾶ Ἱερομάρτυρος καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ Προφήτου.
 5 24 Τε. Χριστίνης Μεγαλομάρτυρος.
 6 25 Πε. Ἡ κοίμησις τῆς Ἁγίας Ἄνης. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου,
 7 26 Πα. Ἐρμολάου Ἱερομάρτυρος καὶ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. Κατά-
 οἴνου καὶ ἐλαίου. [καὶ ἐλαίου.
 8 27 Σα. † Παντελεήμονος Μεγαλομάρτυρος. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου
 9 28 Κυ. † Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος, καὶ Παρμενᾶ τῶν Ἀποστό-
 10 29 Δε. Καλλινίκου Μάρτυρος. [λων καὶ Διακόνων.
 11 30 Τρ. Σίλλα καὶ Σιλουανῶς τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν Ὁ'.
 12 31 Τε. Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	4 ὥρ. 50 λ.	7 ὥρ. 19 λ.	14 ὥρ. 29 λ.
18	6	4 » 54 »	7 » 16 »	14 » 23 »
23	11	4 » 54 »	7 » 14 »	14 » 16 »
28	16	5 » 1 »	7 » 11 »	14 » 10 »
2	21	5 » 5 »	7 » 6 »	14 » 1 »
7	26	5 » 9 »	7 » 0 »	13 » 51 »
12	31	5 » 14 »	6 » 55 »	13 » 41 »

Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 1 (13) Ἰουλ. εἰς τὰς 2 ὥρας 15 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 7 (19) Ἰουλ. εἰς τὰς 11 ὥρας 31 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 14 (26) Ἰουλ. εἰς τὰς 3 ὥρας 27 λ. μ. μ.
 Πανσέληνος τὴν 22 Ἰουλ. (3 Ἀύγ.) εἰς τὴν 1 ὥραν 27 λ. μ. μ.
 Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 30 Ἰουλ. (11 Ἀύγ.) εἰς τὰς 2 ὥρας 3 λ. μ. μ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ.

(Ἔχει ἡμέρας 31. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὴν Παρθένον.)

- N. Π.
 13 1 Πε. Ἡ Πρόδος τοῦ Σταυροῦ καὶ μνήμη τῶν ἁγίων ἑπτὰ παιδῶν τῶν Μακκαβαίων. Ἀρχεται ἡ νηστεία τῆς Θεοτόκου.
 14 2 Πα. Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν Λειψάνων Στεφάνου τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ πρωτομάρτυρος.
 15 3 Σα. Ἰσαακίου, Δαλμάτου, καὶ Φαύστου, τῶν Ὁσίων.
 16 4 Κυ. † Τῶν ἐν Ἐφέσῳ Ζ' Παίδων. [Μάρτυρος.
 17 5 Δε. Προεόρτια τῆς Μεταμορφώσεως καὶ μνήμη Εὐσυγίου
 18 6 Τρ. † Ἡ ἁγία Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ. Ἀργία καὶ ἰχθύος
 19 7 Τε. Δομετίου Ὁσιομάρτυρος. [κατάλυσις.
 20 8 Πε. Αἰμίλιανῶ Ἐπισκόπου Κυζίκου, τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 21 9 Πα. Μαθθία τοῦ Ἀποστόλου.
 22 10 Σα. Λαυρεντίου τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ Μάρτυρος.
 23 11 Κυ. † Εὐπλου τοῦ διακόνου καὶ Μάρτυρος.
 24 12 Δε. Φωτίου καὶ Ἀνικίτου Μαρτύρων. [σεως.
 25 13 Τρ. Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ἀπόδοσις τῆς Μεταμορφώ-
 26 14 Τε. Μιχαίου τοῦ Προφήτου. Προεόρτια τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.
 27 15 Πε. † Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
 28 16 Πα. Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου καὶ Διομηδούς Μάρτυρος.
 29 17 Σα. Μύρωνος Μάρτυρος.
 30 18 Κυ. † Φλώρου καὶ Λαύρου Μαρτύρων.
 31 19 Δε. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου.

Σεπτέμβριος.

- 1 20 Τρ. Σαμουὴλ τοῦ Προφήτου.
 2 21 Τε. Θαδδαίου τοῦ Ἀποστόλου.
 3 22 Πε. Ἀγαθονίκου Μάρτυρος.
 4 23 Πα. Λούπου Μάρτυρος. Ἀπόδοσις τῆς Ἑορτῆς τῆς Θεοτό-
 5 24 Σα. Εὐτυχοῦς Ἱερομάρτυρος. [κου.
 6 25 Κυ. † Ἡ Ἐπάνοδος τοῦ Λειψάνου Βαρθολομαίου τοῦ Ἀποστόλου, καὶ μνήμη Τίτου τοῦ Ἀποστόλου.
 7 26 Δε. Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας Μαρτύρων.
 8 27 Τρ. Ποιμένους τοῦ Ὁσίου.
 9 28 Τε. Μαῦσέως τοῦ Αἰθίοπος. [καὶ νηστεία.
 10 29 Πε. † Ἡ Ἀποτομή τῆς τιμῆς Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. Ἀργία
 11 30 Πα. Ἀλεξάνδρου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
 12 31 Σα. Ἡ Κατάθεσις τῆς τιμῆς Ζώνης τῆς Θεοτόκου. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	5 ὥρ. 15 λ.	6 ὥρ. 54 λ.	13 ὥρ. 39 λ.
18	6	5 » 19 »	6 » 47 »	13 » 28 »
23	11	5 » 23 »	6 » 40 »	13 » 16 »
28	16	5 » 28 »	6 » 33 »	13 » 5 »
2	21	5 » 32 »	6 » 26 »	12 » 54 »
7	26	5 » 36 »	6 » 19 »	12 » 42 »
12	31	5 » 40 »	6 » 11 »	12 » 30 »

Νέα σελήνη τὴν 6 (18) Αὐγ. εἰς τὰς 6 ὥρας 46 λεπτά π. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 13 (25) Αὐγ. εἰς τὰς 2 ὥρας 22 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 21 Αὐγ. (2 Σεπ.) εἰς τὰς 5 ὥρας 32 λ. π. μ.
 Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 28 Αὐγ. (9 Σεπ.) εἰς τὰς 11 ὥρας 39 λ. μ. μ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ.

(Ἔχει ἡμέρας 30. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Ζυγόν.)

- N. Π.
 13 1 Κυ. † Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου, ἤτοι τοῦ νέου Ἔτους. Ἡ Συναξίς τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηγῶν καὶ μνήμη Συμεῶν τοῦ Στυλίου. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 14 2 Δε. Μάμαντος Μάρτυρος καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.
 15 3 Τρ. Ἀνθίμου Ἱερομάρτυρος καὶ Θεοκτίστου τοῦ Ὁσίου.
 16 4 Τε. Βαβύλα Ἀντιοχείας Ἱερομάρτυρος καὶ Μωῦσέως τοῦ Προφήτου.
 17 5 Πε. Ζαχαρίου τοῦ Προφήτου πατρὸς τοῦ Προδρόμου.
 18 6 Πα. Τοῦ ἐν Κολασσαῖς θαύματος τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.
 19 7 Σα. Σώζοντος Μάρτυρος. Προεόρτια τῆς Θεοτόκου.
 20 8 Κυ. † Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κα-
 21 9 Δε. Ἰωακεῖμ καὶ Ἄννης. [τάλυσις.
 22 10 Τρ. Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας Μαρτύρων.
 23 11 Τε. Θεοδώρας τῆς Ὀσίας. [Θεοτόκου.
 24 12 Πε. Αὐτονόμου Ἱερομάρτυρος. Ἀπόδοσις τῆς Ἑορτῆς τῆς
 25 13 Πα. Τῶν Ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως καὶ Κορνηλίου τοῦ Ἐκατοντάρχου. Προεόρτια τοῦ Σταυροῦ.
 26 14 Σα. † Ἡ Ὑψώσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Ἀργία καὶ νηστεία.
 27 15 Κυ. † Νικήτα Μάρτυρος.
 28 16 Δε. Εὐφημίας Μεγαλομάρτυρος.
 29 17 Τρ. Σοφίας Μάρτυρος, καὶ Πίστειας, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.
 30 18 Τε. Εὐμενίου Γορτύνης τοῦ Θαυματουργοῦ.

Ὀκτώβριος.

- 1 19 Πε. Τροφίμου, Σαββατίου, καὶ Δορυμέδοντος Μαρτύρων.
 2 20 Πα. Εὐσταθίου Μεγαλομάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 3 21 Σα. Κοδράτου τοῦ Ἀποστόλου. Ἀπόδοσις τῆς Ἑορτῆς τοῦ
 4 22 Κυ. † Φωκᾶ Ἱερομάρτυρος. [Σταυροῦ.
 5 23 Δε. Ἡ Σύλληψις τοῦ Προδρόμου.
 6 24 Τρ. Θέκλης Πρωτομάρτυρος.
 7 25 Τε. Εὐφροσύνης τῆς Ὀσίας.
 8 26 Πε. Ἡ Μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 9 27 Πα. Καλλιστράτου Μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
 10 28 Σα. Χαρίτωνος τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 11 29 Κυ. † Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.
 12 30 Δε. Γρηγορίου Ἱερομάρτυρος Ἐπισκόπου τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	5 ὥρ. 41 λ.	6 ὥρ. 9 λ.	12 ὥρ. 28 λ.
18	6	5 » 46 »	6 » 2 »	12 » 16 »
23	11	5 » 50 »	5 » 54 »	12 » 4 »
28	16	5 » 54 »	5 » 46 »	11 » 52 »
3	21	5 » 59 »	5 » 39 »	11 » 40 »
8	26	6 » 3 »	5 » 33 »	11 » 30 »
12	30	6 » 7 »	5 » 26 »	11 » 19 »

Νέα σελήνη τὴν 4 (16) Σεπ. εἰς τὰς 2 ὥρας 54 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 11 (23) Σεπ. εἰς τὰς 4 ὥρας 57 λ. μ. μ.
 Πανσέληνος τὴν 19 Σεπ. (1 Ὀκτ.) εἰς τὰς 9 ὥρας 33 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης τελευταῖον τέταρτον τὴν 27 Σεπ. (9 Ὀκτ.) εἰς τὰς 7 ὥρας 48 λ. π. μ.
 Τὸ φθινόπωρον ἀρχεται τὴν 10 (22) Σεπ. εἰς τὰς 8 ὥρας 3 λ. μ. μ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

(Ἔχει ἡμέρας 31. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Σκορπίον.)

- Ν. Π.
 13 1 Τρ. Ἀνανίου τοῦ Ἀποστόλου, καὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.
 14 2 Τε. Κυπριανοῦ Ἱερομάρτυρος καὶ Ἰουστίνης Μάρτυρος.
 15 3 Πε. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου Ἱερομάρτυρος.
 16 4 Πα. Ἱεροθέου Ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
 17 5 Σα. Χαριτίνης Μάρτυρος.
 18 6 Κυ. † Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 19 7 Δε. Σεργίου καὶ Βάχγου Μαρτύρων.
 20 8 Τρ. Πελαγίας τῆς Ὀσίας.
 21 9 Τε. Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ Ἀποστόλου.
 22 10 Πε. Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας Μαρτύρων.
 23 11 Πα. Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνδὸς τῶν ζ' διακόνων.
 24 12 Σα. Πρόβου, Ταράγου, καὶ Ἀνδρονίκου Μαρτύρων.
 25 13 Κυ. † Τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου. Κάρπου, Παύλου, καὶ λοιπῶν Μαρτύρων.
 26 14 Δε. Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου, καὶ Κελσίου Μαρτύρων, καὶ Κοσμά Ἐπισκόπου τοῦ Μελωδοῦ.
 27 15 Τρ. Λουκιανοῦ Μάρτυρος.
 28 16 Τε. Λογγίνου τοῦ Ἐκατοντάρχου.
 29 17 Πε. Ὡσηῆ τοῦ προφήτου.
 30 18 Πα. Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 31 19 Σα. Ἰωήλ τοῦ προφήτου καὶ Οὐάρου Μάρτυρος.

Νοέμβριος.

- 1 20 Κυ. † Ἀρτεμίου τοῦ Μεγάλου, καὶ Γερασίου τοῦ Νέου Ἀσκητοῦ, τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κεφαλληνία.
 2 21 Δε. Τοῦ Ὄσιου Ἰαρίωνος τοῦ μεγάλου.
 3 22 Τρ. Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργοῦ.
 4 23 Τε. Ἰακώβου Ἀποστόλου τοῦ Ἀδελφοθέου. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 5 24 Πε. Ἀρέθα Μάρτυρος.
 6 25 Πα. Μαρμιανῶν καὶ Μαρτυρίου Μαρτύρων.
 7 26 Σα. † Δημητρίου μεγαλομάρτυρος τοῦ μυροβλύτου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 8 27 Κυ. † Νέστορος Μάρτυρος. [βαΐτου.
 9 28 Δε. Γερεντίου καὶ Νεονίλλης Μαρτύρων· καὶ Στεφάνου τοῦ Σαβ-
 10 29 Τρ. Ἀναστασίας ὁσιομάρτυρος, καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσίου.
 11 30 Τε. Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας Μαρτύρων.
 12 31 Πε. Στάχυος, Ἀμπλίου καὶ λοιπῶν, τῶν Ἀποστόλων.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	6 ὥρ. 8 λ.	5 ὥρ. 25 λ.	11 ὥρ. 18 λ.
18	6	6 » 14 »	5 » 18 »	11 » 5 »
23	11	6 » 18 »	5 » 11 »	10 » 53 »
28	16	6 » 23 »	5 » 4 »	10 » 41 »
2	21	6 » 28 »	4 » 58 »	10 » 30 »
7	26	6 » 34 »	4 » 53 »	10 » 19 »
12	31	6 » 40 »	4 » 48 »	10 » 8 »

Νέα σελήνη τὴν 4 (16) Ὀκτ. εἰς τὴν 0 ὥραν 36 λεπτά π. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 11 (23) Ὀκτ. εἰς τὰς 11 ὥρας 17 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 19 (31) Ὀκτ. εἰς τὴν 0 ὥραν 40 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης τελευταίον τέταρτον τὴν 26 Ὀκτ. (7 Νοεμ.) εἰς τὰς 3 ὥρας 21 λ. μ. μ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ.

(Ἔχει ἡμέρας 30. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Τοξότην.)

- Ν. Π.
 13 1 Πα. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν ἀναργύρων. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 14 2 Σα. Ἀκινδύνου Μάρτυρος καὶ λοιπῶν.
 15 3 Κυ. † Ἀκεψιμᾶ Μάρτυρος, καὶ ἡ Κατάθεσις τοῦ Λειψάνου Γεωργίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος.
 16 4 Δε. Ἰωαννικίου τοῦ Ὄσιου.
 17 5 Τρ. Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης Μαρτύρων.
 18 6 Τε. Παύλου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ὁμολογητοῦ.
 19 7 Πε. Τῶν ἐν Μελιτινῇ τριάκοντα Μαρτύρων, καὶ Λαζάρου τοῦ Ὄσιου.
 20 8 Πα. † Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, καὶ τῶν λοιπῶν ἁσωμάτων Δυνάμεων. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 21 9 Σα. Ὀνησιφόρου καὶ Πορφυρίου Μαρτύρων.
 22 10 Κυ. † Ἐράστου, Ὀλυμπᾶ καὶ λοιπῶν, τῶν Ἀποστόλων.
 23 11 Δε. Μηνᾶ, Βίκτωρος, καὶ Βικεντίου Μαρτύρων καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. ἐλαίου.
 24 12 Τρ. Ἰωάννου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἐλετήμονος. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 25 13 Τε. † Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 26 14 Πε. † Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
 27 15 Πα. Γουρίας, Σαμωνᾶ, καὶ Ἀβίβου Μαρτύρων. Ἀρχὴ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων.
 28 16 Σα. Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 29 17 Κυ. † Γρηγορίου Νεοκαισαρείας τοῦ Θαυματουργοῦ.
 30 18 Δε. Πλάτωνος καὶ Ῥωμανοῦ Μαρτύρων.

Δεκέμβριος.

- 1 19 Τρ. Βαρλαάμ Μάρτυρος καὶ Ἀβδίου τοῦ προφήτου.
 2 20 Τε. Πρόκλου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου. προεόρτια τῶν Εἰσοδίων.
 3 21 Πε. † Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Ἀργία καὶ ἰχθύος κατάλυσις.
 4 22 Πα. Φιλήμονος τοῦ Ἀποστόλου καὶ Κικιλίας Μάρτυρος.
 5 23 Σα. Γρηγορίου Ἐπισκόπου Ἀκράγαντος καὶ Ἀμφιλοχίου Ἐπισκόπου Ἰκονίου.
 6 24 Κυ. † Κλήμεντος Πάππα Ῥώμης. [που Ἰκονίου.
 7 25 Δε. † Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος καὶ Μερκουρίου Μάρτυρος. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
 8 26 Τρ. Ἀλυπίου τοῦ Κιονίτου.
 9 27 Τε. Ἰακώβου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Πέρσου.
 10 28 Πε. Στεφάνου ὁσίου τοῦ νέου.
 11 29 Πα. Παραμῶνου καὶ Φιλουμένου Μαρτύρων. ἐλαίου.
 12 30 Σα. † Ἀνδρέου τοῦ Ἀποστόλου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

		Ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	6 ὥρ. 41 λ.	4 ὥρ. 47 λ.	10 ὥρ. 6 λ.
18	6	6 » 46 »	4 » 45 »	9 » 59 »
23	11	6 » 51 »	4 » 43 »	9 » 52 »
28	16	6 » 56 »	4 » 41 »	9 » 45 »
3	21	7 » 1 »	4 » 39 »	9 » 38 »
8	26	7 » 5 »	4 » 40 »	9 » 36 »
12	30	7 » 7 »	4 » 41 »	9 » 34 »

Νέα σελήνη τὴν 2 (14) Νοεμ. εἰς τὴν 0 ὥραν 30 λεπτά μ. μ.
 Σελήνης τελευταίον τέταρτον τὴν 10 (22) Νοεμ. εἰς τὰς 8 ὥρας 21 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 18 (30) Νοεμ. εἰς τὰς 2 ὥρας 35 λεπτά π. μ.
 Σελήνης τελευταίον τέταρτον τὴν 24 Νοεμ. (6 Δεκ.) εἰς τὰς 11 ὥρας 9 λ. μ. μ.

— 15 —

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.

(Έχει ημέρας 31. Ὁ ἥλιος εἶναι εἰς τὸν Αἰγόκερον.)

N. Π.		
13	1	Κυ. † Ναοῦμ τοῦ Προφήτου.
14	2	Δε. Ἰββακοῦμ τοῦ Προφήτου.
15	3	Τρ. Σοφονίου τοῦ Προφήτου. [Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
16	4	Τε. Βαρβάρας Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.
17	5	Πε. † Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
18	6	Πα. † Νικολάου Ἀρχιεπισκόπου Μύρων τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
19	7	Σα. Ἀμβροσίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων.
20	8	Κυ. † Παταπίου τοῦ Ὁσίου. [καὶ ἐλαίου.
21	9	Δε. † Ἡ Σύλληψις τῆς Ἀγίας Ἀννης. Ἀργία καὶ κατάλυσις οἴνου
22	10	Τρ. Μηνᾶ, Ἐρμογένους, καὶ Εὐγράφου Μαρτύρων.
23	11	Τε. Δανιὴλ τοῦ Στυλίου. [οἴνου καὶ ἐλαίου.
24	12	Πε. † Σπιρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ. Ἀργία καὶ κατάλυσις
25	13	Πα. Εὐστρατίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Μαρτύρων καὶ Λουκίας Μάρ-
26	14	Σα. Θύρσου Μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. [τυρος.
27	15	Κυ. † Ἐλευθερίου Ἱερομάρτυρος.
28	16	Δε. Ἀγγαίου τοῦ Προφήτου καὶ Μαρίνου Μάρτυρος.
29	17	Τρ. Δανιὴλ τοῦ προφήτου τῶν Ἁγίων τριῶν Παίδων καὶ Διονυ-
30	18	Τε. Σεβαστιανοῦ Μάρτυρος. [Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.
31	19	Πε. Βονιφατίου Μάρτυρος.
		Ἰανουάριος.
1	20	Πα. Προεόρτια καὶ Ἰγνατίου Ἱερομάρτυρος.
2	21	Σα. Ἰουλιανῆς Μάρτυρος. [τῆς Φαρμακολυτρίας.
3	22	Κυ. † Πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Ἀναστασίας Μεγαλομάρτυρος.
4	23	Δε. Τῶν δέκα Μαρτύρων τῶν ἐν Κρήτῃ. [τυρος.
5	24	Τρ. Παραμονὴ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ Εὐγενίας Ὁσιομάρ-
6	25	Τε. † Ἡ κατὰ Σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀργία τριήμερος, καὶ κατάλυσις εἰς πάντα, ἀπὸ σήμερον μέχρι τῆς Παραμονῆς τῶν Θεοφανείων.
7	26	Πε. † Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
8	27	Πα. † Στεφάνου Ἀρχιδιακόνου καὶ Πρωτομάρτυρος.
9	28	Σα. Μνήμη τῶν ἐν Νικομηδείᾳ δισμυρίων Μαρτύρων.
10	29	Κυ. † Μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν. Τῶν Ἁγίων 14 χιλιάδων Νηπίων.
11	30	Δε. Ἄνυσίας Ὁσιομάρτυρος. [ἡν Ἐορτῆς.
12	31	Τρ. Μελένης τῆς Ὁσίας. Ἀπόδοσις τῆς τῶν Χριστουγέν-

	Ἄνατολις τοῦ ἡλίου.	Δύσις.	Μέγεθος τῆς ἡμέρας.
13	1	7 ὥρ. 8 λ.	9 ὥρ. 33 λ.
18	6	7 » 12 »	4 » 43 »
23	11	7 » 16 »	4 » 44 »
28	16	7 » 16 »	4 » 48 »
2	21	7 » 17 »	4 » 52 »
7	26	7 » 18 »	4 » 56 »
12	31	7 » 18 »	5 » 0 »

Νέα σελήνη τὴν 2 (14) Δεκ. εἰς τὰς 3 ὥρας 8 λεπτά π. μ.
 Σελήνης πρῶτον τέταρτον τὴν 10 (22) Δεκ. εἰς τὰς 6 ὥρας 3 λ. π. μ.
 Πανσέληνος τὴν 17 (29) Δεκ. εἰς τὰς 3 ὥρας 23 λ. μ. μ.
 Σελήνης τελευταίον τέταρτον τὴν 24 Δεκ. (5 Ἰαν.) εἰς τὰς 7 ὥρας 57 λ. π. μ.
 Νέα σελήνη τὴν 31 Δεκ. (12 Ἰαν.) εἰς τὰς 8 ὥρας 28 λ. μ. μ.
 Ὁ χειμὼν ἄρχεται τὴν 9 (21) Δεκ. εἰς τὰς 2 ὥρας 3 λ. μ. μ.

— 16 —

ΟΙ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ.

Ὁ Ῥεμεζάν	τοῦ 1284	ἄρχεται τὴν 15 (27)	Δεκεμβρ. 1867.
» Σχεββάλ	» »	» 14 (26)	Ἰανουαρ. 1868.
» Τζι Ἰλ-καδέ	» »	» 12 (24)	Φεβρ. »
» Τζι Ἰλ-χιτζέ	» »	» 13 (25)	Μαρτ. »
» Μουχαβρέμ	τοῦ 1285	» 12 (24)	Ἀπριλ. »
» Σαφέρ	» »	» 12 (24)	Μαΐου »
» Ῥεββί ἔλ-ἔββέλ	» »	» 10 (22)	Ἰουν. »
» Ῥεββί ἔλ-ἄχιρ	» »	» 10 (22)	Ἰουλ. »
» Τζεματζι ἔλ-ἔββέλ	» »	» 8 (20)	Αὐγ. »
» Τζεματζι ἔλ-ἄχιρ	» »	» 7 (19)	Σεπτ. »
» Ῥετζέβ	» »	» 6 (18)	Ὀκτ. »
» Σχαβάν	» »	» 5 (17)	Νοεμ. »
» Ῥεμεζάν	» »	» 4 (16)	Δεκ. »
» Σχεββάλ	» »	» 3 (15)	Ἰανουαρ. 1869

ΠΑΣΧΑ

(κατὰ χρονολογίαν Ἰουλιανήν.)

Ἔτος	Πάσχα Ὁρθοδόξων.	Πάσχα Λατίνων
1868	31 Μαρτίου	31 Μαρτίου
1869	20 Ἀπριλίου	16 Μαρτίου
1870	12 Ἀπριλίου	5 Ἀπριλίου
1871	28 Μαρτίου	28 Μαρτίου
1872	16 Ἀπριλίου	19 Μαρτίου
1873	8 Ἀπριλίου	1 Ἀπριλίου
1874	31 Μαρτίου	24 Μαρτίου
1875	13 Ἀπριλίου	16 Μαρτίου
1876	4 Ἀπριλίου	4 Ἀπριλίου
1877	27 Μαρτίου	20 Μαρτίου
1878	16 Ἀπριλίου	9 Ἀπριλίου
1879	1 Ἀπριλίου	1 Ἀπριλίου
1880	20 Ἀπριλίου	16 Μαρτίου
1881	12 Ἀπριλίου	5 Ἀπριλίου
1882	28 Μαρτίου	28 Μαρτίου
1883	17 Ἀπριλίου	13 Μαρτίου
1884	8 Ἀπριλίου	1 Ἀπριλίου
1885	24 Μαρτίου	24 Μαρτίου
1886	13 Ἀπριλίου	6 Ἀπριλίου

ΕΚΛΕΪΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1868.

Α) Τὴν 11 (23) Φεβρουαρίου θέλει συμβῆ ἔκλειψις μερικὴ τοῦ ἡλίου, ὁρατὴ εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, τὴν Ἀφρικὴν, τὰ δυτικὰ ἄκρα τῆς Ἀσίας καὶ τὴν Εὐρώπην ἐξαιρουμένης τῆς Ἀγγλίας, τῆς Δανίας, τῆς Σκανδιναβίας καὶ τῆς Ῥωσίας.

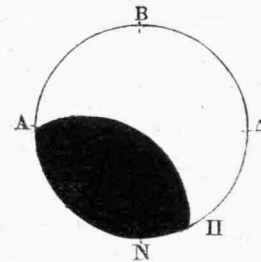
Εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν εἶναι ὁρατὴ μόνον ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκλείψεως, διότι ὁ ἥλιος δύνει πρὶν τελειώσῃ ἡ ἔκλειψις.

Ἡ ἔκλειψις ἄρχεται

εἰς μὲν τὰς Ἀθήνας	εἰς τὰς 4 ὥρας 48 πρῶτα 9 δευτ. λεπτὰ μ. μ.
εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν	» 5 » 12 » 3 » »
» » » Ἀλεξάνδρεια	» 5 » 10 » 23 » »
» » » Σμύρνην	» 5 » 2 » 33 » »
» » » Σύρον	» 4 » 53 » 23 » »
» » » Κέρκυραν	» 4 » 33 » 43 » »
» » τὸ Ναύπλιον	» 4 » 45 » 21 » »
» » τὰς Πάτρας	» 4 » 40 » 32 » »
» » τὰ Χανία	» 4 » 48 » 2 » »

Αἱ ὥραι αὗται εἶναι ὥραι μέσου χρόνου τῶν ἀναφερομένων πόλεων.

Εἰς τὰς Ἀθήνας θέλει σκοτισθῆ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς διαμέτρου τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ μεγίστη φάσις τῆς ἐκλείψεως θέλει ἔχει τὴν μορφήν, ἣν δεικνύει τὸ ἐπόμενον σχῆμα.



Τὸ πρῶτον σκοτισθησόμενον σημεῖον τοῦ ἡλίου εἶναι τὸ II, κεῖται δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ νοτιοδυτικοῦ τόξου τῆς περιφερείας, τοῦ ἡλίου καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸ νότιον ἄκρον N τοῦ ἡλίου μοίρας 35.

B) Τὴν 6 (18) Αὐγούστου θέλει συμβῆ ἔκλειψις ἡλίου, ὁρατὴ εἰς τὴν Αὐστραλίαν, τὴν ἀνατολικὴν Ἀφρικὴν, τὴν μεσημβρινὴν Ἀσίαν καὶ τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα εἶναι ὁρατὸν μικρότατον μέρος τῆς ἐκλείψεως.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἡ ἔναρξις τῆς ἐκλείψεως εἶναι ἀόρατος, διότι ὁ ἥλιος εὐρίσκεται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνάρξεως. Ἐν τῷ τέλος δὲ τῆς ἐκλείψεως συμβαίνει εἰς τὰς 5 ὥρας καὶ 42 λεπτά τῆς πρωίας· καὶ κεῖται μὲν ὁ ἥλιος κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ὀλίγον ἄνω τοῦ θαλασσοῦ ὀρίζοντος, ὁ Ὑμηττὸς ὅμως κρύπτει αὐτὸν, ὥστε εἶναι ἀόρατος καὶ τὸ τέλος τῆς ἐκλείψεως.

ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΜΟΥ.

Τὴν 5 (17) Νοεμβρίου θέλει συμβῆ διάβασις τοῦ Ἑρμοῦ, ὁρατὴ εἰς τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Αὐστραλίαν, δηλαδὴ ὁ πλανήτης Ἑρμῆς θέλει φαίνεται (διὰ τηλεσκοπίου) προβεβλημένος, καὶ κινούμενος ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου, ὡς μικρὰ τις κηλὶς.

Ἡ στιγμὴ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου εἶναι διὰ τὰς Ἀθήνας ἡ 7 ὥρα 0 πρῶτον καὶ 14 δευτέρα λεπτά τῆς πρωίας, ἡ δὲ στιγμὴ τῆς ἐξόδου εἶναι ἡ 10 ὥρα 37 πρῶτα καὶ 31 δευτέρα λεπτά τῆς πρωίας (μέσου χρόνου Ἀθηῶν).

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΠΙΣΗΜΟΤΑΤΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΥΟΥΣΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ (¹).

ΑΓΓΛΙΑ.

Βικτωρία Α', βασίλισσα τοῦ ἡνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας, γεννηθεῖσα τῇ 24 Μαΐου 1819, θυγάτηρ τοῦ πρίγκηπος Ἐδουάρδου δουκὸς τῆς Κέντης, διεδέχθη τὸν θρόνον τῆς βασιλέα Γουλιέλμου Δ' τῇ 20 Ἰουνίου 1837. Ἐστέφθη τῇ 28 Ἰουνίου 1838. Ἐνυμφεύθη τῇ 10 Φεβρουαρίου 1840 μετὰ τοῦ πρίγκηπος τοῦ Κωβούργ Γόττα Ἀλβέρτου, γεννηθέντος τῇ 26 Αὐγούστου 1819, λαβόντος τὴν Ἀγγλικὴν ἐθνικότητα διὰ δεσπίματος ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1840. Ἐχήρευσε τῇ 14 Δεκεμβρίου 1861.

Τέκνα· — 1. Πρ. Βικτωρία, γεννηθεῖσα τῇ 21 Νοεμβρίου 1840, ἐνυμφεύθη τῇ 25 Ἰανουαρίου 1858 μετὰ τοῦ πρ. Φριδερίκου Γουλιέλμου, νῦν διαδόχου τοῦ Πρωσσιακοῦ θρόνου.

2. Πρ. Ἀλβέρτος Ἐδουάρδος, γεννηθεὶς τῇ 9 Νοεμβρίου 1841, πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, ἐνυμφεύθη τῇ 10 Μαρ

(¹) Αἱ ἡμερομηνίαι εἰσὶ κατὰ τὸ Ν. Ε.

τίου 1863, μετὰ τῆς πρ. Ἀλεξάνδρας, ὕψατρος τοῦ βασιλέως τῆς Δανιμαρκίας Χριστιανοῦ Θ'. — Υἱοὶ αὐτῶν —

α' Πρ. Ἀλβέρτος Βίκτωρ, γεννηθεὶς τῆ 8 Ἰανουαρίου 1864.

β' Πρ. Γεώργιος, γεννηθεὶς τῆ 9 Ἰουνίου 1865.

γ' Πρ. Βικτωρία γεννηθεῖσα τῆ 20 Φεβρουαρίου 1867.

3. Πρ. Alice, γεννηθεῖσα τῆ 25 Ἀπριλίου 1843, ἐνυμφεύθη τῆ 1 Ἰουλίου 1862 μετὰ τοῦ πρ. τῆς Ἑσσης Δαρμστάδ Λουδοβίκου.

4. Πρ. Ἀλφρέδος, γεννηθεὶς τῆ 6 Αὐγούστου 1844.

5. Πρ. Ἑλένη, γεννηθεῖσα τῆ 25 Μαΐου 1846, ἐνυμφεύθη τὴν 5 Ἰουλίου 1866 μετὰ τοῦ πρ. Χριστιανοῦ Αὐγουστεμβούργου.

6. Πρ. Λουίζα, γεννηθεῖσα τῆ 18 Μαρτίου 1848.

7. Πρ. Ἀρβούρ, γεννηθεὶς τῆ 1 Μαΐου 1850.

8. Πρ. Λεοπόλδος, γεννηθεὶς τῆ 7 Ἀπριλίου 1853.

9. Πρ. Βεατρίκη, γεννηθεῖσα τῆ 14 Ἀπριλίου 1857.

ΑΥΣΤΡΙΑ.

Φραγκίσκος Ἰωσήφ Α', αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, γεννηθεὶς τῆ 18 Αὐγούστου 1830, υἱὸς τοῦ ἀρχιδουκῆ Φραγκίσκου Καρόλου, ἐκηρύχθη ἐνῆλιξ τῆ 1 Δεκεμβρίου 1848. Διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν θρόνον τοῦ αὐτοκράτορα Φερδινάνδου Α', δυνάμει τῆς ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1848 παρατήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀποποιήσεως τοῦ πατρὸς τοῦ ἀρχιδουκῆ Φραγκίσκου Καρόλου. Ἐνυμφεύθη τῆ 24 Ἀπριλίου 1854 μετὰ τῆς αὐτοκρατορίσεως Ἐλισσάβετ, γεννηθεῖσης τῆ 24 Δεκεμβρίου 1837, ὕψατρος τοῦ δουκῆ τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανοῦ Ἰωσήφ.

Τέκνα· 1. Ἀρχιδούκισσα Gisèle, γεννηθεῖσα τῆ 12 Ἰουλίου 1856.

2. Ἀρχιδουξ Ῥοδόλφος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 21 Αὐγούστου 1858.

ΒΑΔΗ.

Φριδερίκος, μέγας δούξ τῆς Βάδης, γεννηθεὶς τῆ 9 Σεπτεμβρίου 1826, διεδέχθη ὡς ἀντιβασιλεὺς τὸν πατέρα του Λεοπόλδον τῆ 24 Ἀπριλίου 1852 ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του μεγάλου δουκῆ Λουδοβίκου Β' (γενν. τῆ 15 Αὐγούστου 1824, ἀποθ. τῆ 22 Ἰανουαρίου 1858). Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου δουκῆ τῆς Βάδης τῆ 5 Σεπτεμβρίου 1856. Ἐνυμφεύθη τῆ 20 Σεπτεμβρίου 1856 μετὰ τῆς μεγάλης δουκίσσης Λουίζης, γεννηθεῖσης τῆ 3 Δεκεμβρίου 1838, ὕψατρος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας Γουλιέλμου Α'.

Τέκνα· 1. Πρ. Φριδερίκος Γουλιέλμος, μέγας δούξ διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 9 Ἰουλίου 1857.

2. Πρ. Σοφία, γεννηθεῖσα τῆ 7 Αὐγούστου 1862.

3. Πρ. Λουδοβίκος, γεννηθεὶς τῆ 12 Ἰουνίου 1865.

ΒΑΥΑΡΙΑ.

Λουδοβίκος Β', βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, γεννηθεὶς τῆ 25 Αὐγούστου 1845, διεδέχθη τῆ 10 Μαρτίου 1864 τὸν πατέρα του Μαξιμιλιανὸν Β' (γενν. τῆ 28 Νοεμβρίου 1811).

ΒΕΛΓΙΟΝ.

Λεοπόλδος Β', βασιλεὺς τοῦ Βελγίου, γεννηθεὶς τῆ 9 Ἀπριλίου 1835, διεδέχθη τὸν πατέρα του Λεοπόλδον Α'

(γεννηθ. τῆ 16 Δεκεμβρίου 1790, καὶ ἀποθ. τῆ 10 Δεκεμβρίου 1865) τῆ 10 Δεκεμβρίου 1865. Ἐνυμφεύθη τῆ 22 Αὐγούστου 1853 μετὰ τῆς δουκίσσης Μαρίας, θυγατρὸς τοῦ ἀρχιδουκὸς τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ, γεννηθείσης τῆ 23 Αὐγούστου 1836.

Τέκνα·

1. Πρ. Λουίζα, γεννηθεῖσα τῆ 18 Φεβρουαρίου 1858.

2. Πρ. Λεοπόλδος Φερδινάνδος, γεννηθεὶς τῆ 12 Ἰουνίου 1859.

3. Πρ. Κλοτίλδη, γεννηθεῖσα τῆ 21 Μαΐου 1864.

Ἄδελφοὶ καὶ ἀδελφαί·

1. Πρ. Φίλιππος, κόμης τῆς Φλανδρίας, γεννηθεὶς τῆ 24 Μαΐου 1837, ἐνυμφεύθη τῆ 25 Ἀπριλίου 1867 μετὰ τῆς πρ. Μαρίας Χοχενζόλερν, γεννηθείσης τῆ 17 Νοεμβρίου 1845.

2. Πρ. Καρλόττα, γεννηθεῖσα τῆ 7 Ἰουνίου 1840, ἐνυμφεύθη τῆ 27 Ἰουλίου 1857 μετὰ τοῦ ἀρχιδουκὸς τῆς Αὐστρίας Μαξιμιλιανοῦ, ποτὲ αὐτοκράτορος τοῦ Μεξικοῦ.

ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ.

Κάρολος, βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης, γεννηθεὶς τῆ 6 Μαρτίου 1823, υἱὸς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Α' (γενν. τῆ 27 Σεπτεμβρίου 1781, ἀποθ. τῆ 25 Ἰουνίου 1864), διεδέχθη τὸν πατέρα του τῆ 25 Ἰουνίου 1864. Ἐνυμφεύθη τῆ 13 Ἰουλίου 1846 μετὰ τῆς βασιλίσσης Ὁλγας, γεννηθείσης τῆ 11 Σεπτεμβρίου 1822, θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας Νικολάου Α'.

ΓΑΛΛΙΑ.

Ναπολέον Γ', αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, τρίτος υἱὸς τοῦ ποτὲ βασιλέως τῆς Ὀλλανδίας Λουδοβίκου Ναπολέοντος καὶ τῆς βασιλίσσης Ὁρτενσίας, γεννηθεὶς τῆ 20 Ἀπριλίου 1808, ἀνγγορεύθη πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας τῆ 20 Δεκεμβρίου 1848, καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων τῆ 2 Δεκεμβρίου 1852. Ἐνυμφεύθη τῆ 29 Ἰανουαρίου 1853 μετὰ τῆς αὐτοκρατορίσσης Εὐγενίας, κομήσσης Θέβα καὶ Μοντίχο, γεννηθείσης τῆ 5 Μαΐου 1826.

Υἱός· Πρ. Ναπολέον, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 16 Μαρτίου 1856.

ΔΑΝΙΑ.

Χριστιανὸς Θ', βασιλεὺς τῆς Δανίας, γεννηθεὶς τῆ 8 Ἀπριλίου 1808, διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν βασιλέα Φριδερίκον Ζ' (γενν. τῆ 6 Ὀκτωβρίου 1808) τῆ 15 Νοεμβρίου 1863. Ἐνυμφεύθη τῆ 26 Μαΐου 1842 μετὰ τῆς βασιλίσσης Λουίζης, γεννηθείσης τῆ 7 Σεπτεμβρίου 1817, θυγατρὸς τοῦ Landgrave τῆς Ἑσσης Γουλιέλμου.

Τέκνα· 1. Πρ. Φριδερίκος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 3 Ἰουλίου 1843.

2. Πρ. Ἀλεξάνδρα, γεννηθεῖσα τῆ 1 Δεκεμβρίου 1844, ἐνυμφεύθη τῆ 10 Μαρτίου 1863 μετὰ τοῦ πρ. τῆς Οὐαλλίας Ἀλβέρτου Ἐδουάρδου.

3. Πρ. Γεώργιος, βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, γεννηθεὶς τῆ 24 Δεκεμβρίου 1845.

4. Πρ. Δαγμαάρ, γεννηθεῖσα τῇ 26 Νοεμβρίου 1847, ἐνυμφεύθη τῇ 10/22 Νοεμβρίου 1866 μετὰ τοῦ διαδόχου τῆς Ρωσίας.

5. Πρ. Thyra, γεννηθεῖσα τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1853.

6. Πρ. Βαλδεμάρ, γεννηθεῖς τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1858.

ΕΛΛΑΣ.

Γεώργιος Α', βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, γεννηθεῖς τῇ 24 Δεκεμβρίου 1845, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανιμαρκίας Χριστιανοῦ Θ', ἐδέχθη τὸ Ἑλληνικὸν στέμμα ἐν Κοπενάγη τῇ 6 Ἰουνίου, ἐκηρύχθη ἐνῆλιξ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως τῇ 15/27 Ἰουνίου, καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς Πειραιᾶ τῇ 18/30 Ὀκτωβρίου 1863.

ΙΣΠΑΝΙΑ.

Μαρία Ἰσαβέλλα Β', βασίλισσα τῆς Ἰσπανίας, γεννηθεῖσα τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1830, διεδέχθη ὑπὸ κηδεμονίαν τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1833 τὸν πατέρα τῆς βασιλέας Φερδινάνδου Ζ'. Ἐκηρύχθη ἐνῆλιξ ὑπὸ τῶν βουλῶν τῇ 8 Νοεμβρίου 1843. Ἐνυμφεύθη τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1846 μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς βασιλέως Φραγκίσκου, γεννηθέντος τῇ 13 Μαΐου 1822.

Τέκνα· 1. Ἰφάντις Ἰσαβέλλα, γεννηθεῖσα τῇ 20 Δεκεμβρίου 1851, διάδοχος.

2. Ἰφάντης Ἀλφόνσος, γεννηθεῖς τῇ 28 Νοεμβρίου 1857.

3. Ἰφάντις Μαρία del Pilar, γεννηθεῖσα τῇ 4 Ἰουνίου 1861.

4. Ἰφάντις Μαρία della Paz, γεννηθεῖσα τῇ 23 Ἰουνίου 1862.

5. Ἰφάντις Εὐλαλία, γεννηθεῖσα τῇ 12 Φεβρουαρίου 1864.

ΙΤΑΛΙΑ.

Βίκτωρ Ἐμμανουήλ Β', γεννηθεῖς τῇ 14 Μαΐου 1820, διεδέχθη τῇ 23 Μαρτίου 1849 τὸν πατέρα του βασιλέα τῆς Σαρδηνίας Κάρολον Ἀλβέρτον, παραιτηθέντα. Διὰ νόμου ἀπὸ 17 Μαρτίου 1861 ἔλαβε τὸν τίτλον «βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας.» Ἐνυμφεύθη τῇ 12 Ἀπριλίου 1842 μετὰ τῆς βασιλίσσης Ἀδελαΐδος, γεννηθείσης τῇ 3 Ἰουνίου 1822, θυγατρὸς τοῦ ἀρχιδουκὸς τῆς Αὐστρίας Πενιέρου. Ἐχήρευσε τῇ 20 Ἰανουαρίου 1855.

Τέκνα· 1. Πρ. Κλοτίλδη, γεννηθεῖσα τῇ 2 Μαρτίου 1843, ἐνυμφεύθη τῇ 30 Ἰανουαρίου 1859 μετὰ τοῦ πρ. Ναπολέοντος, υἱοῦ τοῦ ποτὲ βασιλέως τῆς Οὐεστφαλίας Γερωνύμου, ἐξαδέλφου τοῦ νῦν αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων.

2. Πρ. Οὐμβέρτος, διάδοχος, γεννηθεῖς τῇ 14 Μαρτίου 1844.

3. Πρ. Ἀμεδαῖος, γεννηθεῖς τῇ 30 Μαΐου 1845.

4. Πρ. Μαρία Πία, γεννηθεῖσα τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1847, ἐνυμφεύθη τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1862 μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας, Λουδοβίκου Α'.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

Γουλιέλμος Γ', βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν, γεννηθεῖς τῇ 19 Φεβρουαρίου 1817, διεδέχθη τὸν πατέρα του βασιλέα

Γουλιέλμον Β' τῆ 17 Μαρτίου 1849. Ἐνυμφεύθη τῆ 18 Ἰουνίου 1839 μετὰ τῆς βασιλίσσης Σοφίας, γεννηθεῖσης τῆ 17 Ἰουνίου 1818, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης, Γουλιέλμου Α'.

Τέκνα· 1. Πρ. Γουλιέλμος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 4 Σεπτεμβρίου 1840.

2. Πρ. Ἀλέξανδρος, γεννηθεὶς τῆ 25 Αὐγούστου 1851.

ΠΑΠΗΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ.

Πῖος Θ', γεννηθεὶς τῆ 13 Μαΐου 1792, ἐξελέχθη πάππας τῆ 16 Ἰουνίου, καὶ ἐστέφθη τῆ 16 Ἰουνίου 1846.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ.

Λουδοβίκος Α', βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας, γεννηθεὶς τῆ 31 Ὀκτωβρίου 1838, διεδέχθη τῆ 11 Νοεμβρίου 1861 τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Πέτρον Ε'. Ἐνυμφεύθη τῆ 6 Ὀκτωβρίου 1862 μετὰ τῆς βασιλίσσης Μαρίας Πίας, γεννηθεῖσης τῆ 16 Ὀκτωβρίου 1847, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουήλ Β'.

1. Υἱός· Πρ. Κάρολος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1863.

2. Πρ. Ἀλφόνσος, γεννηθεὶς τῆ 31 Ἰουλίου 1865.

ΠΡΩΣΣΙΑ.

Γουλιέλμος Α', βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, γεννηθεὶς τῆ 22 Μαρτίου 1797, υἱὸς τοῦ βασιλέως Φριδερίκου Γουλιέλμου Γ'. Ἐγένετο ἀντιβασιλεὺς τῆ 9 Ὀκτωβρίου 1858

διεδέχθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Φριδερίκον Γουλιέλμον Ε' τῆ 2 Ἰανουαρίου 1861, καὶ ἐστέφθη τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1861. Ἐνυμφεύθη τῆ 11 Ἰουνίου 1829 μετὰ τῆς βασιλίσσης Αὐγούστης, γεννηθεῖσης τῆ 30 Σεπτεμβρίου 1811, θυγατρὸς τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Σάξ-Βεϊμάρ Καρόλου Φριδερίκου.

Τέκνα· 1. Πρ. Φριδερίκος Γουλιέλμος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῆ 18 Ὀκτωβρίου 1831, ἐνυμφεύθη τῆ 25 Ἰανουαρίου 1858 μετὰ τῆς πρ. Βικτωρίας (θυγατρὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Βικτωρίας Α') γεννηθεῖσης τῆ 21 Νοεμβρίου 1840. — Τέκνα αὐτῶν· — 1. Φριδερίκος Γουλιέλμος, γεννηθεὶς τῆ 27 Ἰανουαρίου 1859. — 2. Πρ. Καρλόττα, γεννηθεῖσα τῆ 24 Ἰουλίου 1860. — 3. Πρ. Ἐρβρίκος, γεννηθεὶς τῆ 14 Αὐγούστου 1862. — 4. Πρ. Σιγισμόνδος, γεννηθεὶς τῆ 15 Σεπτεμβρίου 1864.

2. Πρ. Λουίζα, γεννηθεῖσα τῆ 3 Δεκεμβρίου 1838, ἐνυμφεύθη τῆ 20 Σεπτεμβρίου 1856 μετὰ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης Φριδερίκου.

ΡΩΣΣΙΑ.

Ἀλέξανδρος Β', αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας, γεννηθεὶς τῆ 17/29 Ἀπριλίου 1818, διεδέχθη τῆ 18 Φεβρουαρίου (2 Μαρτίου) 1855 τὸν πατέρα του αὐτοκράτορα Νικόλαον Α'. Ἐστέφθη τῆ 26 Αὐγούστου (7 Σεπτεμβρίου) 1856. Ἐνυμφεύθη τῆ 16/28 Ἀπριλίου 1841 μετὰ τῆς αὐτοκρατορίσσης Μαρίας, γεννηθεῖσης τῆ 27 Ἰουλίου (8 Αὐγούστου) 1824, θυγατρὸς τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ἑσσης Λουδοβίκου Α'.

1. Μέγας δούξ Ἀλέξανδρος, γεννηθεὶς τῇ 26 Φεβρουαρίου (10 Μαρτίου) 1845, κληρονομικός διάδοχος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12/24 Ἀπριλίου 1865, ἐνυμφεύθη τῇ 28 Ὀκτωβρίου 9 Νοεμβρίου 1866 τὴν πρ. Δαγμαάρ (ἀδελφὴν τοῦ Βασιλέως ἡμῶν) μετονομασθεῖσαν Μαρίαν.

2. Μέγας δούξ Βλαδίμηρος, γεννηθεὶς τῇ 10/22 Ἀπριλίου 1847.

3. Μέγας δούξ Ἀλέξιος, γεννηθεὶς τῇ 2/14 Ἰανουαρίου 1850.

4. Μεγάλη δούκισσα Μαρία, γεννηθεῖσα τῇ 5/17 Ὀκτωβρίου 1853.

5. Μέγας δούξ Σέργιος, γεννηθεὶς τῇ 29 Ἀπριλίου (11 Μαΐου) 1857.

6. Μέγας δούξ Παῦλος, γεννηθεὶς τῇ 21 Σεπτεμβρίου (3 Ὀκτωβρίου) 1860.

ΣΑΞΩΝΙΑ.

Ἰωάννης, βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας, γεννηθεὶς τῇ 12 Δεκεμβρίου 1801, διεδέχθη τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Φριδερίκον Αὐγούστον Β' τῇ 9 Αὐγούστου 1854. Ἐνυμφεύθη τῇ 21 Νοεμβρίου 1822 μετὰ τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας, γεννηθείσης τῇ 13 Νοεμβρίου 1801, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανοῦ.

Τέκνα· 1. Πρ. Ἀλβέρτος, διάδοχος, γεννηθεὶς τῇ 23 Ἀπριλίου 1828. Ἐνυμφεύθη τῇ 18 Ἰουνίου 1853 μετὰ τῆς πρ. Καρολίνας, γεννηθείσης τῇ 5 Αὐγούστου 1833, θυγατρὸς τοῦ πρ. Γουστάβου Βάζα.

2. Πρ. Ἐλισσάβετ, γεννηθεῖσα τῇ 4 Φεβρουαρίου 1830,

ἐνυμφεύθη τῇ 22 Ἀπριλίου 1850 μετὰ τοῦ πρ. τῆς Σαρδηνίας Φερδινάνδου, δουκὸς τῆς Γενούης. Ἐχίρρευσε τῇ 10 Φεβρουαρίου 1855.

3. Πρ. Γεώργιος, γεννηθεὶς τῇ 8 Αὐγούστου 1832, ἐνυμφεύθη τῇ 11 Μαΐου 1859 μετὰ τῆς πρ. Μαρίας Ἄννης, γεννηθείσης τῇ 21 Ἰουλίου 1843, θυγατρὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Πορτογαλλίας Μαρίας Β'. — Θυγατέρες αὐτῶν· —

1. Πρ. Ματθίλδη, γεννηθεῖσα τῇ 19 Μαρτίου 1863.

4. Πρ. Σοφία, γεννηθεῖσα τῇ 15 Μαρτίου 1865.

ΣΟΥΗΔΙΑ ΚΑΙ ΝΟΡΒΕΓΙΑ.

Κάρολος ΙΕ', βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, γεννηθεὶς τῇ 3 Μαΐου 1826, διεδέχθη τὸν πατέρα του βασιλέα Ὄσκαρ Α' τῇ 2 Ἰουλίου 1859, καὶ ἐστέφθη τῇ 3 Μαΐου 1860. Ἐνυμφεύθη τῇ 19 Ἰουνίου 1859 μετὰ τῆς βασιλίσσης Λουίζης, γεννηθείσης τῇ 5 Αὐγούστου 1828, θυγατρὸς τοῦ πρ. τῶν Κάτω Χωρῶν Φριδερίκου.

Θυγάτηρ· 1. Πρ. Λουίζα, γεννηθεῖσα τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1851.

ΤΟΥΡΚΙΑ.

Ἀβδούλ Ἀζίζ, Σουλτάνος, γεννηθεὶς τῇ 9 Φεβρουαρίου 1830. Ἡγεμὼν 32^{ος} ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ὄσμάν καὶ 29^{ος} ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως. Διεδέχθη τῇ 25 Ἰουνίου 1861 τὸν ἀδελφόν του Σουλτάνον Ἀβδούλ Μεδζίτ.

Ἄνεψιός αὐτοῦ· Μουράτ ἐφέντης, ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ Μεδζίτ, διάδοχος, γεννηθεὶς τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1840.

ΥΠΟΤΕΛΕΙΣ ΗΓΕΜΟΝΕΣ ΕΝ ΤΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

ΒΛΑΧΙΑ ΚΑΙ ΜΟΛΔΑΒΙΑ.

Κάρολος Α', γεννηθεὶς τῇ 20 Ἀπριλίου 1839, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Πρ. Χοχενζόλερν πρώτου ἐξαδέλφου τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας· ἐξελέχθη ἡγεμονεὺς τῆς Πρίγκηψ τὴν 20 Μαρτίου 1866.

ΣΕΡΒΙΑ.

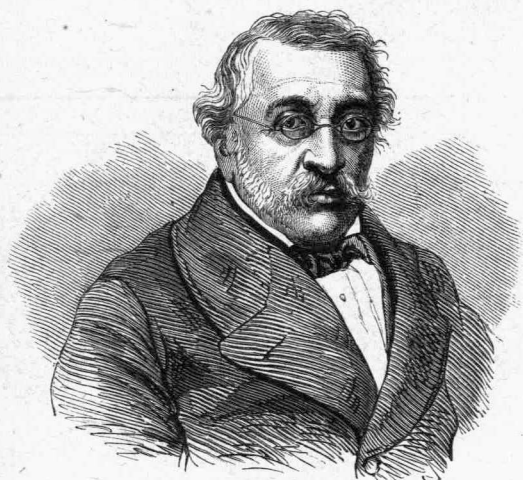
Μιχαὴλ Γ' Ὀβρένοβιτς, γεννηθεὶς τῇ 4 Σεπτεμβρίου 1825, διεδέχθη τὸν πατέρα του Μιλόσχην Α', καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς ἡγεμὼν ὑπὸ τῆς Ὄθωμανικῆς κυβερνήσεως τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1860. Ἐνυμφεύθη τῇ 1 Αὐγούστου 1853 μετὰ τῆς πρ. Ἰουλίαν, γεννηθεῖσης τῇ 26 Αὐγούστου 1831, θυγατρὸς τοῦ Σαλαμηπόλου τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας κόμητος Φραγκίσκου Οὐνιάδου.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ.

Νικόλαος Α' Πέτροβιτς, γεννηθεὶς τῷ 1840, ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου τῇ 14 Αὐγούστου 1860, διαδεχθεὶς τὸν πρ. Δανιὴλ Α'. Ἐνυμφεύθη τῇ 8 Νοεμβρίου 1860 μετὰ τῆς πρ. Μιλήνης, θυγατρὸς τοῦ γεροϋσιαστοῦ Πέτρου Βούκοτιτς.



ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.



ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.



ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΕΤΑΞΑΣ.



ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ.



ΓΚΙΑΦΟΡΔ.



ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.



ΙΑΚΩΒΑΚΗΣ ΡΙΖΟΣ ΝΕΡΟΥΛΟΣ.



ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ ΦΑΡΜΑΚΙΔΗΣ.



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΣΩΠΙΟΣ.



ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.



ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΙΖΟΣ ΠΑΓΚΑΒΗΣ. 1



ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ.



ΠΑΠΠΑΛΑΚΗΣ.



ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ (comte de Marcellus).



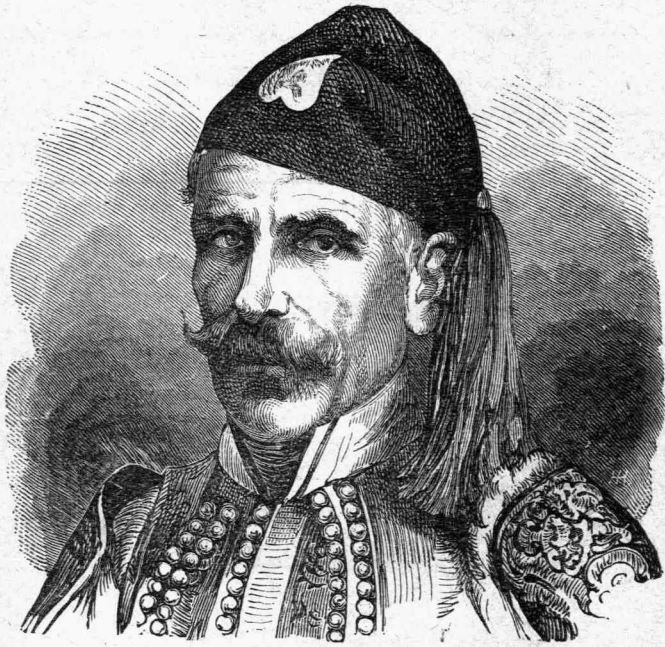
ΣΙΝΑΣ.



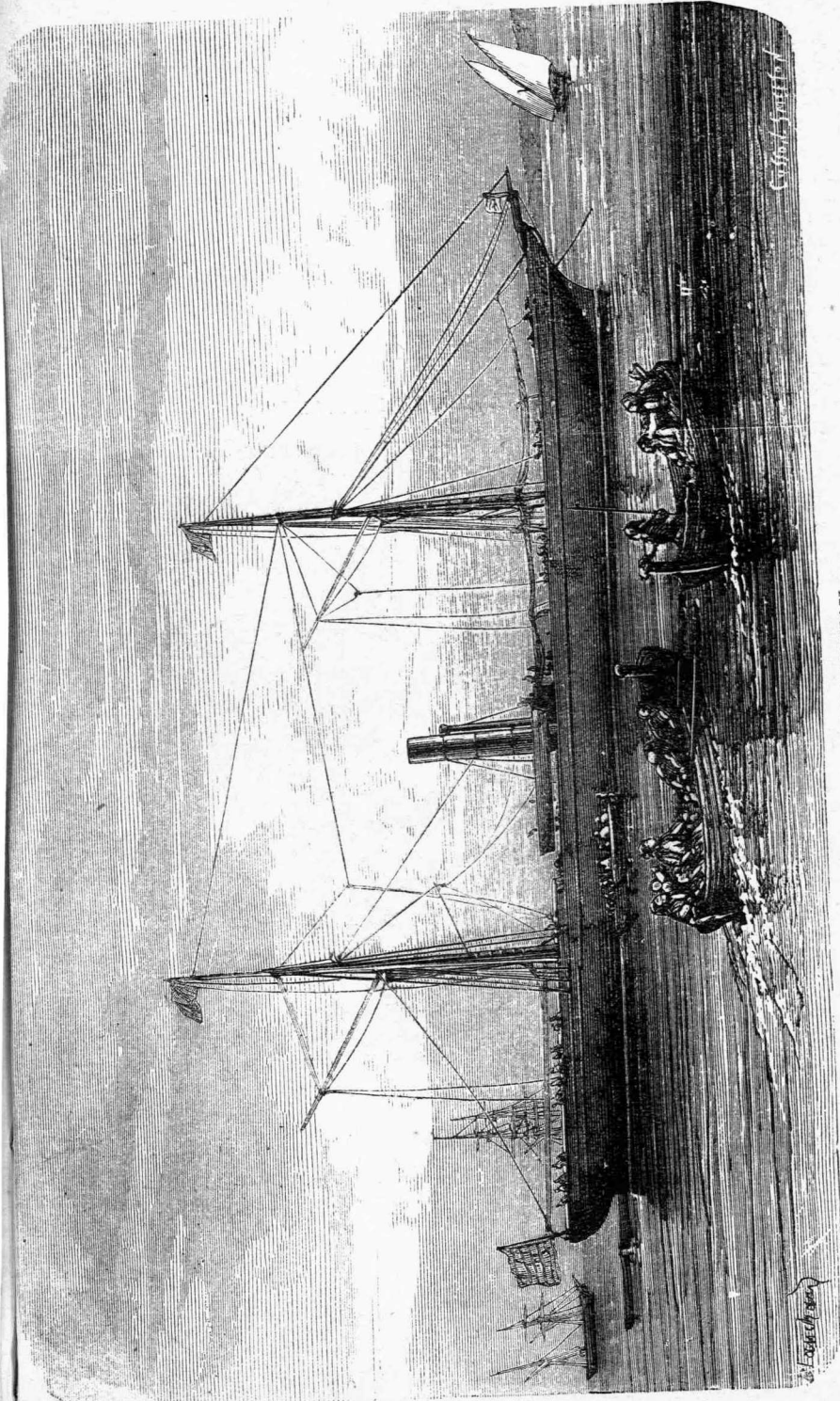
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΥΦΘΑΝΤΗΣ.



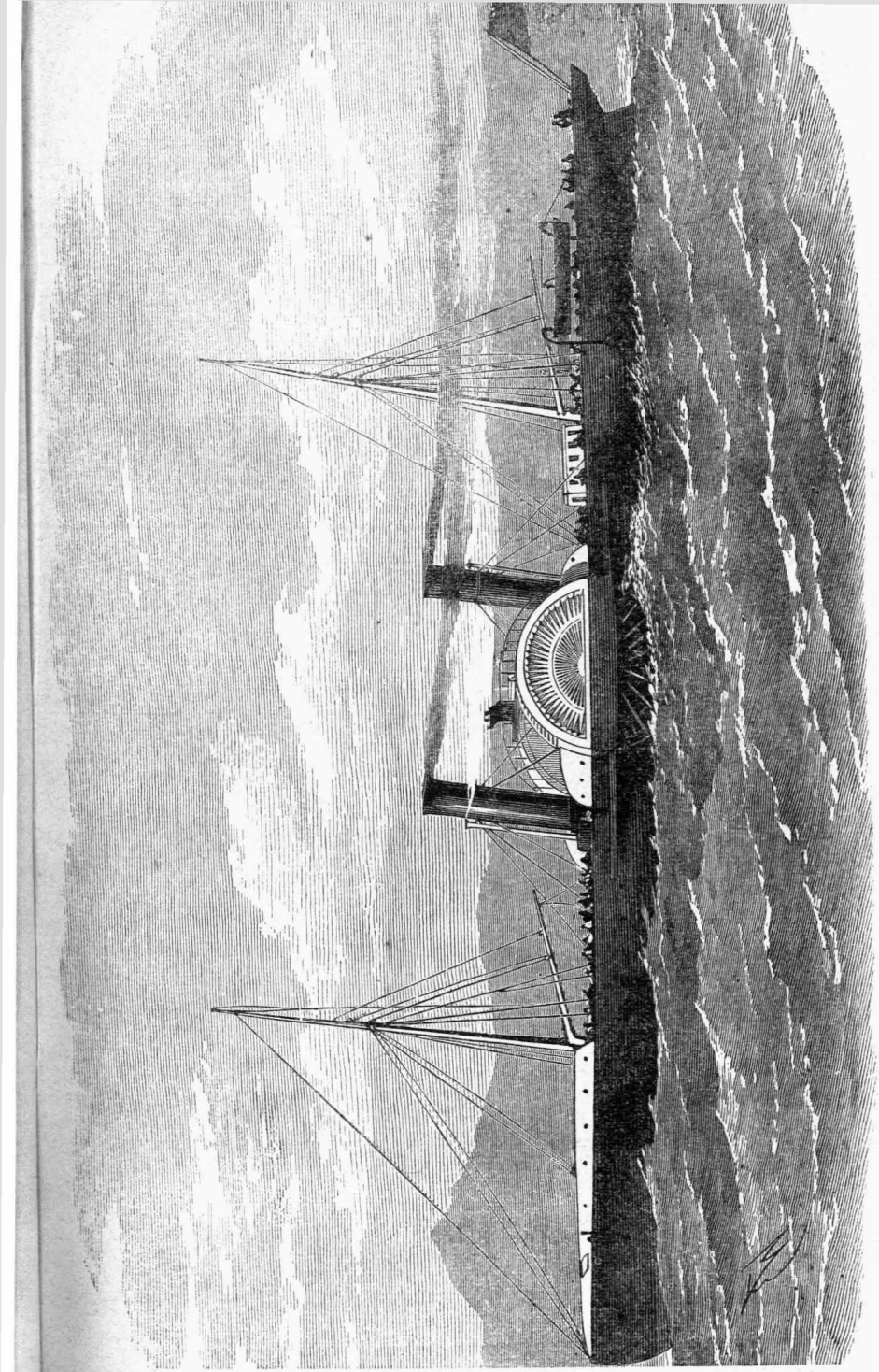
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ.



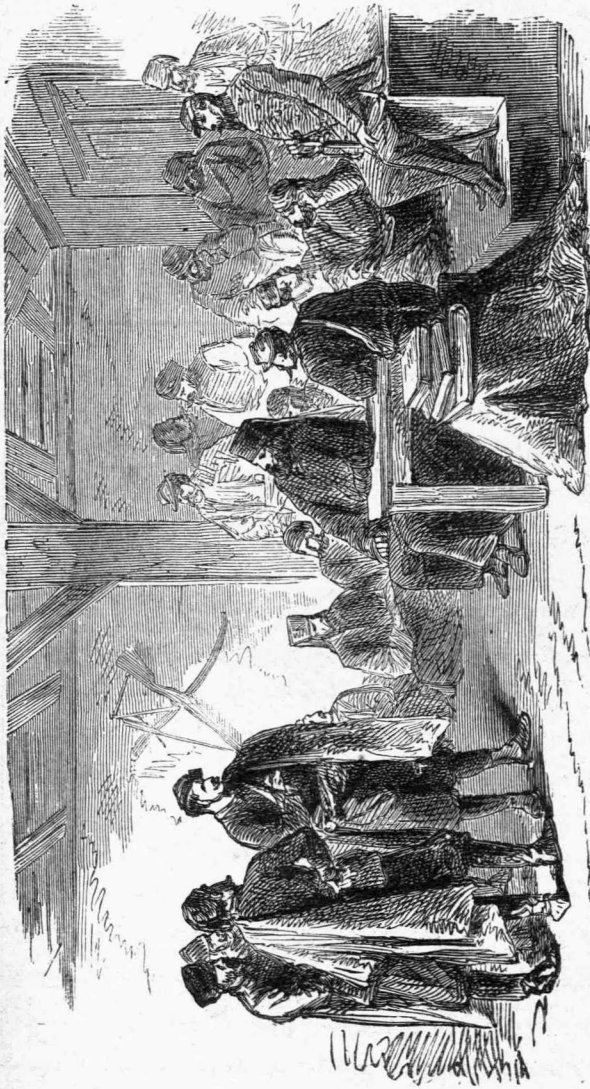
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗΣ.



TO ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ.



TO ΑΡΚΑΔΙΟΝ.



Συνεδρίασις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΓΑΛΛΙΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

Χρυσός.

Εικοσάδραχμον 17-φρ. 90 ε.

Ἄργυρος.

Τάληρον, 5 δραχμῶν 4 " 47 "
Δραχμή, 100 λεπτῶν — " 90 "

Χαλκός.

Δεκάλεπτον .
Πεντάλεπτον . } κέρματα τῆς δραχμ., ἰσοδυναμοῦντα πρὸς 10,
Δίλεπτον . . } 5, 2 καὶ 1 λεπτά.
Λεπτόν. . . }

ΑΝΑΛΟΓΙΑ

ΞΕΝΩΝ ΤΙΝΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΡΑΧΜΗΝ.

Φράγκον 1 δραχμ. 11 λεπτά.
Πεντάφραγκον 5 " 58 "
Εικοσάφραγκον 22 " 32 "
Σφάντσικον — " 92 "
Σελίνιον 1 " 28 "
Λίρα στερλίνα 28 " 12 "
Ἄργυρον ρούβλιον 4 " 41 "
Τάλ. αὐστριακόν 5 " 78 "
Ὀλλανδ. φλωρ. 13 " — "
Αὐστριακόν φλωρ. 13 " 6 "

(Νομίσματα τῆς Δανίας.)

Φριδερίκειον χρυσοῦν 23 " 5 "
Rigsdaler (τάληρον). 3 " 12 "
Μάρκ (1/6 τοῦ τλήρου). — " 52 "

Αὕτη εἶναι ἡ ἐπίσημος ἀναλογία, ἥτις σπανιώτατα τηρεῖται. Οὕτω λ. γ. τὸ πεντάφραγκον κυκλοφορεῖ ἀντὶ 5 δραχμ. καὶ 60 λεπτά, τὸ εικοσάφραγκον ἀντὶ 22 δραχμ. καὶ 40 λεπτά, ἡ λίρα στερλίνα ἀντὶ 28 καὶ 30, τὸ αὐστριακόν τάληρον ἀντὶ 5 καὶ 80 καὶ τὸ σφάντσικον ἀντὶ 95 λεπτῶν. — Εἰς τὴν ἐπίσημωσ θρισθεῖσαν ἀξίαν των λαμβάνουσιν αὐτὰ τὰ Ταχυδρομεῖα, τὰ Ταμεία καὶ ἡ Τράπεζα.

ΤΑ ΠΡΟΦΗΤΙΚΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

ΤΗΣ Ϛ'. ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ.

Τὰ προφητικά ἡμερολόγια τὰ ὁποῖα ἕως τὴν σήμερον τοσοῦτον προθύμως ἀγοράζονται καὶ ἀναγινώσκονται ὑπὸ τῶν πολλῶν, δὲν εἶναι ἐπιπόνημα τοῦ διασήμευ ἀστρονόμου Καζαμία. Ἐπὶ αὐτοὺς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ παρατηρῶσι τὰ διάφορα τῆς φύσεως φαινόμενα, τακτικὰ καὶ ἔκτακτα, καὶ νὰ ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὰ τοιαύτην ἢ τοιαύτην σημασίαν. Οἱ Χαλδαῖοι, οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Ἑτροῦσκοι, οἱ Ἕλληνες, οἱ Ῥωμαῖοι, εἶχον ἐκάτεροι ἀστρονόμους καὶ ἡμερολογίων συντάκτας, οἵτινες ἀπέκτησαν φήμην οὐδὲν ἥττον πολὺκροτον τῆς φήμης τοῦ Ἰταλοῦ ἀστρολόγου τῶν νεωτέρων χρόνων τὸν Ζωροάστρη, τὸν Πετόσιριν, τὸν Τάρχωνα, τὸν Ἀντίγονον, τὸν Ἡλιόδωρον, καὶ Ἀσκατιῶνα, καὶ Δαψὸν τὸν Θηβαῖον, καὶ Πολλῆν, καὶ τὸν θεϊότατον Πτολεμαῖον, καὶ Καπίτωνα, καὶ Φωντήιον, καὶ Ἀπουλήιον, καὶ Βικέλλιον, καὶ Λαβεῶνα, καὶ Φιγούλον, καὶ Πλίσιον τὸν φυσικὸν καὶ πολλοὺς ἄλλους. Οὐχὶ μόνον προφητικά ἡμερολόγια εἶχον πολλὰ, ἀλλὰ καὶ ἀμφισβήτησις ἐγένετο

νετο ἔκτοτε ὅπως καὶ σήμερον περὶ τῆς ἀξίας τῶν προφητειῶν τούτων, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι σήμερον οὐδεὶς σπουδαῖος ἀνὴρ τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι πιστεύει εἰς τὴν ἀδιάκοπον συνάφειαν τῶν φυσικῶν φαινομένων πρὸς τὰ πράγματα τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου, ἐνῶ τὸ πάλαι, ἐὰν ὑπῆρχόν τινες οἱ ἐμπαίζοντες τὴν φημιζομένην ἐκείνην κοινωνίαν, μάλιστα δὲ οἱ στωϊκοὶ φιλόσοφοι, πολλοὶ ἀφ' ἑτέρου καὶ ὀνομαστοὶ ἐπὶ τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν ἄνδρες δὲν ἐδίσταζον νὰ ὑποστηρίξωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν τοιαύτην δοξασίαν.

Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, ἐννοεῖται, νὰ γράψωμεν ἱστορίαν πλήρη περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ γενέσεως τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης ἐπιστήμης, ἥτις κατεδαυκάλισε τὴν νεαρὰν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἔχει πολὺ περισσοτέρους ὀπαδοὺς πρὸς ὅτι συνήθως νομίζεται. Θέλομεν περιορισθῆ εἰς τὸ νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἡμερολογίων τὰ ὅποια ἦσαν ἐν χρήσει ἐν τῇ ἕκτῃ ἑκατονταετηρίδι καὶ τῶν ὁποίων τινὰ ἔχουσι παράδοξον ἀναλογίαν πρὸς τοὺς σημερινούς Καζαμίας. Τὰ ἡμερολόγια ταῦτα διεσώθησαν εἰς ἡμᾶς ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ, ἀνδρὸς σοφοῦ ἀκμάσαντος ἐν τῇ ἑκατονταετηρίδι ἐκείνῃ, γράψαντος πραγματείαν σπουδαίαν περὶ ἀρχῶν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας, καὶ ἄλλας τινὰς ἐχούσας ὀλιγωτέραν πραγματικὴν ἀξίαν καὶ ἰδίως τὴν «περὶ διοσημειῶν», ἥτις περιλαμβάνει τὰ περὶ ὧν πρόκειται ἐνταῦθα ἡμερολόγια. Καὶ πρῶτον διαλαμβάνει περὶ τῆς ἐπιβροῆς εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα τῶν διαφόρων κομητῶν, ἔπειτα τῆς σελήνης κατὰ τοὺς διαφόρους μῆνας τοῦ ἔτους καὶ τὰς ποικίλας αὐτῆς χροιάς καὶ θέσεις· μετὰ ταῦτα περὶ βροντῶν καθ' ἕκαστον μῆνα, μεθ' ἧς ἐπισυνάπτει ἐν ἐκτάσει καὶ ὀλόκληρον ἡμερολόγιον περὶ τῆς σημασίας ἣν ἔχει καθ' ἕκαστην τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραν ἢ βροντῆ. Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἐπιγράφεται

«ἐφ' ἡμέρας βροντοσκοπία, τοπικὴ πρὸς τὴν σελήνην, κατὰ τὸν Ῥωμαῖον Φιγούλον, ἐκ τῶν Τάγητος, καθ' ἑρμηνείαν πρὸς λέξιν».

Ὡς ἐπὶ παραδείγματος παραθέτομεν ἐνταῦθα ἀποσπάσματα τινα τοῦ ἡμερολογίου τούτου, τὸ ὅποιον ἀρχεται ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου καὶ ἀπολήγει εἰς τὸν μῆνα Μάϊου.

ΜΗΝΙ ΙΟΥΝΙΩ.

Σελήνης Α'. Ἐὰν βροντήσῃ, τῶν καρπῶν εὐφορία ἔσται, ἐξηρημένων κριθῶν· νοσήματα δὲ ἐπισφαλῆ τοῖς σώμασι ἐπισκίψει.

Β'. Ἐὰν βροντήσῃ, ταῖς μὲν ὠδινούσαις ἀπαλλαγὴ μᾶλλον ῥαδίᾳ· τοῖς δὲ θρέμμασι φορὰ· ἰχθύων γε μὴν ἀφθονία ἔσται.

Καὶ οὕτω καθεξῆς καθ' ἕκαστην ἡμέραν καταδεικνύει ποῖον θέλει εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς βροντῆς ἐὰν τοιαύτη συμβῆ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐὰν βροντήσῃ λ. χ. τὴν ἐνδεκάτην φεβρουαρίου θέλει ἐπέλθει εὐτοκία γυναικῶν· ἐὰν τὴν δεκάτην τρίτην, στάσις πολιτικὴ· ἐὰν τὴν πέμπτην αὐγούστου, αἱ γυναῖκες θέλουσιν ἀποβῆ συνετώτεραι· ἐὰν τὴν τριακοστὴν Σεπτεμβρίου, ἀπὸ χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττω τὰ κοινὰ μεταβάλλονται· ἐὰν ὅμως τὴν πρώτην ὀκτωβρίου, κακὸς τύραννος ἀπειλεῖται εἰς τὰ πράγματα. Φαίνεται ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔπασχον τότε δεινῶς ἀπὸ τῶν μυῶν, διότι τὸ ἡμερολόγιόν μας ἀναφέρει συχνότατα ποῖα βροντῆ συνεπάγεται τὴν αὐξήσιν καὶ ποῖα τὴν φθῶρὰν αὐτῶν· ἐὰν βροντήσῃ τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ νοεμβρίου, οἱ μύες φθαρήσονται· ἐὰν δὲ τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ ἰανουαρίου, τοῦτο σημαίνει μυῶν γέννησιν, καὶ ἐὰν τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ, μυῶν πλῆθος· καὶ ἐὰν τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ ἀπριλίου, φθορὰν μυῶν· καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὡσαύτως πολλὴ ἀξία ἀπεδίδεδο καὶ εἰς τὴν τύχην τῶν ἰχθύων· διότι ἐὰν βροντήσῃ τῇ εἰκοστῇ ὀγδόῃ ἰανουαρίου, οἱ ἰχθύες ἐπιδώσουσιν· ἐὰν τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ φεβρουαρίου, ὀλεθρον ἰχθύων

σημαίνει· ἐὰν δὲ τῇ δεκάτῃ τρίτῃ μαρτίου, οἱ ἰχθύες ἐπιδώ-
σουσι, καὶ πάλιν ἐὰν τῇ εικοστῇ ὀγδόῃ, ἀφθονία ἰχθύων ἔσται.
Ἐὰν ὅμως τῇ δωδεκάτῃ ἀπριλίου, φθορὰν ἰχθύων δηλοῖ· εἰ δὲ
βροντήσῃ τῇ ἐβδόμῃ μαΐου, ἰχθύων ἀφθονία ἔσται, ἐὰν ὅμως τῇ
δωδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, φθορὰ ἰχθύων ἔσται.

Ὁ συγγραφεὺς ἡμῶν ἐπιμένει πολὺ εἰς τὴν βροντοσκοπίαν.
Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι πρὸ τοῦ πρὸ μικροῦ ἀναφερθέντος ἡμερο-
λογίου ἐπραγματεύθη περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν βροντῶν
καθ' ὅσον συμβαίνουσιν ἐν γένει καθ' ἕκαστον μῆνα· καὶ ὡς βά-
σιν τοῦ μηνολογίου τούτου εἶχε λάβει ἐκεῖ τὰς τοῦ ἡλίου τρο-
πὰς. Ἦδη δὲ μετὰ τὸ ἡμερολόγιον ἐκτίθησιν, ἐτέραν βροντοσκο-
πίαν μηνολογικὴν ἐκ τῶν φωντηίου τοῦ Ῥωμαίου κατὰ τὰς
τροπὰς τῆς σελήνης. « Σελήνης ἐχούσης τὸν Αἰγίόκερον εἰ ἐν
ἡμέρᾳ βροντὴ γένηται, τύραννον ἐπαναστήσεσθαι ἀπειλεῖ τοῖς
ἀπὸ τῆς στενῆς θαλάσσης ἄχρι Νείλου χωρίοις· ἐκπεσεῖν δὲ ὅμως
αὐτὸν τῆς ἐγχειρήσεως. Οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων
ἔσται ἐλάττωσις. Ὑπονοστήσει δὲ καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ διχόνοια
ἔσται τέκνοις πρὸς γονεῖς, καὶ παραχαὶ τῶν ἀρχόντων ἐνίοις.
Πέρσαι δὲ καὶ οἱ τῆς Εὐρώπης τὸ δυτικὸν ἔχοντες ἡρεμήσουσιν.
Εἰ δὲ νυκτὸς, ἔθνη βάρβαρα κατ' ἀλλήλων ἐξενεχθήσεται, καὶ
δογμάτων ἕνεκα τὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς εἰρήνης σαλευθήσεται, καὶ
τόπους δὲ τινὰς τοῦ πολιτεύματος πολέμιοι πρὸς βραχὺ κατέ-
ξουσιν. Ἀρχόντες ἐκ τῶν δυτικῶν ὀρμώμενοι ἠγήσονται παρα-
νόμως τῶν κοινῶν. Δυσδαίμονες δὲ ἔσονται οἱ τῶν ἀνθρώπων
πλείους, καὶ χειμῶνες πικροὶ, καὶ ναυάγια, καὶ σάλιοι σφα-
λεροί. »

Καὶ οὕτω ἐξακολουθεῖ ἡ μηνολογικὴ αὕτη βροντοσκοπία
ὀρίζουσα, τί θέλει συμβῆ περὶ τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ φυσικὰ,
ἐὰν βροντήσῃ ἡμέραν ἢ ἐὰν βροντήσῃ νύκτα, σελήνης ὑδροχόω

οὔσης· σελήνης ἰχθύσιν οὔσης· σελήνης οὔσης κριῶ, σελήνης
οὔσης ταύρω· σελήνης οὔσης διθύμοις, σελήνης οὔσης καρκίνο·
σελήνης οὔσης λέοντι· παρθένω· ζυγῶ· σκορπίω· καὶ τοξότῃ.

Μετὰ τὰς διαφόρους ταύτας βροντοσκοπίας ἔρχεται ἡ περὶ
κεραυνῶν πραγματεία· καθ' ὅσον συμβαίνουσι τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα
μῆνα καὶ καθ' ὅσον ἐνσκήπτουσι ἐπὶ γῆς· ἢ ἐπὶ ποταμῶν· ἢ
ἐπὶ θαλάσσης· ἢ ἐν πολιτικῷ ἢ δημοσίῳ τόπῳ· ἢ ἐπὶ τείχεος·
ἢ καθ' ἱεροῦ· ἢ κατ' ἀγαλμάτων.

Ἀξιοσημείωτον δὲ καὶ τὸ περὶ σεισμῶν κεφάλαιον. Τοὺς
σεισμοὺς ἀποδίδει ὁ Λυδὸς πρὸ πάντων μὲν εἰς τὴν τοῦ κατα-
γείου πυρὸς ἐξαράωσιν· κατὰ δεύτερον δὲ λόγον τῇ ἐπι-
δρομῇ τῆς θαλάσσης εἰς τοὺς σπραγγώδεις τόπους. Συνεργεῖ δὲ
κατ' αὐτὸν καὶ πολυομβρία χειμῶνος καὶ θέρους ἀνομβρία. « Ἢ
μὲν γὰρ πιλοῦσα τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ βάθος ἀπωθουμένη τὸ
πνεῦμα, ἀρχὴν αὐτῷ θλίψεως παρασκευάζει, ἢ δὲ ἐπισπωμένη καὶ
σύρουσα. Τῶν δὲ σεισμῶν οἱ μὲν εἰσὶν ἐπικλίνται οἱ δὲ βράσται,
ἐπικλίνται μὲν οἱ κυματηδὸν ἐπὶ τὰ πλάγια σειόντες, βράσται
δὲ οἱ τινάσσοντες καὶ σειόντες ἄνω καὶ κάτω. Εἰσὶ δ' αὐτῶν οἱ
μὲν ῥῆκται, οἱ δὲ σεισται μόνον, οἱ δὲ ἰζηματῖαι, καὶ σεισται
μὲν οἱ τρόμον τινὰ τῆς γῆς ἢ καὶ σύμπτωσιν τῶν δεδονημένων
ἐργαζόμενοι, ἰζηματῖαι δὲ οἱ τοῖς κοιλώμασι τὴν ὑπερκειμένην
εἰσκαθίζουσι γῆν, ῥῆκται δὲ οἱ τὰς κατάποσεις καὶ τὰ χάσμα-
τα διαπηδῶσης τῆς γῆς ἀποσχίζοντες. Ἐτι τῶν ῥηκτῶν οἱ μὲν
πνεύματα ἀναβάλλουσι, οἱ δὲ ὑγρὰ καὶ πηλόν, οἱ δὲ μυκή-
ματα, ἐνίοτε μὲν σὺν σεισμῷ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἄνευ τούτου πι-
λούμενον τὸ πνεῦμα καὶ μετεπιπίπτον βρόμον τε καὶ ψόφον ῥη-
γνυμένων τινῶν (ὡς εἰκός) ὑπὸ γῆν πετρῶν ποιεῖ. Συμβαίνουσι
δ' ὡς ἐκ πλείονος ἐν ἔαρι ἢ ἐν μετοπώρῳ, καὶ νηνεμίᾳ μᾶλλον
ἢ ἀνέμων φορᾷ, περὶ πλειάδος καὶ ἀρκτούρου ἐπιτολήν. »

Καὶ ἐνταῦθα ἐπανερχεται ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ, ὅτι τὰ φυσικὰ ταῦτα γεγονότα ἔχουσι πολλὴν κοινωσίαν πρὸς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, οὕτω πως ἐκφέρων τὴν δοξασίαν ταύτην. « Ταῦτα μὲν ἂν τις πρὸς τὰς φυσικὰς ἐννοίας ἀφορῶν εἰκονίσῃ, προνοία δὲ ὅμως καὶ ἐπισκοπῇ τῆς δίκης πάντα γίνονται. Οὐ γὰρ εἰκῆ, ἐπεὶ τόδε τὸ πᾶν νόμοις μὲν φυσικοῖς συγκροτεῖται, προνοία δὲ Θεοῦ καὶ λόγῳ σιγῆς ἐπέκεινα διοικεῖται. Ὅθεν οὐ μόνον αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ σεισμοὶ βλάπτουσι τοὺς καθ' ὧν συμβαίνουσιν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἄλλων πόρρω που τόπω τε καὶ χρόνῳ μεριζομένων γίνονται μηνυταὶ οὐ μετρίων κακῶν. Ὅτι δὲ οὕτω καὶ οὐκ ἄλλως τὴν τυχηρὰν ὁ περὶ αὐτῶν λόγος φεύζεται σύμβασιν, ἐκ τῶν ὑποκειμένων γινώσκει δυνάτον. Αὐτὸς γὰρ Βικέλλιος ὁ Ῥωμαῖος ἐκ τῶν Τάγητος στίχων (περὶ οὗ καὶ Ἀπουλήσιος ὕστερον πλατεῖ καὶ ἐλευθέρου ποδὸς ἀφηγήσατο λόγῳ) ταῦτα ῥήμασιν αὐτοῖς καθ' ἑρμηνείαν φησίν. »

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔρχεται ἡ ἐξήγησις ἐκάστου σεισμοῦ καθ' ὅσον συμβαίνει τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα μῆνα. Ἐὰν ἠθέλομεν λ. χ. ζητήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ φοβεροῦ σεισμοῦ ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, τὸν μῆνα ἰανουάριον, ἀνέτρεψε τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τῆς δυστυχοῦς νήσου Κεφαλληνίας, ἠθέλομεν εὔρει κατὰ τὸ προφητικὸν τοῦτο μηνολόγιον ὅτι ἢ τε Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Θράκη θέλουσι ταραχθῆ καὶ ὅτι δεινοὶ θέλουσιν ἐπέλθει ἐμφύλιοι πόλεμοι.

Ἡ πραγματεία τοῦ Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ ἀπολήγει εἰς τελευταῖον τι ἡμερολόγιον ἐπιγραφόμενον « Ἐφήμερος τοῦ παντός ἐνιαυτοῦ, ἡγουν σημείωσις ἐπιτολῶν τε καὶ δυσμῶν τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων ἐκ τῶν Κλαυδίου τοῦ Θούσκου καθ' ἑρμηνείαν πρὸς λέξιν. » Τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Δ^{ης} ἰανουαρίου καὶ ἀπολήγον εἰς τὴν 31 δεκεμβρίου σημειοῦ

καθ' ἐκάστην ἡμέραν τὴν θέσιν τοῦ ἡλίου καὶ τῶν διαφόρων ζῳδίων, καὶ τὸν ἄνεμον τὸν πνέοντα, καὶ τὴν βροχὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὡς ἐπὶ παραδείγματος παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰς πρώτας δέκα ἡμέρας τοῦ ἡμερολογίου τοῦ ἰανουαρίου μηνός.

« Ἰανουάριος, ἀ. Καλένδαις ὁ ἥλιος ὑψοῦται, ὁ δ' ἀετὸς σὺν τῷ στεφάνῳ δύεται.

Β'. Τῇ πρὸ δ' νωνῶν ἰανουαρίων ὁ μὲν ἥλιος πηδᾷ, τὸ δὲ μέσον τοῦ καρκίνου δύεται, καὶ οἱ ἄνεμοι ἐναλλάττονται.

Γ'. Τῇ πρὸ γ' νωνῶν τὸ λοιπὸν τοῦ καρκίνου δύεται, καὶ τροπὴ τοῦ ἀέρος ποικίλη.

Δ'. Τῇ πρὸ ἀ' τὸ μέσον τοῦ χειμῶνος καὶ νότος πολὺς, εἶτα καὶ βορρᾶ συνεχεῖς καὶ ὁ δελφίς ἀνίσχει ἅμα τῷ κυνὶ περὶ τὸν ὄρθρον.

Ε'. Νώναις ἰανουαρίαις ἡ λύρα ἀνίσχει, καὶ ὁ μὲν ἀετὸς δύεται, ὁ δὲ δελφίς ὄλος ἐπιτέλλει καὶ εἰκότως ἀνεμομαχία.

Σ'. Τῇ πρὸ ἡ' εἰδῶν ἰανουαρίων ἐν μὲν ἐσπέρᾳ ὁ ἀετὸς δύεται, νότος δὲ πνεῖ.

Ζ'. Τῇ πρὸ ζ' εἰδῶν ἀπαρκτίας καὶ βορέας κατὰλληλος.

Η'. Τῇ πρὸ ς' εἰδῶν οἶκος Ἄρεως νότος ἅμα καὶ ζέφυρος ὁ δὲ αἰγόκερος ἄρχεται. Βροχὴ τε ἅμα, καὶ ἐν ἐσπέρᾳ νότος πυκνός.

Θ'. Τῇ πρὸ ε' εἰδῶν νότος καὶ ὄμβρος.

Ι'. Τῇ πρὸ δ' εἰδῶν ὁμοίως ὁ δὲ νότος βιαιότερος. »

Διὰ τὴν ἐνισχύσῃ δὲ τὴν πίστιν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὴν ἀκριβείαν τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων τοῦ ἡμερολογίου τούτου ὁ συγγραφεὺς ἡμῶν παρατηρεῖ ἐν ἐπιλόγῳ, ὅτι ταῦτα ἔβεβαιώθησαν οὐχὶ μόνον ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου ἐκ τῶν παρὰ Θούσκου ἰερῶν, ἀλλ' ὅτι συμφωνοῦσι πρὸς τὰς παρατηρήσεις ταύτας καὶ Εὐδοξὸς τε ὁ πολλὺς, Δημόκριτος πρῶτος αὐτῶν Βάρρων

τε ὁ Ῥωμαῖος, Ἰππαρχος, Μητροδωρος καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Καῖσαρ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν φαίνεται ἔχων δισταγμούς τινας καὶ παρατηρεῖ λοιπὸν ὅτι τινὲς ἀπαιδευτῶς φερόμενοι ἀξιοῦσι « μὴ ἐπὶ παντὸς τόπου τὰ αὐτὰ πρὸς τῶν ἐπιτολῶν ἢ δύσεων τῶν ἀστρῶν ἐνεργεῖσθαι. » Ὅθεν ἐπιχειρεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ διὰ βραχέων τοὺς ἀντιμαχομένους τούτους τῆς πλάνης αὐτῶν ἐπιφέρων· « Τῶν τοίνυν ζωδίων ὑφ' ἓν μὲν τῶν ὄλων πλανωμένων οὐρανὸν διειληφόντων, οὐκ ἐξ ὄλου δὲ τὰ αὐτὰ ἀλλήλοις ἐπὶ γῆν ἐνεργούντων, ἐπιτηρεῖν δεῖ ποῖά τινα τῶν ἐπὶ γῆς κλιμάτων ὑπὸ ποίῳ ζωδίῳ τέτακται τελεῖν· οὕτω γὰρ ἂν τ' ἀληθὲς τοὺς μὴ πρὸς ἀπέχθειαν ζητοῦντας οὐ φεύζεται. »

Ἐκ τῶν προηγουμένων συνάγεται ὅτι καθὼς καὶ προοιμιαζόμενοι παρετηρήσαμεν ὑπῆρχον μὲν καὶ τὸ πάλαι πολλοὶ μὴ πιστεύοντες εἰς τὰ προφητικά ἡμερολόγια, μεταξὺ ὅμως τῶν πιστευσόντων κατετάσσοντο πολλοὶ ἐπιστήμονες ἄνδρες, ὅπερ εἰς τοὺς ἡμετέρους χρόνους δὲν συμβαίνει. Ἐντεῦθεν δὲ τὰ ἀρχαῖα ἡμερολόγια συνετάσσοντο οὐχὶ βεβαίως ἐπιστημονικώτερον ἢ σήμερον, διότι περὶ ἐπιστήμης ἐνταῦθα λόγος δὲν εἴμπορεῖ νὰ γίνῃ, ἀλλὰ συστηματικώτερον οὕτως εἰπεῖν· ἐνῶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἡμερολόγια εἶναι ἀποκυήματα τῆς ἐλευθέρως καὶ ἀχαλινώτου φαντασίας ἐνὸς ἐκάστου τῶν γραφόντων αὐτὰ προφητῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ συστηματοποίησις αὕτη τῶν ἀρχαίων ἡμερολογίων δὲν περιεποίει εἰς αὐτὰ οὐδεμίαν πραγματικὴν ἀξίαν· ἀπ' ἐναντίας ἐκ τῶν ἀγώνων οἵτινες κατεβάλλοντο τότε ἵνα δοθῇ φαινομένη τις ἐπιστημονικὴ χροιά εἰς τὰ ἡμερολόγια ταῦτα, κατάδηλον γίνεταί μόνον ὅτι ἡ πλάνη ὑπῆρχε μεγαλειτέρα καὶ ὅτι σήμερον ἡ πλάνη αὕτη περιορίζεται μόνον εἰς τὸν ἀνεπιστήμονα ὄχλον. Θέλει ἄρ' ἔτι ἐπέλθει καιρὸς καθ' ὃν θέλει σωφρονίσῃ ὡς πρὸς τοῦτο ὀλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος; Ἄς τὸ ἐλπί-

ζωμεν ἂν καὶ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι πρὶν ὁ πολὺς τῶν ἀνθρώπων ὄμιλος παύσῃ τοῦ νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν φυσικῶν φαινομένων πρὸς τὰ καθημερινὰ τοῦ βίου πράγματα, δεόν ν' ἀπαλλαγῇ πολλῶν ἄλλων προχειροτέρων προλήψεων καὶ δοξασιῶν θρησκευτικῶν, πολιτικῶν, καὶ κοινωνικῶν. Ὡστε πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον τὰ προφητικά ἡμερολόγια θέλουσιν ἔχει οὐκ ὀλίγους τοὺς ἀγοράζοντας, τοὺς ἀναγινώσκοντας, τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὰ καὶ τοὺς ἐκμεταλλευομένους τὴν τοιαύτην τῶν πολλῶν εὐπιστίαν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΩΝ

ΕΝ ΤΩ ΑΙΓΑΙΩ ΠΕΛΑΓΕΙ,

Συλλεχθέντα καὶ τὸ πρῶτον δημοσιεύμενα.

Α΄.

ΤΟΥ ΜΑΝΕΤΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.

Ὅποιος θέλῃ, ν' ἀκούσῃ καὶ νὰ μάθῃ,
Τοῦ Μανέτα ἡ ῥίμα πῶς ἐστάθη·
Ἦτονε καπετάνιος ἕξακουσμένος,
Ἐστὴ Μῆλο μέσα ἦτον πανδρεμμένος,
Εἶχε καὶ γυναῖκα ἀπὸ τὸ Κάστρο,
Κ' ἔλαμπεν ἡ ἐμμορφιά της ἄν τ' ἄστρο,
Καὶ ὁ Μανέτας νὰ ταξειδεύσῃ θέλει,
Εἰς τῆς Μῆλο μὲς ἔστο μπογάζι πάλι.
Κη_ ἄφησε ἔστο σπίτι τὸ ἐδικό του,
Ἐνα παπᾶ ἐπιτροπικό του.
Κη_ ἀκόμη ἡ φρεγάδα δὲν ἀλαργάει,
Κη_ ἄρχισεν ὁ παπᾶς νὰ τὴν πειράζῃ.
« Σύρε, παπᾶ μ' ἔστη λειτουργιά σου,
Μὴ βάλω καὶ σὲ κόψουν τὰ μαλλιά σου.
Σύρε, παπᾶ μ' ἀποτ' ἐμένα,
Μὴ βάλω καὶ σοῦ κόψουν τὰ γένεια. »
Νὰ ἰδῆς ὁ σκυλόπαπας τί κάνει,
Ἐπαίρνει πένα, χαρτί καὶ καλαμάρι,

Καὶ γράφει τοῦ Μανέτα γραφὴ γραμμένη,
Καὶ μὲ τὴν μαύρη βούλα βουλωμένη.
« Πῆευρε ἡ γυναῖκά σου πῶς σ' ἀρνήθη,
Καὶ μ' ἄλλον καπετάνιο ἐκοιμήθη. »
Κη_ ὁ Μανέτας τοῦ τενέντη φωνάζει,
Μέσα σ' τὴ Μῆλο διὰ νὰ ἴπάγῃ.
Σαρπάρ' ἡ φελούκα, μὲ βία φεύγει,
Κη_ ἀπ' τὴ βία της ψωμί δὲν παίρνει.
« Εἰς τὴν Μῆλο νὰ ἴπᾳς ἀπ' ὄνομά μου,
Νὰ ἴπᾳρης τὴ γυναῖκα καὶ τὸ παιδί μου. »
— « Για ἴπετε τῆς γυναίκας τοῦ Μανέτα,
Ὅτι ὁ ἄνδρας της τὴν χαιρετᾷ.
Ἰπέτε της νὰ προσάλλῃ νὰ τὴν ἰδοῦμε.
Κοντᾶχομε ἔμμάτια καὶ δὲν μποροῦμε. »
Ἐστὴν κάμαρά της ἔμπαίνει γιὰ ν' ἀλλάξῃ
Τὰ ρούχα τὰ χρυσᾶ της γιὰ νὰ βάλῃ.
Ἐστὴ σκάλα κατέβαινε μὲ καμάρι,
Θαῖρῶντας πῶς τὴν πᾶνε σ' τὸ καράβι.
« Ἀνάμεσα πελάγου κομπασσάρω
Σὲ τί βαθυὰ νερά νὰ τὴν φουντάρω; »
Μὰ πάλι ὁ τενέντης τὴν ἐλυπήθη
Κη_ ἀπ' τ' ἄλλο μέρος τὸ Θεὸ ἰφοβήθη.
« Ἄς τὴν πᾶμε σ' τὸ καράβι
Κη_ ὁ ἀφέντης κουμαντάρει. »
Ὁ ἄνδρας της τὴν βλέπει καὶ φωνάζει·
Ἐστὸ κάτσαρο ἔπάνω κη_ ἀναστενάζει.
Ἐτοίμασε τραπέζι νὰ τὴν γεύσῃ,
Γιὰ τ' εἶχε ἔστο νοῦ νὰ τὴν φαρμακεύσῃ.

— « Δὲν ξέρω πῶς εὐρίσκομαι πολλ' ἀνακατωμένη,
Ἴσως ἀπὸ τὴν θάλασσα καὶ εἶμαι ζαλισμένη. »
— « Σύρε, κυρά μου, σ' τὰ περιβόλια
Ποῦ κελαδοῦνε κάθε λογιῆς ἀηδόνια. »
Μία τρουμπονιά τῆς δόνουν σ' τὸ κεφάλι,
Καὶ ἀκόμα σ' τὸ νοῦ της δὲν τὸ βάλλει·
Κη_ἀπέκει ξαναδευτερόνουν πάλι
Καὶ ἐτότε τὸ βάλλει σ' τὸ κεφάλι.
« Τέκαμα τ' ἀνδρῶ μου καὶ μὲ σκοτόνει;
Καὶ θάνατον μοῦ δόνει;
Ἄφῆτέ με μὲν ὥραν νὰ ζήσω πρὶν ἔμπῶ σ' τὸν Ἄδη,
Ὅσῳ νὰ φέρουν τὸ παιδί μου ἀπὸ τὸ κρεβάτι·
Νὰ τ' ἀγκαλιάσω, νὰ τὸ φιλήσω
Κη_ἀπὲ νὰ ξεψυχήσω. »
Καὶ φεύγει ὁ τενέντης θυμωμένος
Εἰς τὸ κρεβάτι πάγει μανιασμένος.
« Ἄδικα τὴν ἐσκότωσες τὴν καυμένη,
Τὸ θεὸ ἀφῆκε νὰ σὲ παιδεύη. »
— « Πέτε με ποῦ τὴν ἔχετε θαμμένη,
Νὰ ἔπαγω νὰ τὴν κλάψω τὴν καυμένη.
Εὔπνα λιγνή μου, νὰ δῶ τὸ εἶδί σου,
Εὔπνα ἔτι σὲ γυρεύει τὸ παιδί σου.
Εὔπνα ἕψηλή λιγνή μου, φιδὸρ ντὶ Ζάντε,
Ποῦ δὲν ἦτον ἄλλη μὲς σ' τὸ Λεβάντε.
Εὔπνα ἕψηλή λιγνή μου, φιδὸρ ντὶ Ἰόρρε,
Ποῦ ὁμοιάζεις τοῦ Ἡλίου σ' τὸ κολόρε. »
Καὶ βγάζει τὸ μαχαίρι μοναχὸς του
Καὶ σφάζει ἀπατὸς του.

Β'.

Ἐνὲ μεγάλην ἐξορίαν, σ' ἓνα λαγκάδι μία ταχινή
Ἐπῆγε σ' τὸ κωπάδι, σὲ δένδρα, σὲ λιβάδι πανώρηα λυγερή
Πανώρηα λυγερή, πανώρηα κόρη.
Ἐάν καλὴ καρδιά κ' ὠραία σ' τὸ θῶρι.
Ἐμπῆκε σ' τὰ πρόβατα τὰ ἴδικά της
Κ' ἔλαμπε Ἐάν ὁ ἥλιος ἡ ἔμμορριά της.
Ἐανθὰ ἦτον τὰ μαλλιά της,
Ἐτολὴ καμάρι τὸ κορμί της.
Κ' ἡ φορεσιά της ἦτανε ἄσπρη,
Καὶ ἔλαμπε Ἐάν οὐρανὸς μὲ τ' ἄσπρη.
Ἐτρέφω, τὴν βλέπω μὲς σ' τὰ ἔμματα,
Μ' ἔρράγισ' ἡ καρδιά τρία κομμάτια.
Ἐρωτας εἶχα καὶ δὲν τὸ ξεῦραν,
Καὶ νὰ μὲ παριδεύσωσι γυρεῦγιν.
Σὰ μὲ εἶδαν οἱ Ἐρωτες κοντὰ τους
Μὲ προθυμῆ ἀπλῶσαν τ' ἄρματα τους,
Ἐπαίρνουν τότε σαγίτες καὶ βερτόνια,
Γιὰ νὰ μοῦ δώσουν κρίσι τὴν αἰώνια.
Καὶ μὴ σαγίτα σ' τὴν καρδιά μου σώνει,
Καὶ εἶπα τὸ κορμί μου δὲν ἐγλυτόνει.
Μέσα σ' τὴ βρύσι πέφτω λιγωμένος
Καὶ ἡ κόρη θαρρεῖ εἶμαι ἀποθαμμένος.
Λέγει « τῶν ἔμματα μου τὰ παιγνίδια
Ἐλαβῶσαν τὸν βοσκὸν αἰφνίδια. »
Ἐρχεται ἔμπρός μου καὶ μὲ γνωρίζει
Πῶς εἶμαι λιγωμένος κη_ἀρχινίζει.

Ὡσάν καλή καρδιά και ώραία,
Ἡ καλή κη_άσπρη περιστέρα.
Ῥαίνει και λεντουρά τὸ πρόσωπό μου.
Μοῦ φανήθη, πῶς εἶναι γιατρικό μου.
Παίρνει κ' ἐξαναβράινει με πάλι,
Διὰ νὰ με σηκώση ἀπὸ τὴ ζάλη.
Σκύφτει, παίρνει βότανα μυρισμένα,
Λουλούδια, γιὰ νὰ μυρίση ἐμένα.
Τὰ βότανά της ἐμυρίζαν τόσον!
Ἄπὸ τὴ γῆς νεκρὸ με ἐσηκώσεν.
"Τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μου κη_ὰν δώσω,
Δὲν ἔμπορῶ τὸ χρέος μου νὰ πληρώσω."
"Ὁμορφος ὁ βοσκὸς, ὡμορφα κάλλη,
Εὐρίσκεται σὲ παιδεμὴ μεγάλη.
Και πῶς ἐγὼ νὰ μὴ τὸν βοηθήσω
Τ' ἀγαθὸ μου σπλάγχνον ν' ἀφήσω;"
Σ' τὸ δρόμο ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦσαν,
Ἔνας τοῦ ἄλλου τὰ χέρια κρατοῦσαν.
Κόβγουσι βράγια, κάνουν δακτυλίδι,
Δίνω ἐγὼ, κ' ἐμένα ἐκείνη.
"Ἄς βόσκη τὸ κωπάδι μοναχό του,
Κη_ὰς χαίρεται κη_αὐτόνε γιὰ τὸ βοσκό του."
Βλέπω ἕνα σπήλιον κ' ἕνα κλινάρι,
Μιά χαρὰ κ' ἕνα καμάρι.
Βλέπω μιὰ μαχαίρα ἀκονισμένη,
Και μ' ἕνα λουρί κρεμασμένη.
Τὴν ἐρωτῶ "ἔχεις μάννα και κύρι;
Και ποῖον ἔχει τὸ σπήλιον νοικοκύρι;

— Ἔνα πατέρα, καλὸ γεροντάκι,
Ἐπῆγε ἀπὸ τὰ χθὲς σ' τὸ χαράκι.—
Και τὸ παιξε γέλασ' ἀρχηνίξει
Κη_ἀρχησε ἡ ἀνατολὴ νὰ κοκκινίζη.
"Ὁ νεκρὸς ψυχὴ ὅταν κάμη, κη_ὸ αὐγερινὸς ἀποσπερίση,
Τότ' ἄλλη λιγυρὴ θελ' ἀγαπήσει."
Τότ' ἀρχηνίξουν τὰ ἔμμάτια της νὰ τρέχουν,
Τὰ κοραλλένια χεῖλια νὰ βρέχουν.
"Ἀνάθεμά σε Μοῦρά μου καυμένη!
Ποῦ μοῦ τὴν εἶχες αὐτὴν φυλαγμένη,
Ὡς ἀναψα τὸ κερί, νὰ μοῦ σβύσης
Και σὲ μεγάλο σκοτάδι νὰ μ' ἀφήσης."
Βλέπω ἔπαν' ἐκεῖ εἰς τὸ χαράκι
Ἔνα μαυροφορεμένο γεροντάκι.
Στέκω χαιρετῶ τον,
Και γιὰ τὴν βοσκοπούλα ἐρωτῶ τον.
"Ἐκείνη, ὦ υἱέ μου, ποῦ ἐρωτᾶτε,
Σήμερα εἶναι τὰ ἑνεάμερά της.
Ἡ συλλογὴ ποῦ ἔχε κάθε βράδυ,
Παράκαιρα τὴν ἔβανεν σ' τὸν Ἄδην.
"Ἄς περπατῶ γδυμνὸς κη_ἀναμαλλιασμένος,
Κη_ὰς λένε πῶς εἶμαι δαιμονισμένος.
Ὅταν ποτὲ ὁ κόρακας ἀσπίρη και ὁ αὐγερινὸς ἀποσπερίση,
Τότε κ' ἐγὼ ἄλλην θελ' ἀγαπήσει."
Βγαίνει τὸ μαχαῖρι μοναχὸς του
Και σφάζετ' ἀπατὸς του.

Γ'.

Ἔνας κοντός κοντακιανὸς εἶχ' ὤμορφη γυναῖκα,
Τὸν φθόνησαν καὶ τοῦ ἴβαν βαρσιὰ μεγάλη τόσα.
Ἐπώλησε τὰ σπίτια του κη ἀκόμα δὲν ἐφρίναν,
Ἐπώλησε τ' ἀμπέλια του κη αὐτὰ δὲν τὸν ἐβγάλαν.
Ἐπαῖρν' ὁ κοντός τὴν ὤμορφη καὶ σ' τὸ παζάρι ἔπάγει,
Γενίτσαρης ἀπήνησε, κάθεται καὶ ῥωτάει.
« Πόσα κοντὲ μ' τὴ λιγυρή; »
— « Τῶνα της χεῖλι χίλια δυὸ καὶ τ' ἄλλο τρεῖς χιλιάδες,
Τῶνα της ῥίζομάγουλο ἀμέτρητες μυριάδες. »
Ἐπαῖρνει τὴν ὁ Γενίτσαρης τὴν πάει σ' τὸν μπαχτσέ του.
Πουλᾶκια κελαδοῦσανε, πουλᾶκια κελαδοῦνε·
« Φιλεῖ ὁ ἀδελφός τὴν ἀδελφή καὶ δὲν τὴν ἐγνωρίζει. »
— « Για ἔπες με, πές με λιγυρή, ἀπ' ἔντα τόπον ἦσαι; »
— « Ἡ μάνα μ' ἦτ' Ἀμοργιανὴ καὶ ὁ κύρις μου Κορφιάτης.
Εἶχ' ἀδελφὸ Γενίτσαρη, δώδεκα χρόνια λείπει. »
Ἐπαῖρνει τὴν ὁ Γενίτσαρης τὴ λιγυρή καὶ σ' τὸν κοντὸ τὴν πάγει.
« Πάρε, κοντὲ μ' τὴν ὤμορφη καὶ μὲ τὴν ἀδελφή μου.
Καὶ τ' ἄσπρα ποῦ σοῦ ἔδωσα, νὰ ἦναι γιὰ προικιό της. »

Δ'.

Μία λιγυρὴ κατέβαινε ἀπὸ ν' ἀνηφοράκι,
Ἐπάει σ' τὴ βρύσι γιὰ νερὸ νὰ πιῇ καὶ νὰ γιομίσῃ.
Τρεῖς λιγυραὶς τὴν ἀπαντοῦν κ' ἦ τρεῖς μαργιολεμμέναις.
« Μωρὴ λουλή, μωρ' ἀγνωστῆ, μωρὴ ξελογιασμένη !
Τὸν ἀγαπᾶς ἔπανδρεύεται κη ἄλλη γυναῖκα ἔπαῖρνει·
Ἐπὸ τοὺς κάμπους ἔρχεται, σ' τοῦ πεθεροῦ του ἔπάγει. »



Glyptomatographie sur acier par Fauslain

ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΟΥΡΙΖΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ

Χρυσᾶ φορεῖ, χρυσᾶ πατεῖ, χρυσᾶ καθαλικεύει. »

Ἐμαθα πῶς τὴν ἀπαντᾶ κη ἄπο κοντὰ τῆς λέγει.

« Στάσου σ' τὴν μπάντα λιγυρῆ, μὴ σὲ πατήσ' ὁ μαῦρος. »

— « Ὁ μαῦρος μου δὲν μὲ πατεῖ, σὰ θέλ' ὁ καθαλάρης. »

— « Σὰν θέλῃς, μαυρομμάτα μου, κουμπάρα νὰ σὲ βάνω. »

— « Ἄς νὰ τὸ 'πῶ τῆς μάνας μου κη ᾄτι ὀρίζῃ κάνω. »

Μάννα σ' τὸ γάμο μὲ ζητοῦν τὰ στέφανα νὰ πιάσω. »

— « Ἄν ἔχῃς πόδια νὰ σταθῆς, γλῶσσα γιὰ νὰ 'μιλήσῃς, »

Κ' ἔχῃς καὶ χειροπάλαμο στέφανα νὰ κρατήσῃς. »

— « Ναὶ ἔχω πόδια νὰ σταθῶ, γλῶσσα γιὰ νὰ 'μ'λήσω. »

Ἐχω καὶ χειροπάλαμο στέφανα νὰ κρατήσω. »

Πιάνει καὶ στολιζέται τρεῖς ἡμέραις καὶ τρεῖς νύκταις.

Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθη,

Καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνει καγκελοφρούδι.

Παπᾶς τὴν εἶδε κ' ἔσφαλε, διάκος τὸ νοῦ του χάνει,

Κ' ὁ νεὸς ὀποῦ τὴν ἀγαπᾶ, στέκει, παραλογιάζει.

« Παπᾶ μ' ἂν ἦσαι χριστιανὸς, ἂν ἦσαι βαπτισμένος, »

Ἐπόγυρε τὰ στέφανα ἐπάνω σ' τὴν κουμπάρα. »

— « Ἄντε νὰ φύγω μάνα μου, τὸ παραπονεμένο, »

Κ' ἐγὼ τὸ εἶδα σ' τὸν ὕπνο μου πικρὸ φαρμακευμένο. »

Χρυσὸ σταυρὸ μοῦ ἐδόνανε,

Κη ἄλλοι μοῦ τὸν ἐπήρανε. »

— « Καλὸ σ' τὴ θυγατέρα μου, »

Τὰ 'μμάτιά μου, τὸ φῶς μου, »

Κουμπάρα τὴν ἐβάνανε

Καὶ νύφη τὴν ἐφέρανε. »

Ε'.

Για 'φηνκρασθήτε να σ'ας 'πῶ μία καινούργια νόβα,
 Γι' αὐτὴ ποῦ 'φαρμακώθηκε σ' τὴ Σμύρνη, σ' τοῦ Μπουρνόδα.
 Αὐτὴ ἀγάπα ἔκανε, κη' ἀγάπα την κ' ἐκεῖνος.
 Μ' αὐτὴν ἦτονε πιστὴ, καὶ δίγνωμος ἐκεῖνος.
 «Φθαν' ὁ καιρὸς ὁποῦ 'μαστε, ψυχὴ μου, σ' τὴν ἀγάπη»
 "Ἐλα νὰ βλογηθούμενε νὰ 'βγοῦμ' ἀπὸ τὰ πάθη,
 Νὰ 'βγοῦμ' ἀπὸ τὰ βάσανα κη' ἀπὸ τὴν ἀμαρτία.
 "Ἴσως 'μπορέσω καὶ ἐγὼ νὰ 'μπῶ σ' τὴν 'Εκκλησία." »
 Κη' αὐτὸς ἀπελογήθηκε μὲ τόσην ἀπονία.
 «'Αποτ' ἐμένα, 'μμάτια μου, μὴν ἔχης τὴν ἐλπίδα.
 Διαμαντικὰ, μαλάματα ποῦ σοῦχω καμωμένα,
 "Ὅλα χαρίζω σοῦ τα, καὶ δὲν θέλω πλεὰ κἀμένα.
 "Ἐπαρε κη' ἄνδρα ὡμορφο νᾶναι τῆς ἀρεσιᾶς σου'
 Δέκα χιλιάδες δίνω σου, νὰ 'ναι πάντα προικιά σου." »
 — « Σὰ δὲ μὲ θὲς βλογητικὴ γυναῖκα νὰ μὲ πάρης,
 "Ἐχε με ὅπως εἶχες με καὶ μὴ μ' ἀμπαντονάρης. »
 Στὴν κάμαρά της ἔμπηκε κ' ἐπῆρε τὸ φαρμάκι,
 Καὶ σ' τὸ ποτήρι τῶβαλε 'σάν νὰ 'τανε χιονάκι.
 Σὲ ὦραις εἶκος' τέσσαρες ἔχασε τὴν ζωὴ της,
 Σ' τὴν κόλασιν ἐπήγαιεν ἡ σκύλα τὴ ψυχὴ της.

ΣΤ'.

Μία λιγυρὴ 'τραγουδῆσε εἰς ἓνα βουνκλάκι'
 Μᾶτον τ' ἀέρι δροσερὸ καὶ σ' τὸ 'γαλὸ τὸ πάει.
 Καράβια ἀρμενίζανε, καράβια βολτατζάρουν'
 Μὰ 'να καράβι τῆς φιλιᾶς, καράβι τῆς ἀγάπης,

Νὰ βολτατζάρη δὲν 'μπορεῖ, ν' ἀράξη δὲν ἠξεύρει'
 — « "Ἀλλάξε, κόρη μ' τὸν σκοπὸ ν' ἀποδιαβῆ ἡ ἀρμάτα." »
 « Μὰ 'γὼ κη' ἄν ἐτραγουδῆσα, γιὰ μυρολόγι τοῖπα.
 "Ὁ ἄνδρας μου ἀρρώστησε κη' ἀρρώστικο γυρεύει,
 Κη' ἀρρώστικὸ μοῦ γύρεψε κη' ὁ τόπος δὲν τὸ ἔχει.
 'Ἀπ' ἄγριο λάφι τὸ τυρὶ καὶ τοῦ λαγοῦ τὸ γάλα.
 Κ' ὅσῳ ν' ἀρμέξω τοὺς λαγούς καὶ τῆς ἀγριολαφίναις,
 "Ὁ ἄντρας μου 'ξαρρώστησε κη' ἄλλη γυναῖκα 'πῆρε.
 'Ἀπὸ 'ψηλὰ νὰ γκρημισθῆ καὶ χαμηλὰ νὰ πέση!
 Πέντε περούνια νὰ βρεθοῦν, πέντε πλιηγαις νὰ κἀνη,
 Κ' ἐγὼ διαβάτρα νὰ βρεθῶ, διαβάτρα νὰ περάσω'
 — « Καλῶς τὰ κάνετε γιατροὶ, καλῶς τα πολεμᾶτε,
 "Ἄν κόβουν τὰ ξυράφια σας, κρέατα μὴ λυπᾶσθε·
 "Ἐχω κ' ἐγὼ 'ψιλὸ πανί, τριάντα πέντε πῆχαις
 Τῆς πέντε βάνω γιὰ ξαντὸ, τῆς δέκα γιὰ μουτάρι
 Τῆς ἄλλαις ἀποδέλοιπαις σάβανο νὰ ταῖς βάνη." »

Z'.

"Π Εὐγενοῦλα ἡ μικρὴ, ἡ μικροπαντρεμμένη,
 'Ἀπὸ μικρὴ καυχῆθηκε τὸν Χάρο δὲν φοβεῖται.
 Γιατ' εἶν' τὰ σπίτια της 'ψηλὰ κη' ἄντρας της παλληκάρι.
 Κ' ὁ Χάρος ὅταν τ' ἄκουσε, πολὺ τοῦ κακοφάνη.
 Μαῦρο πουλάκι 'γίνηκε, μαῦρο χελιδονάκι,
 'Ἐπῆγε κ' ἐλόχεψέ την τὴν νύκτα σ' τὸ κρεββάτι.
 « Σταυροὺς λέπω σ' τὴν πόρτα μου, λιτιέρα σ' τὴν αὐλὴ μου. —
 Γιὰ πεθερός μου 'πέθανε, γιὰ πεθερά μου πάγει.

Γιὰ 'πὸ τὰ κουνιάδαια μου κἀνένα θά σκοτώσαν.

'Πέτε μου, παλληκάρια μου, τίνος εἶναι τὸ μνῆμα;»

« Τῆς Εὐγενούλας τῆς μικρῆς τῆς μικροπαντρεμμένης,

'Απὸ μικρῆ καυχῆθηκε τὸ Χάρο δὲν φοβάται κτλ. (1).

(1) Ἰκανοὶ τῶν ἐν τοῖς ἄσμασι τούτοις στίχων εἶναι ἔλλιπεις· ἀλλὰ προ-
τιμήσαμεν τὸ νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτοὺς ὡς ὑπερηγορήθησαν ἡμῖν ἄδόμενοι,
τοῦ νὰ διορθώσωμεν ὅπωςδῆποτε αὐτούς· διότι πολλάκις ἐν τοῖς τοιούτοις
ποιήμασιν ἀπαντῶσι στίχοι ἰδιόρρυθμοι, ἢ τὸ μέλος ἀναπληροῦ τὴν ἔλλειψιν
τοῦ στίχου.

ΑΙ ΕΝ ΤΗ ΔΥΣΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΠΟΙΚΙΑΙ.

Ὀδοιπορία εἰς τὸν τάφον τοῦ Δάντη.

Α'.

Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς Ῥωμανίας δὲν ἦτο ἄσχε-
τος πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ δεχθῶ τὴν πρόσκλησιν τοῦ νὰ
παρευρεθῶ εἰς τὰς ἐορτὰς τοῦ Δάντη, τὰς ὁποίας ἠτοιμάζετο
νὰ τελέσῃ ἡ Ῥάβεννα. Κατὰ τὴν ἐν Βενετία διαμονήν μου, οἱ
ἀποδημηταὶ ἤρχοντο νὰ θεωρῶσιν ἐκεῖθεν τὴν Ἀδριατικὴν
θάλασσαν, μὴ ἐπιχειροῦντες νὰ καταβαίνωσιν εἰς τὰς μεσημ-
βρινὰς παραλίας, ἔνθα ἡ τῆς Ῥώμης κυβέρνησις καὶ ἡ τῆς Νεα-
πόλεως οὐδεμίαν τοῖς παρεῖχον ἀσφάλειαν· ἔνθα ἐξετίθεντο εἰς
ὄχληράν κατασκοπεῖαν καὶ εἰς βαρεῖας δυσαρρεσκείας τελωνείου
τόσον ἀνυποφόρου, ὅσον ἡ ἀστυνομία. Νῦν δὲ, ὅτε σιδηρόδρομος
ἄγει ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν ἐκ Μεδιολάνου εἰς Ῥάβενναν καὶ ἐκ
τῶν παραλίῶν τῆς Μεσογείου εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἀδριατικοῦ
νῦν, ὅτε αἱ ἰταλικαὶ ἐπαρχίαι δὲν χωρίζονται διὰ μέσου φραγ-
μῶν δυσπίστως ἐπιτηρουμένων ὑπὸ τυραννικοῦ τινος ἐταστηρίου
καὶ ὁ περιηγητὴς δύναται νὰ περιηγηθῆται τὴν ἀρκτέραν καὶ
μεσημβρινὴν Ἰταλίαν ἐπίσης ἡσύχως ὡς τὴν Γερμανίαν, αἱ
Ῥωμανίαι ταχέως θέλουσι παύσει τοῦ νὰ ἦναι Terra incognita
(γῆ ἄγνωστος).

Ὁ σιδηρόδρομος ὁ ἄγων ἐκ Λιβόρνου εἰς Ῥάβενναν ἔχει τι
ἐνδιαφέρον· διότι πρῶτος διέσχισε τὸ Ἀπεννίνον. Δὲν ἐνθυ-
μοῦμαι ποῖος κληρικὸς συγγραφεὺς, εἶπεν, ὅτι ἡ Πρόνοια δὲν
θέλει τὴν ἐνότητά τῆς Ἰταλίας, διότι διήρесе διὰ τῆς σειρᾶς

τοῦ Ἀπεννίνου τὰς ἐπαρχίας τὰς κειμένας εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου ἐκ τῶν τοῦ Ἀδριατικοῦ. Οἱ δημοσιογράφοι τῆς αἰρέσεως ταύτης ὤφειλον νὰ ἐννοήσωσι τὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἐκτίθεται τις ἀποδίδων εἰς τὴν Πρόνοιαν σκοποὺς τόσον παραδόξους. Εἶναι πρόδηλον, ὅτι ὁ οὐρανὸς ματαίως ἔλαβε τὰς προφυλάξεις του ταύτας· διότι οὐδεμία χώρα τῆς ἀρχαίας Εὐρώπης ἔσχε, καίπερ ὑπάρχοντος τοῦ Ἀπεννίνου, τὴν ἰσχυρὰν ἐνότητα τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἰταλίας. Πρὸς τούτοις μηχανικοὶ, δυνάμενοι νὰ ἐνώσι τὰς νήσους μετὰ τῆς ἠπείρου διὰ γιγαντιαίων γεφυρῶν ἢ νὰ σαλπύσωσι ὁδοὺς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων, οὐδεμίαν δυσκολίαν θέλουσιν εὐρεῖ νὰ χαμηλώσωσι τὸ Ἀπεννίνον. Ἦθελεν εἶσθαι δυσκολώτερος ὁ θρίαμβος κατὰ ἀντιζηλιῶν ἐμπνεομένων ὑπὸ ἐπαρχιακῶν ἀξιώσεων, εἰς χώραν περιέχουσαν πόλεις οἷας τὸ Τουρίνον, τὸ Μεδιόλανον, ἡ Βονωνία, ἡ Φλωρεντία καὶ ἡ Νεάπολις. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰς ἐν Ῥαβέννη ἐορτάς, ἵνα καταπεισθῶ ὅτι οἱ Ἴταλοὶ εἶχον ἀποφασίσει νὰ θυσιάσωσι τὰ πάντα, ὅπως καὶ αὐθις καταστῶσιν ἐν ἔθνος. Τὸ αἶσθημα τοῦτο θέλει ἀφήσει ὅμως βεβαίως νὰ ὑπάρχωσι καὶ τινες ἀναμνήσεις. Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ ἀλλαγῶν, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αὐτὴν, ἔνθα ὁ κάτοικος τῆς Προβηγκίας νομίζει ἑαυτὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ κατοίκου τῆς Βρεταννίας, καὶ ὁ τῆς Ἀλσατίας πολὺ ἀνώτερον τοῦ τῆς (Βιτουρικίας) Βερρῆς; Ἐὰν δὲ, καθὼς ἐλπίζουσιν, οἱ Ἴταλοὶ ἐξεύρωσι νὰ συμβιβάσωσι τὴν ἐπαρχιακὴν ζωὴν μετὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, θέλουσι λύσει πρόβλημα τὸ ὅποιον ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα τὸ μέλλον τῶν λατινικῶν ἐθνῶν.

Ἡ Πιστωρία ἦτις ὑπενθυμίζει τὸσαύτας διχονοίας, ἡ Πιστωρία, ἦτις εἶδε τὰς σπεῖρας τοῦ Κατιλίνα μαχομένας ὑπὸ τὰ τείχη τῆς, καὶ τῆς ὁποίας οἱ πολῖται κατεσπαράχθησαν κατὰ

τὸν μεσαίωνα εἰς ἀγῶνας ἀδελφοκτόνους, εἶναι τὴν σήμερον μία τῶν ἡσυχωτάτων πόλεων τῆς Ἰταλίας. Ἀφοῦ ἀνεπαύθη ἐν αὐτῇ ἐπ' ὀλίγον, ἵνα προγευματίσω, εἰσῆλθον αὐθις εἰς τὴν ἀτμάμαξαν ἵνα ὑπάγω εἰς Βονωνίαν. Εἶδομεν δὲ μετ' ὀλίγον ἔδαφος ὑψηλότερον καὶ φυτὰ διαφόρου χαρακτῆρος.

Παμμέγισται κασταναὶ ἐξήπλουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ ὠραία αὐτῶν ἐπιμήκη καὶ ὀδοντοειδῆ φύλλα. Γλυκεῖα βροχὴ ἠϋξανε τὴν δρόσον τοῦ ἀέρος, ὅστις μᾶς ἐφαίνετο τόσον εὐχάριστος μετὰ τὴν καυστικὴν ἐκείνην πεδιάδα. Ἐκ διαλειμμάτων ἀπνητῶμεν μεγίστας ὑπογείους σύριγκας. Τὸ δὲ βλέμμα θελγόμενον διὰ τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ φωτός, ὅτε ἐξήρχετο ἐκ τῶν σκιερῶν ἐκείνων ὑπογείων, προσηλοῦτο μετ' εὐχαριστήσεως εἰς τὰς κατωφερείας τῶν ὀρέων, τῶν ὑψουμένων ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ. Κάτωθεν παρατηροῦμεν λευκὰ χωρία ποτιζόμενα ὑπὸ τῶν καθαρῶν χιμαρῶν τῶν ὀρέων. Εἰς Πρακχίαν ἀρχίζει ἡ κατάβασις πρὸς τὴν κατωφέρειαν τοῦ Ἀδριατικοῦ. Ὁ Ῥῆνος, ὅτε μὲν καταπίπτει ἡχῶν ἐπὶ τῶν μαύρων λίθων τοῦ στενοῦ, ὅτε δὲ φαίνεται ἀναπαύομενος ὡς τις κεκμηκὼς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ τῶν προπόδων βράχων ἀπειλητικῶν. Οὐχὶ μακρὰν τῆς Πορρέτης, ὁ ὀρίζων ἐκτείνεται, αἱ ἄμπελοι, οἱ κῆποι καὶ τὰ χωρὶδια ἀναφαίνονται.

Οἱ ὁδοιπόροι σταματῶσιν ἵνα γευματίσωσιν εἰς Βονωνίαν, ἔνθα διατρεῖται πάντοτε ζωηρὰ ἡ μνήμη δύο μεγάλων καλλιτεχνῶν, τῆς Ἐλισάβετ Σιράνης, ἀποθανούσης διὰ δηλητηρίου κατὰ τὸ 26 ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς καὶ τῆς περιφήμου Προπερτίας Ῥώσση (1). Ὁ Βεῦλος, εἰς τῶν ἀγγινουστέρων παρατηρητῶν

(1) Ἀναγκάζομαι νὰ παραπέμψω διὰ τὰς λεπτομερείας τῶν περὶ τῶν Βονωνιδῶν λεγομένων εἰς τὸ Des Femmes par une femme — Les Italiennes.

οὗς ἡ Γαλλία παρήγαγεν, ἡγάπα πολὺ τὴν πόλιν ταύτην ἥτις, ὡς ἔλεγεν, « ὀλιγώτερον προσέβη εἰς τὸν μαρασμόν » τῶν λοιπῶν ἰταλίδων πόλεων. Ἄλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ληγάτων, ἡ ῥωμανικὴ δραστηριότης, εὐρισκομένη ἄνευ τινὸς ἀσχολίας, εὐκολώτατα ἐγένετο ἔρμαιον τῶν ταραχῶδων ἢ διεφθαρμένων πνευμάτων. Οἱ Αὐστριακοί, οἵτινες τέλος κατέστησαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πάπα, ἀληθεῖς κύριοι τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, ὧν τοσοῦτον χρόνον ἐγλίχοντο, εὐηρεστοῦντο συγχέοντες τοὺς ληστὰς μετὰ τῶν πατριωτῶν ἢ πρὸς τὴν πατρίαν γῆν ἀφοσίωσις περιεστῆλετο μετὰ τῆς αὐτῆς ἀυστηρότητος μεθ' ἧς αἱ κατὰ τῶν προσώπων καὶ τῆς ιδιοκτησίας ἀπόπειραι. Ἡ Αὐστρία, ἀδιακόπως ἀπειλουμένη ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος ὑπὸ τῆς Πρωσσίας τεινύσης νὰ γείνη ἡ Μακεδονία τῆς Γερμανίας, ἀναγκάζεται νὰ ζητῇ τρόπον τινὰ ἀποζημιώσεις εἰς τὴν ἀνατολικὴν χερσόνησον καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Κυρία ἤδη μέρος τινὸς τῆς ῥουμανικῆς χώρας (τῆς Βουκοβίνης, τοῦ Βανάτου, τῆς Τρανσυλθανίας), ἀποκαθισταμένη εἰς τὴν Βενετιαν καὶ εἰς τὸ Μεδιόλανον, ἐνόει κάλλιστα, ὅτι, ἵνα διατηρήσῃ τὴν κατοχὴν τῆς Λομβαρδίας καὶ τοῦ Ἐνετικοῦ, ἔπρεπε νὰ ἐκτείνῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς ἐφ' ὅλην τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον. Διὸ ἐμηχανάτο, ἵνα καταστήσῃ ὑποτελεῖς ἑαυτῆς μικροῦς τινας ἡγεμόνας ἀνικάνους τοῦ νὰ ὑπερασπίζωσιν ἑαυτοὺς κατὰ τῶν ὑπηκόων των, καὶ ἵνα ἀποκατασταθῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς γειτνιαζούσας εἰς τὰς κτήσεις αὐτῆς, ἔνθα ἡ « ἐπανάστασις » τῇ παρείχε διηνεκεῖς προφάσεις ὅπως ἐπεμβαίη.

Ὅτε ἡ Βονωνία ἠνώθη μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, ἡ ἐθνικὴ κυβέρνησις εὗρε τὴν χώραν ταύτην κατὰ γράμμα εἰς διάλυσιν! Ἡ ἀυστηρότης τῆς Αὐστρίας δὲν εἶχε τρομάξει τοὺς ληστὰς, ἀλλ' εἶχε συνηθίσει ἔτι μᾶλλον τὰ πλήθη νὰ βδελύσ-

σονται τοὺς νόμους τοὺς καταστάντας ὄργανα τῆς ξενικῆς καταπίεσεως. Ἡ ὁδοιπορία ἐκ Φλωρεντίας εἰς Βονωνίαν δὲν ἦτο ἄνευ κινδύνων, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ κατεμαστίζετο ὑπὸ τῶν κλεπτῶν. Ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Ἀπεννίνου ἀπεθάρρυνε τὰς ληστρικὰς συμμορίας, καὶ τὰς ἠνάγκασε ν' ἀφήσωσι τὰ ὄπλα. Νομάρχης τις νοήμων καὶ ἀποφασιστικὸς ἀπεκατέστησε τὴν τάξιν ἐν τῇ πόλει καὶ πρὸ πολλοῦ οὐδὲν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἀνέγνωσα διεγείρον φόβους διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν προτέρων καταχρήσεων, καίτοι τὰ Ἰταλικά φύλλα ὡς καὶ τὰ Ἀγγλικά δὲν ἔχουσι τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ κρύπτωσι τὰ ἀπαίσια γεγονότα.

Πολλοὶ Βονωνοὶ ἀνεχώρησαν μετ' ἐμοῦ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ἵνα μεταβῶσιν εἰς Ῥάβενναν. Ἐν ὅσῳ ἤμην ἐν Τοσκάνῃ, δὲν παρετήρησα ὅτι ἐγένετο μεγάλη κίνησις διὰ τὰς ἐορτὰς, καίτοι τὸ ὄνομα τοῦ Δάντη ἦτο βεβαίως ἱκανὸν νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν συμπατριωτῶν του. Ἄλλ' ἅμα φθάσασα εἰς τὸ ἔδαφος τῶν Ῥωμανῶν, ἔβλεπον παντοῦ ἐπικρατοῦσαν ἔκτακτόν τινα ζωηρότητα. Εἰς ἕκαστον σταθμὸν εὕρισκετο πλήθος ἀνθρώπων κινουμένων, οἵτινες ἤρχοντο ἵνα χαιρετήσωσι τοὺς ὁδοιπόρους ἢ ἵνα συνοδεύσωσι (banda) μουσικὴν ἀναχωροῦσαν εἰς Ῥάβενναν. Ἐν Ἰταλίᾳ ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι, αἵτινες ἀνῆκον εἰς τὴν ἐντεύθεν τῶν Ἀλπεων Γαλλίαν, διετήρησαν ἰδιαιτέραν τινὰ φυσιογνωμίαν. Ἡ ἐντεύθεν τῶν Ἀλπεων ἀρχαία Γαλλία ἔμεινεν ἐστία τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος, καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν σύγχρονον ἡμῶν Ἰταλίαν τοὺς καλλίστους αὐτῆς στρατηγούς· τοὺς Γαριβάλδας, τοὺς Κιαλδίνας, τοὺς Λα-Μάρμορας, τοὺς Φάντας.

Εὔρον εἰς τὴν ἐν Ῥαβέννῃ ἀποβάθραν τὴν κόμισσαν Πουλχερίαν Ῥασπὸν καὶ τὸν ἀνδράδελφον αὐτῆς κόμητα Ἰωακείμ, ἕγγονον τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Ἰωακείμ Μουράτου, ἀντι-

πρόσωπον και σύνδικον (δήμαρχον) τῆς πόλεως. Ὁ ἐπὶ τῆς δημοσίου παιδείας ὑπουργός, ἐπιφορτισμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ εἰς τὰς ἐορτάς, κατέβαιναν ἐξ ἀτραμαῆξης καθ' ὃν χρόνον και ἐγώ. Ἐπορεύθην δὲ μετὰ τοῦ κόμητος πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον, ἐνῶ μετὰ τῆς κομίσεως Πουλχερίας ἐπορευόμην πρὸς τὸ μέγαρον Ἰασπόνῃ, πλήρες εἰσέτι τῶν ἀναμνήσεων Ναπολέοντος τοῦ Α', τοῦ ὁποίου ἡ ἀξιόλογος κόμισσα Λουΐσια εἶναι ἀνεψιά, και τῶν τοῦ Ἰωακείμ Μουράτου, τοῦ ὁποίου εἶναι θυγάτηρ. Ἴνα ἐννοήσῃ τις τὰς ἐορτάς, αἵτινες ἔμελλον ν' ἀρχίσωσι και τὴν εὐθυμον κίνησιν, ἥτις ἐπεκράτει ἐν Ῥαβέννῃ, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς ὄντως θείας ἀποστολῆς τοῦ ἀνορθώσαντος ἐν τῇ Δύσει τὸν Ἑλληνισμόν.

Ὁ Ὅμηρος, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν τοῦ Οὐόλφιου ὑπόθεσιν, δὲν εἶναι, εἰς ἀνὴρ, ἀλλ' ἡ προσωποποιήσις γενεᾶς τεραστίων βραψιδῶν, οἵτινες ἔψαλαν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ἡρώων τῆς και τὰς τύχας τῶν ἀνδρείων αὐτῆς ναυτῶν. Προσέτι ἡ διαβόητος γαλήνη τῶν ὁμηρικῶν ποιημάτων, ὁ θαυμαστός και ἀγλαὸς καρπὸς τῆς νεότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους δὲν λαλεῖ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ὡς ἡ αὐστηρὰ μελαγχολία τοῦ Δάντη, ὅστις, ὡς ἡμεῖς, φέρει ἐπὶ τοῦ σκεπτικοῦ αὐτοῦ μετώπου τὸ ἔχνος τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα ὑποφέρει τὰς αὐτὰς ἡμῖν λύπας τοῦ ὁποίου ὁ νοῦς ἐπίσης θέλει νὰ ἐρευνήσῃ τὰ βάρη τῆς ζωῆς και τοῦ θανάτου. Δὲν ἔχομεν μόνον πραγματικότητα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, δὲν ἔχομεν μόνον σύγχρονόν τινα, οὕτως εἰπεῖν, ἀνδρα, ἀλλ' ἔχομεν τύπον τέλειον τῆς φύσεώς μας, ὃν δυνάμεθα ν' ἀγαπῶμεν και νὰ θαυμάζωμεν ἐνταῦτ' ὁ Δάντης δὲν εἶναι μόνον ὁ ὕψιστος νοῦς ὀλοκλήρου ἐποχῆς, ἀλλὰ και ἡ καρδία του εἶναι ἐπίσης φλογερά, ὅσον ἡ μεγαλοφυΐα του εἶναι ἔκτακτος. Ἄν

και μισῇ τὸν θάνατον μὲ τὸ μῖσος ἐκεῖνο, ὅπερ καταλαμβάνει μόνον τὰς ἐκλεκτὰς ψυχὰς, ἐνθουσιᾷ ὑπὲρ παντὸς ὅτι τῷ φαίνεται δίκαιον, μέγα και ἀγαθόν. Αἰσθάνεται τις ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐκείνην μερίδα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἥτις ὅταν πάντες ὑποκύπτωσι και ἀπελπίζωνται, ὑψοῖ σταθερῶς τὸ μέτωπον πρὸς τὸν οὐρανόν, και χαιρετίζει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τοῦ καλύπτοντος τὸν κόσμον, τὴν ἀσθενῆ χαραυγὴν ἥτις ἀκολουθεῖται ὑπὸ ἡλίου ἱκανοῦ νὰ διασκεδάτῃ τὰ πυκνότατα σκότη.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας ὁ ποιητὴς ἦτο ὄντως ποιητὴς ἦτοι δημιουργός. Τίς δὲ εἶναι ἄξιος τοῦ τίτλου τούτου μᾶλλον τοῦ ἀθανάτου Ἰταλοῦ, ὅστις μόνος ἐτέλεσε τὸ ἔργον τῶν ὁμηριδῶν ὅστις, τὸ ἔτι θαυμασιώτερον, δημιουργήσας γλῶσσαν ἐδημιούργησε νέον λαόν; Ἐὰν ἡ Ἰταλία δὲν εἶχε τὸν Δάντην, ἤθελεν εἶσθαι ὡς ἡ Γαλλία, ὅπου ἡ γλῶσσα τοῦ Οἴλ δὲν ἐξηφάνισε τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὁκ, ὅπου ἡ οὐσκωνικὴ διάλεκτος διατηρεῖται πλησίον τῆς προβεγκιανῆς ὅπου ἡ Γερμανικὴ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν ὑπάρχει ἀπέναντι τῆς πρὸς Δυσμὰς Κελτικῆς, διηρημένη εἰς διαλέκτους κακοφώνους ἢ ἀνεπιτηδεῖους νὰ ἐκφράσωσι τὰς περιεκτικὰς ἰδέας τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ὡς ὁ Μωῦσῆς, δώσας εἰς τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ τὰς πλάκας τοῦ Δεκαλόγου, ἐγκεχαραγμένους ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ Σινᾶ, κατέστησεν αὐτοὺς ἔθνος ἀθάνατον, τὸ ὁποῖον οὔτε οἱ αἰῶνες, οὔτε αἱ καταδιώξεις ἠδυνήθησαν νὰ καταστρέψωσιν, οὕτως ὁ Δάντης, δώσας εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ ποίημα ὅπερ ἐν ὀλίγοις περιλαμβάνει τὰς παραδόσεις και τὰς ἐφέσεις τῆς, ἐνίσχυεν αὐτὴν ὥστε νὰ περιφρονῇ τὰς εἰσβολὰς και ἐπαναστάσεις.

Ἐὰν ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὁ ποιητὴς ἦτο δημιουργός, ὡς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἦτο προφήτης (vates), ἐνταῦθα ἡ λατινικὴ

μεγαλοφυΐα συμπληροῦ θαυμασίως τὸ ἔργον τῆς ἑλληνικῆς μεγαλονοίας.

Δὲν εἶναι προφήτης ὁ ἀτρόμητος στρατιώτης τοῦ Μαρθῶνος, τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῶν Πλαταιῶν, ὅστις, ἀφοῦ κατέδειξε καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν του μαχόμενος ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τῶν ἀσιατικῶν σιτιῶν « τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων, » τολμᾷ χωρὶς νὰ φοβηθῇ τὸν Ὀλυμπον, ἢ ἀναγείλῃ διὰ τοῦ στόματος τοῦ Προμηθέως δεσμώτου ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Διὸς δὲν θέλει εἶσθαι αἰώνιος; ὁ Αἰσχύλος, κατηγορηθεὶς ἐπὶ ἀσεβείᾳ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου πάγου, ἐγένετο ἀδελφὸς τοῦ προνοσιθέντος Ἡσαίου, κατὰ διαταγὴν βασιλέως εἰδωλολάτρου. Καὶ οὐχὶ ἀλόγως οἱ Πατέρες τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, μαθηταὶ ὄντες τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπιστήμης, εἶπον ὅτι ὁ λόγος εἶχε διαχῦσαι τὸ φῶς του ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου ὡς ἐπὶ τοῦ ἰσραηλιτικοῦ, ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ ὡς ἐπὶ τοῦ Σινᾶ. Τὸ προφητικὸν τοῦτο χάρισμα τὸ ὁποῖον θαυμάζω εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἡ γενναία αὐτῆ τόλμη, ἡ κοινὴ εἰς τοὺς προδρόμους, τὸ προτέρημα τοῦτο λείπει εἰς τοὺς ἐπικούς ποιητάς. Ὁ Ἄγγλος Μίλτων ὅστις φαίνεται τοσοῦτον τολμηρὸς εἶναι ἀπλῆ ἠχῶ τῶν πρεσβυτεριανῶν δοξασιῶν, καὶ ἂν καὶ εἶναι μέγας κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ καταγωνισθέντος μὲν Σατανᾶ, ἀλλὰ μὴπω νικηθέντος, λαμβάνει ὡς τύπον ἓνα τῶν ἀδαμάστων ἐκείνων Καθαριστῶν τῆς δημοκρατίας, μίαν « τῶν σιδηρῶν ἐκείνων πλευρῶν » τοῦ Κρομουέλλου, οἵτινες ὑπέμειναν τὴν μοναρχίαν χωρὶς νὰ ὑποκύψωσιν εἰς αὐτήν, καὶ οἵτινες ἐκληροδότησαν εἰς τοὺς ἀπογόνους των τὸ κατὰ τῶν Στουάρτων μῖσος αὐτῶν. Ὁ Πορτογάλλος Καμοέντης, οὐ μόνον οὐδὲν τοῦ μέλλοντος προλέγει, ἀλλ' ἀναγκάζεται νὰ ἐπαναφέρῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν Ἴριν, τὴν Ἀφροδίτην

καὶ τὸν Βάκχον, ἐνὶ λόγῳ ἀναγκάζεται νὰ καταφύγῃ εἰς πεπλασμένα μέσα, ἀρμύζοντα μᾶλλον εἰς εἰδωλολάτριν ποιητὴν, ἢ εἰς ἀοιδὸν τῶν ἡρώων, οἵτινες ἀναχωροῦσιν ἵνα μεταδώσωσι τὸν χριστιανισμὸν εἰς τὰς μεμακρυσμένας χώρας τῆς Ἰνδικῆς. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Ἀραυκάνην τοῦ Ἰσπανοῦ Ἐρκίλλα, τὴν Μεσσιάδα τοῦ Γερμανοῦ Κλοπστόκκου καὶ τὴν Ἐβρίαδα τοῦ Γάλλου Βολταίρου, τίς δύναται, πρὸ πάντων τὴν Ἐβρίαδα, νὰ θεωρήσῃ αὐτὰς ὡς ἀληθῆ ἐπικά ποιήματα; Εἶναι δὲ σχεδὸν περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι αἱ κολοσσιαῖαι ἐποποίαι αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς τὸν Βυάσαν, ἦτοι ἡ Μαχαβαράτα, καὶ εἰς τὸν Βαλμίκην, ἦτοι ἡ Ραμαῦάνα, εἶναι ἀπλῆ ἀντανάκλασις τῶν δογμάτων τῶν ἐπιβεβλημένων εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὑπὸ τῆς βραχμυτικῆς θεοκρατίας.

Τοιοῦτος δὲν εἶναι ὁ Δάντης. Ἀναντιρρήτως αἱ δοξασίαι αὐτοῦ ἔχουσιν, ὡς αἱ τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σωκράτους, βαθεῖας ρίζας εἰς τὰς πεποιοιήσεις τῶν συγχρόνων του, ὡς τὰ ὑψίκωμα ἐκεῖνα δένδρα, τὰ ὁποῖα ἐγείρουσι τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ὥνπερ ὁ ποῦς βαθέως ἐμπήγνυται εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς γῆς· διότι πρὸς οὐδένα τῶν υἱῶν τοῦ Ἀδάμ δέδοται νὰ ἀπαλλαγῇ ὀλοσχερῶς τῆς ἐνεργείας τοῦ μέσου ἐν ᾧ αὐξάνει. Ὅμως ἀντὶ νὰ θεωρήσῃ, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν συγχρόνων του, ὡς ἀδύνατον πᾶν τὸ ἐναντίον πρὸς τὰς προλήψεις τοῦ μεσαιῶνος, ὁ τυρρηνὸς ποιητὴς ἀενάως φέρει τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸ μέλλον. Διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ μυστηριώδους ἐνοστίκτου, ὅπερ συνενοῖ τοὺς Ἀποστόλους περὶ τὸν καταδιωκόμενον καὶ παραγωνιζόμενον Χριστὸν, ἐνοεῖ θαυμασίως ὅτι ὁ αἰὼν του δὲν ἐπραγματοποίησε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λυτρωτοῦ· αἰσθάνεται ὅτι « ἡ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ θρησκεία » τὰ μέγιστα διαφέσει θρησκείας κεκοσμημένης μὲ τὴν λαμπρὰν πορφύ-

ραν τῶν Καισάρων, ὀπλισμένης μὲ τὴν μάχαιραν τῶν βασιλέων τῆς γῆς, ἐστεμμένης μὲ τὰ διαδήματα αὐτῶν, καὶ ἀντικαθιστώσης ἀντὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τὴν πανουργίαν καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς πολιτικῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κοσμικῆς. "Πηλέ τις νομίζει ὅτι παρευρέθη εἰς τὰς συνδιαλέξεις τοῦ διδασκάλου μετὰ τῶν μαθητῶν του' ὅτι τὸν εἶδε ἀπωθοῦντα μετ' ἀγανακτήσεως τὴν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐλκυσθεῖσαν μάχαιραν ἀρνηθέντα τὸ νὰ πέσῃ τὸ πῦρ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοῦ οἴκου τῶν ἐναντίων του' ὅτι τὸν ἤκουσεν ἐπαναλαμβάνοντα εἰς τὸν Ῥωμαῖον ἐπίτροπον, ὅτι ἡ βασιλεία του « δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. » Διὸ ὡς ὁ ἄκαμπτος ἐκεῖνος Παῦλος ὁ τολμησας νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Πέτρον αὐτὸν διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς πράγματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνακαινίσεως, ὁ Δάντης δὲν φοβεῖται νὰ κατηγορήσῃ τὴν παπικὴν ἐξουσίαν, ὅτι κατέστησε τὸν σταυρὸν τοῦ Γαλιλαίου μάχαιραν, καὶ σκῆπτρον τὴν ποιμαντικὴν ράβδον τῶν ἱερομαρτύρων τῆς ἀρχετύπου Ἐκκλησίας. Εἰς ἐποχὴν τόσον ἐστερημένην παντὸς ἰδανικοῦ, δὲν φοβεῖται ν' ἀναγγεῖλῃ, ὅτι ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ δὲν θέλει μείνει ἄγονος, ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θέλει θριαμβεύσει κατὰ τῶν ματαίων ἀνθρωπίνων λογισμῶν καὶ ὅτι ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως, ὁ πατηθεὶς ὑπὸ τοσοῦτων κτηνωδῶν καὶ ἀνοήτων γενεῶν, τέλος θέλει βλαστήσει καὶ γείνει ὑπερμέγεθες δένδρον, ἵνα κατασκευάσωσιν ὑπ' αὐτὸ ὅλα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

Ὁ δὲ λαὸς ἐν τῷ φυσικῷ αὐτοῦ ἐνστικτῷ τοσοῦτῳ καλῶς ἐνόησε τὸν προφητικὸν χαρακτῆρα τῆς ποιήσεως τῶν Αἰσχύλων καὶ τῶν Δαντῶν, ὥστε ἐκόσμησε τὴν νεότητα καὶ νηπιότητα αὐτῶν διὰ τῶν μυθικῶν στεμμάτων, δι' ὧν ἀγαπᾷ νὰ στολιζῇ τὴν ζῶν τῶν ὀργάνων τῆς θεότητος. Διηγοῦνται ὅτι, ὅτε ὁ αἰοιδὸς τῶν *Περσῶν* ἀπεκοιμήθη εἰς ἄμπελον, ὁ θεῖος υἱὸς τοῦ

Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, ὁ προστάτης τῶν τραγικῶν ποιητῶν, τῷ ἐνεφανίσθη κατ' ὄναρ, καὶ τὸν διέταξε νὰ ποιήσῃ τραγωδίαν. Λέγουσιν, ἐπίσης ὅτι ὁ Βρυνέττος Λατίνης προεῖπεν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς Βέλλας ἐμελλε ν' ἀπολαύσῃ μεγίστην δόξαν, καὶ προσέθουσι, ὅτι ἡ εὐτυχὴς ἐκεῖνη μήτηρ εἶδε, πρὶν ἢ τὸν γεννήσῃ, ὄνειρον μυστηριώδες, ὅπερ προεμήνυεν ὅλην τὴν δόξαν αὐτοῦ. Προφήτης ὢν, κατὰ τὴν θρησκευτικὴν τάξιν, ὁ Δάντης εἶναι τοιοῦτος προσέτι καὶ κατὰ τὴν κοινωνικὴν. Ἡ Βεάτριξ αὐτοῦ δύναται νὰ καθεσθῇ πλησίον τοῦ ποιητοῦ, ὅστις τὴν θαυμάζει καὶ τὴν ἀγαπᾷ, ὡς τελείαν ἔκφρασιν τοῦ ἐπὶ γῆς ἀδημιουργήτου καλοῦ, καὶ νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν προβλημάτων τῶν ἐπασχολούντων ὅλας τὰς μεγάλας ψυχάς. Ἐνῶ αὐτὸς θέλει ἐργάζεσθαι εἰς τὸ νὰ λύῃ αὐτὰ δι' ἐρευνῶν φιλοπόνων πνεύματος δραστηρίου καὶ νοήμονος, αὕτη, δι' ἰδιαιτέρου τινὸς ἐνστικτοῦ, ὅπερ ἡ Πρόνοια δίδει εἰς τὰς λεπτάς καὶ εὐαίσθητους φύσεις, ὑφούται πρὸς τὴν χώραν εἰς τὴν ὁποίαν ἐξαφανίζονται ἐν τῷ ὀλολαμπῇ τοῦ οὐρανοῦ φωτὶ πάντα τὰ σκότη, ἅτινα καλύπτουσι τὰς ἀσθενεῖς χώρας τοῦδε τοῦ κόσμου. "Ὅθεν θέλεις ἰδεῖ μετ' ὀλίγον τὴν γυναῖκα, διδασκομένην ὑπὸ τῆς θείας φωνῆς τῆς ὁμιλοῦσης ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας της, ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὰ ἔθνη λαλιάν, ἣν θέλουσι νομίζει ὡς θείαν ἀποκάλυψιν. Ἄφες νὰ παρέλθῃ αἰὼν, καὶ ἡ ποιμενὶς τῆς Δομβρεμῆς θέλει ζωσθῆ τὸ ξίφος τῶν ἀνδρείων, θέλει σηκώσῃ ἐκ τῆς κόνεως τὴν κρινοειδῆ σημαίαν, θέλει φανῆ εἰς τὴν τεταπεινωμένην Γαλλιάν ὡς ἀδελφῆ τῆς Βεάτρικος, ἐμπνεομένη ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Παντοκράτορος, ἀλλὰ τολμηροτέρα καὶ δραστηριωτέρα ἐκ τοῦ λυπηροῦ αἰσθήματος τῶν δυστυχιῶν τῆς πατρίδος της. Τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Τὸ ὄν τοῦ ὁποίου εἶχον χλευάσει τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀστασίαν, ἀφοῦ ἔσχε τὴν ἰσχύν νὰ νικήσῃ, θέλει λάβει καὶ τὸ θάρρος τοῦ

ν' ἀποθάνῃ! Ἡ ἐν Ῥοτομάῳ πυρὰ θέλει καταστῆ ὡς νέος Γολγοθᾶς, ἐν ᾗ ἡ γυνὴ θέλει ἰδεῖ λάμπουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, κλεισθεῖσης ἤδη ὑπὸ τοῦ φλωρεντίνου προφήτου, τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν ἀγίων καὶ τῶν μαρτύρων. Πρὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἰωάννης δ' Ἄρχ, ἡ Βεάτριξ ἠδύνατο νὰ φανῆ ὡς ὄν τι καθαρῶς ἰδανικόν· μετὰ τὸν σκληρὸν ὅμως θάνατον τῆς ἡρώιδως αὐτῆς, ἥτις ἔσωσε τὴν Γαλλίαν, καὶ τὴν ὁποίαν ἡ Βασιλεία, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἀριστοκρατία καὶ ὁ λαὸς ἐγκατέλειψαν ἀνάδρωος εἰς τοὺς ἐχθρούς της, τίς δύναται ν' ἀρνηθῆ εἰς τὸν αἰοῖδον τῆς Θείας κομψοῦς ὅτι κατεῖχε τὸ θαυμασιώτατον τοῦ μέλλοντος ἐνστικτον;

Καὶ τὰ συμβεβηκότα ταῦτα, τῶν ὁποίων μάρτυρές τινες ζῶσιν ἀκόμη, προσέθηκαν νέαν λαμπρότητα εἰς τὸν προφητικὸν αὐτοῦ στέφανον. Ὁ κόσμος ἐκλονίσθη, περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὑπὸ τῆς μεγίστης ἐπαναστάσεως, ἥτις ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ μετεμόρφωσε τὴν κοινωνίαν. Αἱ γυναικες ἄρᾳ γε ἐδείχθησαν ἀδελφαὶ ἀνάξια τῆς Βεάτρικος; Δὲν ἐφάνησαν ἐν ταῖς τάξεσιν ἀπάντων τῶν κομμάτων, δίδουσαι τὸ παράδειγμα τῆς μεγίστης ἀφοσιώσεως καὶ αὐταπαρνήσεως; Μεταξὺ τῶν ὑπερασπιστῶν τάξεως πραγμάτων καταδικασμένης εἰς ἀφανισμόν, τίς ῥίπτει τελευταίαν δόξαν ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐτοιμοθανάτου πολιτεύματος; Βεβαιότατα ἡ βασίλισσα τῆς Γαλλίας, μεγαλειτέρα ἐνώπιον τῶν δικαστῶν της, ὅταν ἀποτείνηται πρὸς τὰς μητέρας, παρὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Κεραμεικοῦ· μεγαλοπρεπεσττέρα ἐπὶ τῆς ἀπαισίου ἀμάξης παρὰ ἐν τῇ αὐλῇ « τοῦ βασιλέως » ἡ *Μαρίας τῆς Θηρσίας*; Ποῖον εἶναι τὸ ἡγεμονικώτατον πρόσωπον τῆς δημοκρατικῆς μερίδος; Δὲν εἶναι ἡ εὐγενής καὶ ὠραία ἐκείνη Ἡγερία τῶν Γερονδίνων, ἥτις, τὴν προτεραίαν τοῦ θανάτου ἐαυτῆς, γράφει τὰ ἀπομνημονεῦματά

της μετὰ τῆς γαλήνης τοῦ Σωκράτους, ἐτοιμαζομένου νὰ πῆ τὸ κόνειον, καὶ ἥτις, δολοφονηθεῖσα ἐν ὀνόματι τῆς δημοκρατίας, ἀποποιεῖται ν' ἀρνηθῆ τὴν λατρείαν ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς της, καὶ ἀποθνήσκει γαλήνιος καὶ υπερήφανος ὡς ἀδελφὴ τοῦ Κάτωνος; Ἐὰν ἤμην μαθήτρια τῶν στοϊκῶν καὶ ἂν δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκείνην κοινωνίαν, ἥτις σεμνύεται ὅτι ἔχει πολιτικὴν πίστιν ἀνωτέραν τῆς τῶν Ἀρμοδίων καὶ τῶν Βρούτων, δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ παρασιωπήσω σέ, ὃ ἄξιε γόνε τοῦ ποιητοῦ, ὅστις ἐνόησε τόσο καλῶς τὸ υπερήφανον πνεῦμα τῆς δημοκρατικῆς Ῥώμης (1), ἀτρόμητε Καρλόττα Κορδέυ, ὠραία, κοσμία καὶ ἀδυσώπητε ὡς θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας πατρικίας λυκαίνης, ἥτις ἐτόλμησας νὰ πλήξῃς τὸν βδελυρότατον « τῶν αἰμοχαρῶν δημίων (2). » Ἄλλ' εἶπον ἀρκετὰ, ἵν' ἀποδείξω ὅτι ὁ φίλος τῆς Βεάτρικος, καὶ ὅταν φαίνεται ὑψούμενος διὰ τῶν ἰσχυρῶν πτερυγῶν τῆς ποιήσεως εἰς ἄπειρον ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ κόσμου, ἀντὶ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τοὺς ἀνισχύρους ἐκείνους φαντασιοσκόπους τοὺς συγγέοντας τὸ ἰδανικόν μετὰ τοῦ ἀδυνάτου, ὑπέκει εἰς τὸν τῆς Προνοίας νόμον, ὅστις καθιστᾷ τὸν νοῦν ποιητῶν τινῶν θέατρον, ἐν ᾗ παρίστανται κατὰ πρῶτην φορὰν τὰ ὄντα, ἅτινα μέλλουσι ν' ἀποτελέσωσιν ποτε τὸν στολισμὸν τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου. Οὕτω δεικνύνται εἰς τὸν Αἰνεῖαν, ὅταν διὰ μέσου κλάδου χρυσοῦ εἰσδύῃ εἰς κόσμον ἀπηγορευμένον, αἱ μεγάλαι ψυχαὶ, αἵτινες ἔμελλον νὰ ᾄδῃαι τιμὴ τῆς γενεᾶς του, τοῦ κράτους καὶ τοῦ κόσμου. Αἱ σκέψεις αὐταὶ ἐξηγοῦσι τὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν, ἣν προῦξήνησεν ἐν Ἰταλίᾳ ἡ

(1) Ἡ Καρλόττα δ' Ἄρμὰς δὲ Κορδέυ κατήγετο ἐκ τῆς Μαρίας Κορνηλίας, ἀδελφῆς τοῦ γράψαντος τοὺς Ὀρατίους.

(2) Ὡς εἶπεν ὁ Ἀνδρέας Σενιέρος.

ἀνακάλυψις τῶν ὀστέων τοῦ Δάντη, γενομένη κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1865.

Ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον νὰ ἐορτάσωσιν ὡς ἐν Φλωρεντία τὴν ἑκτὴν ἐπαιώνιον τελετὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Δάντη, ἢ συγκίνησις ἤθελον εἶσθαι ἀρκετὰ μετρία. Ἦθελον ἀπαγγεῖλαι ἓνα ἢ δύο λόγους, ἤθελον αὐτοσχεδιάσει ἀσμάτιά τινα, καὶ ἀπαγγεῖλαι τινὰ τεμάχια ἐκ τῆς *Θείας κωμωδίας*. Ἄλλ' ἐνῶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, ἀφοῦ διέταξεν, αἱ ἐορταὶ ν' ἀναβληθῶσιν ἐπ' ὀλίγον, ἵνα οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ δυνηθῶσι νὰ παρευρεθῶσιν εἰς Φλωρεντίαν, κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀγάλματος τοῦ Δάντη ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ, ἐκαμνέ τινας ἐργασίας ἐν τῷ *ναυδίῳ* τοῦ Δάντη καὶ ἐν τῷ *παρεκκλησίῳ* τῆς Βρακκιοφόρτε, δύο ἐργάται, ὁ Πίος Φελέττης καὶ ὁ Ἄγγελος Δράδης, ἀνεκάλυψαν κιβώτιον ξύλινον περιέχον τὰ ὀστᾶ τοῦ μεγάλου Γιβελίνου.

Λέγουσιν, ὅτι ὁ Δάντης, προγραφείς ὑπὸ τῆς Φλωρεντίας (*parvi Florentia mater amoris*) διήλθε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐν Ῥαβέννῃ (ιδεὲς G. Martinelli-Cardoni, *Dante Alighieri in Ravenna*; Ravenna, Angeletti, 1864. — Lucertini, *Vita di Dante*, cap. X. Ravenna, Stamperia nazionale 1865) (1). Οἱ Ῥαβεννάται, οἵτινες τῷ ἔδωκαν ἐστίαν, τῷ ἔδωκαν καὶ τάφον (ιδεὲς Adolfo Borgogni, *il sepolcro di Dante*, Firenze, Barberà 1865). Ὁ Γυῖδος Νοβέλλος δὲ Πολέντα τῷ ἐξησφάλισεν ἔντιμον ταφὴν, ἀλλὰ πρόσκαιρον, πλησίον τῆς ἐκκλησίας τῶν *Νεωτέρων Ἀδελφῶν*. Τὰ δυστυχήματα καὶ ὁ πρόωρος θάνατος

(1) Τὰ περὶ τῆς ἐν Ῥαβέννῃ διαμονῆς τοῦ Δάντη ἐξετέθησαν μετὰ πολλῆς πολυμαθείας παρὰ τοῦ Κόμητος Ἀλεξάνδρου Κάππη (Cappi) εἰς τὸ αὐτοῦ σύγγραμμα *Dante in Ravenna*; Firenze, 1866.

τοῦ εὐπατρίδου τούτου δὲν τῷ ἐπέτρεψαν νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς σκοποὺς του, καὶ ὁ Δάντης ἔμεινεν ὅπου ἐτέθη, μέχρι τοῦ 1483. Τότε ὁ Βερνάρδος Βέμβος, *πραίτωρ* τῆς ἐνετικῆς δημοκρατίας, ἐπεφόρτισε τὸν Πέτρον Λομβάρδην νὰ ἀνεγείρῃ μαρμαρινὸν μνημεῖον μετ' ἀναγλύφου εἰκόνος καὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἣτις ὑπάρχει ἀκόμη. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἐπισκευασθὲν κατὰ τὸ 1692, διεφυλάχθη, ὁ δὲ ληγάτος Λούιγης Βαλέντης Γονζάγας διέταξε τὸν Ῥαβεννάτην Κάμιλλον Μόραν νὰ κατασκευάσῃ τὸ *ναυδίον*. Ἄλλ' ὁ Δάντης δὲν ἔμελλε ν' ἀπολαύσῃ ἡσύχως τῶν τιμῶν, ἃς τῷ ἀπέδιδον πρῶτον μὲν οἱ προστάται του, ἔπειτα δὲ οἱ θαυμασταὶ του. Κατεδιώχθη καὶ μετὰ θάνατον ὑπὸ τῶν Παπῶν, καὶ τοῦ φιλαργύρου Ἰωάννου τοῦ KB', ὅστις, ὡσαύτως θεωρηθεὶς ὡς αἰρετικὸς διὰ τὰς δοξασίας του περὶ τῶν ὁράσεων τῶν μακαρίων, ἀφοῦ παρήγειλλε νὰ καῆ τὸ *περὶ Μοιραρίας* βιβλίον ὑπὸ τοῦ δημίου, διέταξε τὸν ἀνεψιὸν του Βερτράνδον δὲ Ποῦέλ, ληγάτον τῆς Βονωνίας, νὰ ὑπάγῃ εἰς Ῥάβενναν, ν' ἀνοίξῃ τὸν τάφον τοῦ ποιητοῦ, νὰ ἐξαγάγῃ τὰ ὀστᾶ, νὰ τὰ καύσῃ καὶ νὰ ρίψῃ τὴν τέφραν αὐτῶν εἰς τὸν ἀέρα. Ὁ Καρδινάλιος, εὐρῶν ἀπροσδόκητον ἀντίστασιν, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ του. Τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς, οἱ Φλωρεντινοὶ, κινήθητες ὑπὸ ἐναντίου αἰσθήματος, κατέβαλον πᾶν μέσον, ὅπως καταστῶσι κύριοι τοῦ σεβαστοῦ λειψάνου τοῦ ποιητοῦ των. Ὅτε Λέων ὁ Ι' εἰς τῶν Μεδίκων, ἀνέβη εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον, ἀπετάθησαν πρὸς τὸν ἑαυτῶν συμπολίτην παρακαλοῦντες αὐτὸν, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὰς αἰτήσεις των. Οἱ Ῥαβεννάται, ἐπίσης ἀνήσυχοι καὶ διὰ τὰς ἀξιώσεις τῆς Φλωρεντίας, καὶ διὰ τὴν μνησικακίαν τῆς Ῥώμης, ἐσυνείθησαν νὰ τρέμωσι διὰ τὴν πολύτιμον παρακαταθήκην, ἣν ἦσαν ἐμπειπιστευμένοι. Οἱ δὲ Φραγκισκανοί, τοὺς ὁποίους αἱ ἀνήσυχαι αὐταὶ ἐτάραττον ἰδίως, διότι ἡ κόνις τοῦ Δάντη ἔδιδεν εἰς

τὸ μοναστήριον των μεγάλην σπουδαιότητα, καὶ οἷτινες προσέτι ἐφοβοῦντο μήπως ἀναγκασθῶσι νὰ τὴν παραχωρήσωσιν εἰς τὴν κοινότητα τῆς Ῥαβέννης, ἀπεφάσισαν ν' ἀφαιρέσωσι τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ τάφου καὶ νὰ τὰ κρύψωσιν ἐπιμελῶς. Καίτοι τὰ θρησκευτικὰ τάγματα καλύπτουσι μὲ μυστήριον ὄλας των τὰς πράξεις, ἀόριστός τις παράδοσις ἐβεβαίωσεν ὅτι τὰ λείψανα τοῦ ποιητοῦ δὲν ἦσαν πλέον ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς 27^{ης} Μαΐου ἀπέδειξεν ὅτι ἡ παράδοσις ἦτο ἀληθής.

Δὲν θέλω εἰσέλθει εἰς λεπτομερείας αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται σαφέστατα ἐκτεθειμέναι ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ μηχανικοῦ τῆς δημορχίας Κυρίου Ῥωμόλου Κόντη καὶ τοῦ Κυρίου Πρίμου Οὐκκελλίνη (ιδὲ Conti, *La scoperta delle ossa di Dante; Ravenna, Angeletti, 1865.* — Uccellini, *relazione storica sull' avventurosa scoperta delle ossa di Dante; Ravenna, Angeletti, 1865.*) Ὁ Κόμης Ἰωακείμ Ῥασπόνης καὶ ἡ δημορχία προενόησαν τὰ ἀναγκαῖα, ἐν ἀποδειχθῆ ἡ ταυτότης τῶν λειψάνων τοῦ Δάντη, (ιδὲ Rogito fatto in Ravenna sulle ore 10 antimeridiane del giorno 27 Maggio 1865 per solennemente certificare lo scoprimento delle ossa del divino poeta; Ravenna, Angeletti). Ἡ δὲ κυβέρνησις δὲν ἔμεινεν ἀργή. Ὁ ἐπὶ τῆς δημοσίας παιδείας ὑπουργὸς διώρισεν ἐπιτροπὴν συνισταμένην ἐκ τοῦ κόμητος Ῥασπόνη, τοῦ ταξιάρχου Α. Βαννούκη, τοῦ ἡγουμένου ταξιάρχου Ἰουλιαννοῦ, τοῦ ἱππότη Παγανούκη καὶ τοῦ κόμητος Α. Κάππη, βιβλιοθηκαρίου τῆς Ῥαβέννης, ἐπιτροπὴν τῆς ὁποίας ἡ προεδρεία ἀνετέθη εἰς τὸν κόμητα Γοττάρδινην. Τὴν δὲ 12 Ἰουνίου ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη διεδήλωσεν ὅτι, ἀφοῦ ἐξήτασε τὰ ἀνατομικὰ γεγονότα καὶ πᾶν ὅτι ἀπέβλεπε τὴν ἱστορίαν τοῦ μαυσωλείου τοῦ Δάντη, ἐπίσθη ὅτι τὰ ὀστᾶ ἦσαν ὄντως τὰ τοῦ ποιητοῦ. Προσέθετε δὲ ὅτι μεταξὺ

τῶν λόγων τῶν δυνηθέντων νὰ παρακινήσωσι τὸν Ἀδελφὸν Σάντη νὰ κρύψῃ τὰ λείψανα τοῦ Δάντη, τῆ ἐφαίνετο μετὰ πιθανότητος, ὅτι ἡ ἀμιλλα ἢ περὶ τῆς παρακαταθήκης ταύτης μεταξὺ τῆς κοινότητος καὶ τῶν Φραγκισκανῶν, ἦτο ἡ πραγματικὴ αἰτία τῆς τοῦ μοναχοῦ προφυλάξεως (ιδὲ *Relazione della commissione governativa eletta a verificare il fatto del ritrovamento delle ossa di Dante in Ravenna, Firenze, 1865. Stamperia reale.*)

B'.

Αἱ ἐν Ῥαβέννῃ ἑορταί, ἀρξάμεναι τὴν αὐγὴν τῆς 24 Ἰουνίου, (N. E.), ἐτελείωσαν τὴν 26 περὶ τὴν 5^{ην} ὥραν τῆς ἐσπέρας, ὅτε τὰ ὀστᾶ τοῦ Δάντη προσαγορευθέντα, ἐν τῷ θριάμβῳ αὐτοῦ, ὑπὸ τινος τῶν πολυμαθεστάτων μελῶν τοῦ κλήρου (1) καὶ αὐτῆς ἀνεπαύοντο ἐν τῷ μαυσωλείῳ τοῦ *raidiu*. Χωρὶς νὰ ἀναφέρω ὅτι αἱ ἑορταὶ αὗται ἔχουσι κοινὸν μὲ τὰς τελετὰς τοῦ αὐτοῦ εἶδους, θέλω περιορισθῆ εἰς τὰ χαρακτηρίζοντα ταύτην ἰδίως.

Πρῶτον μὲν πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ Ῥαβέννα θαυμασίως ἐξελέχθη πρὸς τοιαύτην τελετήν. Καταστάσα πρωτεύουσα τῆς δυτικῆς αὐτοκρατορίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Θεοδοσίου, λαμβάνει μετὰ χαρᾶς τὸ ὄνομα « δευτέρα Ῥώμη », διότι ἐχρησίμευσεν ὡς ἄστυον εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν μεγαλειότητα. Ὁ τάφος τῆς *Αὐγουστής* Πλακιδίας, ὃν πρὸ τοσοῦτων αἰῶνων

(1) Nella solenne deposizione delle ritrovate ossa di Dante nell'antico loro sepolcro, discorso recitato il 26 di Giugno 1865 da Giambattista Giuliani, espositore della divina commedia nell'istituto degli studi superiori in Firenze, Ravenna, Angeletti, 1865.

διετήρησεν, υπενθυμίζει και εις τον τα μάλιστα αφηρημένον αποδημητην τα δραματικά γεγονότα της θουελλώδους εκείνης περιόδου της ιστορίας των Ιταλών. Αμα δε η αυτοκρατορία, εκνευρισθείσα υπό του δεσποτισμού, υπέκυψεν εις τας καταφερομένας εις αυτήν πληγὰς υπό των αναριθμητων έχθρων της, η Ράβεννα υπήρξεν η έδρα των Γερμανών βασιλέων, Οδοάκρου και Θεοδώριχου, διαδόχων των Καισάρων. Πρωτεύουσα του αρχαιστατου Ιταλικου βασιλείου, φύλαξ του τάφου του Θεοδώριχου εκείνου, του μεγίστου των Γερμανών στρατηγών της εποχής εκείνης, οστις εφαινετο προωρισμένος να γεινη ο Κλοδοβίκος της χερσονήσου, η Ράβεννα δεν ελησμόνησεν οτι το όνομα *rea Italiae* πρώτην φοράν άντήχησεν εν τοις τείχεσιν αυτής. Αι παραδόσεις είναι ουχ ήττον αξιόλογοι κατά την εκκλησιαστικην τάξιν η κατά την πολιτικην. Αι αρχαϊαι και περιεργοι βασιλικαι (εκκλησιαϊ) μάς επαναφέρουσιν εις τους πρώτους αιώνας του χριστιανισμού, εις εποχήν, καθ' ην συγκεντρούται έτι μάλλον η προσοχή της Ιταλίας, εποχήν ητις εγίνωσκεν ακόμη να συμβιβάζη βαθμόν τινα ανοχής και τα διάφορα ένστικτα των λαών μετά της προσφιλοϋς εις τας λατινικὰς φυλάς ενότητος.

Αλλ' οτε άνέτειλεν εις κυανούν ουρανόν ο ακτινοβόλος ήλιος της 24^{ης} Ιουνίου, η Ράβεννα εφαινετο λησμονούσα προς στιγμήν την δόξαν του παρελθόντος, απολαύουσα μόνον την εύτυχίαν του να εορτάση τον ένδοξον εξόριστον τον όφειλόντα εις αυτήν τάφον. Έκ της αυγής ο χαρμόσυνος ψιθυρισμός της πόλεως ήκούετο μέχρι του Ρασπονείου μεγάρου. Δεν εβράδυσε δε ο ήχος των κωδώνων και του πυροβολικου να καλύψη όλους τους της πόλεως θορούβους. Η βοή του τηλεβόλου, μιγνυομένη μετά της του κώδωνος, άντήχει καθ' όλην την εύρειαν πεδιάδα, εν η κείται η Ράβεννα. Τα παράθυρα, αφ' ών εκρέμαντο οι ποι-

κίλόχρους (*arazzi*) τάπητες, ειχον ύψώσει την σημαίαν της αναγεννηθείσης Ιταλίας, σημαίαν ήδη πολλακις διαπερασθεισαν υπό των σφαιρών. Η εύφυής φαντασία των Ιταλών ειχεν εξαντλήσει όλα της τα μέσα, ίνα εκφράση τον υπέρ του θείου ποιητου ένθουσιασμόν της. Εικόνες, στίχοι, επιγραφαι, στέφανοι εκ δάφνης, τα πάντα εμαρτύρουν το όμόθυμον των αισθημάτων, των πληρούντων κατά την ώραίαν εκείνην ήμέραν άπάσας τας καρδιας.

Έν τω παρεκκλησιω του Βρακκιοφόρτε τα πράγματα ήσαν ούτω πως διαθεθειμένα, ώστε να φαίνηται καλώς η υελίνη λάρναξ η περιέχουσα τα όστα του Δάντη διαθεθειμένα εν ειδει σκελετου (1). Το παρεκκλήσιον τουτο κατέστη εύλόγως το κέντρον προς το όποιον συνέπιπτον η προσοχή των ξένων και αι λιτανεϊαι, αιτινες εισι μέγα τι στοιχείον των Ιταλικών εορτών. Η λιτανεία της 24, ητις ετελειώσε δια λόγου πατριωτικωτάτου του κόμητος Ρασπόνη (2), συνέκειτο πρό πάντων εκ των τοπικων αρχών και εκ των αντιπροσώπων των πολιτικων η φιλολογικων συλλόγων των ελλόντων εις Ράβενναν, ίνα συμμετάσχωσι της μεγάλης ταύτης επιδείξεως. Κατά την λιτανείαν της 25^{ης}, συγκειμένην κυρίως εκ των συντεχνιων, διεκρίνετο απ' εναντίας το δημοτικόν στοιχείον. Εφαινετο οτι ειχε δοθη μεγίστη ελευθερία εις όλας τας τάξεις και εις πάντα τα είδη των επιδείξεων, και όφείλω να όμολογήσω οτι μετεχειρίσθησαν την ελευθερίαν ταύτην μετά μετριότητος όντως παραδειγματικης. Ένι λόγω η άπόπειρα η γενομένη υπό του Καρόλου Αλβέρτου

(1) Ο σκελετός δεν είναι ολόκληρος η άνω σιαγών δεν εύρέθη.

(2) *Parole pronunciate dal conte cavaliere Gioacchino Rasponi, sindaco di Ravenna, il giorno 24 Giugno, in occasione del sesto centenario della nascita di Dante.* (Ravenna, Angeletti, 1865).

εἰς μίαν τῶν λατινικῶν τούτων χωρῶν, τὰς ὁποίας ἐκήρυξαν τοσάκις ἀνεπιδέκτους τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, μέχρι τοῦδε ἐπέτυχεν ἐντελῶς. Ἡ ἐλευθεροτυπία δὲν παράγει οὔτε ἐν Βονωνίᾳ οὔτε ἐν Μεδιολάνῳ τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα αἱ φονασκίαι συνήθως τῇ ἀποδίδουσιν. Ἀναμφιβόλως ἐν τῷ ἰταλικῷ τύπῳ, ὡς καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς, συζητοῦσι μετὰ τῆς μεσημβρινῆς ἐκεῖνης ζωηρότητος, ἥτις ἴσως δὲν φοβεῖται ἀρκούντως τὰς ἐν τοῖς λόγους ὑπερβολὰς· ἀλλ' οὐσιωδῶς τὰ πνεύματα δὲν εἶναι περισσότερο ταραχοποιὰ παρ' ὅσον ἐν Παρισίοις ἢ ἐν Βρυξέλλαις. Τὸ ὑπουργεῖον ἀφίνει τὰς πράξεις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκτίμησιν πολυαριθμῶν ἐφημερίδων πασῶν τῶν ἀποχρώσεων, μὴ διδουσῶν λόγον τῆς πολεμικῆς τῶν, εἰμὴ εἰς ὀροδικεῖον συνιστάμενον ἐκ πολιτῶν ἀνεξαρτήτων. Αἱ πεφωτισμένοι τάξεις ἐν Ἰταλίᾳ ἐννοοῦσι, καὶ ἡ πεποιθήσις αὕτη εἶτι μᾶλλον τείνει νὰ διαδοθῇ ἐν Εὐρώπῃ, ὅτι τὰ ὑλικά ὡς καὶ τὰ ἠθικά συμφέροντα δὲν ἔχουσι βεβαίαν ἐγγύησιν, εἰμὴ ὑπὸ κυβερνήσεως ἐλευθέρως καὶ ὅτι αἱ ἐφήμεραι φαντασίαι ἐξουσίας οὐδέποτε σπουδαίως ἐξελεγχόμενης, εἶναι πολὺ μᾶλλον ἐπικίνδυνοι πρὸς τὰ συμφέροντα ταῦτα ἢ αἱ πρόσκαιροι ταραχαὶ αἱ παραγόμεναι ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας. Δυστυχῶς ἐν Ἰταλίᾳ, ὡς πανταχοῦ, αἱ ἀμαθεῖς τάξεις ὀλίγον φροντίζουσι περὶ τοιούτων σκέψεων. Ἀναμφιβόλως οἱ ἐν Ῥαβέννῃ τεχνῖται καὶ οἱ χωρικοὶ τῆς Ῥωμανίας συνεμερίζοντο ἐντελῶς τὸν ἐνθουσιασμόν, ὃν περὶ τὸ τοῦ Δάντη ὄνομα θέλει διεγείρει διὰ παντός, καίτοι ὁ κλῆρος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐπιρροή εἶναι ἀκόμη πολὺ μεγάλη, ἀπέφυγε μέχρι τέλους νὰ συμμετάσχη ἐορτῶν, αἵτινες ὑπενόουν τὴν νόμιμον ὑπαρξίν τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου (1).

(1) Μετὰ τὴν ἐορτὴν ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς παρεπρόβη μετ' ἐπιτηδεύσεως ὅτι δὲν προσεκλήθη αὐτός, οὔτε ὁ κλῆρος, καὶ ὅτι ἀπλῶς

Ἄλλὰ πᾶς νοῦς ἀληθῶς πολιτικός δὲν πρέπει ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ἐν ταῖς λατινικαῖς χώραις ὁ κάτοικος τῶν ἀγρῶν, μείνας ἀθλίως ἐστερημένος πάσης πνευματικῆς κάλλιέργειας, τοῦλάχιστον ἀδιαφορεῖ πρὸς τὸν θρίαμβον τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Ὅταν δὲ πιστεύῃ τὰ πάντα τυφλοῖς ὄμμασι, δὲν ἔχει πολιτικὴν διάφορον τῆς τοῦ ἐφημερίου του. Ἐὰν προκαταλαμβάνηται περισσότερο ὑπὸ τῆς φροντίδος τῆς ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ θέσεώς του παρὰ περὶ τῆς μελλούσης ζωῆς του, ὅπερ εἶναι σύστημα κυβερνητικὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πατριαρχικόν, — σύστημα τοῦ ὁποίου ἡ ἀπλότης συμφωνεῖ μετὰ τῆς μικρᾶς ἐκτάσεως τοῦ πνεύματός του, — τοῦτο τὸν εὐχαριστεῖ περισσότερο τῶν θεσμῶν τῆς ἐλευθέρως Ἀγγλίας. Ἄν γείνη στρατιώτης, ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία δὲν εἶναι βεβαίως τοιαύτη, ὥστε νὰ τροποποιήσῃ τὰς ἐνστιγματικὰς αὐτοῦ τάσεις.

Φιλικὸν συμπόσιον δοθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Ῥαβέννῃ δημορχίας πρὸς τοὺς ξένους αὐτῆς, ὑπῆρξε νέα ἀπόδειξις τοῦ καλλίστου πνεύματος, ὅπερ ἐπεκράτει ἐν τῇ ἐορτῇ. Ἐφαίνοντο πλησίον τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ βασιλέως ἀπεσταλμένοι ἀνήκοντες εἰς ὅλας τὰς μερίδας τῆς βουλῆς, π. χ. οἱ Κύριοι Δὲ Βόννης ἐξ Ἀγκῶνος, Βεγέτζης Ῥουσκάλλας καὶ σύνδικοι (δήμαρχοι) ἐλθόντες ἐξ ἐπαρχιῶν, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα πολὺ ἀπέχουσι τοῦ νὰ ᾔναι τὰ αὐτά. Τὸ συμπόσιον ὁμῶς τοῦτο, ὡς εὐφυῶς εἶπε τὸ ὄργανον τῆς ἰταλικῆς δημοκρατίας, *Il diritto*, ὑπῆρξε χαρμόσυνον καίτοι ἐπίσημον. Αἱ εὐχαὶ αἱ ἐκφρασθεῖσαι εἰς προπόσεις ἐγένοντο πάντοτε μετ' εὐπρεπείας καὶ μετριότητος. Ὁ ἐπὶ τῆς

λαϊκοὶ ἐτέλεσαν τελετὴν οὐσιωδῶς θρησκευτικὴν. Ὁ κόμης Ῥασπὸνης εὐκόλως ἀπελογήθη ὑπὲρ τῆς δημορχίας. Εὐρίσκειται ἡ περίεργος αὕτη πολεμικὴ ἐν τῷ Ῥαβεννάτῃ.

δημοσίου παιδείας ὑπουργὸς ἐφαίνετο προκατειλημμένος ὑπὸ τῶν λογισμῶν οὓς ἐξέ'ρασαν, ὅτε εἶπεν εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπὲρ τοῦ βασιλέως προπόσεως τοῦ κόμητος 'Ρασπὸν, ὅτι περιέμενεν ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως τὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν 'Ιταλῶν. Ὁ Κύριος Δὲ Βόνης, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ, διεδήλωσε τὴν ἐπιθυμίαν, ἵνα ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ κράτους καὶ τῆς συνειδήσεως πληρέστατα ἐξασφαλισθῇ, δίδων οὕτω νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι τὸ κάλλιστον μέσον, ἵνα φθάσωσιν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος εἰς τὴν σύμπνοιαν τῶν εἰλικρινῶν ἀνθρώπων. Ἐνόμισα ὅτι ἠδυνάμην νὰ προσθέσω εἰς ἑορτὴν ἀφιερωμένην εἰς τὸν αἰὸν τῆς Βεάτρικος, ὅτι ἔπρεπεν ἐν τῷ σχεδίῳ τούτῳ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ 'Ιταλικοῦ λαοῦ, νὰ μὴ λησμονήσωσι τὰς γυναῖκας, τῶν ὁποίων ὁ ἔνδοξος Φλωρεντίνος, — ἐμπνεόμενος ταῦτοχρόνως ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, — τοσοῦτῳ συνετέλεσεν ν' ἀνυψώσῃ τὴν κατάστασιν.

« Ἡ ψυχὴ τοῦ Δάντη, εἶπον, εἶναι ὡς ἡ ἀγαθὴ γῆ, περὶ ἧς λαλεῖ ὁ Χριστὸς, ἐν ἧ ὁ εὐαγγελικὸς σπόρος δίδει καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ὡς εἶδε πνευματικὴν θρησκείαν ἐξερχομένην ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, φυλακισμένης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τοῦ μεσαιῶνος, οὕτω πρῶτος ἐνόησεν ὅλην τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀποστολικοῦ λόγου « Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ οὐκ ἔστι ἄρσεν καὶ θῆλυ ». Ἡ Βεάτριξ του εἶναι ἡ τελευταία λέξις τῆς μεγάλης ἐκείνης ἠθικῆς μεταβολῆς, ἣν διείδεν ὁ Πλάτων ἣν οἱ ἀπόστολοι εὐηγγελίσαντο καὶ τῆς ὁποίας τὴν πραγματοποίησιν αὐτὸς ἔμελλε νὰ καταστήσῃ δυνατήν. Ἡ Βεάτριξ δὲν εἶναι πλέον ἡ αἰώνιος ἀνῆλιξ τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου, οὔτε ἡ γυνὴ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων, καταδεδικασμένη εἰς τὴν σιωπὴν, ὅταν πρόκειται περὶ θεῶν. Ἡ Βεάτριξ ἐμάντευσε διὰ τῆς δυνάμεως ἐξαιρέτου καὶ καθαροῦ αἰσθημάτων, ἐπίσης ὁξέος ὡς ἡ σοφία τῶν φιλοσόφων, τὰ μυ-

στήρια τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ »· (ιδὲ τὸν 'Ραβενάτην τῆς 25 'Ιουνίου καὶ τὴν *Gazetta delle Romagne* τῆς 26).

Κατ' ἀρχὰς μὲν αἰσθάνεται τις δυσκολίαν τινὰ νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ ἰσχυρὰ ῥωμαία δέσποινα (ματρῶνα — *matrona potens*), ἡ γυνὴ ἣτις κατὰ τὸν μεσαιῶνα, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀδελαιδῶν τῆς Σούζης, τῶν Ματθιλιδῶν τῆς Τυρρηνίας καὶ τῶν Ἐλεονωρῶν τῆς Ἀρβορέας, παρίστα ἀκόμη τόσον σπουδαῖον πρόσωπον, ἠδυνήθη κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ν' ἀπολέσῃ ἐν τῇ Ἰταλικῇ κοινωνίᾳ τὴν ἔξοχον ἐκείνην θέσιν. Ἀλλ' ὅπως ἐννοήσῃ τὴν μεταβολὴν ταύτην, πρέπει ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὴν Ἰσπανικὴν κυριαρχίαν. Ἡ Ἰσπανία, γυμνωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀψοβουργίων τῶν πολιτικῶν αὐτῆς ἐλευθεριῶν, ὑπῆρξε κατὰ τὸν 17^ο αἰῶνα ἡ ἐστία ἰσχυρᾶς ἀντιδράσεως. Ἡ Γαλλία αὐτὴ παρ' ὀλίγον παρεσύρετο, ἀλλὰ Φίλιππος ὁ Β', ἡ ὀμαιχμία (*Ligue*) καὶ οἱ Γυῖσοι ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῆς ὑπεροχῆς Ἐρρίκου τοῦ Δ'. Ἡ Ἰταλία ἣτις δυστυχῶς δὲν εἶχε τὸν Βεαρναῖον ἐκεῖνον, ἔν' ἀντιτάξῃ εἰς τοὺς Ἀψοβουργίους, ἠναγκάσθη νὰ κύψῃ τὴν κεφαλὴν. Ἡ Ἰσπανία οὐ μόνον ἀποκατέστη πρὸς Ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν, εἰς Μεδιόλανον, εἰς Νεάπολιν καὶ εἰς Πάνορμον, ἀλλὰ καὶ εἰργάσθη ἔν' ἀντικαταστήσῃ τὰς ἰδέας καὶ τὰ ἤθη ἑαυτῆς ἀντὶ τῶν Ἰταλικῶν ἐθίμων. Εἰς ἀγῶνα δυσχερῆ κατὰ τῆς μουσουλμανικῆς Ἀφρικῆς, οἱ Ἰσπανοὶ, — ὡς συμβαίνει ὅταν δύο θρησκείαι ἐπὶ πολὺ εἰσὶν εἰς χεῖρας, — ἐδανείσθησάν τινα παρὰ τοῦ ἰσλαμισμού. Καίτοι δὲν παρεδέχθησαν τὴν πολυγαμίαν, κατέστησαν τὴν χριστιανὴν γυναῖκα, κεκλεισμένην ἐντὸς γυναικωνίτου οὐδόλως διαφέροντος χαρμεῖου, εἰδὸς τι ὀδαλίτικης στερουμένης ὅλων τῶν ἰδεῶν τοῦ αἰῶνός της. Ἀγρία ζηλοτυπία, οἷα ἐκφράζεται μετὰ θελκτικῆς ἀφελείας ἐν τῷ ἰσπανικῷ θεάτρῳ, ἐκάνονισεν ἐν Ἰταλίᾳ ὡς καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων. Ὁ σκληρὸς

caballero, ὅστις κατεπλημύρει αἵματος τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον, ἵνα διαδώσῃ τὴν βασιλείαν « τοῦ Ἄρχοντος τῆς εἰρήνης », βεβαίως ἤθελε κάκιστα ἐννοῆσει τὰς λεπτότητας τοῦ πλατωνικοῦ ἐκείνου ἔρωτος, τοῦ ὁποίου οἱ μεγάλοι Τυρρῆνοι, οἱ Δάνται, οἱ Πετράρχαι, οἱ Μιχαὴλ Ἄγγελιοι (1) ὑπῆρξαν ἀξιοθαύμαστοι ἐρμηνευταί. Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὅπερ ὑπὸ τὴν διπλῆν ἐπιβόριαν τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, βοηθούμενον ὑπὸ τοῦ ἐλκυστικοῦ σεβασμοῦ τῶν Γερμανῶν πρὸς τὴν γυναικα, εἶχε φθάσει εἰς ὕψος μέγιστον, κατεδικάσθη, διὰ μιᾶς τινος τῶν κοινοτάτων ἐν τῇ ἱστορίᾳ παλινδρομήσεων, πρὸς στιγμὴν διὰ τὰς παρατόλμους αὐτοῦ ἐπιθυμίας.

Δὲν λείπουσι τὴν σήμερον συγγραφεῖς διατεθειμένοι νὰ θεωρήσωσιν ὡς εὐτυχὲς συμβεβηκὸς τὴν παρακμὴν ταύτην τῶν ιδεῶν τοῦ Δάντη. Ὁ Π. Ι. Προυδὼν, παραδείγματος χάριν, ὅστις ὡς φαίνεται, προσέθετο νὰ μεταβάλλῃ εἰς φιλοσοφικὸν σύστημα τὰς προσφιλεῖς τῷ χωρικῷ ιδέας καὶ τὰς ἀπεχθείας αὐτοῦ, ἐπεδαψίλευσε τὰ ὑβριστικὰ ἐκεῖνα ὀνόματα, ὧν ὑπῆρξεν ἡκιστα φειδωλὸς, πρὸς τὰς πλατωνικὰς θεωρίας. Ὁ ἰπποτικὸς ἔρωσ καὶ ὁ πλατωνικὸς εἶναι κατ' αὐτὸν οἱ διαφθορεῖς τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας. Ἐὰν ἐξετίμα τὸν Δάντην ὅσον ὁ κανονικὸς Βισκόνης (mosso « dallo zelo verso il buon nome di Dante »), δὲν ἤθελε λείψει, ὅπως τὸν ἀποπλύνῃ πάσης ὑπονοίας « ἐρώτων βεβήλων » (amori profani), νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ Βεάτριξ ἦτο ὃν ἀπλῶς ἰδανικὸν « una donna ideale a bello studio inventata (2) ». « Ὅλαι ἐκεῖναι αἱ φωνασκαίαι ὑποθέτουσι

(1) Πρόκειται περὶ τοῦ Μιχαὴλ Ἄγγελου ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τῆς Βικτωρίας Κολόννης.

(2) Ὁ Κύριος Γ. Ροσέττι, δι' ἄλλους λόγους, καθιστᾷ ἐπίσης τὴν Βεάτριχα εἶδος τι μύθου. « Ὅλαι αὐταὶ αἱ ιδέαι ἀνεσκευάσθησαν ὑπὸ σοφοῦ τινὸς καθη-

παράδοξον ἀμάθειαν τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας. Ἡ ἰπποτεία (chevalerie) καὶ ἡ πλατωνικὴ φιλοσοφία, καίπερ πασῶν τῶν θεσμοθεσιῶν καὶ θεωριῶν ἐχουσῶν ἀδιαχώριστά τινα ἄτοπα, συνετέλεσαν μεγάλως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λαῶν τῶν προηγουμένων τὴν σήμερον τῆς ἀνθρωπότητος. Δύναται τις μάλιστα νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἀκόμη δὲν ἐτελείωσε, διότι ἐξασκοῦσιν εἰσέτι μεγίστην ἐπιβόρον ἐπὶ ὀλοκλήρου τῆς γερμανικῆς οἰκογενείας. Ὁ Γαῖθος αὐτὸς, ὁ « ἐθνικὸς Γαῖθος », δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ἐπιβόριαν αὐτῶν, καὶ ἡ πολυχρόνιος αὐτοῦ σχέσηις μετὰ τῆς Κυρίας Στείνης ἦτο πραγματικῶς πλατωνικὴ. Ἄρκει ν' ἀνοίξωμεν ἐν τῶν ἀναριθμητῶν μυθιστορημάτων, ἅτινα παράγει κατ' ἔτος ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἵνα καταπεισθῶμεν, ὅτι ὁ ἔρωσ, οἷον ἐνόησεν αὐτὸν ὁ Δάντης, κατέχει μεγάλην ἐν αὐτῇ θέσιν. Ἐὰν ὁ ἔρωσ οὗτος, εἶχε τὰ ἄτοπα, περὶ ὧν λαλεῖ, ὁ συγγραφεὺς *De la justice*, εἶναι πιθανὸν ὅτι οἱ Γερμανοί, οἱ Ἄγγελοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ τοῦ βορρᾶ, τῶν ὁποίων εἶναι γνωσταὶ αἱ ιδέαι, ἤθελον δεῖκνυσθαι τότεν συγκαταβατικοὶ πρὸς τὰ συγγράμματα, ἅτινα ἀδιακόπως τὸν ἀνυψοῦσιν; Οἱ Ἀγγλοσάξωνες τῶν δύο κόσμων εἶναι ἀπ' ἐναντίας πεπεισμένοι, ὅτι θεωρία παραδεδεγμένη ὑπὸ τῶν περιφημοτάτων δημοκρατῶν τῆς Τυρρηνίας, πρέπει νὰ ἀρμύζῃ εἰς λαοὺς ἀνεξαρτήτους τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Καναδᾶ, πράγματι δημοκρατιῶν κυβερνωμένων ὑπὸ προέδρου κληρονομικοῦ, ἐνῶ ἡ ἀμερικανικὴ δημοκρατία κυβερνᾶται ὑπὸ προέδρου τοῦ ὁποίου ἡ βασιλεία μὲν εἶναι βραχυτέρα, ἢ δ' ἐξουσία ὀλιγώτερον περιορισμένη.

Ἐργάζονται ἔτι μᾶλλον ἐν Ἰταλίᾳ ν' ἀπαλλάξουσι τὴν ἐθνι-

γητοῦ τοῦ ἐν Πίση Πανεπιστημίου. — ἰδὲ *Beatrice di Dante, studio di Alessandro d'Ancona, Pisa, Nistri, 1865.*

κὴν παράδοσιν ἐκ τῆς ἐπιφρόνας, τῆς ὁποίας προσεπάθησα νὰ καταστήσω ἐπαισθητὰ τὰ ἄτοπα. Τὸ νεωστὶ ἐκδοθὲν σύγγραμμα τοῦ Κυρίου καθηγητοῦ Εὐσεβίου Ῥεάλι, (*Il culto di Dante, ossia l'avvenire del catolicismo, Firenze, Bettini, 1865*) ἀσχολεῖται περὶ τὴν ιδέαν ταύτην. Ὁ Κύριος Ῥεάλι, θαυμαστής τοῦ Γιοβέρτη, νομίζει ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐλευθερωθῇ ὁ ἰταλικὸς καθολικισμὸς ἐκ τῆς δουλείας, δι' ἧς καταβαρύνει αὐτὸν ὁ ἰσπανικὸς καθολικισμὸς, δηλαδὴ νὰ ἐλευθερωθῇ τοῦ πνεύματος τοῦ ἰεροδικείου καὶ τοῦ Ἰησουϊτισμοῦ. Ἄλλ' ἀγνοῶ ἂν ᾔηται εὐκόλον, ὡς νομίζει ὁ συγγραφεὺς, μετὰ « τὴν ἀναμάρτητον τριδεντινὴν σύνοδον » τὴν ἐμπνευσθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν Λαῦνέζ καὶ Σαλμερῶνος « ἀρχιερατικῶν θεολόγων », νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὰς ἐλευθεριωτέρας δοξασίας τοῦ αἰῶνος τοῦ Δάντη. Ἄλλ' εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι παραδεχόμενος τὴν ὑπαρξίν ἰταλικοῦ καθολικισμοῦ, ὁ Κύριος Ῥεάλι συμφωνεῖ μετὰ τῆς ἱστορίας. Σημειτικὴ καὶ δημοκρατικὴ θρησκεία ὣν ὁ Χριστιανισμὸς, κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, δὲν ἐβράδυνε νὰ μεταμορφωθῇ ὑπὸ τὴν ἐπιφρόνην τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς μεταμορφώσεως ταύτης, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἐλληνικὴν περίοδον, ὁ καθολικισμὸς, κυβερνώμενος ὑπὸ συνόδων ἀνατολικῶν ἐπισκόπων, ἦτο κοινωνία πραγματικῶς ἀριστοκρατικὴ. Ἄλλὰ καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν συγχώνευσιν τῶν σημειτικῶν δογμάτων μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν παραδόσεων, φαίνεται ὅτι τείνει νὰ καταποθῇ εἰς ἀτελευτήτους λεπτολογίας, βλέπομεν ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου τὸν λατινικὸν ἐκεῖνον καθολικισμὸν, τοῦ ὁποίου ὁ Κύριος Μίλμαν ἔγραψε τὴν ἱστορίαν (1), καὶ οὐπερ τὸ πνεῦμα

(1) History of latin christianity, 1853—55.

εἶναι μοναρχικὸν καὶ ἐνωτικόν. Μᾶλλον πολιτικὸς ὢν παρὰ φιλοσοφικὸς (καὶ κατὰ τοῦτο ἠκολούθει τὸ ἐνστικτον τῆς φυλῆς), ἀσχολεῖται, ἵνα προσηλυτίσῃ τοὺς βαρβάρους τῆς Ἄρκτου, ἵνα καθυποτάξῃ εἰς τὴν αἰώνιον πόλιν τὰς ἀδαμάστους ἐκεῖνας φυλάς, αἵτινες ἀνέτρεψαν τὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ ἴν' ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ θεωρητικὸν πνεῦμα τοῦ αἰγυπτιακοῦ καὶ συριακοῦ μοναχισμοῦ, ἀντιβαίνοντος εἰς τὰς δυτικὰς τάσεις, τὸν ἐνεργητικὸν βίον τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων γεωργῶν, κατακτητῶν τοῦ κόσμου. Δύο ἀξιοσημεῖωται ἀτομικότητες, ἀρχαῖός τις πραιίτωρ, ὁ Ῥωμαῖος Γρηγόριος ὁ Α΄. καὶ ὁ Σαβῖνος Βενέδικτος, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἡ προσωποποιήσις τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ λατινικοῦ καθολικισμοῦ.

Ἄλλὰ « τὸ δένδρον, λέγει θαυμαστή τις γερμανικὴ παροιμία, πίπτει πρὸς ὃ κλίνει μέρος. » Ὡς οἱ Ἕλληνες πατέρες οἱ ἀνακαινίσαντες τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα καὶ δώσαντες διαδόχους εἰς τοὺς Πλάτωνα καὶ Δημοσθένεις, ἔσχον κληρονόμους τοὺς βυζαντινοὺς σοφιστὰς τοὺς συζητούντας περὶ τοῦ φωτὸς τοῦ ὄρου Θεοῦ, οἱ Γρηγόριοι καὶ Βενέδικτοι ἔμελλον ν' ἀντικατασταθῶσιν ὑπ' ἀνθρώπων ἀνικάνων νὰ ἐννοήσωσι καὶ ἐξακολουθήσωσι τὸ ἔργον των. Ἡ ἀρχιερατικὴ μοναρχία, τυφλωθεῖσα ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν της, μετεβλήθη ἀνεπαισθήτως εἰς αὐτοκρατορίαν· τοὺς φιλεργοὺς Βενεδικτίνους διεδέχθησαν οἱ ἐπαῖται καὶ θορυβώδεις ἀσκηταί, οὓς παρήγαγε παμπληθεῖς τὸ τάγμα τῶν Φραγκισκανῶν. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν « τὸ ἀσίσειον Σεραφεῖμ » ἐφῆρμοξε τὸν ὀνηρὸν μυστικισμὸν τῆς Αἰγύπτου, ὁ Καστελλανὸς Δομίνικος, ὁ « πρῶτος γενικὸς ἰεροδίκης » ἐφάνετο πλησίον αὐτοῦ ὡς πρώτη ἐμφάνισις τοῦ ἰσπανικοῦ ἐκεῖνου καθολικισμοῦ τοῦ ἐναλλάξ πανούργου καὶ ἀκάμπτου, ὅστις ἔμελλε νὰ θριαμβεύσῃ μετὰ τοῦ Ἰνίγου δὲ Λοῦόλα καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ.

Ὁ Δάντης ἐφάνη καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ λατινικὸς καθολικισμὸς ἐστερεῖτο τῆς γοητείας του, καθ' ἣν τὸ μέτωπον τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἔκυπτε βαρυνόμενον ὑπὸ ἀπαισιῶν προαισθημάτων. Καίπερ μὴ οὔσα καθαρὰ πασῶν τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς τῆς, ἡ μεγάλη αὐτοῦ ψυχὴ οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ αἰσθάνηται συμπάθειαν πρὸς τὴν θρησκευτικὴν δεσποτείαν τοῦ ΙΓ^{ου} καὶ ΙΔ^{ου} αἰῶνος. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ᾔναι τις ἔμπειρος τῶν ζητημάτων τούτων, ἵνα ἐνοήσῃ ὅτι εἶναι μᾶλλον μαθητὴς Γρηγορίου τοῦ μεγάλου παρὰ Γρηγορίου τοῦ Ζου καὶ ὅτι καίτοι θεωρεῖ τὸν Ῥώμης πατριάρχην ὡς διάδοχον τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων, ἐννοεῖ ὅμως νὰ τηρήσῃ σταθερῶς τὰ δικαιώματα τοῦ ἀστυκῶν δικαίου — τὰ δικαιώματα τῆς μοναρχίας, *jura monarchiae* — ὡς λέγει τοῦτο ἢ τοῦ τάφου του ἐπιγραφή. Ὁ Δάντης δὲν εἶναι οὔτε Οὐίλκεφος, οὔτε ὁ Οὔσσιος ἐκεῖνος, δὲν αἰσθάνεται τὰς ἐνστιγματικὰς ἀντιστάσεις, ἀς ἡ ῥωμαϊκὴ συγκέντρωσις ἐμπνέει εἰς τὸ γερμανικὸν ἢ σλαυικὸν πνεῦμα. Ἀλλὰ εἶναι ἀφρωσιωμένος τόσον ἰσχυρῶς εἰς τὸν ἀρχαῖον λατινικὸν καθολικισμὸν, ὥστε οἱ σημερινοὶ Ἴταλοὶ ἐπιθυμοῦσι ν' ἀντιτάσσωσι τὴν « λατρείαν τοῦ Δάντη » (*il culto di Dante*) πρὸς τὴν ἰσπανικὴν ἐκείνην θρησκείαν, ὄργανον φιλοδοξίας, ἣν ὁ Κύριος Σ. Βιακιάρδης καλεῖ « αἰσχροτάτην, ἐπονειδιστοτάτην, καὶ ὀλεθριωτάτην » ὄλων ἐκείνων, αἵτινες τοσοῦτον ἔβλαψαν τὴν Ἰταλίαν (« *la più turpe, la più obbrobriosa, la più funesta* »).

Ἀλλὰ ὁ ποιητὴς τῆς *Κολάσεως* δὲν παρίσταται μόνον ὡς ἀπλῶς ἐραστής τῆς Βεάτρικος καὶ ἐνθερμος ὑπερασπιστὴς τῶν ἀστυκῶν τῆς κοινωνίας δικαιωμάτων, παρίσταται ὡς ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ἡ τεταραγμένη ὑπαρξις, τὰ παθήματα, ἡ ἐξορία, ὁ διηνεκῶς ἀπειλούμενος τάφος, ὀφείλουσι βεβαίως νὰ ἐξασκῶσι μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς φαντασίας τῶν σημερινῶν Ἰταλῶν.



ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΜΗΝΙΑΤΟΥ
ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΑΛΒΑΝΑ.

Βιαζομένη νὰ παγιώσῃ τὴν ἐθνικότητά της τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ τοσοῦτῳ ἀδίκως παραγνωρισθεῖσαν, ἡ Ἰταλία σκέπτεται ὀλιγώτερον περὶ τῶν λεπτῶν καὶ εὐφυῶν πνευμάτων, ἅτινα ἔθελγον τὰς λύπας τῆς πολυχρονίου δουλείας αὐτῆς, ἐνῶ ἐμαρτύρουν τὴν αἰώνιον γονιμότητα τοῦ πνεύματός της, παρὰ περὶ τῶν ἀρρένωπῶν νόων τῶν δυναμένων νὰ διατηρήσωσιν ἐν αὐτῇ τὰς ὑψίστας πατριωτικὰς ἐφέσεις. Ὁ « γεωγραφικὸς ὄρος » σπεύδει νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι εἶναι ἡ πατρὶς τῶν Δαντῶν, τῶν Μιχαήλ Ἀγγέλων καὶ τῶν Ἀλφιερῶν, πασῶν τῶν ἐμπαθῶν μὲν, ἀλλ' ἀνδρικῶν ἐκείνων ψυχῶν, τῶν ὁποίων ὁ προγεγραμμένος τῆς Ῥαβέννης φαίνεται ἔνδοξος πρόγονος. Ἡ ἔντονος γλῶσσα τῆς Θείας κωμωδίας φαίνεται ἠχοῦσα εἰς τὸ οἷς κάλλιον τῆς ἀρμονικῆς διαλέκτου τῆς *Gerusalemme liberata*. Ἀγαπᾷ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἑαυτῇ ὅτι, ἀν παράγῃ, ἀπὸ τοῦ Βιργιλίου μέχρι τοῦ Μαντζόνη, ποιητὰς δυναμένους νὰ ἐννοήσωσι καὶ νὰ ἐκφράσωσιν ὅλας τὰς τῆς καρδίας λεπτότητας, ἐπίσης ἔτεκεν, ἀπὸ τοῦ Λουκρητίου μέχρι τοῦ ποιητοῦ τοῦ *Arnaldo di Brescia*, τοὺς ἀδυσωπήτους ἐκείνους υἱοὺς τῆς Μούσης, τοὺς ὑψοῦντας εὐτολμον μέτωπον ἐνώπιον θεῶν καὶ τυράννων.

Δὲν θέλω νὰ τελειώσω τὴν διήγησιν τῆς εἰς τὰς Ῥωμανίας ἐκδρομῆς ταύτης χωρὶς νὰ εἶπω μεθ' ὀπίσεως εὐχαριστήσεως ἀνεῦρον ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπισήμοις πόλεσι τὴν ἀνάμνησιν Ἰταλίδων, αἵτινες ἐπησχόλησαν τὴν πολιτικὴν ἢ φιλολογικὴν ἱστορίαν.

Ἡ Λιβόρνος, ὅθεν εἰσῆλθον εἰς τὸν σιδηρόδρομον, εἶναι ἡ πατρὶς τῆς περιφήμου αὐτοσχεδίου ποιητρίας Φορτουνάτης Σούλγερ-Φανταστική, μητρὸς τῆς (*poetessa*) ποιητρίας Μαξιμίνης Βοσελλίνη. Ἡ Πίσα ἐσώθη ἐκ τῆς μανίας τῶν Ἀράβων ὑπὸ τῆς Ἡρώιδος Κιντζίκης, τῆς Ἰωάννης Ἀχέττης τῆς Ἰτα-

λίας (1005), και ἡ πόλις αὕτη, ἡ τοσοῦτῳ πλουσία εἰς μνημεία, οὐδὲν ἔπραξεν ἵνα διαιωνίσῃ τὴν μνήμην τῆς πισαίας ἡρώιδος. Εἰς τὸ νεκροταφεῖον (campo santo) εἶναι ἡ προτομὴ τῆς ἐκ Οὐηρώνης Ἰσόττης Νογαρόλης, ἣν ὁ σοφὸς καρδινάλιος Βησσαρίων «ἐκάλει παρθένον μᾶλλον θεῖαν ἢ ἀνθρωπίνην». Ἡ πατρὶς τῆς Κιντζίκης περιλαμβάνει τὴν σήμερον ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς μίαν τῶν πολυμαθεστάτων γυναικῶν τῆς Ἰταλίας, τὴν Κυρίαν Αἰκατερίναν Φεῤῥούκκην Φραγκίσκαν, τὴν συγγράψασαν «*I primi quattro secoli della letteratura Italiana — Degli studi delle donne — Della educazione delle donne Italiane*» καὶ *Della educazione intellettuale*. Ἡ Λοῦκα ἐγέννησε τὰς ἀτρομήτους ἐκεῖνας γυναῖκας τὰς λαβούσας τοσοῦτον ἐνεργὸν μέρος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως, καὶ τῶν ὁποίων συγγραφεὺς Ἑλβετὸς, ὁ Κύριος Ἐϋνάρδος, διηγήθη τὰς μάχας καὶ τὰ παθήματα ἐν τῷ συγγράμματι τῷ ἐπιγραφομένῳ *Lucques et les Burlamachi*. Ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Πιστωρίας, τὸ μνημεῖον τοῦ ποιητοῦ Κίνου κοσμεῖται μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Σελθαγγίας, Βεάτρικος τοῦ ποιητοῦ τούτου. Εἰς τὴν *S^{ta} Maria dell'umiltà* φαίνεται ἄνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου, προσφερόμενος εἰς τὴν Παναγίαν ὁ ἐξ ἀργύρου δάφνινος στέφανος, ὃν ἔλαβεν εἰς τὸ Καπιτώλιον ἡ Μαγδαληνὴ Μορέλλη Φερνάνδη, ἀπλῆ χωρικὴ τῶν πέριξ τῆς Πιστωρίας, ἡ κατασταῖσα περίφημος ὑπὸ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ὄνομα *Corilla Olimpica* καὶ ἥτις παρέσχεν εἰς τὴν Κυρίαν Στάελ τὸν τύπον τῆς Κορίννης.

Αἱ Ῥωμαναὶ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον πλούσιαι εἰς περιφήμους γυναῖκας ἢ ἡ Τυρρηνία. Πανταχοῦ ἐν Βονωνίᾳ, πατρίδι τῆς ποιητρίας (*poetessa*) Λουκίας Βερτάνης καὶ τῆς δοκτορίδος (*dottoressa*) Αἰκατερίνης Πέπολη, ἐν τοῖς ναοῖς, ἐν τῇ Πινακοθήκῃ, εὐρίσκειται ἀπόδειξις τις τῆς γονιμότητος τοῦ γυναικείου πνεύ-

ματος. Φαίνεται εἰς τὸ Καρθουσιανὸν μοναστήριον (*Certosa*) ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ζωγραφηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐλισάβετ Σιράνης, ἀγοῦσας τότε τὸ εἰκοστὸν αὐτῆς ἔτος, εἰς τὴν Πινακοθήκῃ, ὁ Ἅγιος αὐτῆς Ἀντώνιος ὁ ἐκ Πατανίου, ἡ Ἁγία οἰκογένεια κτλ. Εἰς τὴν *S^{ta} Maria dei servi*, οἱ μυρῖοι αὐτῆς ἐσταυρωμένοι καὶ τὸ ἴδε ὁ ἄρθρωπος τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς Βαρβάρας, ἡ Ἁγία Οὐρσοῦλα τῆς Αἰκατερίνης Βίγρη, κανονισθείσης ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἁγία Αἰκατερίνα ἡ ἐκ Βονωνίας. Ὁ Ἄγγελος γούλαξ τῆς Ἀντωνιέττης Πινέλλη καὶ ὁ Ἅγιος Φραγκῖσκος ὁ ἐκ Παύλης τῆς Λαυνίας Φοντάνης· ἡ Προπερτία δὲ Ῥόσση ἐστόλισε διὰ κοσμητικῶν γλυφῶν τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸ παρεκκλήσιον τῆς *Madonna del Baraccano*· εἰργάσθη μετὰ τοῦ Τριβόλου εἰς τὰς πλαγίας θύρας τοῦ Ἁγίου Πετρωνίου, καὶ ἐν τῇ *reverenda fabbrica* εὐρίσκειται ἡ ὑπ' αὐτῆς γλυφεῖσα προτομὴ τοῦ κόμητος Πέλοπη, καὶ ἀνάγλυφον παριστῶν τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ Πεπερῆ, ὑπαινιγμὸς ἀτυχοῦς ἔρωτος τῆς ὠραίας ταύτης νεάνιδος, ἥτις ὑπῆρξεν ἐνταυτῷ ζωγράφος, ἀγαλματοποιὸς, χαλκογράφος καὶ μουσουργός. Γνωστὸν εἶναι ὅποσον ἀγλαῶς ἐδίδαξαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βονωνίας ἡ Γαετᾶνα Ἄγγεση, ἡ Λαύρα Βάσση καὶ ἡ Κλοτίλδα Ταμβρώνη. Ἡ Ῥάβεννα ἐσεμνύνετο κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα ἐπὶ τῇ ἰκανότητι τῆς Κυρίας Φηλίκης Ῥασπὸνη. Κατήγετο, λέγει ὁ Κύριος Βέϊσσος, «ἐξ ἀρχαίας καὶ περιφανοῦς οἰκογενεῖας συγγενευσάσης δι' ἐπιγαμίας μετὰ τῶν εὐγενεστάτων Ἰταλικῶν οἰκογενειῶν καὶ παραγαγούσης πολλοὺς ἀξιολόγους ἄνδρας (1)». Δυστυχῶς ἀπολέσασα τὸν πατέρα αὐτῆς κατὰ τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίαν,

(1) Παραδείγματος χάριν τὸν καρδινάλιον Καίσαρα Ῥασπὸνην. — Ἰδὲ Gin-nani, Scrittori Ravennati, II, 239—256.

ἠναγκάσθη ὑπὸ μητρικῆς φρονούσης τὴν ὠριαότητά της, νὰ γείνη μοναχὴ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τῆς Ραβέννης. Ἐντὶ νὰ παραδοθῆ εἰς ἄγονον ἀπελπισίαν, ἐζήτησε μετ' ἀποφάσεως παρηγορίαν ἐν τῇ σπουδῇ, ἣτις δὲν τῇ ἔλειψε ποτέ. Ἀνέγνωσε τὰς λατινικὰς μεταφράσεις τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' εἰς τοὺς ἀνωτέρους νόας δὲν εἶναι εὐκολώτερον νὰ εὕρωσι τὴν εἰρήνην ἐν τῷ μοναστηρίῳ παρὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτὴ ἡ εὐγενὴς ποιήτρια (*poetessa*) διηγείται ἐν ἀσματικῷ τινὶ τὰς καταδιώξεις, ἃς τινὰς ὑπέστη ἐκ μέρους τῆς ἡγουμένης καὶ τῶν μοναστηρίων. Αὗται τέλος συγκινηθεῖσαι ἐκ τῆς ἀληθοῦς εὐαγγελικῆς ὑπομονῆς καὶ γλυκύτητός της, διώρισαν αὐτὴν ἡγουμένην καὶ τὴν ἐπεφόρτισαν νὰ ῥυθμίσῃ τὰ τοῦ μοναστηρίου, ἐν ᾧ δι' αὐτῆς ἤκμασε τὸ πρὸς τὰ γράμματα σέβας. Ἡ συγγραφίς αὕτη τοῦ « *Ragionamento della cognizione di Dio* » ἀπέθανε τὴν 3^{ην} Ἰουλίου 1579. Οἱ ποιηταὶ οἵτινες, ὡς ὁ Ἀνίβας Κάρος καὶ ὁ Ἰωάννης Ἀρρίγιώνης, διεφήμισαν τὴν Κυρίαν Φηλίκην, μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ κάλλος αὐτῆς ἠμιλλᾶτο πρὸς τὰ προτερήματά της.

Ἡ θυγάτηρ τῆς Ἀνατολῆς δὲν δύναται ἐν Ῥαβέννῃ, πάλαι τεθεμελιωμένη ὑπὸ τῶν Θεσσαλῶν, ἐλθόντων ἐκ τῆς Ἑλλάδος (ιδὲ Στράβωνος Γεωγρ. βιβλ. Ε'), νὰ διατρίβῃ πολὺν χρόνον εἰς τὰς ἀναμνήτεις ταύτας τὰς σχετικῶς νέας. Δὲν ὑπάρχει ἔτι πῶς πόλις ἐν τῇ Δύσει τοσαῦτα ἔχουσα μνημεῖα τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου, ὅσα ἡ ἀρχαία ἔδρα τῶν ἐξάρχων. Διὸ ἠδυνήθησάν τινες νὰ εἴπωσιν, ὅτι ἐτήρησε καλλίτερον καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως αὐτῆς τὴν βυζαντινὴν φυσιογνωμίαν. Ὁ θεωρῶν τὰ ψηφιδώματα τοῦ Ἁγίου Βιτάλη, βασιλικῆς τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, νομίζει ὅτι παρευρίσκειται εἰς σκηνὴν τινὰ τῆς αὐλῆς τοῦ Βυζαντίου, καθ' ὃν χρόνον εἰς τὴν περίφημον αὐτοκράτειραν Θεοδώραν,

τῆς ὁποίας ἡ δραστηριότης ἦτο ἴση πρὸς τὰ ἐλαττώματά της, ὑπήκουε καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ ἔκθαμβος αὐτοκρατορία. Περιηγηταὶ τινες εἶπον μάλιστα, ὅτι ἀνευρίσκουσιν εἰς τοὺς χαρακτῆρας τῆς Θεοδώρας τὸ ἀκόλαστον ἐκεῖνο, ὕφος ὅπερ μᾶς ὑπεθυμίζει τὰ σκανδαλώδη ἀνέκδοτα τὰ ὑπὸ τοῦ Προκοπίου συλλεγόντα. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην οὔτε τῶν περιγραφῶν τοῦ Προκοπίου, οὔτε τῶν χυδαίων κρίσεων τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας. Ὅταν ἡ ἱστορία αὕτη μελετηθῆ ὑπ' ἀνθρώπων ἐχόντων τὴν ὀξύνοϊαν καὶ τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τῶν Αὐγουστίνων Θεοδώρων, τῶν Λεοπόλδων Βαγκῶν, τῶν λόρδων Μακωλαῶν, τῶν Γ. Γροτίων, ἔσως θέλει φανῆ πολὺ διάφορος. Ἦδη σοφὸς τις νομοδιδάσκαλος γερμανὸς, ὅπως περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὸ ζήτημα, ὅπερ μᾶς ἀπασχολεῖ, δὲν ἐδίστασε ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν Θεοδώραν ἐπιβροχὴν ἀνάλογον πρὸς ἣν ἐπὶ τῆς νομοθεσίας ἐξήσκησεν Αἰκατερίνα ἡ Β'. Ἀξιοῖ ὅτι πρέπει νὰ τῇ ὀφείλωμεν μεγίστην εὐγνωμοσύνην διότι ὑπηγόρευσε εἰς τὸν Ἰουστινιανὸν τοὺς νόμους ἐκείνους τοὺς περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν, τοσοῦτον ἀνωτέρους τοῦ πνεύματος τῆς τότε ἐποχῆς, ὥστε λαοὶ θεωροῦντες ἑαυτοὺς πολὺ προωδευμένους δὲν τοὺς ἐφήρμοσαν ἀκόμη. Τοιοῦτοτρόπως ἡ μεγάλη ἀμερικανικὴ δημοκρατία εἶναι, ὡς πρὸς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα πολὺ ὀλιγώτερον ἐλευθέριος τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη ἡ γνώμη αὕτη, τὸ θάρρος τῆς Θεοδώρας θέλει εἶσθαι πάντοτε ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἡθολόγος τις αὐστηρότατος, ὁ διδάκτωρ Σαμουὴλ Ἰώσων ἔλεγε « τὸ θάρρος εἶναι ἀρετὴ τόσο ἀναγκαῖα, ὥστε εἶναι πάντοτε σεβαστὸν καὶ ὅταν συνοδεύηται ὑπὸ ἐλαττώματος ». Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲν δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν περὶ τῶν πράξεων τῶν ἀρχηγῶν τῶν κρατῶν ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτῶν βίου. Παῦλος ὁ πρῶτος δὲν

εἶχε τὰ ὀρητικὰ πάθη τῆς Λικατερίνης, καὶ ὅμως τίς ἤθελε τολμήσει νὰ παραβάλῃ τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ βασιλείαν πρὸς τὰς μεγάλας πράξεις τῆς φίλης τοῦ Βολταίρου καὶ Διδερῶτου; Λουδοβίκος ὁ ΙΓ'. δὲν ἦτον ἀκόλαστος ὡς ὁ πατὴρ του Ἐρρίκος ὁ Δ', καὶ ὅμως ὁ Βεαρναῖος ἐδείχθη πάντοτε μέγας πολεμικὸς ἀνὴρ, βαθὺς καὶ προνοητικὸς πολιτικὸς, ἐνῶ ὁ ἀσθενὴς αὐτοῦ διάδοχος, παραδιδόμενος εἰς τὰς παιδαριωδεστάτας διασκεδάσεις, ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ τὸν φιλήδονον καρδινάλιον Ῥιχελιέα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον Ἐρρίκου τοῦ μεγάλου καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Δύσειν κατὰ τῆς φιλοδοξίας τῶν Ἀψοβουργίων καὶ τῆς Αὐστρίας! Πρέπει νὰ τὸ λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι θέλουσιν ἔχει πάντοτε μέγала ἐλαττώματα, καὶ τις τῶν βαθυνοστατών Γάλλων, ὁ Πέτρος Βάυλος ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἥρωας τῆς Ἰβρίας καὶ τῆς Ἀρκῆς ἄνευ τῶν ὀρητικῶν αὐτοῦ παθῶν ὡς μεσημβρινὸς καὶ στρατιώτης, δὲν ἤθελε ποτὲ δυνηθῆ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν παπικὴν ἐξουσίαν, εἰς τὴν ὁμαιχμίαν (Ligue) καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἀλλ' ὅτι, ὡς οἱ ἀργοὶ ἐκεῖνοι βασιλεῖς, οὔτινες τελειώνουσι τὴν δυναστείαν τοῦ πολεμικοῦ Μερσβαίου, ἤθελε κῦψαι τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν τρικυμίαν καὶ τελειώσει τὸν βίον αὐτοῦ ἐν μοναστηρίῳ.

Τὰ περὶ Ῥαβέννης λεχθέντα δεικνύουσι μεθ' ὀπόσου ἐνδιαφέροντος ὁ Ἕλληνας δύναται νὰ σπουδάσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν τῇ Δύσει Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν. Οὐδεμίαν ἱστορίαν καταδεικνύει κάλλιον, κατ' ἐμὴν γνώμην, τὴν αἰώνιον ζωτικὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος τοῦ παραγαγόντος τοσοῦτους μεγάλους ἀνδρας καὶ τοσαῦτα ἀριστουργήματα. Ἐνῶ ἡ Ἑλλάς, ἀπειλουμένη ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ ὀρίζοντος ὑπὸ τῆς βαρβαρότητος, παλαίει ἐναντίον ἀγρίων στιφῶν, ἡ ψυχὴ αὐτῆς, τρόπον τινα φερομένη ὑπὸ τοῦ παντοδυνάμου φυσήματος τοῦ Πνεύματος, πορεύεται ἵνα

ἐγείρῃ ἐν τῇ Δύσει τὸ παρὰ τοῖς τέκνοις αὐτῆς πρὸ αἰῶνων κοιμώμενον σπέρμα. Ἡ Πῖσα, ἣτις εἰσέτι διατηρεῖ τὸ ὄνομα τῆς ἐν Ἡλιδι Πίσσης, αἰσθάνεται αἰφνης διεγειρομένην ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν υἱῶν τῆς τὴν ἔμπνευσιν τῶν ἀθανάτων καλλιτεχνῶν. Ἐνῶ οἱ τοῦ μεσαιῶνος ἄνθρωποι μεταχειρίζονται μετὰ δυσκολίας καὶ κόπου τὸ γλυφεῖον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ, μάρμαρά τινα τῆς Ἑλλάδος ἀποβαίνουσι πρὸς τὸν Νικόλαον (1), Ἰωάννην καὶ Ἀνδρέαν τοὺς Πισαίους ὡς λησμονηθέντα φύλλα βιβλίου ἀποκαλύψων. Διὰ τῆς θεωρίας εὐτελῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἐκφυγόντων τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων, ἐξέρχονται ἐκ τῶν τάξεων αὐτῶν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς γενεᾶς ἐκείνης τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, ἣτις ἐκάλυψε τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον μετ' ἔργα αἰῶνια. Καίτοι ἡ Μασσαλία δὲν ἔσχεν, ὡς ἡ Πῖσα, μεγάλην θέσιν ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῶν τεχνῶν, συνετέλεσεν ὅμως περισσότερον πάσης ἄλλης πόλεως εἰς τὸ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον τὴν κίνησιν ἐκείνην τὴν τοσοῦτον ἰσχυρῶς βοηθοῦσαν τὴν πρόδον τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τοὺς δύο κόσμους. Ὀλίγα συμβεβηκότα, κατ' ἐμὴν γνώμην, δοξάζουσι τὴν εὐφυίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ περισσότερον τῆς θεμελιώσεως τῆς Μασσαλίας. Τὸ 600 ἔτος πρὸ Χριστοῦ, νέος τις Φωκαεὺς προσορμίζεται κατ' ἀνατολὰς τοῦ Ῥοδανοῦ, εἰς τὴν χώραν γαλατικῆς τινὸς φυλῆς τῶν Σηγοβρίγων, τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς, καλούμενος Νάννος, ἔμελλε νὰ νυμφεῖσθαι τὴν θυγατέρα του. Ὁ Νάννος ὑπεδέχθη τοὺς ξένους ἐκείνους μετ' εἰλικρινείας, διέταξε καὶ τοῖς παρέθηκαν κυνήγιον καὶ χόρτα ἐψημένα, ἅτινα ἦσαν ἡ τροφὴ τῶν Γαλατῶν καὶ τῶν Λιγύων τῆς χώρας ἐκείνης. Ὅτε

(1) Πρὸς τοὺς ἄλλοις δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ τις ὅτι ὁ περίφημος Νικόλαος ὁ Πισαῖος εἶχε διδαχθῆ παρ' Ἑλλήνων ἀνδριαντογλύφων.

οί συνδαιτημόνες εἶναι ἤδη κεχορτασμένοι, ἡ θυγάτηρ τοῦ Νάνου εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου. Κατὰ τὰ ἰβηρικὰ ἔθιμα τὰ τοσοῦτον εὐνοϊκὰ πρὸς τὰς γυναῖκας, ἔθιμα τὰ ὁποῖα οἱ Λίγυες εἰσήγαγον μεταξὺ τῶν Σηγοβριγῶν, πᾶσα παρθένος ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ τὸν μνηστῆρα αὐτῆς προσφέρουσα αὐτῷ ποτήριον. Ἡ θελκτικὴ νεᾶνις, χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὸν ἐλάχιστον δισταγμὸν, διευθύνεται πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν ξένων, καὶ ὠθουμένη, ὡς ἐλλόγως ἐνόμισεν ὁ πατήρ αὐτῆς, ὑπὸ θείας ἐμπνεύσεως (τοῦ πατρὸς ἀξιούντος ὡς κατὰ Θεὸν γενομένης τῆς δόσεως) προσφέρει ἐρυθριῶσα τὸ ποτήριον πρὸς τὸν Εὐξενον, τοῦ ὁποῖου ἐγένετο σύζυγος ὑπὸ τὸ ἐμφαντικὸν ὄνομα Ἀριστοξένη.

Γεννηθεῖσα ἐκ τῆς αὐτομάτου ἐκλογῆς νεάνιδος, ἡ Μασσαλία φαίνεται λαβοῦσα τὸ δῶρον αἰωνίου νεότητος. Αἱ ἐπίσημοι πόλεις, αἵτινες ἄλλοτε εἰς τὰς ὄχθας τῆς μεσογείου, ἡμιλλῶντο πρὸς τὴν Φωκαϊκὴν πόλιν, εἰσὶν ἠρειπωμένοι. Τῆς Καρχηδόνος καὶ Τύρου μένει μόνον τὸ ὄνομα· ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Ἀρχιμήδους δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν παρακμὴν τῶν Συρακουσῶν. Ἡ Μασσαλία ὅμως ἐξακολουθεῖ καλύπτουσα τὴν θάλασσαν διὰ τῶν πολυαριθμῶν αὐτῆς πλοίων. Ἡ ῥωμαϊκὴ κατάκτησις, αἱ λεηλασίαι τῶν βαρβάρων, ἡ ἀναρχία τοῦ μεσαίωνα, αἱ μάλιστα αἵτινες πολλάκις ἀπεδεκάτωσαν τοὺς δραστηριοὺς αὐτῆς υἰοὺς, ἡ μανία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ὄργη τοῦ οὐρανοῦ, οὐδὲν ἐνὶ λόγῳ ἠδυνήθη νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς θαυμαστῆς εὐδαιμονίας τῆς. Τὸ ἱερὸν πῦρ, εἰκὼν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, κομισθὲν ἐκ τῆς ἀρχαίας Φωκαίας εἰς τὴν ἐστίαν τῆς Μασσαλίας διὰ τῶν μακρῶν πεντηκοντόρων, εἶναι πάντοτε ἀνημμένον ἐπὶ τῆς ἐστίας τῆς Μασσαλίας. Αἱ προῤῥήσεις τῆς Ἀριστάρχης, τῆς εὐγενοῦς προφήτιδος τῆς μεγάλης ἐφεσίας Ἀρτέμιδος, ἐξακολουθοῦσι πληροῦμεναι, καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Γαλλία τοῦ 1789,

ἀναγεννηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐλευθερίας, ἠθέλησεν ὡς ἡ ἀρχαία Ἑλλάς νὰ ὑπακούσῃ εἰς νόμους ἐλευθέρως παραδεδεγμένους, ἔψαλεν ἐν τοῖς τεύχεσι τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Φωκαέων, τὴν περιφημον ὠδὴν, ἥτις αἰωνίως θέλει φέρει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ ὄνομα τῶν Μασσαλιωτῶν.

« Allons enfants de la patrie,
Le jour de la gloire est arrivé. »

Ἡ Νίκαια, ἀποικία Ἑλληνικὴ τῆς Μασσαλίας (Στράβωνος βιβλ. Δ'), ὡς ἡ Ἀντίπολις (τὴν σήμερον Antibes), ὡς ἡ Ἀθηνόπολις, ὡς ἡ Ὀλβία, ὡς ἡ Ἀγάθη καὶ Ἀγαθὴ τύχη (Agde) κτλ. διεκρίθη ἐν τῷ κόσμῳ δι' ἀλλοίας τινὸς εὐκλείας. Τὸ ἐκ τοῦ νίκη σχηματισθὲν ὄνομα τῆς φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε προφητικόν. Δὲν ἐγεννήθη ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς ὁ ἦρως ἐκεῖνος Μασσένας, ὃν ὁ Ναπολέων καὶ οἱ Γάλλοι ὠνόμασαν, χωρὶς νὰ σκερθῶσι βεβαίως περὶ τοῦ ἀρχικοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως τῶν γενεθλίων αὐτοῦ, « τέκνον τῆς Νίκης », Δὲν ἐγεννήθη ἐν Νικαίᾳ ὁ ἐλευθερωτῆς τῶν Δύο Σικελιῶν, ὁ αὐστηρὸς πατριώτης, ὅστις ἐξεθλῶν πόλεως τεθεμελιωμένης ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἠλευθέρωσεν ἐκ τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ τὰς ὠραίας ἐκεῖνας χώρας τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, ἔνθα ὁ ἐλληνικὸς πολιτισμὸς ἄλλοτε διέδωκε τόσον τεράστιον λαμπρότητα;

Ἐὰν ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τούτων, αἵτινες ἀποβλέπουσι περιορισμένας τινὰς χώρας, ὑψωθῶμεν εἰς τὴν σφαιρὰν τῶν ἰδεῶν, βλέπομεν πανταχοῦ θριαμβεύουσαν τὴν ἐλληνικὴν ἰδέαν, τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον παραγνωρισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ δυτικοῦ μεσαίωνα. Ὁ ἀπὸ τῆς Ῥώμης χωρισμὸς ἡμῶν, ὁ τοσοῦτον ἐπιμόνος διαβαλλόμενος, δικαιολογεῖται, ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ φιλοσόφων ὡς τοῦ μακαρίτου Βαυδέρου, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Μονάχῳ πανεπι-

στηρίου, συγγραφῆς τοῦ Ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ καθολικισμοῦ (Λειψία 1841), ὑπὸ μελῶν τινῶν τοῦ καθολικοῦ κλήρου ἐξόχων, ὡς ὑπὸ τοῦ Κυρίου Πιχλέρου, τοῦ ὁποίου τὸ περίφημον σύγγραμμα (ἱστορία τοῦ θρησκευτικοῦ χωρισμοῦ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως), κατέστη ἄξιον τοῦ παπικοῦ ἀναθέματος (κατὰ ἰανουάριον 1866). Τὰ τῆς Ῥώμης (Les affaires de Rome) ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου Λαμενναίου, ἡ σοφὴ Ἱστορία τῶν παπῶν ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Bianchi-Giovini, ἀπέδειξεν ὅτι αἱ κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπισκόπων προλήψεις ἡμῶν ἦσαν βασιμώταται. Ἄλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὰ καθ' ἕκαστα, ἵνα ἀσχοληθῶμεν εἰς τὰ οὐσιώδη ζητήματα. Ποῖον ἦτο τὸ κύριον αἷτιον τοῦ τῶν Ῥώμης ἀρχιερέων μίσους κατὰ τῆς χριστιανῆς Ἀνατολῆς; Ἡ ἀντιπάθεια, ἣν ἡ θεοκρατία ἐνέπνεεν ἡμῖν. Ἄπαντα δὲ ἡ φιλελευθέρων μερίς, ἐν Γαλλίᾳ ὡς ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ ὡς ἐν Βαυαρίᾳ, κηρύσσει τὴν σήμερον «ὅτι τὸ κράτος πρέπει νὰ ᾖ ἐντελῶς ἀνεξάρτητον τῆς ἐκκλησίας». Ἐν τῇ πολιτικῇ ἢ χωροδεδεσποτεία ἐφαίνετο ὅτι κατέστησεν ἀδύνατον τὸν δημοκρατικὸν ὄργανισμὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἡ δὲ χωροδεδεσποτεία ἐρειπιούται καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς γερμανικαῖς χώραις ἔξοχοι δὲ ἱστορικοὶ ὡς ὁ Κύριος Γρότιος προτείνουσι τὴν σήμερον πρὸς τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ὡς ὑπογραμμὸν τὰς Ἀθήνας, καὶ τὰ Ἠνωμένα κράτη ἀνέλαβον ν' ἀποδείξωσιν ὅτι τὸ κράτος δύναται ν' ἀκμάζη λαμβάνον ὡς κανόνα τοὺς Ἀθηναίκοις νόμους. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, ἣν ἡ σχολαστικὴ ἐνόμισεν ὅτι θὰ καταστήσῃ ἄξιαν λήθης. Ἀφ' ὅτου ἡ φιλοσοφικὴ ἐπιστήμη ἔλαβε τοσοῦτον ἰσχυρὰν πτῆσιν, εἶδομεν τὸν Αἰνεσίδημον ἀναγεννώμενον ἐν τῷ Καντίῳ τὸν Παρμενίδην ἐν τῷ Σελλιγγίῳ τὸν Λουκιανὸν ἐν τῷ Βολταίρῳ τὸν Δημόκριτον καὶ τὸν Ἐπίκουρον ἐν τῷ Καθάνῳ καὶ Βόκτῳ, καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν καλου-

μένων νεωτέρων μεταρρυθμιστῶν (ἴδε L. Reybaud, Les réformateurs modernes) περιωρίσθησαν εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῶν φανταστικῶν πολιτειῶν τοῦ ἐπισημοτάτου τῶν ὀμιλησάντων Σωκράτει. Ἄν ᾖ ἀδύνατον νὰ διαφιλονεικήσωμεν πάντα ταῦτα τὰ γεγονότα, ἡ μεγίστη πολιτικὴ καὶ νοητικὴ ἐνέργεια τοῦ ΙΗ' καὶ ΙΘ' αἰῶνος δὲν ὄφειλε νὰ κληθῇ Δευτέρα ἀναγέννησις;

ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ

μέλος τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας,
τῆς αὐτόθι φιλεκαπαιδευτικῆς ἐταιρείας καὶ τῆς
ἐν Παρίσις γεωγραφικῆς ἐταιρείας.

Π. ΟΥΙΡΓΙΛΙΟΥ ΜΑΡΩΝΟΣ

ΒΟΥΚΟΛΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ Η΄.

Μετενεχθεῖσα εἰς τὸ Ἑλληνικόν,

ὑπὸ ΦΙΛΙΠΠΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν.

ΑΣΙΝΙΩ ΠΟΛΛΙΩΝΙ.

Μοῖσαν βωτῆρων, Δάμωνος ἰδ' Ἀλφρεσιβοῖω,
τὼς θαμάκις βοτανᾶν ἐπιλήσμων θαύμασε πόρτις,
τῶν τε θάμ' ἐκθαμβοὶ μολπᾶ λύγκες ποταμοὶ τε,
τρέψαντες τῆνέ σφέτερον ῥόον, οἶμον ἐπέσχον,

5 Δάμωνος Μοῖσαν μυθήσομ' ἰδ' Ἀλφρεσιβοῖω.

Τύνη δ', εἴτ' ἄγχουρα Τιμάωυ παίπαλα βαίνεις,
εἴθ' ἄλδς Ἰλλυρίδος παρελᾶς ἄκρα, ἧ ποτ' ἐσειταί
ἄμαρ, ὅτ' ἔργα τεοῦς κύνιστα δυνάσομ' αἰεῖσαι,
ἧ διαφημίξαι μοι ἔπη τεὰ πᾶσαν ἀν' αἶαν

10 ἐξέσεται, Σοφοκλείω ἐπάξια μῶνα κοθόρω;

Ἐκ τεοῦ ἀρχά, ἐς σέ δ' ὁμῶς πέρας. ἂν μοι ἔταξας,
δέξαι ἀοιδάν· δὸς δὲ περὶ κροτάφως τοι ἀνέρπειν
κισσὸν τόνδε δάφνας νικαίας ἐν κλαδέεσσιν.

Νυκτὸς ἀπ' οὐρανόθεν ψυχρὰ σκιὰ ἄρτι βεβήκει,

15 εὔτε δὴ ἀδίστα ἐνὶ ποίᾳ πῶεσιν ἔρσα.

Τοῖα δ' ἐρειδόμενος ἐπ' ἐλαίᾳ ἔννεπε Δάμων.

Ἵρνυσο, καὶ ἀδὺ προθέων ἄγε, Φωσφόρε, ἄμαρ.
αὐτὰρ ἐγὼ Νίσας ἀπατηθεὶς ψευδεὶ ἔρωτι

θύρομαι, ἠδὲ θεῶς, τὼς περ τε μάταν ἐθέμαν πρᾶν
20 μάρτυρας, ὑστάτιον νῦν θνάσκων ὤδε ποταυδῶ.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Μαιναλον αὐδᾶέν τε νέμος πίτυάς τε λιγείας

αιῆς ἔχει, καὶ ἔρωτας ἀκούει αιῆς ἀμορβῶν

Πᾶνά τε, θς καλάμοισιν ἐχρήσατο πρᾶτος ἀείδων·

25 Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Μόψω Νίσα σῦνεισι· τί νῦν ἀνάελπτον ἐρασταίς;

Γρυψὶ ζευθήσονθ' ἵπποι, αἰῶνι δ' ἐν ἄλλω

σὺν κυσὶ δορκαλίδες ξυνὰν θήσονται ἄμυστιν.

Τέμνε νέας δαῖδας· ἄ νόμω, Μόψ', ἄγεται τοι.

30 Χεῦε, ἄνερ, κάρυ ἀμφίς· ὑπέρτειλ' Ἑσπερος Οἴτας.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Ἵως καλῶ ἐζευξαι τύ πόσει, ἃ πάντας ἀτίσδεις,

καὶ φρεσσι στυγείεις αὐλὸν τ' ἐμὸν ἠδὲ καὶ αἰγας

καὶ ὄφρυν λασίαν πώγωνά τε μακρὸν ἔνερθεν,

35 οὐδέ τιν' ἀθανάτων βροτέων κήδεσθαι ἄτις.

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Τυθὸν σ' ἀμετέρω σὺν ματρὶ ποκ' εἶδον ἐν ὄρχω

ἔνδρῳσα μᾶλα δρέποισαν· ἐγὼ δ' ἰόδον ἀγεμόνευον.

Πρὸς δεκάτῳ δ' ἄρ' ἔτος βιότω τόκα δεύτερον ἄγον,

40 μάρπτειν τ' εὐθλάστως τόκ' ἀπ' οὐδεος ἔσθενον ὄζως·

χ' ὡς ἴδον, ὡς ὀλόμαν, ὡς μευ φρένας εἶλεν ἀλατύς!

Ἄρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, ἀοιδᾶς.

Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα· πέτραις μιν ἐνὶ στυφελαισὶν

ἧ Τιμάρος ἧ Ῥοδόπα ἧ ἐσχάτιοι Γαράμαντες,

45 ἀλλότριον γενέθλας παιδ' ἀμετέρας ἐλόχευσαν.

- "Αρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, αἰοιδᾶς.
Ὁμὸς ἔρωσ ἐδίδαξε μιναιεὶν ματέρᾳ παιδῶν
αἵματι χέρρας· καὶ τὺ ἀπηνῆς ἔπλεο, μᾶτερ.
Ἄ μάτηρ νηλῆς; ἢ ἀλιτρός μᾶλλον ὁ κῶρος;
50 Naί, ἀλιτρός τῆνος, τὺ τε νηλῆς ἔπλεο, μᾶτερ.
"Αρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, αἰοιδᾶς.
Αὐτόθε νῦν φεύγοι λύκος ἀμνός· μᾶλα φέροειν
χρύσεια ταὶ δρύες· ἃ κλήθρα νάρμισσον ἀνείη·
ιδρῶεν δ' ἤλεκτρ' ἀπὸ φλοιῶ πῖα μυρῖκαι.
55 κύκνω ἐρίζοι σκῶψ. ἔοι Ὀρφεὺς Τίτυρος ἄμμιν,
Ὀρφεὺς εἰν ὕλαις, μετὰ δελφίνεσσιν Ἄριων.
"Αρχεο Μαιναλίας σὺν ἐμοί, ἐμὲ αὐλέ, αἰοιδᾶς.
Πόντος πάντα γένοιτο μέσος νῦν· χαίρετε, ὕλαι.
Ὀρρεος ἐκ σκοπιᾶς αἰπᾶς ἐς κύμαθ' ἀλεῦμαι.
60 Ἰστιάτιον θνάσκοντος ἐμὸν τόδε λάξεο δῶρον.
Λῆξον Μαιναλίας, λῆξον νῦν, αὐλέ, αἰοιδᾶς.
Τόσσ' εἶπεν Δάμων· ἃ δ' ἀμείψαθ' οἱ Ἀλφεισίοιοις,
εἵπατε, Πιερίδες· οὐ πάντες πάντα δύνανται.

ΑΛΦΕΣΙΒΟΙΟΣ.

- "Αντλει ὕδωρ· μαλακᾶ στέφε ταινία ἐνθάδε βωμόν.
65 αἶθε δε καὶ βοτάνας εὐόδμως καὶ θύος ἄρσεν,
ὡς μαγικοῖς ἱεροῖσι νόον πειράσομαι ἀνδρὸς
ἐκπλήξαι. Οὐδὲν νῦν λείπεται ἢ ἐπαοιδά.
"Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
Ἦδαί, ναί, κατὰγοντι καὶ ἐκ πόλῳ ἄμμιν Σελάναν.
70 ὄδαῖς καὶ Κίρκᾳ Ὀδυσῆος ἔτρεψεν ἑταίρωσ.
κῆν λειμῶσιν ὄφις ψυχρὸς χροῖα ῥήγνυται ὄδαῖς.

- "Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
Ἄμφι τείν πρᾶτον τάδε τριπλόα νήμαθ' ἐλίσσω
τρίχροα, καὶ τρεῖς ἄγω περὶ βωμόν κυκλόσε τόνδε
75 εἰκόνα· ἃ θεὸς ἄδεν· ἐπ' ἀρτίῳ οὔποκ' ἀριθμῶ.
"Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
Δεῦρ' ἄγε δεσμῶς τρεῖς, Ἄμαρυλλι, τρίχροας ἄπτε·
ἄπτ', Ἄμαρυλλι, λέγοισα· τὰ Κύπριδος ἄμματα ἄπτε.
"Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
80 ὡς πυρὶ τῷ αὐτῷ πηλὸς μὲν πάγνυται οὔτος,
τάκεθ' ὁμῶς καρὸς, τὼς κάμῳ Δάφνης ἔρωτι.
Ἄλφια πάσσε καὶ αἶθε δάφνας λακερὰς ὑπὸ πίσσα.
Δάφνης ἔμ' αἶθει· ἐγὼ δ' αὖ τάνδ' ἐπὶ Δάφνιδι δάφναν.
"Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
85 Τοῖος ἔρωσ Δάφνιν, οἶος, ἔκ' ἄλσεσιν ἐν βαθέεσσι
κῆν βάσσαις μύσχον διζήμενα ἔκκοπος ἃ βούς
κλίνθη ἐπὶ χλωρῷ φλόῳ ἠλεᾶ ἄγχι βέθερω,
οὐδ' ἄρ' ἐπερχομένης μέμνεται νυκτὸς ἀπενθεῖν,
τοῖος ἔρωσ κατέχοι· μηδ' ἄρ' μελέτω μοι ἀρῆξαι.
90 "Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
Εἴματα ταῦτα πάρος τῆνός μοι ὄπασσεν ἄπιστος,
ἀδὺ ἔθεν πίστωμα· τὰ δὴ φλιᾶ ὑπὸ τήνα
πιστεύω τοι, γαῖα· τὰδ' ἔγγυα Δάφνιδός ἐντι.
"Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.
95 Ταύτας μοι βοτάνας καὶ φάρμακα ταῦτ' ἀπὸ Πόντω
Μοῖρις ἔδωκ' αὐτός· φύεται δὴ πόλλ' ἐπὶ Πόντῳ.
Τοῖς θάμ' ἴδον Μοῖριν λύκος ὡς γένετ' ἠδ' ἔδου ὕλας.
τοῖς θαμὰ καὶ ψυχὰς ἴδον ἐκ τάφῳ ὡς ἀνέγροντο,
καὶ λαί' ὡς μετένεχθεν ἐς ἄλλας εἶδον ἀρούρας.
100 "Ελκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ', αἰοιδάι.

Τὰν σποδὸν, ὧ Ἄμαρυλλι, θύραζε φέροισ' ὑπὲρ ὤμων
ἐς ποταμὸν ῥίψον, μηδὲ βλέψειας ὀπίσσω.

Δάφνιδα τοῖσιν ἔπειμ' ὠδᾶν τε θεῶν τ' ἀλογεῦντα.

Ἔλκετ' ἀπέκ πόλιος Δάφνιν οἴκαδε, ἔλκετ' αἰοίδαί.

405 Ἦνι μεταξὺ φλόγας σποδὸς ἐξάνθηκε τρομῶδεις
αὐτομάτα, θυμέλαν μαρψάσας· αἴσιον εἶη.

Ἐντί τι, ὡς οἴω· καὶ Ὑλαξ ὑλάει ἐπὶ φλιᾶ.

Ἥ βρά τι πιστόν; ἢ ὅστις ἐρᾷ, φρεσὶ πλάσσειτ' ὄνειρως;

Ἴσχετε· ἐκ πόλιος Δάφνης ἔρχεται· ἴσχετε αἰοιδάν.

Ἐν τῇ ἐμμέτρῳ ἑλληνικῇ μεταφράσει τοῦ περὶ Πυράμου καὶ Θίσβης
μύθου τοῦ Ὀβιδίου τῇ καταχωρισθείσῃ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ
τοῦ ἔτους 1867 σελ. 259—263 παρειπέφθησαν τυπογραφικὰ τινὰ ἀμω-
ρήματα διορθωτέα ὡς ἐξῆς.

σελ. 260 στ. 1. σχίσματα γρ. σχίσματα.

στ. 10. ὄλη γρ. ὄληφ.

στ. 13. εἰς γρ. ἐς.

σελ. 261 στ. 13. Δί' γρ. Δύ'.

σελ. 262 στ. 16. χεῖρας γρ. χέρας.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΛΟΓΙΩΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α. ΚΟΡΑΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΜΑΥΡΟΝ ΕΙΣ ΟΔΗΣΣΟΝ.

Χρηστὲ Πολίτα,

Ἡ ἐπιστολή σου τῆς πρώτης Ἰανουαρίου μ' εὐχαρίστησε
πολύ. Ἡ πατρις δέλει πληρώσειν τὸ δῶρόν σου μὲ τὴν χρεω-
στουμένην εὐγνωμοσύνην. Ἐντοσούτῳ ἀπόλαυε τὴν ὁποίαν σέ
χρεωστῶ ἐγὼ, ὅτι δὲν ἀφῆκες νὰ ματαιωθῶσιν οἱ ὑπὲρ τῆς
πατρίδος μικροὶ μου κόποι, ὡς ἐματαιώθησαν ἄλλοι πολλοί,
τοῦτο μὲν διὰ τὰς περιστάσεις τοῦ πολέμου, τοῦτο δὲ ἴσως
καὶ διότι δὲν ἔχομεν ἀκόμη φίλους ἄνδρας τοῦ καλοῦ πολλούς.
Ἐγὼ βέβαια δὲν κερδαίνω τίποτε ἀπὸ τὰ βιβλία ταῦτα·
κερδαίνω ὅμως μέγα κέρδος, καὶ αἰσθάνομαι παρηγορίαν
καὶ τῶν πόνων ἀνακούφισιν μεγάλην, ὅταν συλλογισθῶ,
ὅτι δέλουν πέσειν εἰς τὰς χεῖρας ἐκείνων, διὰ τοὺς ὁποίους
ἐκοπίασα, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων δέλουν εὐρεθῆν τινές νὰ

δεχθῶσι καὶ νὰ πράξωσι τὰς σοφὰς τῶν προγόνων μας παραγγελίας.

Τῆς ἐπιστολῆς σου τοῦτο μόνον δὲν μ' ἀρέσκει, ὅτι ζητεῖς νὰ μοιράσω τὰ βιβλία εἰς ὄνομά μου, ἀποσιωπῶν τὸ ἰδικόν σου. Ζητεῖς, φίλε, πρᾶγμα ἄδικον, ἀπὸ γέροντα, ὅστις καὶ νέος ὦν ἐμίσησε τὴν ἀδικίαν, ὡς ἀρετὴν τῶν Τούρκων, καὶ τόσον πλέον ἄξιον ὀνειδισμοῦ δι' ἐμέ, ὅσον καὶ τὰ Προλεγόμενά μου δὲν κηρύττουν ἄλλο παρὰ δικαιοσύνην, εἰς τοὺς ἐκεῖ κάτω ἡμετέρους Γραικοτούρκους. Ὅχι, τοῦτο δὲν γίνεται!

Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐμπορῶ νὰ μαντεύσω, ἂν τὸ ζήτημά σου ἦναι καρπὸς τῆς εὐαγγελικῆς παραγγελίας, „Μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου“, ἢ ἂν προέρχεται ἀπὸ πολιτικὰς ἄλλας αἰτίας ἀξίας ἴσως προσοχῆς, δέλω ἐντοσούτω ἀναγγεῖλαιν πέμπων τὰ βιβλία εἰς τὴν ἐκεῖ Φιλάνδρωπον ἐταιρίαν, ὅτι εἶναι δῶρημα ἀνδρὸς Ἑλληνοῦ ἀνωμόμου. Τοῦτο εἶναι ὄχι μόνον δίκαιον, ἀλλὰ καὶ δυνατὸν νὰ παρακινήσῃ καὶ ἄλλους εἰς μίμησιν καὶ πρᾶξιν ἄλλου τινὸς ἔργου ὠφελίμου εἰς τὴν πατρίδα.

Ὁ φίλος μου ἀνεψιός σου Φραγκίσκος μὲ λέγει, ὅτι κρίνεις ἀκόμη ἀναγκαίαν τὴν εἰς τοὺς Παρισίους διατριβὴν του. Ἐγὼ ἐξεναντίας κρίνω ἀναγκαίαν τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρουσίαν καὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλων ὁμοίων του (κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔχομεν πολλοὺς ὁμοίους του), ὡς προπύργιον κατὰ τῶν πολεμούντων τὴν Ἑλλάδα ἀναξίων τοῦ ὀνόματος τῶν Ἑλλήνων. Ὁ ἀνεψιός σου ἀπέκτησε γνώσεις ἱκανὰς πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς, καὶ τὰς ἠθικὰς τόσον εὐκολώτερα, ὅσον εἶχεν ἐκ φύσεως τὰ σπέρματα εἰς τὴν ψυχὴν του. Τοιαῦται γνώσεις λείπουν σήμερον ὀλότελα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· μὴν ἐντρε-

πόμεθα τὴν ἀξιοδρήνητον ταύτην ἐξομολόγησιν. Πόθεν εἶχαμεν νὰ τὰς μάθωμεν; ἀπὸ τοὺς Τούρκους; χρεωστοῦμεν εἰς αὐτοὺς ἄλλα ὀλέθρια μαθήματα. Μόλις ἤρχισαμεν νὰ αἰσθανώμεθα, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀλλάξωμεν σχολεῖον καὶ διδάσκαλον, καὶ μᾶς ἔφθασεν ἡ ἐπανάστασις, δικαιοτάτη μὲν, ἀλλ' ἄωρος ἀκόμη, ἐπειδὴ δὲν μας ἀφήγε τὸν καιρὸν νὰ μάθωμεν πῶς ἀλλάσσονται οἱ διδάσκαλοι. Ἄλλη θεραπεία δὲν ἔμεινε τώρα, πλὴν νὰ συνάξωμεν ὅσους ἔχομεν ὀλίγους τινὰς, στολισμένους μὲ παιδείαν ἀληθινὴν, εἰς ἓνα τόπον, τὴν Ἑλλάδα, ἀληθινούς σωτῆρας τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν ὀλίγων εὐτύχησε (δι' εὐτυχίαν τῆς Ἑλλάδος) νὰ ἦναι καὶ ὁ ἀνεψιός σου. Ἐγὼ παρακινῶν αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ζημιούμαι πολὺ· διότι μόνος σχεδὸν αὐτὸς ἔμεινε παρηγορία τοῦ ὀδυνηροῦ μου γηρατειοῦ, καὶ ἤλπιζα νὰ μὲ δάψῃ μετ' ὀλίγον, πρὶν ἀποδημήσῃ. Ἄλλ' ἐπειδὴ προσμένα ἀπ' αὐτὸν μεγάλας ὠφελείας εἰς τὴν πατρίδα μου, ἄς ὠφελῶ τῇ ἡ πατρὶς, καὶ ἄς στερηθῇ ὁ Κοραῆς τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τοῦ Φραγκίσκου.

Καιρὸς εἶναι νὰ ἐνδυσμηθῶμεν καὶ τὸν μικρὸν Ἀλέξανδρον. Μὴ τὸν κακοφανῇ τὸ ἐπίθετον· εἰς τὰς χεῖράς του εἶναι νὰ ὑπερβάλῃ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, ἂν ἔχῃ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὸν νοῦν του ποίους ὠνόμαζον οἱ σοφοὶ μᾶς πρόγονοι Μεγάλους ἄνδρας. Ἄς τὸ ἀναγνώσῃ εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ Ἐγχειριδίου (σελ. οά), καὶ ἄς τὸ ἐνδυσμάται πάντοτε.

Ἡ ἐπιστολὴ του ἦτο καλὴ, κ' ἤθελ' εἶσθαι καλλιτέρά, ἂν ἔλιπαν οἱ Ὀμηρικοὶ στίχοι. Ἄν ἀγαπᾷ στίχους, τὸν λέγω κ' ἐγὼ στιχηρῶς νὰ σπουδάσῃ νὰ γένη,

Λυσανίας πατρῶων μεγάλων κακῶν,

ἀν ᾗ νὰ εὐδαιμονήσῃ, καὶ νὰ καταστήσῃ εὐδαίμονα τὴν πατρίδα του. Εἶπε οἱ καλῶς ἀναδραμμένοι νέοι μας ἀξιοῦσιν νὰ διορθώσωσι τὰ γινόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ πολλοὺς κακοδαίμονας κακὰ!

12 Φεβρουαρίου, 1827.

Ὁ φίλος Κοραΐς.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΟΥ.

Ἐν Κερκύρα τῇ 10/22 Μαΐου 1845.

Φίλτατέ μοι καὶ ἀξιότιμε Κύριε,

Ὅσον φανερὰ δεῖγματα φιλοφροσύνης ἀύθορμότητος μ' ἐπρος-φέρετε, τοσοῦτον ἴσως καὶ δικαίως μετὰ τινὰς ἡμέρας ἄπειρον ταύτης μ' ἐκρίνατε· διότι παραπολὺν καιρὸν διετέλεσα σιωπῶν. Ἄλλ' ἕνεκα τούτου μὴ με προσάψητε ψόγον, παρακαλῶ. Μακρὰ καὶ ἀνιαρὰ ἀσθένεια μ' ἐπολέμησε πολλοὺς μῆνας, καὶ μετ' αὐτῆς πολλὰ ἀχθῆδόνες ψυχῆς καὶ μέριμναι ὥστε δὲν ἤδυνήσῃ νὰ δράξω μίαν στιγμὴν ἀναπαύσεως διὰ ν' ἀναγνώσω τὸ βιβλίον σας, χωρὶς τοῦ ὁποίου δὲν μ' ἐπετρέπετο νὰ σᾶς γράψω. Ἄλλὰ τέλος πάντων τὸ ἀνέγνωσα μετὰ προσοχῆς καὶ ἀληθινῆς ἠδονῆς. Εἰς τὸ εἶδος, εἰς ὃ ἀνήκει τὸ σύγγραμμά σας, δὲν πιστεύω ἢ ἡμέτερα γραμματολογία νὰ προσφέρῃ πολλὰ παραδείγματα δυνάμενα μετ' αὐτοῦ νὰ ἐξισωθῶσιν. Ἡ πολυμάθεια ἐμφυχοῦται εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς κριτικῆς, ἢ μνήμη εἶναι συνηνωμένη

μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λογικοῦ. Εἶναι βραχὺ μὲν, ἀλλὰ δεικνύει ὅτι ταχέως ἤθελετε δυνηθῆ νὰ πραγματευθῆτε ἀφόβως ὕλην πλατυτέραν καὶ ἐμβριθεστέραν. Μὲ κατεπείσατε, καὶ διεσαφήσατε ζήτημα σπουδαιότατον. Καὶ αἱ αἰνίξεις εἶναι εὐφυστάται, πλὴν ἀμφιβάλλω ὅτι, ἐὰν εὗρητε ἀναγνώστας ἀγγέλους ἐν Ἑλλάδι, δὲν θέλετε ὅμως εὖρεϊ πολλοὺς εἰδότας νὰ ἐκτιμήσωσι τὸ βᾶθος τῶν μελετῶν, ἃς ἀπαιτοῦσιν αἱ ὀλίγαι σελίδες σας. Ἴσως δὲν ἤθελεν εἶσθαι περιττὸν, ἐὰν εἰς αὐτὰς εἶχετε κάμει μνεῖαν τοῦ Πηταύτου. Τὸ δ' ἄλλο σας σύγγραμμα κατὰ τοῦ παραδόξου τοῦ περὶ ἐκποιήσεως τῶν Σλάβων, πολλάκις τὸ ἐπόθησα, ἀλλ' οὐδέποτε μ' ἐφθασεν, οὐδὲ τὸ εἶδον.

Σᾶς ἀποδίδω πολλὰς τὰς χάριτας διὰ τὴν ἔντιμον προσφορὰν σας περὶ τοῦ Ἑλληνομνήμονος. Ἄλλ' οὔτ' ἐξεύρω μέχρι τίνος θέλω δύνασθαι νὰ καταγίνωμαι περὶ τὸ σύγγραμμα τοῦτο, καὶ ἄλλα προσίκοντα, περὶ ὧν εἶναι τῶρα περιττὸν νὰ σᾶς ἀναφέρω, μὲ βιάζουσι νὰ ἐξακολουθῆσω μόνος τὸ πόνημα, εἰς τὸ ὁποῖον εἶς συνεργὸς οἷος ὑμεῖς ἤθελε προξενήσῃ περισσοτέραν ζωὴν καὶ ὠφέλειαν.

Δέχθητε καὶ πάλιν μετὰ τῶν εὐχαριστιῶν μου τὴν διαβεβαίωσιν τῆς εὐκρινεστάτης μου ὑπολήψεως, μετ' ἧς

διατελῶ προθύμωτατος ὑμῶν δοῦλος

A. Μουστοξυδης.

Πρὸς τὸν ἔλλογιμώτατον κύριον
κύριον Κωνσταντῖνον Παπαβῆγγόπουλον

κτλ. κτλ. κτλ.

εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης

ἐν Ἀθήναις.

Κερκίρα τῆ 3^{Ἰουνίου}
22^{Μαΐου} 1847.

Ἀξιοτίμητε Κύριε!

Ὑπὸ πολλῶν ἐνοχλήσεων ταλαιπωρούμενος δὲν σᾶς ἀπήντησα ἐν καιρῷ διὰ τοῦ καλάμου, ὡς σᾶς ἀπήντησα διὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦς, καὶ ἐλπίζω ὅτι εὐμενῶς θελετε δεχθῆν τὴν ἀπολογία μου.

Εὐχαριστῶ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς παρ' ὑμῶν γενομένης ἐντίμου μνείας τοῦ ἐμοῦ Ἑλληνομνήμονος ἐν τῷ εὐφραδεῖ λόγῳ τῷ κατακεχωρημένῳ εἰς τὸν Μηνύτορα. Αὕτη εἶναι ἡ καλλίστη ἀμοιβὴ τῆς μελέτης, τὸ νὰ βλέπη τις ἑαυτὸν κρινόμενον ὑπὸ καθήκοντος δικαστοῦ. Τοῦτο μόνον μὲ δυσαρραστεῖ, ὅτι προβαινούσης τῆς ἡλικίας δὲν προφθάνω νὰ ἐκδώσω τὴν πολλὴν ὕλην, ἣν ἔχω εἰσέτι πρὸς συνέχειαν τοῦ ἔργου· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν μου ὅχι πάντες θελοῦσιν ἔχει τὸν μίτον διὰ νὰ ἐξελέθωσι τοῦ λαβυρίνθου τῶν σημειώσεών μου. Διὰ τὸ πόνημα τοῦτο ἀνέβαλον καὶ ἡμελησα ἄλλα, ἐξ ὧν καὶ τινα ἠλπίζον ἔπαινον, καὶ χωρὶς αὐτοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἢ τοῦ Ἡροδότου μετὰφρασις καὶ τὰ σχόλια, ἄχρι τοῦ ζ' μόνον φθάσαντα βιβλίου, ἠθέλον ἤδη ἀποπερατωθῆν. Ἄλλ' ἂν ταῦτα ἐνδέχεται νὰ μείνωσιν ἀτελεῖ, εἴθε τούλαχιστον ὁ Ἑλληνομνήμων μὴ παύσῃ δι' ἄλλειψιν τῶν ἀναγκαίων συνδρομῶν, ἐπειδὴ ὁ πολύπειρος ἐθνισμός μου δὲν θέλει νὰ υποκύψῃ εἰς ἔξοδα. Οὕτω λέγων συμφωνῶ μεθ' ὑμῶν περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ διασαφισθῶσιν αἱ περίοδοι τῆς ἱστορίας ἢ ἐπὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων ὑποταγῆς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἢ μετὰ ταῦτα. Ὑμᾶς δὲ παρὰ πάντα ἄλλον πρὸς τοῦτο ἀναγνωρίζω καὶ προσαγορεύω ἱκανώτατον, ἐπειδὴ αἱ πραγμα-

τεῖαι, ἅς εὐηρεστήθητε νὰ μὲ φιλοδωρήσητε, δεικνύουσι πολυμαθεῖαν καὶ κριτικὴν ὄχι πολλὰ κοινὰς εἰς τοὺς ἡμετέρους, αἵτινες ἐὰν εὐρίσκωνται καὶ παρὰ τοῖς ἄλλογενέσι, παρ' ὑμῖν ὅμως συνάπτονται μετὰ τῆς ἀγχινοίας καὶ τῆς ζωηρότητος, ἣτις εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν κλῆρος τῶν Ἑλλήνων. Συγχαίρω ἐπὶ τούτῳ καὶ μακαρίζω ἑαυτόν· διότι ἡμεῖς οἱ γέροντες δυνάμεθα νὰ θεωρῶμεν ἑαυτοὺς ὡς πατέρας κατὰ τὰ φιλογικὰ, καὶ εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ βλέποντες ὅτι περὶ τοιούτων ἀνδρῶν

Καὶ ποτέ τις εἴπησι, πατὴρ δ' ὄγε πολλὸν ἀμείνων.

Σᾶς ὑπολείπεται τώρα νὰ συμπληρώσητε τὴν δευτέραν περὶ Σλάβων πραγματείαν, ἀφοῦ διεσκεδάσατε τὴν περὶ τὴν λαμπρὰν ἡμῶν καταγωγὴν ἀρκτῶν ὁμίχλην. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἱστορίας τοῦ δικαίου διεσάφισε τὰς ιδέας μου τὰς περὶ τῶν ἐλευθέρων πόλεων ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας. Ἀμυδρὰν τινα γνῶσιν εἶχον λάβει ἐκ τοῦ Pelerin, ἀλλὰ παρ' ὑμῖν ἢ ὑπόθεσις ἀνεπτύχθη θαυμασίως. Ποθῶν νὰ βλέπω πάντοτε τὴν πατρίδα μου κοινωνοῦσαν τῶν ἑλληνικῶν, δύναται δὲ ἀξίως νὰ κοινωνῇ ἀπὸ τῶν ἐπὶ Ἀλκίμου χρόνων ἄχρι τῶν ἐπὶ Εὐγενίου καὶ Νικηφόρου καὶ Καποδιστρίου, ἠθέλον εὐαρεστήθῃ ἐὰν ἐμνημονεύετε αὐτῆς μεταξὺ τῶν ὑπὸ Πιλιου καὶ Ἀππιανοῦ ἀπαριθμουμένων ἐλευθέρων πόλεων.

Διατελεῖτε εὐνοϊκῶς ἔχων πρὸς ἐμέ, καὶ ἂν ἴδητε τοὺς ΚΚ. Οἰκονόμον καὶ Κοκκῶνην μνημονεύσατέ μου, παρακαλῶ, πρὸς αὐτοὺς ὡς φίλου.

A. Μουστοξύδης.

Πρὸς τὸν ἐλλογιμώτατον Καθηγητὴν Κύριον Κωνσταντ. Παπαρρῆγόπουλον.

Εἰς Ἀθήνας.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΤΟΥ ΑΣΙΟΥ (HASE).

Ὅσάκις βλέπομέν τινα τῶν μεγάλων ἡρώποιων ἐπὶ τῆς σκηπῆς ὡς ἥρωα στελλόμενον ἢ ἡμίθεον, καὶ ἀναρπάζοντα τὴν φαντασίαν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν εἰς τὴν σφαῖραν τῶν μεγάλων πράξεων καὶ τοῦ ποιητικοῦ ὕψους, ποσάκις δὲν μᾶς ἐπέρχεται ἢ ἐπιθυμία νὰ ἴδωμεν τὸν ἥρωα, τὸν βασιλέα, τὸν ἡμίθεον τοῦτον εἰς τὰ παρασκήνια, ἢ εἰς τὸ δωμάτιόν του, τὸν εὐναῖον ἐνδεδυμένον, καὶ ἀνδρωπίνως καπνίζοντα καὶ διαλεγόμενον. Τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν τίς δὲν ἠσπᾶνθη καὶ διὰ πάντα ἐπίσημον τῆς σκηπῆς τοῦ κόσμου ἡρώποιόν; (Εἰς μεγάλας τιμὰς ἐπωλήθησαν ἢ ταμβακοθήκη τοῦ Φρειδερίκου, καὶ τοῦ Βολταίρου ἢ βράβδος).

Σήμερον ἔχομεν ἀξιόλογον καὶ πρωτότυπον εἰς τὸ εἶδος τῆς εὐκαιρίαν νὰ καταβιβάσωμεν μεταξὺ ἡμῶν ἓνα τῶν ὑπάτων φιλολόγων τῆς ἐποχῆς ταύτης, τὸν πρὸ οὐ πολλοῦ χρόνου ἀποβιώσαντα ἑλληνοστῆν Ἄσιον. Νέος Σάξων, τὰ ἑλληνικά του γινώσκων ὡς οἱ Γερμανοὶ ἐνῶ σπουδάζουσιν, ἤλθεν ὁ Ἄσιος εἰς Παρισίους κατὰ τὸ 1801, καὶ ἐτελειοποιήθη παρὰ τῷ Βιλλοῦσῶνι, πениχρῶς ἀποζῶν διὰ Γερμανικῶν παραδόσεων. Μία τούτων μάλιστα ἐπέπρωτο νὰ τῷ γίνῃ ὠφελιμωτάτη. Μεταξὺ τῶν μαθητῶν του ἐτάττοντο καὶ τὰ παιδία τῆς Βασιλίσσης Ὁρτενσίας, ὧν ἓν, περιδεῶν ἔπειτα τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα, διετήρησεν εὐγνώμονα μνήμημν τοῦ δι-

δασκάλου του, καὶ ἐπλασε δι' αὐτὸν ἐν τῇ Σορβόνη ἔδραν τῆς συγκριτικῆς Γραμματικῆς, καὶ τῷ ἀπένειμε καὶ τὸ παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν. Πρὸ δὲ τούτου, ἀπὸ βοήθου εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν βιβλιοθήκην ἀρξάμενος ὁ Κ. Ἄσιος κατὰ τὸ 1805, ἐγένετο ἔπειτα ἔφορος τῶν χειρογράφων αὐτῆς, καὶ ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν αὐτῶν τε καὶ τῶν τοῦ Βατικάνου, τῶν ἐπιστημονικῶν ἐκείνων τροπαίων τῶν ὅπλων τοῦ Ναπολέοντος· μετὰ ταῦτα δὲ, κατὰ τὸ 1815, διορίσθη καθηγητῆς τῆς νεοελληνικῆς εἰς τὸ εἰδικὸν σχολεῖον τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν, οὗ καὶ διευθυντῆς διορίσθη ἐν ἔτει 1846, ἔλαβε προσέτι καὶ τὴν ὑπερτάτην τῶν φιλολογικῶν τιμῶν, ἐκλεχθεὶς μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν, καὶ ἦν εἰς τῶν φωστῆρων αὐτῆς· διότι ποικίλα εἰσὶ καὶ βασιεῖαν παιδεῖαν ἐλέγχουσι τὰ ἔργα δι' ὧν ἐπλούτισε τὴν φιλολογίαν, ἐκδούς μὲν τὸν Λυδὸν καὶ Λέοντα τὸν Διάκονον, συντελέσας δ' ὡς πρῶτιστος συνεργάτης εἰς τὸν νέον μετασχηματισμὸν τοῦ Θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς τοῦ Ἐρβρίκου Στεφάνου, πολλὰς δ' ἐκδούς μονογραφίας καὶ ὑπομνήματα περὶ τῶν ἀσαφεστάτων τῆς ἀρχαίας φιλολογίας ζητημάτων.

Ὁ σοφὸς οὗτος ἐπὶ πολλὰ τῆς ζωῆς του ἔτη ἔγραφε τὸ ἡμερολόγιόν του, καὶ τὸ ἔγραφεν... Ἑλληνοστὶ! Ὁμολογουμένως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ οὐδὲν ἦτο διὰ τὸ κοινόν· καὶ οἱ συγγενεῖς του ὀρθότατα ἔκριναν ὅτι ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ εἰς ταύτην μάλιστα, τὸ „τὰ ἐν οἴκῳ μὴ ἐν δήμῳ“. Ἄλλ' εἰς τῶν ἐπιστηθίων φίλων του, καὶ διάδοχος τῆς Ἑλληνικῆς του παιδεῖας, ἐνόμισεν ὅτι δύναται, χαριζόμενος εἰς τὸ Ἑθνικὸν Ἡμερολόγιον, ν' ἀποσπάσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐκείνου καὶ περιέργου ἡμερολογίου τὰς μόνας σελίδας τὰς ἀφορώσας τὴν

εἰς Ἑλλάδα ἐπιδημίαν τοῦ σοφοῦ ἀνδρός, ἃς κατὰ δοδεκασίαν ἄδειαν δημοσιεύομεν παρά πόδας. Βεβαίως ἐν ταῖς ἀνεπιτηδεύτοις ταύταις σημειώσειςιν οὐδεμία ὑπάρχει καλλιλογίας ἀξιώσις. Εἶναι ὁ εὐναῖος χιτῶν τῆς φιλολογικῆς μούσης του, καὶ οὗτος οὐ σπανίως ἔχων σχίσματα, καὶ τινα ἐμβαλώματα, καὶ βράκη πασῶν τῶν ἐποχῶν τῆς γλώσσης συνεξέφραμμένα ἀτάκτως καὶ ἀμελῶς. Ἄλλ' αὐτὸ τοῦτο εἶναι τὸ πρὸ πάντων περίεργον, οὐχὶ πῶς δὲ ἔγραφε σπουδῆν καταβάλλον καὶ ἐπιμελειαν, καὶ διὰ χρόνου τορνεύων καὶ διορθῶν, καὶ ἐξεύρων ὅτι ἔχει τὸ σοφὸν κοινὸν ὡς ἀκροατὴν καὶ κριτὴν του· ἀλλὰ πῶς ἔγραφε μόνον δι' ἑαυτὸν, ὡς διετυποῦντο αἱ ιδέαι του καδ' ἔξιν ἢν αἱ σπουδαί του τῷ εἶχον δώσει, τοῦ γράφειν ἑλληνιστί, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀξιώσεως, οὐδεμιᾶς διορθώσεως, οὐδεμιᾶς ἀνάγκης τοῦ νὰ διορθῶσι τι, καὶ μὴ προβλέπων τὴν ἐπιτετραμμένην ἀδιακρίσιαν τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

Θέλουσιν ἴσως τινὲς ἐκπλαγῆ ὅτι ὁ διάσημος Ἑλληνιστὴς εἰς Ἑλλάδα περιηγούμενος καὶ περὶ Ἑλλάδος σημειῶν, οὐδὲν ἀπομνημονεύει περὶ τῶν ἡδῶν καὶ ἐδίμων, περὶ τῆς γλώσσης αὐτῆς, οὐδεμίαν ἐπιφέρει σκέψιν ἢ κρίσιν. Ἄλλ' ὅ, τι παρετηρήσαμεν ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν, ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν ἐφημερίδων τούτων, αἵτινες εἰσὶν οὐχὶ προϊόντα τῆς διανοίας, τὰς σκέψεις τοῦ γράφοντος εἰς ἄλλους ἀποκαλύπτοντα, ἀλλ' ἀπλαῖ σημειώσεις τῶν μικρῶν καθημερινῶν συμβάντων, πρὸς μόνην τὴν βοήθειαν τῆς μνήμης αὐτοῦ τοῦ γράφοντος. Οἶαι δὴποτε ὅμως, καὶ τοι μικρὰν ἔχουσαι τὴν ἐσωτερικὴν των ἀξίαν, καὶ τοι μὴ ἐστερημένοι οὐ μόνον ἀνωμαλιῶν, ἀλλὰ καὶ σφαλμάτων γλωσσικῶν, ἀποδεικνύουσι πολλὴν τὴν ἔξιν τῆς Ἑλληνικῆς, διότι

πολὺ πλείονές εἰσιν οἱ φιλόλογοι οἱ δυνάμενοι ἢ ἀπομνημονεύουσιν ὅπως δὴποτε τὴν γλώσσαν τῶν συγγραφέων, παρά τοὺς ἱκανοὺς νὰ σημειῶσι μετ' εὐχερείας πάντα τοῦ κοινοῦ βίου τὰ συνήδη συμβάντα.

ΑΔΕΞ. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

(Ἔπεται τὸ μνηστὴν ἀπόσπασμα τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Ἀσίου).

21 juin. 1840. (Εἰς τὸ περιδῶριον: „Brōch [Broch] ὁμοῦσε. Πλονζανέτ, ὁ δεύτερος.“) Καταβαίνων πρωτὶ εἰς Σύρον νῆσον ἐμνήστῃν ἀνακαλέσαι παρά τοῦ ναυάρχου τὸν ἐμὸν πίνακα τῶν Κυκλάδων, τὸν τοῦ Βαβλῆρ. Ὡν δὲ πρωτὶ ἐπὶ τῇ στρωμνῇ, ἐν ἐλεεινῇ καταστάσει [καταπεσῶν ἐν Μελίτῃ εἶχε πληρωστῇ βαρέως τὸν πόδα], τοῦ ποδὸς ἔτι παχυτάτου ὄντος, μᾶλλον ἢ ποτέ, καὶ πεπρησμένου, εἶδομεν τὴν Σύρον καὶ τὰ ε' ἀνεμόμυλα. Ὁ Χιρῶς. Εὐρον γὰρ τὴν πρὸς αὐτοῦ τοῦ Ρουδέλ ἐπιστολήν, ἣν ἐζήτησα οὐκ ἄνευ λύτης, καὶ ἔδωκα αὐτὴν τῷ Χιρῷ. Ὁ δ' Ἰγγέρε (:) ἐμισδῶσατο πλοῖον ἑλληνικὸν ἀντὶ ρ' Φρ. ἵνα μεταβῶμεν εἰς Πειραιᾶ, καὶ τῷ ὄντι εὐδύς μετὰ τὸ δεῖπνον συνεταξάμεθα τῷ Λεωνίδα, καὶ οἱ ναῦται αὐτοῦ ἡμᾶς μετήνεγκον εἰς τὸ ἑλληνικὸν καράβιον ἢ καΐκι, ὃ ἔμεινεν ἐν τῷ λιμένι χρόνον ἄπειρον. Ἐλθόντος δὲ τέλους τοῦ καπιτανοῦ Ψαριανοῦ ὄντος (ἀπὸ τὰ Ψαρά) καὶ ἐνομαζομένου Νικόλαος Μακάτης, ἐκινήσαμεν, καί γ' ὅσον οὐπω ἐκοιμήστῃν ἐν τῷ μικρῷ καϊκίω.

- 22 juin. Πέμπτη ἐγερωθεὶς εἶδον ἔτι τὴν Σύραν· ἡ δὲ Γύαρος πλησία ἦν πρὸς ἀριστεράν, καὶ τὸ πνεῦμα, καίπερ μαλακὸν ὄν, ὠΐησεν ἡμᾶς πρὸς Ἄνδρον. Στεναγμοὶ τῶν ναυτῶν.
- 23 juin. Ἐκοιμήθη καλλίστα ἐπὶ τῷ καταστρώματι, ὀλίγον κάλλιον ἔχων μετὰ τοῦμὸν πάθος· ἐγερωθεὶς δ' εἶδον ἄντικρυς ἡμῶν τὴν Ζέα καὶ πρὸς ἀριστεράν τὴν Θερμίαν. Ἡρωϊκὴ καρτερία τῆς lady Ingestre, καιομένης ὑφ' ἡλίου, κατεσθιομένης ὑπὸ ψύλλων, ἐν ἀπαστρίᾳ τε καὶ στενοχωρίᾳ. Ἦν δὲ μαλακία κατ'ὄλου, καὶ μόγις ἐρέττοντες οἱοί τε ἡμεῖς διαβάντες μετὰ Ζέας καὶ Θερμίας πλησιάσαι τῇ νήσῳ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Δένδρου. Ἀπορία σχεδὸν ἐπιτηδεῖων, καὶ γὰρ ἐκάστου ἀδιαλείπτως.
- 24 juin. Ἐν τίνι καταστάσει ἔσομαι σήμερον; ἔτι χολῶς ὡς τῇ νύχτι! τὸ γὰρ πάθος μου ἴσως καὶ ἀνίατον. Καὶ εἶχον τῷ ὄντι ὀλίγον κάλλιον· ἐδυνάμην γὰρ ἀναστελεῖν τὰ ὀπίσθια τῶν παπουτζίων. Τῇ δὲ δεκάτῃ οἱ ναῦται ἡμῶν εἶλον ἰχθῦς, λαβήνας, φασί, καὶ χάλον, καὶ τῇ ἐνδεκάτῃ εἶδομεν ἐκ μακρὰν τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, χυδαϊκῶς τὸ κάστρον ἦτοι φρούριον ὀνομαζόμενον. Περὶ δὲ δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν πνεύματος λαμπροῦ ἐπιγενομένου εἰσεπλεύσαμεν εἰς Πειραιᾶ, ὑποπτοὶ ὄντες τῆς ἐκ Μάλτης χολέρας· καὶ γὰρ ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ Ingestre εἰσῆλθον εἰς λαζαρέτον τὴν ἐσπέραν.
- 25 juin. Περὶ δευτέραν ἐξῆρσέν με κάκιστα ὁ Παναγιώτης, γουαβδιανὸς τοῦ ἡμετέρου πλοίου· ὕστερον δ' ἀνέστη καὶ περιπάτησα ὀλίγον, ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τῶν πετριδίων ἃ ἀναπληροῖ τὰ μετὰ τῶν ἡμετέρων καλυβίων. Περὶ

- τετάρτην ἐπίσκεψις τοῦ Βίδμερ, ἀρχιάτρου τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, καὶ λέγοντός μοι ὅτι χρὴ μείναι ἐν λαζαρέτῳ ἄχρι σαββάτου, ζ' Ιουλίου. Δεῖπνον ἐν τῷ ἐμῷ δωματίῳ, στείλαντος τοῦ Γάγολιο Σταφέττα, καὶ γραφὴ τῶνδε. Αἱ θυγατέρες τοῦ Lyons ἔφιπποι.
- 26 juin. Δευτέρα, ἡρίστησα κάλλιστα, χθὲς τὴν ἐσπέραν ἐν τῇ πρὸς Ἐλευσίνα χώρᾳ ἀστραπῶν ἐπιγιγνομένων. Πάλιν ἐπίσκεψις τοῦ Μποδούρη, διευθυντοῦ τοῦ ὑγιονομείου· καὶ καύσεως ἐπιτεινομένης ἐπόνησέν μοι ἔτι ὁ πούς ὁ λεωβημένος. Ἴππεις καὶ σήμερον ἐλθόντες Ἀθήνησιν· ἦσαν δὲ Βαβαροί. Ὁ Koger Duprès, enseigne καὶ παλαιὸς πολυτεχνικός· ὁ Κορς, ὃν καὶ αὐτὸς καρατηνάριος. Δεῖπνον· ἐπίσκεψις τῆς lady Ingestris. Κρασί ξενωτικὸν τῆς πρώτης ποιότητος.
- 27 juin. Ἡλθέτην πάλιν εἰς ἐπίσκεψίν μου, πρῶτ' ἐπερὶ ἐνδεκάτην, ὅ, τε Koger Duprès ξὺν ἐτέρῳ ξυλλειτουργῷ Deboulx ὀνομαζομένῳ καὶ ὄντι ἵππεί τῆς τιμῆς. Πρῶτ' ἡρίστησα ἐκ τῶν τοῦ Michel ἀντὶ τοῦ Στάγλις Σταφέττα, καὶ ὁ λιμενάρχης Γάλλος ὢν, ὑπέσχετό μοι στείλαι ὀδόναν πρὸς κλίνην. Καῦσις καὶ πόνος τοῦ ποδός. Περὶ δὲ τὴν ἐσπέραν, ἐμοῦ δειπνήσαντος, μεγάλος (;) θόρυβος ἐν τῷ λαζαρέτῳ· ὁ γὰρ Γυανέρος Ἰγγεστρις ἐψαύσατό τινας Γραικοῦ ὃν ἔβαλον εἰς λαζαρέτον.
- 28 juin. Πρῶτ' ἐπισκέψις τοῦ τε Λέοντος Badin (Γαλλ.), τοῦ Roujoux τοῦ σταλέντος ὑπὸ τοῦ Lagrenée καὶ τοῦ Σωμάκη, μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου· ἐπασχον δὲ πρῶτ' ὡς κλίνην κοιλίας, καὶ ὁ καπιτᾶνος Νικόλαος Μανιάτης μοι εἶπεν ὅτι ὀφείλομεν αὐτῷ ρηγ' Φρ. δι' ὅλον, ἐγὼ οὖν

αὐτῷ ξά. Ἐκάσθητο δὲ χρόνον πολὺν ἐν τῇ ἐμῇ σανιδοκαλύβῃ ὅτε Ingestris, Roujoux, Σωμαάκης καὶ γὰρ Δεῖπνον, μετ' ὃ ἤλθον πρὸς ἐμέ ὅτε Ingestris καὶ ἡ σύζυγος, ὁ Βουδούρης, Badin καὶ ἄλλοι πολλοί.

29 juin. Ἐνεδυσάμην τὰ ὑποδήματά μου σήμερον τὸ πρῶτον μετὰ τοῦμὸν ξυμβεβηκός, καὶ περιεπάτησα ὀλίγον ἔξω τοῦ ἡμετέρου κυκλώματος, πάλιν διαλεγόμενος ξὺν τῷ Παβαρικῷ στρατιώτῃ, ὃς ἐκ Δανίας ὠρμημένος εἶναι φησι σκυτεὺς. Πόνος ἔτι τοῦ ποδός. Τῷ δὲ Νικολάῳ Ζάνῃ ἔγραψα μαρτύριον. Βρέχει περὶ τὸ μεσημέρη καὶ περὶ μίαν ὁ Παναγιώτης πλύνει τὴν ἐκ ναρκίνου ἀναξυρίδα μου, ἀναλαμπούσης πάλιν τῆς εὐδίας. Ὅκτῳ κάραβια πολεμικὰ Φραντζικὰ. Μέτῃ τὴν ἐσπέραν, ἡ καλλίστη ἐφαίνεται.

30 juin. Εὐθὺς μετὰ τὸ ἄριστον ἐμνήσθην ἐπιστεῖλαι τῷ Χιρῶς, ἀναστέλλων αὐτῷ τὸ στρωμάτζο καὶ τᾶλλα ἃ μοι ἐδανείσατο, ὅπερ καὶ ἐποίησα. Μετὰ δὲ τὸ ἄριστον καλῶς ἔχων τᾶλλα ἀνέβην εἰς τὰ βουνα ἰδεῖν τὴν ἀκρόπολιν πλησίον οὖσαν, καὶ ἔτι μοι ἐπόνει τὸ ποδάριον. Τῷ δὲ Βουδούρῃ ἐπισκεπτομένῳ με ἔδωκα χρυσοῦς β', ἀντ' ὧν μοι ἀνταποδώσει μδ' δραχμάς. Διάλογος μακρὸς ξὺν τῷ Ἰγγεστρε, ἐν τῇ ἐμῇ σανιδοκαλύβῃ. Τὴν ἐσπέραν ταραχὴ περὶ τῆς αὔριον ἐξόδου. Αὔριον δ' ἐσομένων ἡμῶν ἐν ἐλευθερίᾳ, διώρῳσα σήμερον πάντας τοὺς λογαριασμούς μου. Δισταξάμην δὲ καὶ τὰ περὶ τῶν δεδανεισμένων βιβλίων καὶ ἐφημερίδων.

1 juillet. Ἐτοιμος ὢν περὶ τὴν ἐνάτην μετέβην εἰς τὸν γαλλικὸν βρικκ οὐ καπετάνιος ὁ Πουιλλέ, ὑποναύαρχοι δὲ ὁ Deboulx, Roger, Dupré καὶ τρίτος. Ἄριστον ἐκεῖ,

καὶ παρὰ τῷ Βουδούρῃ, capitaine du port. Μετὰ δὲ τὸ ἄριστον κάλλιστον ὄν ἤγαγέ με ὁ Louis εἰς τὰς Ἀστίννας ἐν ἀμάξῃ πρὸς ἧς ἱππάρια β'. Ἡ Βασίλισσα φίλιππος. Ἄφεις εἰς τὸ hôtel de France, ὅπου ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Σχούβερτ des Thierzergliederers ἐπίσκεψις παρὰ τῷ Brandis, Lagrenée, Rudhart.

2 juillet. Ἐπίσκεψις πολλῶν ἀνδρῶν, τοῦ τε Brandis, Ross, Ulrich καὶ δύο ἄλλων Ἑλλήνων, διδασκάλων ἐν τῷ Πανεπιστημονίῳ, οἷν ὁ ἕτερος Γεννάδιος. Ἐχω δ' ἐγὼ ἀγοράσαι χαλκοκόνδυλον καὶ διατάξαι τὰ τοῦ βράπτου Χαρβῆ, ὡς καὶ ἀγοράσαι χειρώκτια. Περί δὲ μίαν μετὰ μεσημβρίαν ἤνεγκον τῷ Ingestre τὰς ξε' δραχμάς, καὶ ἐξιών παρ' αὐτοῦ (ἡῦρον δὲ μόνον τὴν δούλην) ξυνήνησα τῷ Witte, ὃς ἤγαγέ με πρὸς τὸν Ross, πρὸς ὃν ἤλθετῃ καὶ ἄλλοι Δᾶνοι, οἷν ὁ ἕτερος ὁ βασιλικὸς ἀρχιτέκτων Χάνσεν. Πρὸ δείπνου ἀνάβασις εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐν καύσει.

3 juillet. Πρωτ' ἐξιών ἠγόρασα ἐν τῇ βασιλικῇ τυπογραφίᾳ τὴν ἐφημερίδα τοῦ Κ. Κλάδου, καὶ ἐγενόμην ξυνηδρομητῆς τοῦ ἐλληνικοῦ Ταχυδρόμου. Τῷ δὲ Lagrenée διελεξάμην περὶ τῶν ὀφεικιαλίων, ἐκατονταρχῶν d'état-major, Conreau, Raymond, Sabatier καὶ Charles de Mandajon. Χαλκόνδυλον· χειρώκτια. Χαρβῆ. Περί δὲ δεκάτην ἔδραμον ἔφιππος εἰς τὸ Μαρούσι ὅπου κατοικεῖ ὁ Lagrenée. Roujoux καὶ ἡ νέα σύζυγος αὐτοῦ ξυνηπεύουσα. Κεφισσιὰ. ἡ Lagrenée ὁμοίως ἀμαζών. Ἐπᾶνοδος ἐν νυκτὶ βαθεῖα. Ὁ Louis.

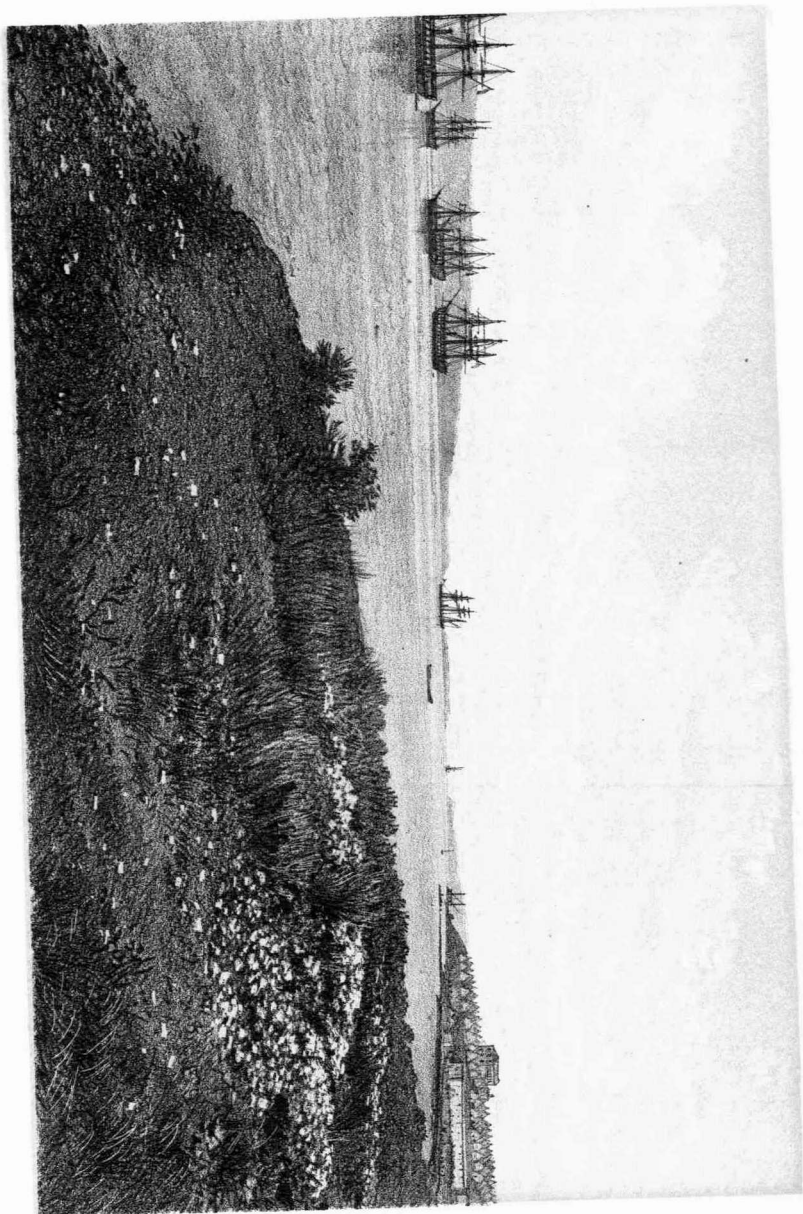
4 juillet. Πρωτ' ἐπίσκεψις τοῦ Νικολαΐδου, καὶ χρῆ τέλος ἐνεργεῖν τὰς ἐπιστολάς, ὡς καὶ ἀγοράσαι τὰ ἐν τῇ βα-

σιλικῆ τυπογραφίᾳ καὶ τὸ χαλκόνδυλον. Prokesch. Ἐπισκεψίς τοῦ Treiber. Ὁ Fritz βιβλιοπώλης. Δεῖπνον παρὰ τῷ Rudhart, ὅθεν ἐξιὼν διεμοίρασα τὰ ἐπίλοιπα τῶν ἐπιστολῶν· περὶ πέμπτην γὰρ ἐδείπνησα λαμπρότατα παρὰ τῷ ἀγίῳ Rudhart, ὅπου ἦσαν ὁ Brandis, Schubert, Ross, Σαπορῶα, Bilber ὁ ἀρχίατρος, ἡ Κυρία Rudhart καὶ τὸ θυγάτριον. Καὶ ἐξιὼν ἐκείθεν ἔπιον θέ παρὰ τῷ Brandis.

5 juillet. Ἀριστήσας ἦν ἀφ' ἐνδεκάτης ἄχρι μεσημβρίας ἐν τῇ εισαγωγῇ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλολογίας, Γενναδίου διδάσκοντος· ὕπερ οὐκ ἐγένετο, αὐτοῦ μὴ διδάσκοντος. Ἐκάρην δὲ κάκιστα ὑπὸ τοῦ ἀδείου Σωτήρος. Τῇ δὲ δευτέρᾳ ἦν παρὰ τῷ βῆγί τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκείθεν ἐξιὼν ἐν τῇ βασιλικῇ τυπογραφίᾳ, τοῦ Ταχυδρόμου ἕνεκα, προσμένων τῇ πέμπτῃ Μιχαῆλιν τὸν σρῆν (;) τοῦ Roujoux, ὃς ἦλθεν αὐτοπροσώπως, τοῦ σρῆ (;) Μιχαῆλ ἄγοντος τὰ δύο ἱπάρια. Δρόμος κάλλιστος ἔφιππος εἰς τὸν ναὸν Θεσῶς, τὸ Φιλοπάπου, τὸ ἱερὸν Διδὸς τοῦ Ὀλυμπίου. Ἡ Roujoux ἐν περιπάτῳ.

6 juillet. Ἐξέβην πρωῒ πάνυ ὀψόμενος τὸν τε Γεννάδιον καὶ Δρόσον Μανσόλαν, δώσων τὸ ἐπίλοιπον τῶν ἐπιστολῶν· οἵκοι δὲ εἶπον τῷ Schubert ὅτι ἀναχωρήσω τῇ Κυριακῇ, καὶ ἐπέστειλα τῷ Roujoux λέγων τὸ αὐτό. Ὁ Rangabé. Ἀγόρασις κτενίου. Ῥίζης. Ἐμνήσθη δὲ περιπατεῖν, ἡ μᾶλλον ἐλθεῖν εἰς τὴν ἀκρόασιν τοῦ Βάμβρα, μεταξὺ τετάρτης καὶ πέμπτης. Καὶ τῇ ἕκτῃ ἐδείπνησα παρὰ τῷ Prokesch, ὅθεν ἐξιὼν ἦν παρὰ τῷ Rudhart καὶ παρὰ τῷ Ross. Καλλίστη κλίμαξ παρὰ τῷ Prokesch

THE SOYANAS O AIMPIN.



ἐκ Πεντελικοῦ λίθου, καὶ ἡ ἐκ Βιέννης σύζυγος χαριεστάτη εἶναι ἐφαίνετο.

7 juillet. Εἰς τὰς ἑπτὰ ὥρας ἐλεύσονται τὰ ἱππάρια τοῦ Roujoux, ἢ μᾶλλον περὶ ὀγδόην ἕδην ὥραν ἢν παρὰ Γενναδίω, Δρόσω Μανσόλα, Ῥαγκαβῆ, Φωκίωσι Ῥόκκε, Traiber, ὕστερον μόνον ἀριστήσας. Ὁ βράπτης Jarry. Roujoux. Οἴκοι δ' ἐπανήκων εὔρον γράμμα τοῦ Βέιχς καλοῦντός με σήμερον εἰς δεῖπνον παρὰ τῷ ρηγι, τῇ ἐβδόμῃ καὶ τετάρτῳ. Δεῖπνον κάλλιστον ἐκεῖ, καὶ διάλογος κάλλιστος σὺν τῇ Βασιλίσῃ. Ἐπάνοδος ξὺν τῷ Βαβαρῶ. So ein Viehvolzk. Ein ordentlicher Mensch.

8 juillet. Ἐμνήσθη ὅτι αὐτῇ τῇ ὀγδόῃ χρῆ εἶναι ἐν τῷ διδασκαλείῳ τοῦ Κοκῶνῃ, καὶ τῇ ἐνάτῃ ἐν οἰκίᾳ τοῦ Βλαχούτζη, ὅπου οἱ ἰατροὶ καταγίνονται οὐκ ἐπίσταμαι εἰς τί. Ὁ Traiber ἰατρός. Roujoux, Φωκίων Ῥόκκε. Ἐφρόντισα δὲ καὶ τῶν ὑποκαμίσων πέρι, Γενναδίου, Δρόσου Μανσόλα, Lagrenée, πιττακίων ἀναχωρήσεως, ἐν οἷς καὶ ὁ Βέιχς. Ἡ Ἑλπίς. Τέλος δρόμος εἰς τοὺς σαράφιδας, ἀναχώρησις ξὺν τε τῷ Γεωργίῳ καὶ τῷ Ross, καὶ ἄφιξις εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὅπου μοῦ ἐγένεσεν ὁ κἀτάρατος Πιτζῶνης μὴ ἀναχωρῶν. [τὸ ἄκρον τοῦ χάρτου εἶναι ἐσχισμένον] παρὰ τῷ Βουδούρη.

9 juillet (dimanche). Γραφὴ τῶν δὲ παρὰ τῷ Βουδούρη, καὶ μετὰ μακρὸν περίπατον μεταξὺ τοῦ τε Πειραιέως ἐξ ἐνὸς μέρους, Μουνυχίας τε καὶ Φαληροῦ ἐκ τοῦ ἄλλου, ἄχρι βράχεως ἐν ἣ ἀνεμέμυλοι δύο, μεγίστη ὀργῇ κατὰ τοῦ καρaboκῦρου Πιτζῶνη μὴ κινουόντος σήμερον τὸ πρῶτ. Τέλος δ' ἐν μεγίστῃ ἀθυμίᾳ καὶ ὀργῇ ἐμισθωσάμην τὸ τζερνίκιον Ἰωάννου Γενίτζη τοῦ καπιτανίου, καὶ ἀριστή-

σας ξὺν τῷ παλαιῷ Γεωργίῳ Seumüller καὶ πῶν Ναξιω-
τικὸν κρασί δυνατὸν σφόδρα ὄν, ἐλύσαμεν περὶ μίαν.
Ἐναντίος ὁ ἄνεμος, καὶ τὴν νύκτα βονάτζα οὐ μακρὰν
τῆς Φλέγας.

10 juillet. Κοιμηθεῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εἶδον πρῶτ'
τὸ Γαῖδουρονῆσι καὶ τὸν Ἅγιον Γεώργιον δ' Ἀρβωραν,
ὅπου ἔγραψα τάδε πάλιν ἐν μεγίστῃ ἀδυσμῖα, τῶν ναυ-
τῶν ἐρεττόντων ἀνὰ κράτος μὲ τὰ κουπία. Τὸ γατζό-
πουλοῦ ἄνεμος ἀνοικτός· δρῶμεν Ζεῖαν καὶ Θερμίαν. Μα-
λακίας δὲ σχεδὸν ἐπιγιγνομένης εἰσέβημεν εἰς τὸ μπο-
γάσι μεταξὺ Ζεῖας καὶ Θερμίας περὶ ἑβδόμην ὥραν τῆς
ἑσπέρας, τοῦ ἀνέμου ἐκ νέου βολκοῦ ὄντος καὶ ἱκανῶς
δυνατοῦ. Γράφωντος δέ μου ταῦτα ἤμεθα πλησίον σφόδρα
τῆς Ζεῖας. Ἡ δὲ Γύαρος καὶ ἡ Σύρα ἐφαίνετο, ἀλλ'
ἐκ τοῦ μακρὰν σφόδρα.

11 juillet. Ἐγερωθεῖς ἐν τῷ πλοίῳ εἶδον ὅτι ἤμεν πλησίον
τῆς Γαιουσύρας, ἔτι μακρὰν τῆς Σύρας, ἣν εἶδομεν ἐφ'
ὀρίζοντος, βονάτζα, καὶ ἤλασαν τὰ κουπία πάντες οἱ
ναῦται, ἐξαιρετικῶς αὐτὸς ὁ καπιτᾶνος Ἰωάννης Ἰανίτζης
καὶ ὁ Γεώργιος. Ἄνεμος πάλιν γόρος τῆς νήσου· ἡ
Βέρκα· πέτραι πράσιναι· ἀφιξίς εἰς Σύραν. Ὁργὴ τοῦ
Φαβρογενέτζε. Χίρωσ. Ἀποδημία ἐν Ταγκρέδω, ὅπου
ἐδείπνησα.

12 juillet. Ὑπνος ἡδιστος, καὶ κατ' ἄριστον διάλογος ξὺν
τῷ ἱατρῷ· ἤμεθα δὲ μεταξὺ ἀκρωτηρίου ἀγίου Ἀγγελου
καὶ Κυδῆρης. Ἠρξάμην δ' ἐγὼ εὐρεθῆναι καθὼς ἤμην
ἐν τῷ πλοίῳ πρὸ τοῦ ἐμοῦ ξυμβεβηκίτος, εὐχαριστημένος
ἄχρι τῆς σήμερον τῷ ταξιδίῳ καὶ ὄρων πρὸς τούτοις ὅτι
ἱᾶται τὸ ποδάριον. Μετὰ δὲ μεσημβρίαν, ἀνέμου ἐναν-

τιωτάτου ὄντος καὶ σφοδροῦ, προβαίνομεν ὅμως, βλέποντες
ἀπὸ μακρὰν τὰ περὶ Ἀβαρῖνον ὄρη. Ἦσαν δὲ καὶ λόγοι
ἕτι ἴσως μείνωμεν ἐν ὑγιονομίῳ ἡμέρας ἧ'.

13 juillet. Γράφων ταῦτα πρῶτ' ἡσθόμην ὡς τινα ἀρχὴν τοῦ
θαλασσίου κακοῦ, ἄνευ δ' ἐμετοῦ ὅμως καὶ περαντικὸν
σφόδρα· ἦν δὲ μετ' ἡμῶν ὁ Λατινικὸς ἐπίσκοπος Σμύρ-
νης, Γάλλος ὢν καὶ αὐτὸς, ξὺν διακόνῳ· ἦν δὲ καὶ ἐπὶ
τῷ πλοίῳ λαζαριστής τις. Δρόμος διὰ τῆς ἀπείρου θα-
λάσσης· αὐριον γὰρ, ὡς φασι, ἐσόμεθα ἐν Μελίτῃ,
κάντεῦθεν ὅσον οὔπω ἐν Γαλλίᾳ. Χαίρω δ' ἐγὼ ὅτι ἐκ
τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρω αὐτὸν τὸν χρυσοῦν σταυρὸν, ἄνευ
πόνου τινός. Τὴν δ' ἑσπέραν σφόδρα κινουμένης τῆς
θαλάσσης ἤμεθα ἀνὰ δεῖπνον, ὅμως ἐκάθουδον καλῶς.

14 juillet. Πρῶτ' βροχὴ καὶ πάλιν ἐμετός, ὥστ' ἐμὲ μὴ
ἀριστῆσαι ἀλλὰ μείναι ἐν τῇ κλίνῃ ἢ ἐπὶ τῇ κλίνῃ ὥρας
τινάς. Περὶ δὲ μεσημβρίαν εἶδομεν τὴν Μελίτην, τοῦ
ἀνέμου ἔτι σφοδροτάτου ὄντος. Περὶ δὲ δευτέραν ἠράξα-
μεν ἐν τῷ τοῦ ὑγιονομίου λιμένι τῆς Μελίτης, ὅπου
εἶπον ἡμῖν ὅτι πολλῶν ἀνδρώπων ἀποθνησκόντων ἐκ τοῦ
χολερᾶ ἄπειροι μέλλουσι φεύγειν ἐκ τῆς νήσου

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ

ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΑΘΩΝ.

(Ὁμιλία I. Ν. Λεβαδέως ἐν τῷ Ἀθηναίῳ κατὰ τὸ 1866.)

Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Διαλογιζόμενος τί ἔπρεπε νὰ λάβω ὡς θέμα τῆς ἑμιλίας μου ἕκαστον νὰ τέρψη ἐνταύτῳ καὶ νὰ ὠφελήσῃ, ἐνόμισα καλὸν νὰ ἐξετάσω, ἂν τὰ σωματικά καὶ ψυχικά πλεονεκτήματα καὶ ἐλαττώματα, ἰδιαιτέρως δὲ πάσῃ τινὰ φυσικά, ἢ ἠθικά, ἀναφαίνονται αὐτομάτως καὶ κατὰ τύχην, ἢ μεταδίδονται κληρονομικῶς ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα, ἀπὸ τῶν ἀνιόντων συγγενῶν ἀμέσων, ἢ πλαγίων εἰς τοὺς κατιόντας. Τοιαύτη θεωρία περίεργος κατ' ἑαυτήν καὶ ὡς πρὸς ἕνα ἕκαστον, ἀποβαίνει ὠφελίμος καὶ πρὸς ὀλόκληρον τὴν κοινωνίαν, ὡς ἀναγκάζουσα ἡμᾶς νὰ σκεπτόμεθα, ἂν συμφέρη νὰ συνάπτωμεν συνοικέσια μετ' οἰασδήποτε οἰκογενείας ἀδιαφόρως, πρὶν ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν μελῶν αὐτῆς κατάστασιν. Διότι γάμος γινόμενος διὰ μόνον τὰ χρήματα, ἢ ἄλλα πρόσκαιρα προσόντα, ἢ δῶρα μάταια τῆς ἀστάτου τύχης, ἀποδεικνύει ἄνθρωπον οὐ μόνον ἀσύνητον, ἀλλὰ καὶ σκληροκάρδιον.

Πρὶν λοιπὸν κληρονομήσωμεν τὴν περιουσίαν τῶν ἡμετέρων γονέων, κληρονομοῦμεν σχεδὸν πάντοτε τὰ φυσικά αὐτῶν προτερήματα ἢ ἐλαττώματα. Ἡ μὲν ὕλική κληρονομία

ἄρχεται ἅμα ἐκείνων ἀποθανόντων, ἢ δὲ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ πραγματοποιεῖται ἅμα ἡμῶν γεννηθέντων. Καθὼς τῷ ὄντι οἱ σπόροι τῶν φυτῶν μεταδίδουσιν εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα νέα φυτὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους, τὰ αὐτὰ ἄνθη καὶ φύλλα, τὸ αὐτὸ σχῆμα, τοὺς αὐτοὺς καρπούς, καὶ τὰς αὐτὰς ποιότητας, μεταδίδονται καὶ τῶν ζώων οἱ χαρακτῆρες ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀπὸ τῆς ἀπερχομένης εἰς τὴν ἐπερχομένην. Τοιουτοτρόπως π. χ. ὁ δρομικὸς, ὁ ὑποζύγιος, ὁ νωτοφόρος ἵππος ἔχουσιν ἕκαστος ἰδιαιτέρας τινὰς ἰδιότητας, ἀλλ' αἱ διαφοραὶ αὗται μεταβιβάζονται ἀκριβῶς εἰς τοὺς πώλους. Ὡσαύτως καὶ τῶν κυνῶν τὰ διάφορα εἶδη γεννῶνται πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν ὅμοια, οἷον ὁ μολοσσὸς, ὁ μελιταῖος, ὁ ἰχνηλάτης, ὁ ὀρνιθοθήρας, ὁ ποιμενικὸς, ὁ οἰκουρὸς, ὁ λακωνικὸς κτλ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν φυσικῶν ἰδιωμάτων μεταδίδονται ὁμοίως καὶ τὰ τεχνητὰ αὐτὰ, ἢ τυχαῖα συμβεβηκότα πολλάκις. Οὕτω κύνας ἔχοντες κολοβὴν τὴν οὐρὰν γεννῶσι κύνας ἄλλους φέροντας τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐλάττωμα. Ὁ ἐφευρέτης τοῦ θερμομέτρου Ῥεωμύρος εἶχε δύο εἶδη ὀρνίθων, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἔφερεν ἀντὶ τεσσάρων πέντε δακτύλους, ἢ δὲ ἑστερεῖτο οὐροπυγίου· ἀλλ' ἢ παρὰ φύσιν αὕτη ἀνωμαλία μετεβιβάζετο ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν διὰ τῶν ὠῶν.

Καθὼς τὰ φυσικά ἐλαττώματα ταῦτα, μεταδίδονται ἀπὸ ζώου εἰς ζῶον καὶ τὰ ἐπίκτητα, ἢ ἔμφυτα πλεονεκτήματα. Οὕτω τοῦ κυνηγετικοῦ κυνὸς τὸ σκυλάκιον γεννᾶται πολὺ τῶν ἄλλων εἰς κυνηγίαν εὐμαρτέστερον· καὶ τὸ πωλάριον δὲ τοῦ γεγυμνασμένου εἰς τὸν δρόμον ἵππου κληρονομεῖ τοῦ πατρὸς τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, ἢ τὴν προδιάθεσιν εἰς αὐτό. Ἄλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον γενικὸν τῆς φύσεως νόμον

μεταδίδονται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ τοῦ ἀνδρώπου ἢ ὠραιότης, ἢ ἀσχημία, διάφορα σημεῖα τοῦ σώματος, ὅσον περνωμάτα καὶ φακοὶ καὶ ἀκροχορδόνες καὶ ἡ ταχύτης τῶν ποδῶν, καὶ ἡ δύναμις τῶν χειρῶν καὶ ἡ ἀνδρεία, καὶ ἡ ὀξυδέρκεια καὶ ἡ ὀξυνηκοῖα, καθὼς καὶ ἄλλα ὅμοια φυσικὰ ἰδιώματα. Οὕτω πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, οἱ λεγόμενοι Βουρβῶνες, μέχρι τοῦ 1830 διεκρίνοντο κατὰ τὸ σχῆμα τῆς γρυπῆς βύας. Ὑπῆρχον δὲ ποτε οἰκογένεια δλόκληροι ἐν Ῥώμῃ λεγόμενοι nasones, εἴτε μεγαλόββινες (μεγαλομύται) καὶ labeones, εἴτε μεγαλόχειλοι.

Τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν ἐπικτητῶν σημεῖων. Σώζεται εἰσέτι ἐν Ἰταλίᾳ οἰκογένεια λεγομένη lanzada, ἢ lanzata δηλ. λογχωτῆ, ἢ λογχοφόρος. Διότι τὰ μέλη αὐτῆς φέρουσιν ἐκ γενετῆς ἐπὶ τῶν νώτων σημεῖον λόγχης τυπωθείσης ἴσως κατ' ἀρχὰς πρὸς ποινὴν ἐπὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας ταύτης.

Ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει ζῶα φοβούμενα, ἢ ἀποφεύγοντα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Εὐρίσκεται δ' ὁμοίως ἐν Ἀφρικῇ καὶ δλόκληρος φυλὴ ἀνδρώπων Λευκαϊδιόπων, οἵτινες ἔχοντες λευκὰς καὶ ὡς μεταξώδεις τὰς τρίχας, γαλακτώδες τὸ δέρμα, κοκκίνην δὲ τὴν κόρην τῶν ὀφθαλμῶν πάσχουσι τὸ αὐτὸ τοῦτο πάθος τῆς φωτοφοβίας, λεγόμενον νυκταλωπία. Ἐγνώρισα δὲ καὶ ἐγὼ πρὸ τριάκοντα πέντε ἡδὴ ἐτῶν ἐν Παρισίοις Ἰταλὸν τινα τοιοῦτον. Ἄλλ' ἢ ὑπερβολικῆ αὐτῆ εὐαισθησία τῆς ὀράσεως μεταδίδεται εἰς τὰ τέκνα, καθὼς καὶ τὸ ἐναντίον ἐλάττωμα, ἢ ὑπερβολικῆ δηλ. ἀμβλύτης αὐτῆς, ἢ ἡμεραλωπία, καθ' ἣν μόνον τὴν ἡμέραν βλέπει ὁ ἀνδρῶπος, ὡς αἱ κατοικίδιοι ὄρνιθες.

Ἡ ὁμοιότης τῶν προγόνων διατηρεῖται ἐξαιρέτως ἐν ταῖς

ἀριστοκρατικαῖς οἰκογενείαις· οὐ μόνον διότι λείπουσιν οἱ συνήθεις κόποι καὶ αἱ κακοπάθειαι, ἐξ ὧν πάσχει ὀπισθοῦν πάντοτε καὶ μεταβάλλεται τὸ σῶμα, ἀλλὰ διότι καὶ αἱ ἐπιγαμίαι γίνονται πάντοτε μεταξὺ συγγενῶν, ὥστε διαμένει, ὡς εἶπειν, καθαρὸν τὸ γένος. Οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν διαιωνίζει τὰ φυσικὰ καὶ ἰδικὰ ἐλαττώματα, ὅσον τὰ μεταξὺ ὁμοφύλων καὶ μάλιστα συγγενῶν γινόμενα συνοικέσια. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ νήσῳ Ὑδρα ἐπικρατεῖ σχεδὸν ἐνδημικῶς ἡ φθίσις. Διὰ τοῦτο, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα ἔθνη σωματικῶς τε καὶ ψυχικῶς παρηλλάγησαν διὰ τῆς ἐπιμιξίας, οἱ Ἑβραῖοι ὡς μηδέποτε λαμβάνοντες ἑτερογενεῖς γυναῖκας διαμένουσι κατὰ τε τοὺς ἐξωτερικοὺς χαρακτῆρας καὶ κατὰ τὰ ἥδη ὁποῖοι πρὸ αἰώνων, ἢ μᾶλλον ἀνέκαθεν ἦσαν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ Τοῦρκοι, ἔθνος Ταρταρικὸν καὶ δύσμορφον κατ' ἀρχὰς, νυμφευόμενοι ὠραίας γυναῖκας τῆς Κολχίδος, δηλ. Κερκέτιδας ἢ Κιρκασίας, μετεβλήθησαν κατ' ὀλίγον καὶ αὐτοὶ εἰς ὠραίους ἀνδρας.

Κατ' ἐξοχὴν ὅμως διακρίνονται τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς, τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐκ τοῦ χρώματος· καθότι οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι καὶ βορειασιανοὶ ὑπάρχουσι λευκοὶ, οἱ δὲ Ἀφρικανοὶ μαῦροι, οἱ δὲ Ἀμερικανοὶ κόκκινοι, εἴτε χαλκόχροες, οἱ δὲ νοτασιανοὶ, Σῖνες δηλ. καὶ Ἰάπωνες καὶ Αὐστραλιανοὶ, κιτρινωποὶ, ἢ ἐλαιόχροες.

Κληρονομοῦντες τὴν δυνατὴν ἢ ἀσθενῆ κράσιν τῶν γονέων, ἢ τῶν προγόνων, δηλ. τὴν καλὴν, ἢ κακὴν κατάστασιν τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος ἡμῶν, ζῶμεν κατὰ λόγον αὐτῆς καὶ τινων ἄλλων περιστάσεων εἰς πολλὰ, ἢ ὀλίγα ἔτη. Διότι ἢ μὲν μακροβιότης εὐρίσκεται ὅπου συμπύπτουσιν εὐρωστία

σώματος κληρονομική, ψυχρὸν κλίμα, λιτὴ διαίτα, ἀπλοῦς βίος, ἡθικὴ ἀπάθεια, ἀποχὴ ἰατρικῶν καὶ φιλοπονία· ἡ δὲ βραχυβίότης ἐξ ἐναντίας προέρχεται ἐκ τῆς ἀσθενοῦς ὑγείας, τῆς μαλθακότητος, τῶν ἡδονῶν, τῆς ἀργίας, ἢ ἀκινήσιας, τῶν θλίψεων καὶ φροντίδων, τέλος τῆς χρήσεως ἰατρικῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἀφαιμάξεων. Διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι ἐτιμῶρουν τὰ ἐγκλήματα τῶν στρατιωτῶν διὰ τῆς φλεβοτομίας, ὥστε ὅ, τι ἐκεῖνοι εἶχον ὡς ποινήν, ἡμεῖς σήμερον μεταχειρίζομεθα καταχρηστικῶς ὡς μέσον ἰάσεως!! Ἄλλὰ καὶ τὰ ἰατρικὰ, εἴτε φάρμακα, πρὶν ἰατρεύσασαι τὴν φυσικὴν νόσον, προξενοῦσι τεχνητὴν ἄλλην, ἥτις μόλις μετὰ πολὺν χρόνον ἐξαλείφεται.

Διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους μακρόβιοι κυρίως εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν χωρικῶν καὶ χειρωνάκτων καὶ ὄρειων ἐν ταῖς βορείαις χώραις, Ἄγγλία, Ἰβερνία (Ἰρλανδία), Δανία, Σουηδία, Νορβηγία, Ρωσία καὶ Σιβηρία. Ὁ Ἑλβετὸς, φυσιολόγος Χάλλερὸς συναθροίσας χίλια παραδείγματα μακροβίων ἐκ διαφόρων τόπων, ἀναφέρει ὡς Νέστορας τούτων, εἴτε ἐσχατογῆρους Α᾽) χωρικὸν ἐργάτην ἐκ τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Schrop τὸν Θωμᾶν Πάρε, ἀποθανόντα τῷ 1635 ἐν ἡλικίᾳ 159 ἐτῶν. Β᾽) Τὸν Ἑβρῆικον Jenkins ἐκ τῆς κομητείας York ἀποθανόντα τῷ 1670 ἐν ἡλικίᾳ 169, προσκληθέντα δὲ πρότερον ἑκατοντεσσαρακονταετῆ ὡς μάρτυρα καὶ κολυμβῶντα μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἡμερῶν. Γ᾽) Τὸν ἐκ Τεμισβαρίου τῆς Οὐγγαρίας Jean Rowin ἀποθανόντα ἐν ἡλικίᾳ 172 ἐτῶν τῷ 1704. Δ᾽) Τὸν Πέτρον Ζόρσταν ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ χώρας ἀποθανόντα τῷ 1724 ἐν ἡλικίᾳ 185 ἐτῶν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Γάλλος συγγραφεὺς τοῦ Galerie des Contem-

porains Charles Lejoncourt ἀναφέρει ἐργάτην γέροντα ἀποθανόντα 185 ἐτῶν, οὗτινος ὁ μὲν πατήρ ἔζησεν 164 ἔτη, ὁ δὲ πάππος 168, ἡ δὲ κόρη 80. Ἡ δὲ Σύνοδος τῆς Ῥωσίας ἐξέδωκε τῷ 1727 κατάλογον μακροβίων τῆς χώρας ταύτης, ὧν τινες παρέτειναν τὴν ζωὴν μέχρι 180 ἐτῶν.

Ἀναφαίνονται ὅμως ἐκ διαλειμμάτων καὶ ἐν ταῖς μεσημβριναῖς χώραις μακρόβιοι. Οὕτως ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Οὐεσπεσιανοῦ γενομένης ἀπογραφῆς τῶν ὑπηκόων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ὁ Πλίνιος ἐξήγαγεν ἐν μέσῃ τῇ Ἰταλίᾳ ὑπάρξαντας 124 μακροβίους μέχρι 140 καὶ 150 ἐτῶν. Ἐκ τούτων πάντων συμπεραίνομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διανύσῃ στάδιον καὶ δύο ἴσως ὀλοκλήρων αἰώνων.

Ἄλλὰ τίς ἄρα γε ὑπάρχει ἀληθῶς ὁ μέσος τῆς ζωῆς ὄρος κατὰ τὴν ἐπιστήμην; Ὁ Βυφῶν δελὼν νὰ συμπεράνη τοῦτο ἐκ τῆς συγκριτικῆς φυσιολογίας, παρετήρησεν ὅτι τινὰ ὀπωροφόρα δένδρα ζῶσιν ἐπτάκις τόσα ἔτη, ὅσα χρειάζονται ἕως οὐ αὐξήσωσι καὶ ἐντελῶς καρποφορήσωσιν· ἡ περσικὴ μηλέα (ροδακινία) π. χ. καὶ ἡ ἀρμενικὴ (βαρικοκκία) τελειοποιῦνται περὶ τὸ 4^{ον} ἔτος· ὅθεν διαρκοῦσιν ἐπταπλάσια ἔτη, δηλ. 28, εἰ μὴ ποτίζωνται καὶ κοπρίζωνται συχνάκις. Διότι ὅσα περιποιοῦμεθα τὰ δένδρα, τόσα αὐτὰ καὶ γηράσκουσι ταχύτερον. Ὅθεν τὰ ἄγρια, τὰ φέροντα ὀξίνους καὶ στυφοὺς καρποὺς ζῶσι μακροβιώτερα, καθὼς καὶ οἱ μὴ περιδάλποντες τὸ σῶμα, ἀλλὰ κατὰ φύσιν ζῶντες χωρικοί. Ἐξ ἐναντίας τὰ φέροντα γλυκεῖς καὶ σαρκώδεις καρποὺς ζῶσιν ὀλιγώτερον τῶν φερόντων ἀχρείους καὶ μάλιστα φλοιώδεις, εἴτε κελυφώδεις, ὡς τὸ κάστανον, τὸ κάρυον κτλ.

Ἐκ τούτων λοιπὸν κρίνων ὁ Βυφῶν ποῦ μὲν λέγει ὅτι

ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος τελειοποιεῖται κατὰ τὰ ὄργανα περὶ τὸ 14 ἔτος, ζῆ ἐπτάκις τόσα ἔτη δηλ. 98 ἢ 100, ἀλλ' ἐνίοτε φθάνει καὶ εἰς πλείωτερα δηλ. 200!, ποῦ δὲ ὅτι ἡ τελεία αὐξήσις γίνεται περὶ τὰ 16 ἢ 18 ἔτη, ὥστε ἡ ζωὴ παρατείνεται εἰς τὰ 112 ἢ 126. Νεώτερος ὅμως φυσιολόγος, ὁ Φλουράνης, βεβαιῶν ὅτι τὰ ὀστέα τοῦ ἀνθρώπου τελειοποιούνται καὶ συμφύονται περὶ τὸ 20 ἔτος, πολλαπλασιάζει τὸν ἀριθμὸν τοῦτον διὰ τοῦ 5, καὶ οὕτως ἐξάγει ὡς κεφάλαιον τῆς ζωῆς, ἢ μέσον ὄρον τοῦ βίου τὰ 100 ἔτη· παραδέχεται ὅμως καὶ ἀπὸς οὐχ ἦττον ὡς ἔκτακτον περίστασιν καὶ τὰ 200, ὥστε συγχωνεύοντες τὴν γνώμην ἀμφοτέρων τῶν σοφῶν τούτων νομίζομεν ὅτι πολλαπλασιαζομένων τῶν 20 διὰ τῶν 7 γίνονται 140 ἔτη, ὡς μέσος ὄρος τῆς ζωῆς· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος δύναται σπανίως νὰ φθάσῃ καὶ εἰς τὰ 200.

Ζητεῖται ἤδη νὰ μάθωμεν, διατί ἡ ἀγία Γραφή λέγει ὅτι οἱ πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἄνθρωποι ἔζων πολλοὺς αἰῶνας, ὁ Ἀδάμ π. χ. 930 ἔτη, ὁ δὲ Μαδουσάλας 965 καὶ οὕτω καθεξῆς περὶ τῶν ἄλλων; πρὸς ἐξηγήσιν τῆς διαφορᾶς ταύτης ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν κατὰ τὸν Γερμανὸν Hensler ὅτι τὰ ἔτη τῶν προπατόρων ἐκείνων συνέκριντο ἐκ τριῶν μηνῶν μόνον, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν συμπεραίνομεν ὅτι ὁ Μαδουσάλας ἔζησε τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν 965, δηλ. 242 ἔτη. Εὐρίσκομεν τῶ ὄντι ὅτι ὁ Διόδωρος, ὁ Πλίνιος, ὁ Πλούταρχος (ἐν τῷ Νουμᾷ), ὁ Οὐάβρων παρὰ Λακταντίῳ (Institut.), ὁ Σουΐδας ἐν τῇ λέξει Ἕλιος, ὁ Αὐγουστίνος ἐν τῇ Civitat. Dei, ὁ Κενσωρίνος ἐν τῷ De die natural., καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ἀναφέρουσιν ὅτι ὑπῆρξαν ἔθνη ἀρχαῖα θεωροῦντα ὡς ἔτος τὸν ἕνα μῆνα, δηλ. μίαν σεληνιακὴν περίοδον, ἄλλα δὲ τοὺς τρεῖς μῆνας, ἕστερον δὲ ἄλλα τοὺς

ἕξ. Μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὅμως εὐρίσκομεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἔζων ὡς ἄλλοι ὑστερόχρονοι αὐτῶν, ἢ καὶ ἡμῶν σύγχρονοι, δηλ. ὁ Ἀβραάμ. 175 ἔτη, ὁ Ἰσαάκ 180, ὁ Ἰακώβ 140, ὁ Ἰωσήφ 110, ὁ Μωϋσῆς 120.

Πρᾶγμα περίεργον ὅτι διανοητικῶς μὲν καὶ ἠθικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, κληρονομοῦσι μᾶλλον τὰ πρωτότοκα παῖδια, ἢ τὰ δευτερότοκα, διότι ἐγεννήθησαν ἴσως κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἀμοιβαίας συζυγικῆς ἀγάπης, σωματικῶς δὲ τὰ δευτερότοκα ὑπερέχουσι, γίνονται π. χ. ὠραιότερα ἢ εὐρωστότερα. Διότι κατὰ φυσικὸν λόγον τελειοποιεῖται καὶ ἡ γένεσις διὰ τοῦ χρόνου. Οὕτω τῶν νεοσσίδων εἶτε νέων, ἢ μικρῶν ὀρνίθων τὰ ὠὰ γεννῶνται μικρὰ, τῶν δὲ ἄλλων ὀρνίθων ἡμεγαλότερα. Τὰ τέκνα γέροντος πατρὸς καὶ νέας μητρὸς γεννῶνται πάντοτε ἀσθενέστερα, καχεκτικά, αἰμορροϊδικὰ καὶ μελαγχολικά. Δυστυχῆς λοιπὸν κατὰ τοῦτο ὁ νυμφευόμενος νέαν γυναῖκα γέρον. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξ ἀκολάστων καὶ κακοῦτων γονέων προσερχόμενα παῖδια ἀποβαίνουσι κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἀδύνατα.

Εἰς τὴν σωματικὴν λοιπὸν καὶ διανοητικὴν, ἢ ἠθικὴν μόρφωσιν τοῦ παιδιοῦ συνεισφέρουσιν ἀναλόγως καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή. Καθὼς δὲ ὅταν συγκεράσωμεν διάφορα ὑγρά, οἶνον π. χ. καὶ ὕδωρ, γάλα καὶ καφέν, τὸ μίγμα κλίνει πρὸς τὸ ἓν ἢ πρὸς τὸ ἄλλο κατὰ λόγον τῆς ποσότητος, ἢ τῆς ποιότητος, οὕτως ὑπερισχέει καὶ εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου ἡ σχετικὴ ἐπιβροή, ἢ ὑπεροχὴ καὶ δύναμις σωματικῆ, ἢ ψυχικῆ (διανοητικῆ) τοῦ ἀνδρὸς, ἢ τῆς γυναίκος.

Γεννῶνται ἐνίοτε κατὰ πλεονασμὸν παῖδια ἔχοντα ἕξ δακτύλους, ἢ κατ' ἔλλειψιν μόνον τέσσαρας, δύο δὲ ἀδελφαὶ εἶχον δακτύλους χωρὶς ὀνύχων. Κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως τῶν

γενικῶν νόμων τῆς φύσεως γεννῶνται ἐνίοτε καὶ τέρατα, δηλ. ὅπως ἄμορφα παιδιά, ἂν καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν ἦσαν ἀρτιμελεῖς. Ἀναφαίνονται προσέτι ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων καὶ δίδυμα τέρατα συγκεκολλημένα ἐκ τῶν πλευρῶν, ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ, ἐκ τῆς βράχως, καὶ ἔχοντα κοινὰ τινὰ ὄργανα· ὡς ἡ Ῥίτα-Χριστίνα, δύο ἀδελφαὶ γεννηθεῖσαι πρό τινων ἐτῶν ἐν Εὐρώπῃ. Ἐπειτα ὑγιεῖς γονεῖς εἶδον παιδίον, ἄνευ ὠλένης καὶ κνήμης, δηλ. φέρον ἡμίση τὰ ἄνω καὶ κάτω μέλη· ἐν τῇ πατρίδι μου πελωρία καὶ εὐμορφος γυνὴ ἐγέννησεν υἱὸν πυγμαῖον, δηλ. τέλειον μὲν μέχρις ὀμφαλοῦ, ἔχοντα δὲ τὰ κατώτερα μέλη ὡς πενταετοῦς παιδίου. Ἄλλοι τέλος πάντων εἶδον τέσσαρα παιδιά· ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἔχον τριῶν ποδῶν ὕψος, σπανὸν καὶ ἐπιληπτικόν· τὸ δὲ δεύτερον ἐν ἡλικίᾳ 21 ἐτῶν μέγα, εὐηθὲς, ἰσχυρογνώμον, δύστροπον· τὸ δὲ τρίτον ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν πυγμαῖον, ἡλίθιον, μογιάλον· τὸ δὲ τέταρτον, ἐπταετῆ κόρην βωβῆν, βλάκα καὶ ἔχουσαν τὴν γλῶσσαν ἔξω τοῦ στόματος προκύπτουσαν.

Καθὼς ἡ γέννησις μεγαλοφυῶν καὶ ἐξόχων ἀνδρῶν πρὸς κοινήν ὠφέλειαν τῆς ἀνθρωπότητος θεωρεῖται ὡς εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ ἡ ὑπαρξὶς τοιούτων δυσμόρφων πλασματικῶν φαίνεται ἀληθῆς δυστυχία ἐπιβαλλομένη ὡς ποινή πρὸς τοὺς γονεῖς, κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος. Ἄγαθῇ ὅμως τύχῃ τὰ ὅπως τερατοειδῆ παιδιά σπανίως, ἢ μᾶλλον οὐδέποτε πολυπλασιάζονται· διότι ἡ φύσις ἐπανέρχεται πάντοτε εἰς τοὺς συνήθεις τύπους, ὅθεν πρὸς καιρὸν μόνον παρεξεστράπη. Οὕτω δὲ οὔτε ἡ ἡμίονος τεκνογονεῖ, ὡς γέννημα ἑτεροειδῶν ζώων, ἵππου καὶ ὄνου, οὔτε τὰ νόθα πτηνὰ ἀνανεοῦνται, καθὼς τὰ ἐκ τῆς ἀκανθίδος (καρδερίνας) καὶ σειρήνος (καναρινοῦ).

Ὅλον τοῦναντίον ὅμως συμβαίνει ὡς πρὸς τὰ κληρονομικὰ φυσικὰ πάθη· ἐπειδὴ αὐτὰ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν διαιωνίζονται, οὕτω δὲ καθιστῶσι δυστυχεῖς ὀλοκλήρους οἰκογενείας ὡς σχεδὸν ἀνάτα· τοιαῦτα δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς

1) τῆς κεφαλῆς, πληθῶρα, ἀποπληξία, ἐπιληψία, φρενοβλάβεια, βλακεία, ὑστερικοὶ σπασμοὶ (ὑστερίτις), ὑποχονδρία.

2) τῶν αἰσθητηρίων, κώφωσις, ἐννεότης (κωφαλαλία), ἀμβλυωπία, ἀμαύρωσις, λεύκωμα, ὑπόχυμα (καταβράκτης), ἡμεραλωπία (ὡς τῶν ὀρνίθων), νυκταλωπία (ὡς τῆς γλαυκῆς), βλεφαρίτις χρονική (ψωροφθαλμία), πολύποδες, λαγωχειλία (ἐσχισμένον δηλ. χεῖλος).

3) τοῦ στήθους, φθίσις, ἄσθμα, περικαρδιίτις, ἀνεύρυσμα.

4) τῆς κοιλίας, σκίβρος, καρκίνος στομάχου καὶ ἥπατος, φύματα (φθίσις) ἐντέρων, ἐπιπλοΐτις, ἐντεροκήλη, αἱμοβροΐδες, ἐλμινθες, ταινία, αἱματουρία, ψάμμος, λιθίασις, διαβήτης, σκίβρος, καρκίνος καὶ πολύποδες μήτρας.

5) τῆς βράχως, ραχίτις.

6) τῶν ὑγρῶν, ἢ τῶν ἀδένων, χοιράδες.

7) τῶν μυῶν, ρευματισμός.

8) τῶν ἄρθρων, ἀρθρίτις, χῶλωσις.

9) τοῦ δέρματος, λέπρα, ἐλεφαντίασις. Τὰ κληρονομικὰ πάθη ταῦτα μεταδίδονται καὶ ἀπὸ γονέων εἰς τέκνα· γεννῶνται ὅμως παιδιά καὶ ἄλλα φέροντα μόνον τὴν προδιάθεσιν εἰς τὸ πάθος.

Μεταβιβάζονται τὰ πάθη ἀμέσως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἢ ἐμφωλεύουσιν ἐν μιᾷ γενεᾷ ἢ καὶ δύο γενεαῖς μένοντα κρύφια ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ὡς τὰ σπέρματα ὑποκάτω τῆς γῆς

ἐπὶ τινὰς μῆνας πρὶν βλαστήσωσιν. Οὕτω γεννῶνται μὲν φθισικὰ παιδία ἐκ φθισικῶν γονέων, γεννῶνται ὅμως καὶ ἄλλα φέροντα μόνον τὴν προδιάθεσιν εἰς τὸ πάθος, αὐτὸ δὲ τοῦτο ἀναφαίνεται, δοθείσης περιστάσεως, ὅταν π. χ. περιψυγῇ, ἢ κρυώσῃ ὁ ἄνθρωπος· ἄλλοτε δὲ τὸ πάθος ἀναξωπυρεῖται οὐχὶ ἀπὸ τοῦ παιδίου ἀμέσως, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐγγόνου, ἢ καὶ δισεγγόνου.

Ἐνίοτε ὅμως μεταδίδεται καὶ τὸ πάθος ὅπερ ἀπεκτήσαμεν κατὰ τύχην ὕστερον, μὴ ἔχοντες δηλ. αὐτὸ ἐκ γενετῆς· οὕτω π. χ. παραμόρφωσις δακτύλου ἐξηρῳαμένου ἐκ παρωρυχίδος (καλαγκασιῶν ἢ τριγυρίστρας) καὶ κακῶς κατηρητισμένου μετεδόθη εἰς τὰ παιδία.

Τὰ γεννηθέντα ἐξ ἀφροδισιακῶν γονέων, καίτοι μὴ πάσχοντα ἀφροδισιακὴν νόσον, φέρουσιν ὅμως χοιραδικὴν δυσκρασίαν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας νόσους προδιάθεσιν.

Τὸ πάθος οὔτε οἱ γονεῖς, οὔτε οἱ πάπποι κατ' εὐδυσγραμμίαν εἶχον, μετεδόθη ὅμως αὐτὸ οὐχ ἦττον ἀπὸ τῶν θείων. Οὕτως ὑπάρχουσιν ἤδη ἐν Ἀθήναις βωβὰ δύο παιδία, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν ὑγιῶν γονέων, ἀλλ' ἔχοντα θεῖον πρὸς πατρὸς ἐννεόν, εἴτε κωφάλαλον.

Ἐνίοτε ὑγιῶν ὄντων ἀμφοτέρων τῶν γονέων εὐρίσκονται χοιραδικὰ παιδία γενόμενα τοιαῦτα ὡς ἐκ τῆς στενότητος καὶ ὑγρασίας τοῦ τόπου. Οὕτω τὰ παιδία ἐν Σαβανετίᾳ γεννῶνται χοιραδικὰ καὶ φοξικέφαλα (σουβλικέφαλά), ἀλλὰ τῶν αὐτῶν γονέων ἄλλα παιδία γεννηθέντα ἐν ὑγιεινοῖς τόποις ἔχουσιν ἄκραν ὑγείαν.

Ἐκαστον σχεδὸν πάθος ἀναφαίνεται κατ' ὄρισμένον καιρὸν, οἷον αἱ χοιράδες περὶ τὴν βρεφικὴν, ἢ παιδικὴν ἡλικίαν, ἢ φθίσις ἀπὸ 16 μέχρι 30 ἐτῶν ἐν γένει, ὁ καρκίνος

περὶ τὸ 40^{ον} ἢ 50^{ον} ἔτος, ἢ δὲ ἀποπληξία καὶ μαλάκυνσις τοῦ ἐγκεφάλου περὶ τὸ γῆρας.

Ἄλλα καὶ τὰ ἠθικὰ πάθη, οἷον ὁ θυμὸς, ὁ φθόνος, ἢ ἀκολασία, ἢ σκληρότης κτλ. μεταδίδονται κατ' ὡς τὰ φυσικὰ καὶ κατιστώσιν ἀδύλους τοὺς ἀνθρώπους. Τίς ἄλλη τῶ ὄντι δυστυχία γυναικὸς μεγαλειτέρα, ἢ τὸ νὰ ἔχη ἄνδρα θυμώδη, ἄσωτον, δόλιον, ἀσελγῆ κτλ.; Ὀλίγον ἄρ' ἄγε βλάπτονται καὶ ἄλλοι συγγενεῖς καὶ ξένοι καὶ ὀλόκληρος ἢ κοινωνία ἐκ τῶν ἐχόντων τοιαῦτα πάθη; πολλὰ ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουσι βίαια καὶ ὀρηκτικά, οἷον ἡ ὀργή, ἄλλα δὲ ὑπουλα καὶ ἀφανῆ, ὡς ὁ δόλος.

Πάντα τὰ πάθη ταῦτα ὑπάρχουσιν ἰδέαι τοῦ νοῦς μεταβαλλόμεναι εἰς αἰσθημα, ἢ πάθος· κατ' ὅτι διὰ τῶν νεύρων, ὡς δι' ἠλεκτρικοῦ, ἢ τηλεγραφικοῦ σύρματος ἐνεργοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὰ σπλάγχνα, ἐξ αὐτῶν δὲ διαδίδονται ἢ ἐνέργεια εἰς πάντα τὰ μέλη. Οὕτω π. χ. μία ἰδέα γενναίαν τὴν λύπην, ἣτις συσφίγγει τὴν καρδίαν, περιστέλλει τὰς ἀρτηρίας καὶ οὕτω κιτρινίζει τὸ πρόσωπον καὶ τὸ δέρμα, βραδύνει ἢ καὶ ἐμποδίζει μέχρι τινὸς τὴν κίνησιν τοῦ αἵματος, ἀνοίγει τὰς πηγὰς τῶν δακρύων· ἀλλ' ἢ σφοδρὰ λύπη ἐνδέχεται καὶ αἰφνίδιον θάνατον νὰ προξενήσῃ διὰ τῆς στάσεως τοῦ αἵματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, ἢ δὲ διαρκῆς καὶ παρατεταμένη φέρει καὶ αὐτὴ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ βαδμηδὸν καὶ διὰ μαρασμοῦ.

Ὅμοιως μία ἰδέα ἐκτριπίζει τὸν θυμὸν, ὅστις κινεῖ σπασμωδῶς τὴν καρδίαν, ἐπιταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, σκοτίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐξάπτει τὸ πρόσωπον, κλονίζει ὅλον τὸ σῶμα, δύναται δὲ νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ἀποπληξίαν, ἐγγυνομένων τῶν ἀρτηριῶν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἄλλ' ἂν καὶ τοῦτο μὴ

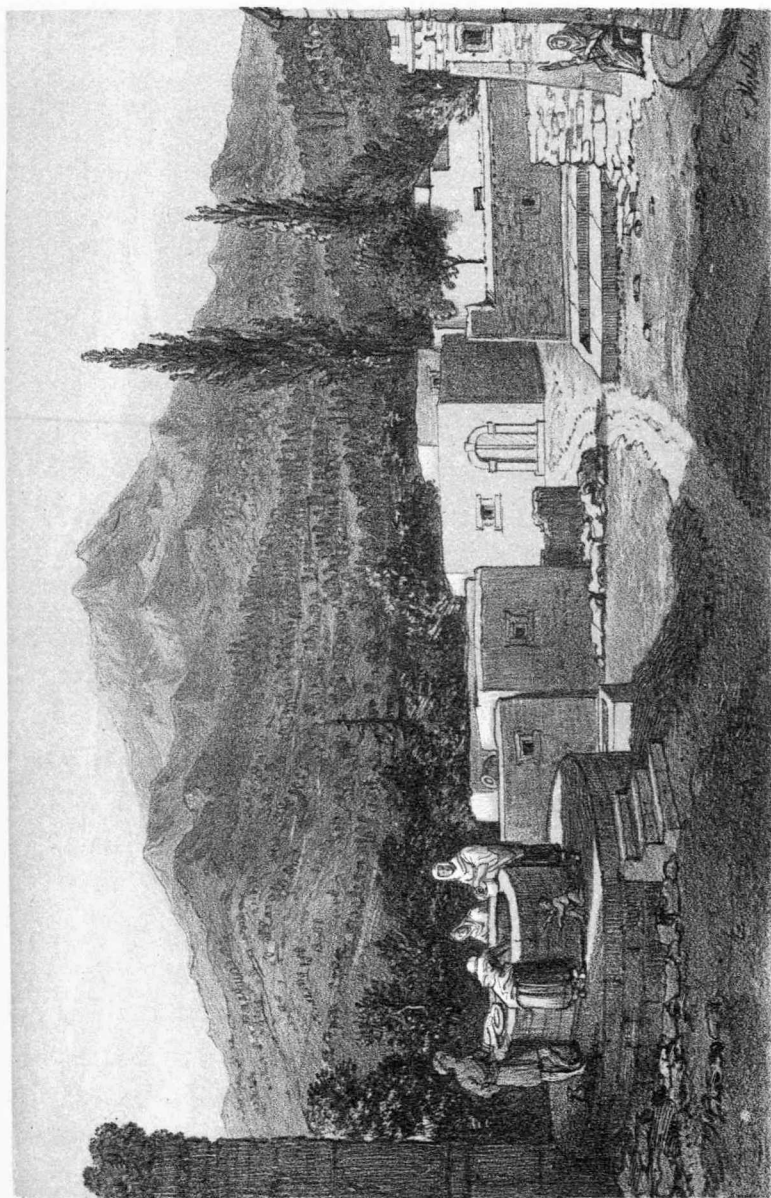
συμβῆ, οὐχ ἦττον ὁ θυμὸς κατανατᾶ ἐπικίνδυνος ἐπαναλαμβανόμενος. Διότι καὶ ἡ καρδία καὶ τὰ ἀγγεῖα πλατυνόμενα σχηματίζουσιν εἶδος σάκκου (ἀνεύρυσμα) ὅπου λιμνάζει τὸ αἷμα, ὥστε ὅταν αὐτὸς σπᾶση, ἢ διὰ τὴν ἄκραν λεπτότητα τῶν ὑμένων αὐτοῦ, ἢ κατόπιν τινὸς βίας, δρμηῆς, ἢ μεγάλου θυμοῦ, τὸ αἷμα χύνεται εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸ στῆθος, εἰς τὴν κοιλίαν καὶ εὐθὺς ἐπέρχεται ὁ θάνατος.

Γὰ ἠθικὰ ὅμως ταῦτα πάσῃ βλάπτουσιν οὐ μόνον σωματικῶς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ψυχικῶς. Διότι τοὺς κατεχομένους ὑπ' αὐτῶν τιμωρεῖ ὁ Θεὸς καὶ ἐνταῦθα καὶ πολὺ μᾶλλον ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ. Βλάπτουσιν ὅμως ταῦτα ἡμᾶς καὶ κοινωνικῶς. Διότι ὁ θυμώδης, ὁ φθονερός, ὁ σκληρὸς γίνεται πρὸς τοὺς ἄλλους μισητὸς καὶ ἀποτρόπαιος, ὡς παρεκτρεπόμενος δὲ εἰς ἀδίκους πράξεις παιδεύεται πολιτικῶς καὶ ὑπὸ τῶν νόμων.

Ἐξ ἐναντίας τὰ ἡλαρὰ πάσῃ, δηλ. ἡ χαρὰ, ἡ ἐλπίς, ἡ ἀμύλλα, ἡ ἀγαθότης ἐνεργοῦσιν ὠφελίμως ἐπὶ τῶν σπλάγγων, ὥστε καὶ τὸ πρόσωπον φαιδρύνεται καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἐκτελεῖται ἐλευθέρως, ἡ δὲ κίνησις τοῦ αἵματος τακτικὴ καὶ ἡ ὄρεξις ὀξύνεται καὶ ὅλον τὸ σῶμα γίνεται ἐλαφρόν, ἀναλόγως δὲ καὶ ὁ νοῦς ἀντιλαμβάνεται εὐκολώτερον καὶ γεννᾷ εὐφυεῖς ιδέας.

Αἱ γυναῖκες ἐξέχουσι τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὰς ἀρετὰς τῆς καρδίας, δηλ. τὴν αἰδῶ, τὴν φιλοστοργίαν, τὴν συμπάθειαν, τὴν θεοσέβειαν κτλ. οἱ ἄνδρες ὅμως ὑπερβαίνουναι τὰς γυναῖκας κατὰ τὰ πλεονεκτήματα τῆς διανοίας.

Τὰ χρήματα λαμβάνουσι διάφορα ὀνόματα κατὰ τὴν διάφορον αὐτῶν χρήσιν, ὥστε ποτὲ μὲν λέγονται μισθός, ποτὲ δὲ τίμημα, ἄλλοτε δὲ τελώνιον, ἐλεημοσύνη, ἢ ναῦλος καὶ



ΤΑ ΣΦΑΚΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΙΔΟΝΙ.

φόρος κτλ. ἀλλ' ὁμοίως σχεδὸν καὶ ὁ νοῦς εἰς καὶ μόνος ὑπάρχων πάντοτε, ὀνομάζεται, ὅμως διαφόρως κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις.

Ὅπως δὲ ποτ' ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, οἱ φιλόσοφοι ἐνόμισαν καλὸν νὰ διαιρέσωσιν αὐτὸν εἰς διαφόρους δυνάμεις, καθὼς οἱ φυσικοὶ διαιροῦσι τὴν μίαν ἀκτῖνα εἰς πολλὰς ἐχούσας διάφορα χρώματα. Τὸ πνεῦμα ὅμως ὑπάρχει πάντοτε ἐν καὶ μόνον προερχόμενον ἐκ τῆς ψυχῆς, καθὼς τὸ φῶς ἐκ τοῦ ἡλίου. Τρεῖς δὲ κυρίως, νομίζω, ὑπάρχουσιν αἱ δυνάμεις αὗται τοῦ νοῦς, ἡ ἀντίληψις, ἡ μνήμη καὶ ἡ σκέψις.

Ἡ Ἀντίληψις καθ' ἣν ἐννοοῦμεν τὸ πρᾶγμα ἢ τὴν λέξιν, λέγεται ἀγγλῖοια, ἢ εὐφυΐα, ὅταν τύχη ἔκτακτος· ἐὰν δὲ ὑπερβαίνει πολὺ τὰ συνήθη ὅρια, ὀνομάζεται φαντασία· αὕτη διακρίνει πρὸ πάντων τοὺς φιλόλογους, τοὺς ποιητὰς, τοὺς ζωγράφους, ἐν γένει δὲ τοὺς καλλιτέχνους, καὶ ἀφορᾷ μόνον τὸ παρὸν, ἢ τὸ ἐνεστώς.

Ἡ Μνήμη διαιρεῖται καὶ αὕτη εἰς τρία, τὴν μνήμην δηλ. τῶν ὀνομάτων, τὴν μνήμην τῶν πραγμάτων καὶ τὴν μνήμην τῶν τόπων. 1^{ον}) Τὴν μνήμην τῶν ὀνομάτων εἶχον κατ' ἐξοχὴν ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς· διότι ἠσπάζοντο σχεδὸν πάντας τοὺς συμπολίτας αὐτῶν ἐξ ὀνόματος. Ὁ Ἀντώνιος Μαλιαβέκης, ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης ἐν Φλωρεντίᾳ, ἐνδυσμεῖτο τὰ ὀνόματα πάντων τῶν συγγραφέων, τῶν ἐκδοτῶν καὶ τυπογράφων, ἐξ ὧν προῆλθον τὰ μυριάριθμα βιβλία, ὅσα περιεῖχεν ἡ δημόσιος αὐτοῦ βιβλιοθήκη, καθὼς καὶ τὸ ἔτος τῆς τυπώσεως. Ὁ περιφημὸς ἡμῶν καὶ αἰόδιμος ἱεροκῆρυξ καὶ ἀρχιερεὺς Μηλιάτης ἐδύνατο ν' ἀπομνημονεύσῃ τὰ ὀνόματα τῶν στρατιωτῶν ὀλοκλήρου λόχου, ἅμ' ἀκούσας αὐτὰ ἐκφωνούμενα, ἀνέφερε δ' αὐτὰ εὐδὺς κατὰ σειρὰν

ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν πρώτων ἢ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἀδιαφόρως. Ἡ χαριεστάτη κόρη τοῦ Γερμανοῦ συνταγματάρχου Στελβὰχ ἐν Ἑλλάδι ζῶντος εἰσέτι ἀπεμνημόνευεν ὁμοίως ἐν τῷ παρδαναγωγείῳ τὸν κατάλογον ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα κορασίων, μηδαμῶς αὐτὸν προμελετήσασα, μηδὲ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ τῶν ὀνομάτων τάξιν προσπαίουςα. Ἀπ' ἐναντίας τῶν παραδειγμάτων τούτων ἐγνώρισά ποτε ἄνθρωπον ἀποβαλόντα διὰ μιᾶς ἐκ τῆς μνήμης αὐτοῦ τὰ ὀνόματα τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων, διὰ δὲ τοῦτο κλαίοντα πικρῶς· τοῦτο ἐστὶν ἀπόδειξις ὅτι ὑπάρχει μέρος τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπου ἐδρεύει ἡ μνήμη τῶν ὀνομάτων, ἄλλο δὲ διὰ τὴν τῶν τόπων, καὶ τρίτον ἄλλο διὰ τὴν τῶν πραγμάτων· ὥστε ὅταν αὐτὸ πάσῃ ἐξ ἀποπληξίας, ἢ ἄλλης τινὸς ἀλλοιώσεως, ἀπόλλυται καὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν τῆς μνήμης εἶδος. 2^{ον}) Τὴν μνήμην τῶν τόπων ἔχει ἐκ φύσεως κατ' ἐξοχὴν ὁ κύων· διότι καὶ εἰς βαρῦτατον δάσος εἰσχωρήσας εὐρίσκει ὅπως ἐξέλθῃ τὴν ὁδόν, ὅσῃ ἐισήλθῃ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄνθρωποι πολλοὶ ἔχοντες τὸ αὐτὸ τοῦτο προτέρημα, καθὼς τούναντίον καὶ ἄλλοι περιπλανώμενοι ὡς ἐντὸς λαβυρίνθου, μῦτε τὴν ἐξοδὸν εὐκόλως εὐρίσκοντες ἐκ μεγάλης τινὸς οἰκίας. 3^{ον}) Τὴν μνήμην τῶν πραγμάτων εἶχεν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ὁ αἰοίδιμος μοναχὸς τοῦ ἁγίου Ὁρου καὶ πολυγράφος Νικόδημος· διότι ἀπολέσας ἐκ τῆς σκῆτης αὐτοῦ βιβλίον δεδανεισμένον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τινὸς μοναστηρίου, ἐπειδὴ ἀπῆρτεῖτο ἐπιμόνως ὑπ' αὐτῆς, ἐδοκίμασε νὰ ὑπαγορεύσῃ αὐτὸ ἀπὸ μνήμης· μετὰ τινὰ δὲ χρόνον συγκριθὲν τὸ χειρόγραφον ἐκείνο πρὸς ἄλλο πρωτότυπον, εὐρέθη κατὰ πάντα, ὡς λέγεται, ὅμοιον. Ὑπάρχει ἴσως καὶ σήμερον ἐν Γαλλίᾳ στρατηγὸς ὁ Φεζεζᾶκ δυνάμενος νὰ ἀπομνημονεύσῃ ὀλοκλήρους λόγους τοῦ Μασσιλιῶνος

καὶ ἄλλων συγγραφέων. Ὁ μακαρίτης ἱατρὸς καὶ γεροῦσιαστὴς Καλογερόπουλος ἐν Ἀθήναις ἀπήγγελλεν ἀπὸ στόματος μακροτάτας σειρὰς στίχων καὶ τεμάχια λόγων ἐλληνικῶν, ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἐντυπωθέντων ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Ἀλλὰ πάντας τούτους ὑπερέβησαν ὁ Ἴταλὸς ἀριστοκράτης Πικ Δεμιρανδὸλ, ὅστις ἐν ἡλικίᾳ 18 ἐτῶν ἐγίνωσκεν 22 γλώσσας, πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ τεράστιος Καρδινάλιος Μεζοφάντης (ὅστις ἀπέθανε πρὸ τινῶν ἐτῶν) λαλῶν καὶ γράφων 78 γλώσσας, ἢ κατ' ἄλλους 50! Ὅσῃν καὶ ζῶσα πεντηκοστὴ ἐπωνομάσθη. Ἡ μνήμη προδήλως ἀποβλέπει εἰς τὸ παρελθόν· διότι ἐνδυσμούμεθα ὅσα ἤδη εἶδομεν, ἢ ἠκούσαμεν καὶ ἐμάθομεν. Ἡ Σκέψις τὸ ἀνάπαλιν καταγίνεται εἰς τὸ μέλλον· καθότι ἐκ τῶν παρόντων καὶ παρελθόντων συνάγει συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, δηλ. τί πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς περὶ τινος πράγματος νὰ φρονώμεν, νὰ εἴπωμεν, νὰ πράξωμεν, χαρακτηρίζει δὲ αὐτὴ μάλιστα τοὺς βαθεῖς γεωμέτρας καὶ ἐξόχους πολιτικούς.

Οὕτως αἱ τρεῖς αὗται δυνάμεις κατέλαβον τὰ τρία τοῦ χρόνου βασιλεία, δηλ. τὸ παρελθόν ἢ μνήμη, τὸ παρὸν ἢ ἀντίληψις, καὶ τὸ μέλλον ἢ σκέψις.

Ὑπάρχουσιν ὀλοκλήροι οἰκογένειαι, ὅπου ὁ νοῦς εὐρίσκειται λίαν περιορισμένος, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι διακρινόμεναι κατὰ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ.

Βεβαίως ἐκ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν σπανίως γεννῶνται ἄλλοι ἐκείνων ἄξιοι. Διότι οἱ ἐξοχοὶ ὑπάρχουσιν ὡς τυχαῖα φαινόμενα. Ἡ φύσις ἀγωνίζεται τρόπον τινὰ καὶ κοπιᾷ ἐπὶ πολὺν χρόνον πρὸς κατασκευὴν τούτων. Ἐπειτα δημιουργήσασα αὐτοὺς φαίνεται ὡς ἀναπαυομένη πρὸς καιρὸν, ὥστε μόλις μετὰ δύο καὶ τρεῖς γενεὰς ἀναφαίνεται πᾶ-

λιν ἔξοχος τις ἄλλος ἀνὴρ, τοῦ πρώτου ἐκείνου ὄντως ἄξιος.

Οὕτω τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος ὁ υἱὸς δούξ de Reistad ἦτο κοινός τις νέος καὶ μᾶλλον εὐήθης, ἢ πνευματώδης, κατὰ τὸν Κρομβέλλου ὁ Ριχάρδος καὶ τοῦ Δ' Ἐρβρίου καὶ τοῦ ΙΑ' Δουδοβίκου καὶ τοῦ Ἀδισσῶνος καὶ τοῦ Σεκσπτήρου οἱ υἱοί, καὶ τοῦ Μίλτωνος αἱ θυγατέρες καὶ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ὁ Κόμμοδος ἦσαν εὐτελεῖς καὶ κοινοὶ ὄντως ἄνθρωποι. Ὁ τρίτος ὅμως Ναπολέων ἀνεδείχθη κατὰ πάντα τοῦ πρώτου ἄξιος· ἂν μὴ καὶ ὑπερέβη ἴσως αὐτὸν κατὰ τὴν πολιτικὴν· ὥστε βλέπομεν προφανῶς ἐκ τούτου ὅτι τὰ προτερήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα μεταβαίνουν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων συγγενῶν, τῶν ψείων δηλ. πρὸς τοὺς ἀνεψιούς.

Ἐξετάζοντες ἤδη τὴν ἑθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν εὐρίσκομεν ὅτι ὁ Περικλῆς εἶχεν υἱὸν ὅλως ἄσημον τὸν Ξάνδιππον, ἢ Πάραλον, ὁ Ἀριστείδης τὸν ἀχρεῖον Δυσίμαχον, ὁ Θουκυδίδης τὸν μωρὸν Στέφανον, ἢ Μιλήσιον, ὁ δὲ Σωκράτης τὸν ἄψιλον Δαμπροκλέα, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Δυστυχῶς ἐκ τῶν ἡμετέρων προγόνων μόνον τὸν Κίμωνα ἐνθυμοῦμαι ἄξιον τοῦ πατρὸς Μιλτιάδου, καὶ τὸν Λάμαχον, πολὺ ὅμως κατώτερον τοῦ Ξενοφῶντος υἱόν. Ἄλλ' ἐκ τῶν Ῥωμαίων εὐρίσκω πολλοὺς, τὸν Μάρκον Κάτωνα π. χ. ἄξιον τοῦ ψείου Πορκίου Κάτωνος, τὸν Πούβλιον Αἰμίλιον Σκιπίωνα Β' Ἀφρικανὸν υἱὸν τοῦ Παύλου Αἰμιλίου, τὸν νεώτερον Πλίνιον ἄξιον καὶ αὐτὸν τοῦ πρεσβυτέρου Πλινίου τοῦ ψείου αὐτοῦ, καὶ τὸν αὐτοκράτορα Τίτον ἄξιον τοῦ πατρὸς Οὐεσπεσιανοῦ.

Τὰ διανοητικὰ προτερήματα βοηθοῦνται μὲν ὑπὸ τῶν αἰσθητηρίων καὶ τῆς γενικῆς υγείας τῶν μελῶν· ἀλλ' οὐδα-

μῶς ἐξ αὐτῶν λαμβάνουσι τὴν ὑπαρξιν. Διότι πολλοὶ κωφοὶ καὶ τυφλοὶ εὐρίσκονται πνευματωδέστατοι. Τινὲς μάλιστα λорδοί, ἀνάπηροι, φιλάσθενοι καὶ κωφάλοιοι, ὑπερβαίνουν κατὰ τὴν νοημοσύνην καὶ εὐφυΐαν πολλοὺς υγιεῖς λαλοῦντας καὶ ἀκούοντας. Ἐν γένει ὅμως, μιᾶς αἰσθησεως ἐκλιπούσης, ἐνισχύονται αἱ ἄλλαι καὶ ὁ νοῦς ὀξύνεται. Οὕτω τυφλὸς ἦτο ἀπὸ 5 ἐτῶν ὁ περίφημος Ἀλεξανδρινὸς φιλόλογος Δίδυμος, τυφλὸς ἀπὸ 29 ἐτῶν ὁ μέγας μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος καὶ φυσικὸς Εὐλλερος, συγγράφας 46 ὅλους τόμους, τυφλὸς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους (!) ὁ Ἄγγλος Σῶνδερσον (1737) μαθὼν πολλὰς γλώσσας, καὶ τὰ μαθηματικὰ δὲ ἐν πανεπιστημίῳ διδάσκων, καὶ ἀόμματος αὐτὸς παριστάων πρὸς τοὺς ἀκροατὰς τὰς ιδιότητας τοῦ φωτός! τυφλὸς ἔζησεν ὁ διδάσκαλος τοῦ Κικέρωνος Διόδοτος παραδιδούς τοῖς μαθηταῖς τὴν γεωμετρίαν, τυφλὸς ἐκ γενετῆς ὁ Ἴταλὸς ποιητὴς Σκαπινέλλης ἐδίδασκε τὴν ῥητορικὴν ἐν Πείσῃ καὶ Βονωνίᾳ, τυφλὸς νέος τις Ψαβρίανὸς ἔμαθε τὴν γαλλικὴν ἐν Πειραιεῖ καὶ Σύρῳ· τυφλὸς σχεδὸν διδάσκει τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐν τῇ ψεολογικῇ σχολῇ τῆς Χάλκης καὶ ὁ Τανταλίδης.

Ὁ νοῦς ἐρεθίζεται καὶ ζωογονεῖται ἐκ τῶν ἰλαρῶν παθῶν τῆς χαρᾶς, τῆς ἀμύλλης, τῆς ἐλπίδος, κατὰ σκοτιζέται ὑπὸ τῶν κατηφῶν τοῦ θυμοῦ, τοῦ φόβου, τῆς λύπης. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἄνθρωποι μηδεμίαν ἀνάγκην βοηθημάτων ἐξωτερικῶν ἔχοντες· οἱ τοιοῦτοι μάλιστα ἀγαπῶσι τὴν ἐρημίαν. Διότι ἐκεῖ ἐπινοοῦσι καὶ ἐφευρίσκουσιν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐμπνεόμενοι. Οὕτω μακρὰν τοῦ θορύβου τῶν πόλεων γεννῶνται αἱ κυβερνώσαι τὸν κόσμον ἰδέαι. Μακρὰν τῆς Ῥώμης ἐμελέτα τὴν νομοθεσίαν αὐτῆς ὁ Νουμάς· ἐν τῇ

ἐπαύλει τῆς Κομπιέννης καὶ τοῦ ἁγίου Κλαυδίου ὁ Γ'. Ναπολέον σκέπτεται ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς Γαλλίας καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Εὐρώπης.

Μόνον οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκην ἄλλων ἀνθρώπων, ὁμοιάζοντες κατὰ τοῦτο πρὸς τοὺς ὑποκριτάς, οἵτινες ἄνευ σκηνῆς καὶ θεατῶν καὶ θεάτρου οὐδὲν σημαίνουνσι. Διὰ τοῦτο οἱ ὄντως μεγαλοφυεῖς ἄνθρωποι γίνονται συντίθως κατηφεῖς καὶ σχεδὸν τῶν ἄλλων ὀλίγωροι.

Μὴ φαντασθῶμεν ὅμως ὅτι κληρονομοῦνται μόνον τὰ πλεονεκτήματα. Διότι κατὰ τὴν ἀκανθῶν καὶ ἀγρίων χόρτων φύονται ἐνίοτε εὐώδη ἄνθη, οὕτως οἱ μεγαλοφυεῖς ἄνδρες πολιτικοὶ καὶ νομοθέται καὶ στρατηγοὶ καὶ φιλόσοφοι πρωτότυποι, ἐκ ταπεινῶν καὶ τυχαίων ἀνθρώπων, μάλιστα δὲ χωρικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον προῆλθον. Ὁ ἐνδοξότατος φιλόλογος καὶ μαθηματικὸς καὶ φυσικὸς καὶ νομικὸς τῆς Ἀγγλίας Lord Brougham ἐξέδωκεν ὀλόκληρον βιβλίον εἰς δύο τόμους, ἐν ᾧ ἐξιστορῶν τὰ θαύματα τῆς ἐπιμελείας, φέρει ὡς ἐπὶ σκηνῆς πλήθους διασήμεων ἀνδρῶν κατὰ διάφορα εἶδη, οἵτινες ἐξ εὐτελῶν γονέων γεννηθέντες, ἢ πάντῃ ταπεινῆς ὄντες καταγωγῆς καὶ ἑαυτοὺς ἐδόξασαν καὶ τὴν ἀνδριπότητα ὅλην παντοιοτρόπως ὠφέλησαν.

Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἡ μεγαλοφυΐα, ὡς ἤδη εἶδομεν, γεννᾶται καὶ ἀποσπνῆσκει ἐν τῇ αὐτῇ γενεᾷ, μόνον δὲ ἡ δόξα αὐτῆς μεταδίδεται ὅπως οὖν πρὸς τοὺς ἀπογόνους, κατὰ τὴν ἀνταντακλᾶται τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἀλλὰ πάντοτε ἀμυδρὸν καὶ κατάψυχρον. Μόλις δὲ μετὰ μίαν, ἢ δύο, καὶ τρεῖς γενεάς ἀναφαίνεται νέος τις ἄλλος ἀνὴρ ἐπιφανής. Πῶς ἐξέλιπεν οὕτως ἡ ἀρετὴ, ὁ νοῦς, ἡ ἀνδρεία, ἡ ὑπεροχὴ ἐν γένει; Κατὰ τὴν ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων καὶ

βυζιζόμεναι ὑπὸ τὴν γῆν ἀναβρύουσιν ὕστερον εἰς μακρὰν ἀπόστασιν!

Ἄνακεφαλοῦντες ἤδη τὰ εἰρημένα προστίθεμεν ὡς ἐπιμύδιον τοῦ λόγου, ὅτι τὰ κληρονομικὰ πλεονεκτήματα τελειοποιῦνται διὰ τῆς ἐξασκήσεως, τῆς τέχνης, τῆς ἐπιμελείας, τῆς μελέτης καὶ πολλῶν ἄλλων τρόπων, κατὰ τὴν τελειοποιεῖται ἡ φυσικὴ ὠραιότης τῶν γυναικῶν, ἥτις μένουσα ἐν τοῖς χωρίοις ἀκατέργαστος, ὡς ὁ ἀδάμας περικεκαλυμμένος ὑπὸ ἀμμώδους ἢ λιθώδους ὕλης, καθαρίζεται καὶ τελειοποιεῖται ἐν τῇ πόλει διὰ τῆς κομψότητος καὶ τῆς εὐαρέστου συμπεριφορᾶς, ὥστε λάμπει τότε καὶ ἀκτινοβολεῖ θάλασσα καὶ τὰ ὄμματα καὶ τὴν καρδίαν. Ὅσον ὀφειλομεν πρὸς τὰ ἔμφυτα χαρίσματα πᾶσαν τὴν ἐνδεχομένην προσοχὴν καὶ περιποίησιν. Οἱ ναῦται γίνονται ὀξυδερκέστατοι, ὡς συνεχῶς βλέποντες ἀπὸ τῶν κεραιῶν εἰς τὰς ἐσχατίας τοῦ ὀρίζοντος, κατὰ τὴν οἱ ποιμένες ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὄρεων, οἱ μουσικοὶ ὀξύνουσι τὴν ἀκοὴν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μελῶν, οἱ δὲ ἀθληταὶ αὐξάνουσι τὰς φυσικὰς αὐτῶν δυνάμεις διὰ συγνῶν γυμνασίων.

Τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα ἐξ ἐναντίας σμικρύνονται, ἢ ὅπως οὖν μετρίάζονται καὶ διορθοῦνται, ὅταν καταβάλωμεν πᾶσαν τὴν δέουσαν ἐπιμελείαν. Ἄν π. χ. πρόκηται περὶ κληρονομικῆς εἰς φθίσειν προδιαθέσεως, ἢ φρόνησις παραγγέλλει νὰ προφυλάττωμεν τοὺς πνεύμονας ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ ἀέρος, νὰ κατοικῶμεν ἀντὶ τῶν βουνωδῶν καὶ ὑψηλῶν τόπων, ὅπου ἡ ἀναπνοὴ ἐκτελεῖται ταχεῖα καὶ δύσκολος, χαμηλοὺς καὶ παραλίους καὶ μεσημβρινούς, μάλιστα δὲ νήσους, νὰ μεταβῶμεν, εἰ δυνατόν, καὶ εἰς θερμότεραν χώραν, οἷα ἡ Αἴγυπτος, ἢ νῆσος Μαδέρα, ἢ Μελίτη καὶ ἡ παραθαλάσσιος πόλις τῆς

Ἰταλίας Νίκαια, νὰ ἀναπνέωμεν ἀκαταπαύστως ἀτμούς ὑγροπίσσης ἀναδιδομένους ἐξ ἀγγείων ἐντὸς τοῦ δωματίου κειμένων, νὰ γυμνάζωμεν μάλιστα κατ' ὀλίγον τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα διὰ τοῦ μέλους καὶ τῶν ἐμπνευστῶν ὀργάνων τῆς μουσικῆς. Διότι ταῦτα ἐνδυναμοῦντα τοὺς πνεύμονας ἐμποδίζουσι τὴν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν γένεσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν φυμάτων, ἀσβεστώδους ὕλης ἐν σχήματι μικρῶν κόκκων ἢ ὄγκων ἐπισωρευομένης κατὰ διάφορα αὐτοῦ μέρη.

Ἄλλ' ἀναλόγως καὶ τὰ ἠθικὰ ἐλαττώματα ἢ παντελῶς ἐξαλείφωμεν, ἢ τοῦλάχιστον κολάζομεν καὶ συγκαλύπτωμεν διὰ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, τῆς ᾤρησκείας, τῶν ἀρμοδίων συμβουλῶν καὶ παραδειγμάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς καταλλήλου καὶ ἐγκαίρου ποινῆς. Ταῦτα τῷ ὄντι καὶ ἀλλὰ τοιαῦτα ποιοῦντες ἀπὸ τῶν παιδικῶν αὐτῶν χρόνων προλαμβάνομεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ὀλιβεράς κληρονομίας τῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων ἐλαττωμάτων. Διότι τὰ σφάλματα ἢ τὰ πάθη τῶν προγόνων ἀποβαίνουσι καὶ πρὸς τοὺς ἀπογόνους ὀλέθρια. Τοῦτο κυρίως σημαίνουνσι τὰ γραφικὰ ἐκεῖνα ρητά „Ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα“ καὶ „οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακας, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων αἰμωδίασαν“.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΜΑΤΑ.

Φίλε Μαρῖνε,

Τὴν φιλόκαλον αἴτησίν σου ἐκπληρῶν ἐγγλεῖώ σοι ὡδε πέντε ποιημάτια, ὧν τὰ μὲν τρία πρῶτα, τὸ Χελιδόνειον ἄσμα, τὸ τῆς Περπερίας καὶ ἡ Ῥωμάννα, εἰσὶ δημοτικὰ παλαιὰ μέχρι καὶ νῦν πολλαχοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἴσως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐν καιροῖς ὠρισμένοις ἀδόμενα, ὡς εἰρήσεται κατωτέρω. Ἄγνωστοι δ' οἱ ποιήσαντες αὐτά, ὥσπερ καὶ τῶν πλείστων δημοτικῶν ᾠμάτων, τῶν ἄριστα τὴν φύσιν εἰκονιζόντων καὶ δικαιοτάτα ταύτης αὐτῆς τῆς καλλιτόκου φύσεως γνησίῳ γεννημάτων δυναμένων ὀνομασθῆναι. Τούτων δ' οὖν τὰ δύο πρῶτα παρασχών ποτε τῷ Γερμανῷ Θεοδώρῳ Κίνδῳ (Th. Kind) οὐκ οἶδ' ὅ, τι πατρῶν ἢ γούν ὅ, τι ματρῶν ὁ ἀνὴρ, ἐξέδωκεν αὐτὰ τῷ 1833 ἐν Δειψίᾳ μετ' ἄλλων τινῶν “Τραγυδίων τῆς νέας Ἑλλάδος” (σελ. 12 καὶ 13) ὅλως ἐξηλλαγμένα καὶ εἰς ἀφόρητον ἀβρύδιαν παρεφθαρμένα. Τὸ δὲ τέταρτον, ἀποχαιρετισμός, τοῦ Παναγιωτάκη Μουρούζη, υἱοῦ Κωνσταντίνου (τοῦ πρώτου ἐκ τῆς οἰκίας τῶν Μουρουζῶν ἡγεμονεύσαντος, ἐπιφανεστάτου διὰ τὰς ἐξόχους ἡγεμονικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ποικίλην παιδείαν, ὡς ἐσημειώσατο ὁ κλεινὸς Villoison ἐν Prolegom. εἰς Ὀμήρου Ἰλιάδ. pag. XLVI), ἐστὶν ἐπίχαρις στόνος, ἀποπλέοντος ἐκ τῆς προσφιλοῦς Σμύρνης εἰς τὴν αἰχμάλωτον βασιλίδαν τῶν πό-

λεων, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ (τῷ 1812) καὶ αὐτὸς ἀπεκεφαλίσθη μετὰ τὴν ἐν Σούμλα φονοκτονίαν τοῦ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας καὶ κοινῶς καὶ ἰδίως εἰς ὄλον τὸ ἐλληνικὸν γένος διασπείραντος ἀδελφοῦ Δημητρίου τοῦ μεγάλου Διερμηγνέως, ὡς ἐπίτροπος ὢν τοῦ αὐταδέλφου. Ἦν δὲ καὶ οὗτος οὐ μόνον τῆς φιλανθρωποῦ πολιτικῆς συνετώτατος κοσμητῶρ, ἀλλὰ καὶ τῶν Μουσῶν προστάτης τε καὶ διασώτης· καὶ κατέλιπεν ὁ αἰδιμὸς πολλὰ τῆς μεμουςωμένης αὐτοῦ διανοίας καλὰ ἔκγονα, ἐν οἷς καὶ μετάφρασιν τῆς τοῦ Ῥακίνα Φαίδρας· „συνανεστρέφετο γὰρ ὁ ἀνὴρ μετὰ τῶν Μουσῶν συχνάκις ποιῶν, στιχουργῶν, ἱστορῶν“, ὡς ὁ ἡμέτερος εἶπε πατὴρ πανηγυρικῶς ἐξεικονίσας τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ (Βλ. Λόγ. ἐκκλησιαστικ. σελ. 96), ἃς προσηκόντως μὲν ἐξύμνησεν ὁ πολυμαθὴς τῆς τοῦ Γολσμίδ ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος μεταφραστῆς Δ. Ἀλεξανδρίδης ἐν τῇ ἀφιερωτικῇ προσφωνήσει, κατανυκτικῶς δ' ἐδρήνησεν ὁ μακαρίτης Φωτεινὸς τὴν εἰς τὸ Πανελλήνιον ἐπισυμβᾶσαν μεγάλην ζημίαν ἐκ τῆς Σουλτανικῆς ταύτης γενναιοδωρίας τῶν κοσμημάτων τοῦ κράτους αὐτοῦ (βλ. ἱστορίαν τῆς πάλαι Δακίας κτλ. Τόμ. Β. σελ. 560). Τὸ δὲ τελευταῖον, τὸ ἐπιγεγραμμένον Ῥυάκιον, προσεσημείωται εἰδύλλιον Σταττηρᾶ ἱατροῦ, περὶ οὗ δυστυχῶς οὐδὲν τέως ἠδυνήθη πλεόν μαθεῖν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἐφείσθω δέ μοι μικρὰ περὶ τῶν δημοτικῶν διαλαβεῖν. Τὸ μὲν οὖν χελιδόνειον ἢ χελιδόνισμα, ὅμοιον ἐν πλείστοις ὄν πρὸς τὸ παρ' Ἀθηναίῳ (Δειπνοσ. Η. σελ. 360) χελιδονίζειν τῶν ἐν Ῥόδῳ Λινθίων, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος πατὴρ εἶπέ που (Περὶ προφορᾶς τῆς Ἑλλην. γλώσ. σελ. 356), ἄδεται κατὰ τὴν πρώτῃν Μαρτίου πρωτὶ ὑπὸ παιδῶν εἰς διδασκάλου φοιτώντων, καὶ φερόντων χελιδόνα τε ξυλίνην καὶ

δέσμας χόρτων. Ὠνόμασται δὲ οὕτω προφανῶς παρὰ τὰς χελιδόνας, αἱ τότε συνήθως ἐπιφαίνονται. Τὸ δὲ τῆς Περιπέριος κατὰ τὸν Ἀπρίλιον συνήθως, ὅταν μὴ βρέχη, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Παιὶς θαλοῖς δένδρων καὶ χέρτοις ἀποκεφαλῆς μέχρι ποδῶν περιβεβλημένος περιέρχεται τὰς οἰκίας σὺν ἄλλοις ἄδουσι τὸ ἄσμα, καὶ χορεύει περικλυζόμενος ὑπὸ τοῦ βουλομένου ὕδατι ἐξ ὑδρίας. Καλεῖται δὲ οὗτος περπερία (περπεριά, περπερίνα, περπερούνα καὶ περπερίτσα) ἴσως ἐκ τοῦ περφερία, ἀντὶ περιφερία, περιφέρεια διὰ τὴν περιφέρειαν καὶ πλάνην τῶν ἀγυρτῶν τούτων αἰοδίσκων. Παρὰ Ἡροδότῳ γοῦν (Δ. 33) περφερέες ἢ περιφερέες (περιφερεῖς) καὶ παρ' Ἡσυχίῳ Πέρφερες, οἱ, ὀνομάζονται οἱ εἰς Δῆλον τὰς ὑπερβορείους παρθέτους ὀδηγήσαντες. Φαίνεται δ' ἀρχαῖον ὄν τὸ ἔθιμον τοῦτο. Καὶ παρὰ τοῖς Σέρβοις δὲ κρατεῖ ταῦτ' ἔθιμον ὑπὸ νεανίδων τελούμενον, ἴδιον ἄδουσῶν ἄσμα καὶ τῆς οἰκοδεσποίνης κατακλυζούσης τὴν χορεύουσαν (Βλ. Ῥάγκε Ἡ ἐπανάστασις τῆς Σερβίας σελ. 21, ἐν Ἀθήναις, 1862). Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔθιμα ἑλληνικὰ ἀπαντῶσιν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς Σέρβοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ῥώσοις, „μείναντα, ὡς ὁ ἡμέτερος πατὴρ εἶπε (Περὶ συγγενείας τῆς Σλαβονορωσ. γλώσ. τόμ. Α. σελ. CLII) εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἔθνη ὡς ἐκ τῆς πρώτης αὐτῶν ὁμοφυοῦς γενέσεως καὶ καταγωγῆς κοινὰ τε ἐκφράσεις ἐνοιῶν καὶ παθῶν καὶ παρόμοιοι τρόποι τοῦ συλλογίζεσθαι“. Πρόσθετες δ' ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ τὰς ἐκ τῶν βομβυκίων τοῦ μεταξοσκώληκος ἐκδουούσας ψυχὰς περπερία καλοῦσι καὶ περπερίνας τὰς θηλείας· καὶ παροιμία δ' ἐπὶ τῶν καταβεβρηγμένων λέγεται „ἔγινε περπεριά.“ Ἡ δὲ Ῥωμάνα ἄδεται κατὰ τὴν πρώτῃν τοῦ Μαΐου ὑπὸ νεανίδων ἐξερχομένων εἰς τοὺς ἀγρούς

καὶ χορευουσῶν περὶ μίαν τινὰ ποικίλους κόσμους περιβεβλη-
 μένην, ἐν οἷς πλεονάζουσιν οἱ χρυσοὶ καὶ ἀργυροὶ γυναικείοι
 ζωστήρες, καὶ αὕτη καλεῖται Ῥωμάνα. Μετ' αὐτῆς δ' ἐπα-
 νελθοῦσαι οἴκαδε ποιοῦνται καὶ τὸν κληδονισμόν. Καὶ ταῦτα
 μὲν περὶ τούτων. Σὺ δέ, φίλε, εἴτι εὐροῖς ἐν αὐτοῖς καὶ
 τοῖς ὑφ' ἕκαστον τῶν ἀσμάτων ὑποσεσημειωμένοις πρὸς σα-
 φήνειαν, παράδου τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ καλοῦ σου Ἡμερο-
 λογίου, ἐν ᾧ εἶδε ἀναγράψαις καὶ τῆς τριποδῆτου μητρὸς
 τοῦ πρωταθλήτου τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας Ῥήγα τὴν
 ἴδην ὑποφώσκουσαν ἀπελευθέρωσιν. Ἐβῆρωσο.

Ἀθήνησι τῆ α'. Μαρτίου 1867.

ὁ Σὺς
 Σ. Κ. Οἰκονόμος.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ.

ΧΕΛΙΔΟΝΕΙΟΝ ΑΣΜΑ (τῆ α'. Μαρτίου).

Ἦρῶεν, ἦρῶε χελιδόνα,
 Ἦρῶε καὶ ἄλλη μελιθόνα (α),
 Κάτῃσε καὶ λάλησε,
 Καὶ γλυκὰ κελάδησε.
 Μάρτι, Μάρτι μου καλέ,
 Καὶ φλεβάρι φοβερέ,
 Καὶ ἄν φλεγίσῃς (β) καὶ ἄν τζικνίσῃς (γ),
 Καλοκαίρι δ' ἄ μινίση.
 Καὶ ἄν χιονίσῃς, καὶ ἄν κακίσῃς,
 Πάλιν ἄνοιξιν δ' ἀνδῆσῃς.
 Θάλασσαν ἐπέρασα,
 Τὴν στερεὰν δὲν ἐέχασα
 Κύματα καὶ ἄν ἔσχισα,
 Ἔσπειρα, (οἰ)κονόμησα·
 Ἐφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
 Καὶ σταυρόν (δ), καὶ θημωνίτσα (ε),

(α) = μελιθός. — (β) φλεγίσῃς ἀντὶ φλογίσῃς, καύσης διὰ ψύ-
 χους. — (γ) τζικνίσῃς = κνίσῃς, νύξῃς, πλήξῃς, ὡς ἡ κνίδη διπλα-
 σιασμ. κικνίδη, χυδ. τζικνίδα. — (δ) Σταυρόν, αἱ χελιδόνες ἀναχω-
 ροῦσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου, ὁπότε (τῆ
 'δ') ἐορτάζεται ἡ ὑψωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ· ὅθεν καὶ ὁ μῆν ὅλος
 λέγεται Σταυρός. — (ε) Θημωνίτσα, μικρὰ θημωνία, ὁποῖα ὑπάρχου-
 σιν ἔτι κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τῶν ὀψίμων σπαρτῶν.

Κ' ἴρῳα τῶρα κ' ἠῦρα φίτρα,
 Κ' ἠῦρα χόρτα, σπαρτά, βλίτρα (ξ).
 Βλίτρα, βλίτρα, φίτρα, φίτρα (η).
 Σὺ καλή (ν)οικοκυρά (θ)
 Ἔμβα 'ς τὸ κελλάρι σου,
 Φέρ' αὐγὰ περδικωτά (ι),
 Καὶ πωλιὰ σαρακοστά (κ),
 Δόσε καὶ μιὰν ὀρνιθίτσαν,
 Φέρε καὶ μιὰν κολλουρίτσαν,
 Ὄρισεν ὁ δάσκαλος (λ),
 Καὶ ὁ θεὸς 'ποῦ τᾶδωκε·
 Ν' ἀγοράζωμεν ὀκτώ (μ),
 Νὰ πωλῶμεν δεκακτώ.
 Νὰ κερδαίνωμεν τριάντα,
 Διάφορα μεγάλα πάντα,
 Κ' εἰς τὸ 'σπῆτι καὶ 'ς τὴν χώρα,
 Μέσα 'δῶ 'ποῦρῳαμεν τῶρα.
 Μέσα 'γειὰ, μέσα χαρά.
 Ἄστὸν ἀφέντην, 'ς τὴν κυράν,
 Ἄς τὰ παιδιά καὶ 'ς τοὺς γονεῖς.
 Ἄς ὅλους τοὺς τοὺς συγγενεῖς.
 Μέσα Μάρτις, ἔξω ψύλλοι,

(ξ) Βλίτρα, βλίτρον, τό, τὸ λάχανον βλίτον (Ἡσύχ.). — (η) Φίτρα, τὸ φίτρον, καὶ ἀπομίμημα τῆς φωνῆς τῆς χελιδόνας, ὅταν παύηται τῆς ᾠδῆς. — (θ) Ἀπὸ τούτου καὶ ἐφεξῆς λαλεῖ ὁ χελιδονιστής. — (ι) Περδικωτά, μικρὰ καὶ καλὰ ὡς τὰ τῆς πέρδικος. — (κ) Κατὰ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν γεννημένα. — (λ) Οἱ χελιδονισταὶ εἰσὶ μικρὰ πτωχὰ παιδιά, ἃ πορεύονται εἰς γραμματοδιδασκάλου, ὅθεν μνημονεύουσι καὶ τὸν διδάσκαλον, ὡς παραινούντα τὴν χορηγίαν. — (μ) Τὰ ἐφεξῆς εἰσὶν εὐχαὶ κέρδους.

Ἐξ' ὠχθροῖ, σᾶς τρῶν οἱ σκύλλοι.
 Μέσα φίλοι, μεσὰ ὑδῆνια,
 Καὶ χαραῖς, χοροὶ, παιγιδία,
 Κ' ἐφέτος καὶ τοῦ χρόνου,
 Καὶ τοῦ χρόνου, καὶ ἄλλα χίλια (ν).

ΠΕΡΠΕΡΙΑΣ ΑΣΜΑ.

Περπεριά, δροσολογιὰ
 Δρόσισε τὴν γειτονιά.
 Κ' εἰς τοὺς δρόμους περπατεῖ,
 Τὸν Θεὸν παρακαλεῖ.
 Θεέ μου βρέξε μιὰν βροχήν,
 Μιὰν βροχίτσαν σιγανήν,
 Νὰ καρπίσουν τὰ χωράφια
 Καὶ ν' ἀνθήσουν τ' ἀμπελάκια,
 Τὰ σπαρτά μας νὰ φωμίσουν,
 Καὶ τὸν κόσμον νὰ πλουτίσουν,
 Τὰ σιτάρια,
 Τὰ κριθάρια,
 Καλαμπόκια καὶ βαμβάκια,
 Βρίζαις, ῥίζια, σταφυλάκια,
 Εἰς τοὺς κήπους μας χαραῖς,
 Κ' αἱ ἀβραγιαῖς (α) μας δροσεραῖς.
 Μπάραις, μπάραις (β) τὸ νερόν,

(ν) Ἑλλειπτ. χρόνια.

(α) Ἀβραγιαῖς = αὐλακταῖς, αὐλακες, αἰ. — (β) Μπάρα, καὶ ἄλλως ἀμπάρα, ἧ = ἀμάρα (αὐλαξ, ὀχρεὶς κήπου). ἔτι δὲ μπάρας

Καὶ τὸ γέννημα σωρόν.
Κάδε 'στάχυ καὶ κοιλόν!
Κάδε κούρβουλον, φορτιόν!
"Εξω ξέρα καὶ πτωχεία!
Μέσα δρόσος κ' εὐλογία (γ)!

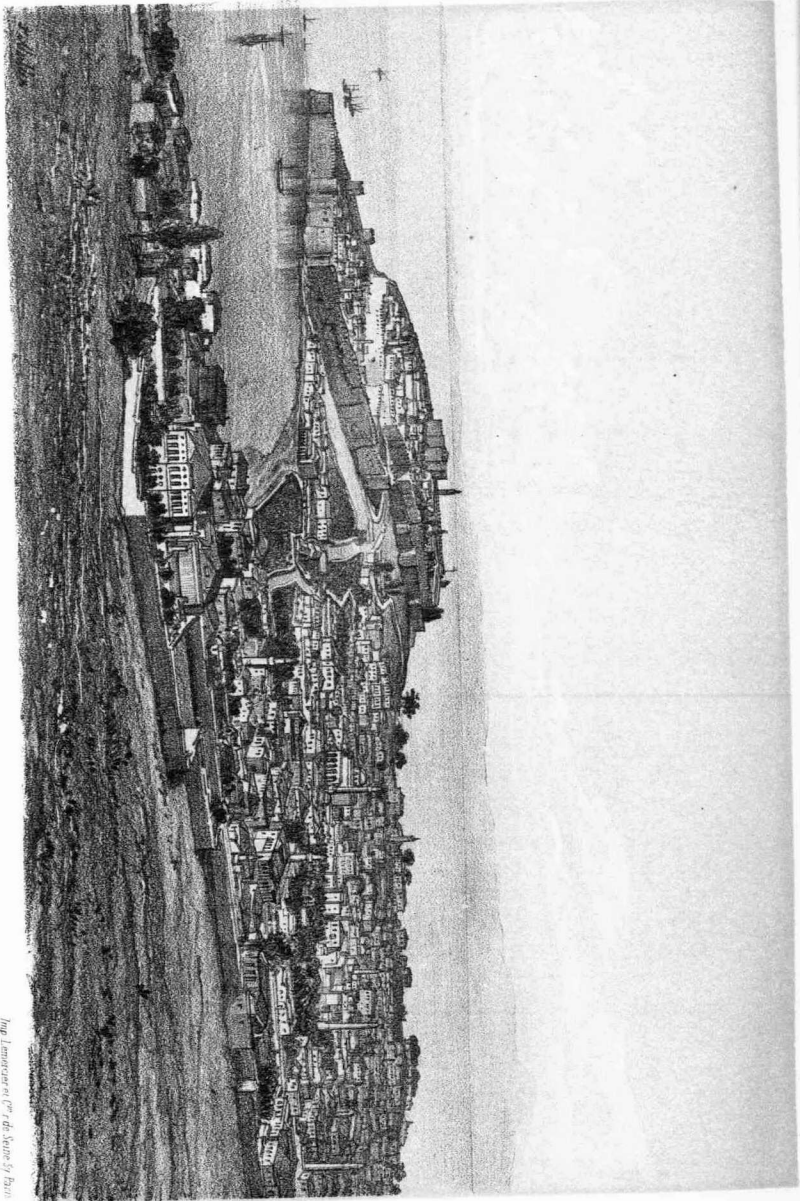
ΡΩΜΑΝΑ.

Αἶ μωρὴ βωμάνα
Καὶ βωμανοπούλα
' Πῆραν τὸν καλόν σου
Νὰ πᾶν νὰ τὸν κρεμάσουν
' Σ τοῦ Πασσᾶ τὴν πόρταν
Καὶ 'ς τὰ παραθύρια.
Νάτος, νάτος ἔρχεται
' Ὡσὰν καλὸς λεβέντης.
Στράφτει τὸ σπαδάκι του,
Βοῖζουν τὰ τσαπαράζια.
Κι ἀπὸ τὰ τραγούδια του
' Αχολογοῦν οἱ κάμποι.
Βρέ καλῶς τον τὸν καλό μου
Τὸν γοργὸ τὸν σταυραστό μου.

καλοῦσιν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τὰ ἐκ τῶν ὑετῶν λιμνάζοντά που ὕδατα, ὅθεν καὶ συνοικία τις ἐν Τυρνάβῳ οὕτω καλεῖται ἐνεκα τῶν λιμνάζοντων ὑδάτων. — (γ) "Ὁμοιον τοῦτο τῷ ἐπιφωνήματι „Ἐξω βούλιμον, ἔσω δὲ πλοῦτον καὶ ὑγίαν“, ὅπερ κατὰ τὴν ἑστίαν τὴν βουλίμου ἐξέλασιν καλουμένην ἐπέλεγον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἓνα τῶν οἰκετῶν τύπτοντες ἀγνίαις ῥάβδοις καὶ τῶν θυρῶν ἐξελαύνοντες, ὡς Πλούταρχός φησι (Συμποσ. στ. η. σελ. 719).

И МІТ'ЯННІНН.

Imp. L'Imprimerie et C^{ie} de Saint-Petersbourg.



Στάσου 'δὼ νὰ φιληθοῦμε,
Νὰ χορεύψωμε νὰ εἰποῦμε,
"Ὅλοι οἱ φίλοι μας νὰ ζοῦνε,
Κ' οἱ ἐχθροὶ νὰ μὴ βρεθοῦνε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ ΜΟΥΡΟΥΖΗ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ.

ὦ ἔρωτικὸι τῆς Σμύρνης εὐμορφοὶ αἰγιαλοί!
Φεύγω, κ' ἀποχαιρετῶ σας, καὶ παρακαλῶ πολὺ
Μὴ βοᾶτε πλέον μόνον ἀπὸ κύματα κωφά,
Μέρος καὶ τῶν στεναγμῶν μου δεσφαιρίσατε κρυφά!
Κι' ἂν ποτε ἐπάνωσέν σας ἡ ἀγάπη μου στασῆ,
Ῥήξατε, βροντήσατέ τους, ἴσως καὶ μ' ἐνδυμησῆ!
Κι' ἂν ἐπάνωσας καθίστη, Θάλασσα, μετὰ χαρᾶς
Βρέξε τῆς εἰς τ' ἄσπρα στηῆ δύο βανίδας ἀλμυράς.
Τῶν δακρῶν μου τὰ βεῖδρα ἴσως καὶ τὰ φαντασῆ,
Καὶ ἀπόντα μὲ δακρύση, καὶ φιλίαν σεβασῆ!
Πλὴν, ὦ Χάριτες καὶ Μοῦσαι! μὴν ἀφήσητε πικρά
Λύπη νὰ τὴν κυριεύση, εἰν' ἀκόμη τρυφερά!
Κι' ἂν ποτε λεπτὰ στενάξῃ, Ζέφυρο! τὸν στεναγμὸν
Πνεύσατέ μου τὸν 'ς τὸ στηῆος, νὰ μοῦ σβύση τὸν καῦμὸν.
Σμύρνη! κῆπε τῶν ἐρώτων, εὐδυμίας ἢ πηγή!
Σὺ μοῦ 'πῆρες τὴν καρδίαν! "Ἄς μὲ φάγη ἄλλη γῆ!

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΣΤΑΘΗΡΑ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ.

ΡΥΑΚΙΟΝ.

᾽Ω καθαρόν ρυάκιον! φαίνεται σ' ὁμοιάζω.
Κ' οἱ δύο τρέχουμιν γοργά, βέομεν, δὲν διστάζω.
Ἐγγίξει, φεῦ, τὸ χάος μας! κοντὰ νοῶ τὸν τάφον.
Σὺ τρέχεις πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν τάφον.
Ἄλλ' ὅμως, ποταμάκι μου, πῶς ἄλλως διαφέρει
Ὁ δρόμος καὶ τῶν δύο μας θεωρηθεῖς ἐν μέρει!
Ἄφρονον, ἄλυπον ἐσὺ τὰς ὄχθας σου ἀφίνεις,
Καὶ ὅπου κλίνεις φυσικὰ, χαῖρον τὸ βεῖθρον χύνεις.
Τὸ πικρὸν γῆρας δὲν σε ζαρώνει·
Φροντὶς καὶ νόσος δὲν σε θολώνει.
Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ τέλος σου, καὶ εἰς τὰς ἐκβολὰς σου
Πλέον ὄραϊον φαίνεσαι, παρὰ εἰς τὰς πηγὰς σου.
Πάντοτε νέαι χάριτες τὰ βεῖθρά σου λαμπρύνουν,
Παντοῦ τῆς εὐποιῆς σου λαμπρὰ σημεῖ' ἀφίνουν.
Ἡ δρόσος τῶν ὑδάτων σου φυτὰ καὶ δένδρα τρέφει.
Καὶ τούτων πάλιν ἐπὶ σέ καθὲν τὴν χάριν στρέφει.
Μὲ τὰς σκιὰς τὰς τρυφερὰς καὶ αὔρας τὰς γλυκείας
Στολίζου τὰς πρασσίνους σου τὰς ὄχθας καὶ ἠδείας.
Εἰς ἄμμον ἄσπρον καὶ λαμπρόν,
Μεταξὺ χόρτων ἀνθηρῶν,
Τὸ βεῦμά σου εἰρηγικὸν
Προββέει πάντα καθαρὸν.
Ψαράκια εἰς τοὺς κόλπους σου χιλιάδες κατοικοῦσι·
Τὰ τρέφεις, καὶ τὰ χαίρεσαι, ποτὲ δὲν σ' ἐνοχλοῦσι.
Εἰς τόσην εὐτυχίαν σου, εἰπέ με, τί γογγύζεις;

Τί ἔχεις ποταμάκι μου καὶ πάντα μурμουρούξεις;
Παῦσαι καλὸν ρυάκιον! σιώπα δά! δὲν πρέπει.
Μουρμουρυτός 'ς τὴν μοῖράν σου, καθῆεις καλὰ τὸ βλέπει.
Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος, ἄχ! πρέπει νὰ στεναῖξη,
Πολλὰ κατὰ τῆς τύχης του παράπονα νὰ κράξη!
᾽Ω ποταμάκι, γίνωσκε! ὅτι μυρία πάδη,
Πάντοτε εἰς τῆς καρδίας μας φωλεύουσι τὰ βάρη,
Ἄδλιως μᾶς ταράσσουν, βαδῆως μᾶς ξεσχίζου
Δάκρυα, φόβους, στεναγμούς, φροντίδας μᾶς γεμίζου.
᾽Ω ποταμάκι ἀργυροῦν! πῶς ζῆς ἐν εὐτυχίᾳ!
Οὐδέποτε τὸ στηθὸς σου δὲν μίανε κακία!
Κανὲν τῶν ὁμοφύλων σου δὲν σέ παραπικραίνει·
Δόλος, ἀπάτη μεταξὺ ποτέ σας δὲν ἐμβαίνει!
Ἐὰν δὲ κατὰ τοὺς δεσμούς τοῦ αἵθλου ὄντος,
Τὸ πᾶν δικαίως καὶ σοφῶς πάντοτε κυβερνῶντος,
Ἄν κι' ἄλλος ρυάξ μετὰ σοῦ τὸ καθαρὸν του νᾶμα
Σμίξῃ, τὸν δέχου εὐμενῶς, καὶ γίνεσθε ἐν κράμα
Ἐνόνεσθε, ἀγκαλιάζεσθε, χωρὶς νὰ χωρισθῆτε.
Μαζὶ καὶ ἀποθνήσκετε, καθῶς μαζὶ καὶ ζήτε.
Γλυκὺς ἔρωσ καὶ φιλία
Σᾶς συνδέει αἰωνία!
Μόνου τ' ἀνθρώπου ἡ ζωὴ, βίος ὁ θήριώδης
Τοιούτους δὲν αἰσθάνεται δεσμούς σωτηριώδεις.
Καὶ ἂν ποτε τοὺς αἰσθανθῆ συχνὰ τοὺς διαβρῆσει!
Νὰ μὴν εἶχε τοὺς αἰσθανθῆ· μὴν εἶχε τοὺς γνωρίσει!
Φθόνοι, φόβοι, προδοσίαι
Τὸν ταράσσουν κι' ἀπιστίαι.
᾽Ω ποταμάκι ἤσυχον! (Καὶ νὰ μὲ συγχωρήσης).
Τί πλέον ἤξιζες ἐσὺ, νὰ μὲ ὑπερτερήσης;

Ὁ βυάξ σὺ δ χαμερπῆς εἰς τόσῃν εὐτυχίαν
 Κί' ὁ ἄνθρωπος ἔ ὑψηλὸς εἰς τόσῃν δυστυχίαν;
 Ἄ! ποῦ εἶσαι, φιλάδελφε, φιλάγαθε καρδία,
 Σὺ μόνῃ εἶσαι ἀληθῆς τ' ἀνθρώπου εὐτυχία!
 Τί με καυχᾶσαι, ἄνθρωπε, ἰδανικὰς ἀξίας,
 Γένη, καὶ προτερήματα, καὶ πλούτη, κ' εὐτυχίας;
 Ταῦτα τὰ ἐπενόησεν ἢ σὴ ἀλαζονεία,
 Εἰς τὰς κακομοιρίας τῆς νὰ τᾶχη προσωπεῖα.
 Ἐπλάσθη, λέγεις, βασιλεὺς ὄλων τῶν ἄλλων ὄντων,
 Μονάρχης πληρεξούσιος ἀψύχων τε καὶ ζώντων.
 Θέλεις ὅμως ν' ἀληθεύσω,
 Δίχως νὰ σέ κολακεύσω;
 Ἐσὺ ἀπέβης τύραννος, δυνάστης αἰμοβόρος,
 Ἄχαρις, ἄνομος, σκληρός, δεσπότης κοσμοφθόρος.
 Δένδρα καὶ πέτραι μαρτυροῦν, τὰ ζῶα τὸ φωνάζουν,
 Στοιχεῖα καὶ τὰ κτίσματα πάντα συμφώνως κράζουν.
 Εἰπέ καλὸν βυάκιον μὲ τὸν κελαρυσμὸν σου,
 Εἰπέ καὶ σὺ τὸ κατ' ἡμῶν μικρὸν παράπονον του!
 Τί ἔχομεν βυάκιον μὲ σέ καὶ σ' ἀδικοῦμεν,
 Καὶ σέ διαμοιράζομεν, καὶ σέ στενοχωροῦμεν,
 Εἰς αὐλακὰς σέ κλείομεν, ν' ἀναπηδᾶς πρὸς τ' ἄνω
 Τὴν φύσιν σου βιάζομεν· τί ἄλλο παραπάνω;
 Ἄνθρωπε ὑπερήφανε! ἂν βασιλεὺς ἐκτίσθης,
 Ἄν νομοθέτης τοῦ Παντὸς ἀπόλυτος ὀρίσθης,
 Ἄν πάντα μόνον διὰ σέ ἐκτίσθῃσαν καὶ ζῶσι,
 Καὶ τὸν αὐχένα εἰς ἐσέ νὰ κλίνουν χρεωστῶσι,
 Τί δὲν μεταχειρίζεσαι τὴν ἄκραν δύναμιν σου,
 Νὰ βασιλεύσῃς σὺ αὐτὸς πρῶτον εἰς τὴν ψυχὴν σου;
 Δοῦλος κακίας, τὰς αἰσχροὰς φορῶν αὐτῆς ἀλύσεις,

Κομπάζεις καὶ δοξάζεσαι, πῶς σέ δουλεύει φύσις;
 Οἴμοι! πῶς τόσον ἐξεφυλίσθη,
 Ἡ ἀνθρωπότης καὶ ἀσχημίσθη!
 Τὰ μαρὰ καὶ φοβερά
 Ἐγείναν πλέον ἱερά!
 Κι' ὅσα ἐμπνέουν φρίκην,
 Παντοῦ σοβοῦν μὲ νίκην!
 Τὰ κακὰ πλέον κριτὰς δὲν ἔχουν!
 Κολάκων πλήθη τὸ πᾶν συνέχουν!
 Παντοῦ τῆς ὑποκρίσεως τὸ εἶδωλον ἐστάθη!
 Ἡ δὲ καλὴ ἀλήθεια ἐκρύφθηκεν, ἐχάθη.
 Ἄν ἔξυρεις καὶ νὰ ὑποκριθῆς, ἐξυρεις καὶ νὰ ζῆσης,
 Εἰλικρινῆς δὲ νὰ φανῆς, ἐσβέσθης, ἂν τολμήσῃς.
 Ἀχ! ποταμάκι εἰς ἐσέ μόνον ἐλευθερία,
 Εἰς σέ μόνον εὐρίσκεται ἄδολος παρβρησία.
 Σὺ δείχνεις καὶ τὸ κάλλος μας καὶ τὴν αἰσχροτήτά μας,
 Ὡς ἔνδυσ' ἢ ἀλλόκοτος φύσις τὰ σώματά μας.
 Ποτέ τὴν εὐμορφίαν μας ἀδίκως δὲν τὴν κρύπτεις,
 Καὶ πάλιν τὴν αἰσχροτήτα πιστῶς ἀνακαλύπτεις.
 Καὶ βασιλεῖς, ὡς τοὺς βοσκούς, ἐπίσης ὄνειδίζεις.
 Σφάλμα κανένα κανενὸς ἀδίκως δὲν χαρίζεις.
 Ἄλλ' οἴμοι! τίς καὶ εἰς ἐσέ χαίρων τολμᾷ νὰ σκύψῃ,
 Ὡς Νάρκισσος, τὴν ὄψιν του πιστῶς νὰ θεωρήσῃ;
 Φοβοῦνται μήπως ἴδωσιν ἔλεγχον τῶν σφαλμάτων
 Εἰς τὸ λαμπρὸν σου κρύσταλλον τῶν καθαρῶν ναμάτων.
 Τὰ βεῖδρά σου τὰ προσηνῆ,
 Ὡς φίλον τὸν εἰλικρινῆ,
 Τὰ τρέμουν καὶ τὰ φεύγουν
 Τὴν συμβουλὴν δὲν στέργουν!

Ἡ κακία δραμβεύει. Ἡ χρηστότης δυστυχεῖ.
Οἱ δὲ νόμοι σιωπῶσι. Τί ἄλλια ἐποχή!
Οὕτω τῆς ματαιότητος φεῦ! μᾶς καταβροχθίζει
Τὸ βῆραδρον τὸ φοβερόν, κ' αἰσχυρῶς μᾶς ἀφανίζει!
ᾠ χαῖρε ποταμάκι μου, ἀφίνω σου ὑγείαν·
Φεύγω. Κοντά σου νὰ σταθῶ δὲν ἔχω πλεῖα καρδίαν!
Διότι, ὅσον ἐκ τῆς σῆς ἀδύας θεωρίας
Τάνδρωπου τὴν ἀσθένειαν νοῶ καὶ τὰς κακίας,
Τόσον ὀλίγον εἰς αὐτὸν γνωρίζω τὴν εἰκόνα
Τοῦ πλαστοουργοῦ του καὶ θεοῦ, τοῦ ζῶντος εἰς αἰῶνα.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΣΧΕΔΑΡΙΟΝ.

Στέφανος Οικονόμος ἐγεννήθη τῇ 27 Ἰανουαρίου τοῦ 1786 ἐν Τσαριτσάνῃ τῆς Θεσσαλίας, πατὴρ μὲν Κυριακοῦ πρεσβυτέρου, τρίβωνος τῆς τε Δύραδεν καὶ τῆς ἔσω παιδείας, καὶ οἰκονόμου τῆς ἐν Τσαριτσάνῃ ἐκκλησίας, μητὴρ δὲ Ἀνδίας ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Σκουφάδων, οὐ μικρὰ συντελεσάντων εἰς εὐόδωσιν τῶν τῆς πόλεως ἐκείνης κοινῶν πραγμάτων. Ἐπαιδεύθη δὲ τὰ ἐγκύκλια παιδεύματα ἐν τῇ τῆς πατρίδος ἑλληνικῇ σχολῇ, χειραγωγούμενος καὶ κατ' ἰδίαν ὑπὸ τοῦ Πατρός, ὅστις καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς Λατινίδος ἐδίδαξεν αὐτόν τε καὶ τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον, τὸν ὕστερον καὶ ἀξιωματικὸν οἰκονόμον προχειρισθέντα.

Ὅργων δὲ πρὸς τελειότερα μαθήματα συναπῆρε κατὰ τὸ 1804 μετὰ τοῦ τριετίας (ἀπὸ τοῦ 1799—1802) ἐν τῇ πατρίδι διδάξαντος τὰ ἑλληνικὰ Κ. Κούμα εἰς Βιένναν πρὸς ἐκμάθησιν τῆς τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἐπιστήμης. Ἀλλὰ ταύτης τὸν διάυλον συντόμως διατρέχων, ἡσχυοεῖτο κατὰ τὰς ὕρας τῆς ἀνέσεως καὶ εἰς μεταφράσεις καὶ ἄλλα φιλολο-

γικά ἔργα οὐ παρέργως, ἀλλὰ φιλοτίμως καταβάλλον και αὐτὸς τὸ ἐπιβάλλον μέρος εἰς τοὺς εὐέλπιδας και καρποφόρους πόρους τῶν ἐν Βιέννῃ λογίων Ἑλλήνων, διὰ τῆς δημοσιεύσεως διδακτικῶν βιβλίων ἀγωνιζομένων παρασκευάσαι τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀνάστασιν. Μάλιστα δὲ συνεπόνθησεν Ἀνδρῖμῳ τῷ Γαζῆ εἰς τὴν μετάφρασιν και ἐκδοσιν τοῦ πολυτίμου και πολυωφελοῦς Λεξικοῦ τοῦ Σνεϊδέρου, καιτοι ὁ μακαρίτης Γαζῆς ὑπὸ τῆς συνήδους ὑπερφιλοτιμίας ἐπελάδωτο τῆς χάριτος ἐν τοῖς προλεγομένοις. Συνειργάσθη ὡσαύτως μετὰ τοῦ Κούμα εἰς τὴν ἀπάνδισιν τῆς ἐπτατόμου Σειρᾶς τῶν Μαθηματικῶν και μετέφρασε τὴν τοῦ Ἀδήτου Χημείαν χάριν τοῦ διδασκάλου (α), μετ' οὗ αὐτὸν οὐ μόνον πατρῷα φιλία και πνευματικὴ σχέσις συνεῖχον, ἀλλὰ και μέλλουσα συγγένεια εὐλόγως ἔπειτα μὴ τελεσθεῖσα. Ἔτι δ' ἐν Βιέννῃ ἐξέδωκεν ἀνωνύμως (τῷ 1807 και 1808) τοὺς ἀρχαίους Γεωγράφους δαπάνῃ τῶν Ζωσιμάδων, ἀπανδίσας τὰ ἀναγκαῖότερα σχόλια ἐκ τῆς τοῦ Οὐδσῶνος σοφῆς ἐκδόσεως, ἐν δυσὶ τόμοις μετ' ἐπιγραφῆς „Συλλογὴ τῶν τοῖς πάλαι γεωγραφηθέντων“, οἷς προσηρτηθῆ και ἡ τοῦ Ἀμπουλφένδα παρὰ Δ. Ἀλεξανδρίδου μετάφρασις. Περὶ δὲ τὰ μέσα τοῦ 1808 ἀπελθὼν εἰς Ἰένναν ἀνηγορεύθη τῇ 12/24 Δεκεμβρίου ἰατρός, ἐνθα και τῶν τοῦ Σχελιγγίου φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἠκροάσατο. Και πάλιν εἰς Βιένναν κατελθὼν πολλὴν κατεβάλετο σπουδὴν περὶ τε τὴν φαρμακευτικὴν και τὰς ἐγχειρήσεις τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων, κατηγεμόνα ἔχων τὸν πολύκροτον ὀφθαλμιατρὸν Βῆρον (Beer). Οὕτως οὖν

(α) Βλ. Κ. Σιβίνη Ὑπόμνημα αὐτοσχέδ. περὶ τοῦ αἰδεσιμ. πρεσβυτ. και οἰκονόμου Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων σελ. 11. Τεργέστη 1857.

κατηρτισμένος κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1809 ἠσπασθῆ το νόστιμον ἡμᾶρ, και μετὰ τινα ἐν Κωνσταντινούπολει διατριβὴν ἔσπευσε εἰς Σμύρνην, ἐνθα πρῶτην ὁ ἀδελφὸς κληθεὶς ἦν μετὰ τῆς οἰκογενείας διδάσκων σὺν τῷ Κούμα ἐν τῷ ἰρτισυστάτῳ Γυμνασίῳ. Και ἐκλείσθη μετ' οὐ πολὺ κατὰ τε τὴν Σμύρνην και τὴν περιχώρον ἡ τοῦ νεήλυδος ἰατροῦ Σαυμασίας τῶν ποικίλων και μάλιστα χρονίων νοσημάτων θεραπευτικὴ δύναμις παρὰ πᾶσι, και πολλὴ παρὰ τὸν εὐπρόσιτον και χαρίεντα Στέφανον συνέτρεχε θεραπείας δεομένων πληθῶς. Παρακληθεὶς δ' ὑπὸ τῶν τοῦ Φιλολογικοῦ Γυμνασίου ἐφόρων προσέδωτο ταῖς ἰατρικαῖς ἀσχολίαις και ἕτερον οὐ μικρὸν ἄδλον, τὴν ἐν τῷ Γυμνασίῳ διδασκαλίαν, και εὐκαιρον συνδρομὴν εἰς κατάρτισιν τοῦ πνευματικοῦ ἐκείνου φυτωρίου τοῦ τῆς Ἰωνίας παραδείσου, ἔπου παντοδαπὰ ἐκαλλιεργοῦντο πνευματικῶς φυτὰ μέλλοντα μετ' ὀλίγον ἀφθόρους τοὺς τῆς ἀρετῆς και παιδείας ἀγλαοὺς καρποὺς ἐπιδαφιλεύσειν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος μεταφυτευθέντα. Ἐδίδαξε τοίνυν ἀπὸ τῆς α'. Σεπτεμβρίου τοῦ 1810 τὰ τε στοιχεῖα τῆς Λατινίδος και τὴν Χημείαν κατὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ μεταφρασθὲν ἐγχειρίδιον τοῦ Ἀδήτου, ἔτι δὲ τῷ 1811 και Στοιχεῖα τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐξ οἰκείων χειρογράφων, ἅτινα σώζονται ἔτι και νῦν ἀτελῆ δυστυχῶς παρὰ τῷ ἀνεψιῷ Σοφοκλεῖ Κ. Οἰκονόμῳ και οὕτω πρῶτον ἤδη μετὰ τοςαύτας ἑκατονταετηρίδας ἠκούσθη ἐν τῇ πατρίδι τῆς φυσικῆς φιλοσοφίας ἡ Φυσικὴ ἱστορία (α). Τὰς δὲ

(α) Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σμυρναϊκοῦ Γυμνασίου εἰσῆχθη και εἰς τὸ ἐν Βουκορεστίῳ Λύκειον τῷ 1820 ἡ διδασκαλία τῆς Φυσικῆς ἱστορίας ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Στεφάνου Κανέλλου. Βλ. C. Iken Leucothea T. 1. pag. 255. Leipzig 1825.

τῆς διδασκαλίας ἀρετὰς μαρτυροῦσιν ἔτι καὶ νῦν ἔναυλον τὴν ἐπιχάριτον τοῦ μελιχίου διδασκάλου φωνῆν διατηροῦντες οἱ περιόντες τῶν εὐγνωμόνων μαθητῶν, ὡσπερ καὶ τὸ προσήνεές καὶ οὐχ ἤττον πατρικὸν ἢ ἀδελφικὸν τῆς πρὸς αὐτοὺς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις μεταφράσας διεφύσμις χάριν τῶν τοῦ Γυμνασίου μαθητῶν τὴν τοῦ Βουτμάνου Γραμματικὴν, ἐκδοθεῖσαν τῷ 1812 ἐν Βιέννῃ. Καὶ πρῶτον εἰσήχθη δι' αὐτοῦ εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος σχολεῖα Γραμματικῆ κατὰ τὰ ἄριστα τότε τῆς πολυσόφου Γερμανίας γραμματικὰ ἐγγχειρίδια μεθοδικῶς ἐκπεπονημένη, καὶ πλουτοῦσα σαφήνειαν καὶ ἀκρίβειαν ἀπέριπτον. Ἡ δὲ προτεταγμένη ταύτης ἐπιστολὴ καὶ μόνῃ ἤρκει ἵνα καταδείξῃ οὐ μόνον τοῦ ἡΐδους τὸ ἐπιεικὲς καὶ χρηστὸν καὶ τῶν γνώσεων τοῦ γράψαντος τὴν περιουσίαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ περὶ χαρακτῆρος τῆς γραφομένης γλώσσης φρογῆματος αὐτοῦ τὸ ὀρθὸν καὶ μέτριον. Διότι τὴν μέσσην ὀρθοτομήσαι προσελομένοι ἐν τοῖς διδασκαλικῶν βιβλίοις, ἦν ὁ τε Θεοτόκης ἐν τοῖς Κυριακοδρομίοις καὶ ἄλλοι τῶν ἐπιφανῶν τοῦ γένους διδασκάλων εἶχον προὑποδεδειγμένην, οὔτε εἰς τῶν ἄγαν Ἀττικιστῶν τὴν ἀνάτη καὶ ἀπόκρημον καὶ ἄκαρπον ἐφιλοτιμήθη ἀναβῆχθαι, ὡς μεῖζον ἢ κατ' ἀνδρωπον ζητούντων, οὔτε πάλιν εἰς τὴν κατάντη καὶ οὐχ ἤττον βλαβεράν ἢ ὠφέλιμον τῶν χυδαῖστων ἠνέσχετο κατενεχθῆναι, ὡς ἀξιούτων διδάσκειν τοὺς διδασκάλους οὐχ ὅπως δεῖ λέγειν τὸ ἔθνος, ἀλλ' ὅπως λέγει. "Ὅθεν ἐλυπεῖτο ἀδίκως ὁ μακαρίτης Δούκας εἰς ὄλω ἀλλοτρίας αἰτίας ἀποδιδούς τὸ πρᾶγμα, καὶ ἔγραφεν ἀκρίτως ὅτι ὁ Στέφανος „ἀνὴρ ἐπιστήμων καὶ ἱατρὸς καὶ τὸ γένος ἡμῶν οὐκ ὀλίγον τιμῶν, πολλαχῆ εὐζωνος ἀνατρέχων μέμνηται αἴφνης καὶ τῆς ἀίρεσέως“, τὴν τῶν ἀντιπάλων

αἴρεσιν ὑπονοῶν (α)! Ἄλλ' ἄλλις τούτων. Ὁ δὲ οὖν Στέφανος ὕστερον (τῷ 1830) καὶ δευτέραν τῆς Γραμματικῆς παρεσκεύαζεν ἔκδοσιν μετὰ σημειώσεων καὶ προσθηκῶν (β). Ἄλλὰ καὶ τοῦτον αὐτοῦ τὸν πόνον ἔφαγεν ὁ πανδαμάτωρ χρόνος. Καὶ ταῦτα μὲν χρόνῳ ὕστερον. Ἦδη δὲ (τῷ 1814) προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου τοῦ Ἐφέσου προσῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα οἱ τοῦ Γένους πρόκριτοι, τοῦ Λογάδου βουλομένου ἀπαλλαγῆναι τῆς ἐν τῇ τοῦ Γένους φερωνύμῳ Σχολῇ τοῦ Κουρουτσεμέ διδασκαλίας, καὶ ἐπιδοθῆναι εἰς τὴν τῆς Κιβωτοῦ σύνταξιν καὶ ἐπεξεργασίαν, μετεπέμψαντο τὸν Κούμαν, προσεκάλουν δὲ διὰ πατριαρχικοῦ γράμματος καὶ τὸν Κωνστ. Οἰκονόμον, ὅπως ἀναδείξωσι λαμπρὰν καὶ περιφανῆ καὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης φερωνυμίας τὰς τοῦ Ψεῖου φωτὸς ἀκτῖνας ἐκπέμπουσιν πανταχοῦ ἐστὶν τὴν Σχολὴν αὐτῶν. Διεφιλοτιμοῦντο δὲ καὶ τὸν Στέφανον παρ' ἑαυτοῖς κατασχεῖν, προσλιπαροῦντες καὶ τοῦ τῶν ἱατρῶν συστήματος. Ἀλλ' ὑπερίσχυσεν ἡ τῶν περὶ τὸν Ἐφέσου πρὸς τοὺς Σμυρναίους εὐνοία, καὶ εἶασαν τὴν τῶν Οἰκονόμων δυάδα ἐν Σμύρῃ ποτίζειν τοῖς νόμοις τῆς ἀληθοῦς παιδείας τὴν ὡς διψῶσαν ἔλαφον ἐκείσε πανταχοῦ συνδραμοῦσαν ἐλληνικὴν νεολαίαν. Καὶ μαρτυροῦσι τὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίαν τῆς τε Μ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν προκρίτων τοῦ Γένους ἐπὶ τῇ καρποφόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν Οἰκονόμων αἱ πρὸς αὐτοὺς χαριστήριοι ἐπιστολαί· ἡλικίους δὲ τὸ Γυμνάσιον ἐκεῖνο παρέσχε καρποὺς καὶ πόσον ἐτιμῶντο οἱ ἐξ αὐτοῦ προϊόντες ἐν τε

(α) Βλ. Ἡρωδιανοῦ τῆς μετὰ Μάρκον βασιλ. βιβλία ὁκτὼ ἐπεξεργ. καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Ν. Δούκα. Βιέννη, 1813. πρόλογ. σελ. 40.

(β) Βλ. Κ. Οἰκονόμου περὶ Προφορᾶς τῆς Ἑλλην. γλῶσ. σελ. 773.

Κωνσταντινουπόλει και ἀλλαγῶ τοῦ Ὀσμανικοῦ Κράτους, τί χρῆ και λέγειν; (α). Ὁ δὲ Στέφανος τῷ 1817 ἐν ταῖς ὕραις τῆς ἀνέσεως ἠρμήνευσεν εἰς τὸ καδ' ἡμᾶς ἰδιωμα τὴν τοῦ Ποτέρου Ἀρχαιολογίαν ἐκ τῆς τριτόμου Γερμανικῆς μεταφράσεως, ἀλλὰ και αὕτη φεῦ! ἐγένετο παρανόημα τῆς τῷ 1818 καταφαγούσης και ἄλλα τῶν Οἰκονομείων ἔργων πυρκαϊᾶς (β). Καὶ πρὸς τοὺς ἔξω δ' ὁμογενεῖς ἰατροὺς συχνὰ ἐπέστελλε περὶ ἱατρικῶν και ἄλλων ἐπιστημονικῶν πραγμάτων, και σώζονται τινες τῶν ἐπιστολῶν ἐκείνου. Οὕτως οὖν αἰετοπε ταῖς Χάρισι και Μούσαις μετὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ δῶν διετέλει μέχρι τοῦ 1821. Ἀλλὰ τότε δὴ ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, μόλις διασωθεὶς ἀπὸ σφαίρας ἐπ' αὐτοῦ κενωθέντος πυροβόλου ἀγαρηνοῦ ἀπεσώθη μετὰ τῶν οἰκείων εἰς Κύθηρα, κἀκεῖθεν μετέβη εἰς Τεργέστην, ἐνθα δι' ὅλης τετραετίας νέον εἰς τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ στάδιον προέκειτο. Διότι πολλοὶ ἐκ Χίου, Κυδωνῶν, Σμύρνης και ἀλλαχόθεν τῆς καταδιωκομένης Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς τυμομαχούσης Δυναστείας ἐκείσε περιωθέντες και μυριαχῶς κατατρυχόμενοι ἐν τοῖς πρώτοις εὗρισκον προστάτην και ἀντιλήπτορα τὴν ἀνάματον τοῦ ἱατροῦ συμπάθειαν και παραμυθίαν. Διὸ και ἡ τοῦ μεγαλοψύχου Ἀυτοκράτορος τῶν Ρώσων Ἀλεξάνδρου φιλανθρωπία ἠυδόκησεν ἀνταμείψαι τὴν ἐπὶ τε τῶν Ἑλλήνων και πολλῶν Ρώσων

(α) Βλ. τὴν τοῦ ἱερομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου πρὸς τοὺς αὐταδέλφους τοῦ ἐν Σμύρνη ἑλληνομουσείου Κωνσταντίνου και Στέφανου ἐπιστολήν, ἣν τῷ 1819 ἔγραψε μετὰ θείου ζήλου πρὸς αὐτοὺς, ἐπαινῶν ἅμα και παρακελευόμενος ὁ ἀοίδιμος· ἐκδίδεται δ' αὕτη ὑπὸ Γ. Ἀγγελοπούλου ἐν τῷ Α'. τόμῳ τῶν κατὰ τὸν ἀοίδιμον πατριάρχην Κωνσταντίν. Γρηγόριον τὸν Ε'. σελ. 151.

(β) Βλ. Τὰ σωζόμενα ἐκκλησ. συγγράμματα Κωνσταντ. πρεσβυτ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Τομ. Α'. σελ. στ'.

ἐπιδειχθεῖσαν ἀρετὴν τοῦ Στέφανου, ὀνομάσασα τῷ 1824 αὐτὸν Σύνοδρον τοῦ Κολλεγίου. Τῷ δ' ἐφεξῆς ἔτει μετέβη εἰς Βιένναν πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ ἀνεψιοῦ και ἵνα συλλέξας πλουτίση τὸ ἔθνος δι' ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων. Ὅθεν ἐπεδόθη συντόμως εἰς μελέτην ὄλων τῶν ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐκδοθέντων ἱατρικῶν συγγραμμάτων, ὅπως γράψῃ ἐκτενῆ και πλήρη πραγματεῖαν περὶ νόσων, μηδὲν ἀπολειπομένη τῆς κατὰ τὴν Δύσιν τέως προκοπῆς τῆς ἐπιστήμης, και δωροφορήσῃ ταύτην τῇ πατρίδι. Ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπελθὼν και ταύτης ἡμᾶς τῆς εὐεργεσίας ἀπεστέρησεν. Ἐτελεύτα δὲ τῇ $\frac{3}{15}$ Σεπτεμβρίου τοῦ 1831 δῶμα γενόμενος πολὺ-δακρυ τῆς ἐν Βιέννῃ τότε μαινομένης χολέρας.

Ἡ ἐπισυνημμένη ὧδε διατριβὴ (α), ἐν ἣ ἐξελέγχων εὐγνωμόμως τὴν περὶ τὸ ἑλληνιστὶ γράφειν τοὺς ἀλλογλώσσους Ἑλληνιστὰς δυσχέρειαν ἐμφαίνει διὰ βραχέων τῆς περὶ τὸν Ἑλληνα λόγον φιλοπονίας αὐτοῦ τὸ μέτρον, ἐγράφη τῷ 1831 χάριν τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου τοῦ Βλαστοῦ (τοῦ ἐν Λιβόρνῳ τῷ 1844 τελευτήσαντος), ὃν ἐν Βιέννῃ σὺν τῷ ἀνεψιῷ ἐξεπαίδευσεν, ὥσπερ και τὸν ἔτι και νῦν τὴν τῶν ἱατρῶν χορείαν τοῦ ἡμετέρου, ἔθνος κοσμοῦντα Ἰωάννην τὸν Βοῦρον (β).

Σ. Κ. Ο.

(α) Ἐκδίδεται αὕτη ἡ διατριβὴ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ ἔτ. 1866. σελ. 164. Σημ. Ἐκδ.

(β) Ὅθεν οὗτος τὴν ἐναίσιμον διατριβὴν τῷ Στεφάνῳ εὐγνωμόμως ἀνατεθεικῶς προσφωνεῖ αὐτῷ και τάδε· „Οὐ τῆς αὐτὸς ἐμαυτοῦ μόνον οἶδα Σε χορηγὸν ὅποιας οὖν παιδείας ὑπάρξαντα, ἀλλὰ μυριοὶ μὲν Ἑλλησιν οἱ τῆς ἀμφιλαφοῦς ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τέχνης εὐεργεσίας Σου ἀπονάμενοι· πολὺχους δὲ ἡ παρὰ Σοῦ τε και τοῦ Σοῦ ἀδελφοῦ (ᾧ περ τὸ γένος ἡμῶν διαφερόντως σεμνύεται) ἐν παιδείᾳ και λόγοις ἐπιδαφιλευθεῖσα τῇ νεολαίᾳ τῶν Ἑλλήνων ὠφέλεια. Βλ. Dissert. inaug. De Pharmacologia Graecorum veterum in genere, pag. 6. Halis Saxon. 1831.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΕΙΟΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ.

ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Βαλέττα.

Φίλτατέ μοι Κύριε Μαρίνε Π. Βρετέ,

Ἐκ τῶν δύο φιλικῶν αἰτήσεών σου, νὰ γράψω τι κἀγὼ ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνὸν ἐν τῷ Ἑθνικῷ Ἡμερολογίῳ, καὶ νὰ σοι πέμψω τὴν εἰκόνα μου, ἵνα δημοσιευθῇ ἐν αὐτῷ, μόνην τὴν πρώτην ἐκπληρῶ προθυμότητα. Τὴν προθυμίαν δὲ ταύτην ὑπαγορεύει μοι οὐχὶ γνώσεων περιουσία, οὐδ' ἐπιδείξεως πόθος, ἀλλ' ἡ πεποθήσῃς ὅτι τὸ ἔργον σου κοινωφελέστατόν ἐστι, καὶ ἅμα περίτρανον μαρτύριον τῆς φιλοπονίας καὶ φιλοκαλίας τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῆς ἀπάντων προθυμίας εἰς τὸ κατὰ δύναμιν συνεργάζεσθαι πρὸς ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῆς κοινῆς μητρὸς, ὅπου ἂν τυγχάνωσι ζῶντες. Τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν καὶ ἀνεγνώρισαν πρὸ πολλοῦ, καὶ διεκήρυξαν πολλοί, οἱ ἀπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως περὶ ἡμῶν κρίνοντες· πάντων δὲ μάλιστα διεκήρυξεν αὐτὴν ὁ ἀκραιφνῆς τῆς Ἑλλάδος φίλος καὶ εὐεργέτης, ὁ ἀληθῶς φιλοδίκαιος καὶ σοφὸς ἀνὴρ, Σαίντ-Μάρκος Γιραρδίνος, ἐν τε ἄλλοις λόγοις καὶ διατριβαῖς αὐτοῦ, καὶ ἐν οἷς ἔγραψε περίσου ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν συζητήσεων (10 Δεκεμβρίου 1866) ἐπικρίνων τὸ ἔργον σου· ἃ δὴ κἀγὰ μετὰ πολλῆς τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν σοφὸν ἄνδρα καὶ τότε ἀνέγνων περιχαρῆς, καὶ νῦν ἐπαναλαμβάνω ἐνταῦθα. — Comprendons bien d'abord que la Grèce n'est pas bornée au petit royaume hellénique que

la diplomatie Européenne a créé de mauvaise grâce en 1830. La Grèce est plus qu'une royauté plus ou moins indépendante, c'est une race très nombreuse, très active, très intelligente, partout répandue en Orient, et même en Occident. Où les Grecs ne sont-ils pas? . . . Et partout où il y a des Grecs, l'idée d'une destinée et d'un avenir commun propre à la race hellénique, et que rien n'empêchera de s'accomplir, cette idée est avec eux et leur fait une patrie. C'est ce lien patriotique établi à travers les pays les plus divers que représente pour ainsi dire l'Hémerologion Hellénique, κ. τ. λ. — Τοιοῦτου λοιπὸν κρινομένου, καὶ ἀληθῶς ὄντος, τοῦ ἔργου σου, τίς Ἑλλήνι δύναται ἀρνηθῆναι τὴν κατὰ δύναμιν συνδρομὴν εἰς ἔκδοσιν καὶ διακόσμησιν αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο κἀγὼ ὑπακούω προθυμότητα εἰς τὴν πρώτην τῶν δύο αἰτήσεών σου, καὶ σπεύδω κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς πτωχῆς τοῦ Εὐαγγελίου χήρας καταβαλεῖν τὰ δύο μου λεπτά εἰς τὸ Ἑθνικὸν ἡμῶν τοῦτο γαζοφυλάκιον, ἐλπίζων, ὅτι οὐκ ἄλλως κριθῆσομαι ὑπὸ τῶν φιλοκάλων τοῦ Ἡμερολογίου ἀναγνωστῶν, ἢ ὡς ἐκρίθη ἡ πτωχὴ ἐκείνη χήρα ὑπὸ τοῦ δικαιοκρίτου Ἰησοῦ. — «Ἀμὴν» λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων βέβληκε » τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ » περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως » αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. — Ἄλλ' οὕτω προθύμως ἐκπληρῶν τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεών σου, ἀπαρνοῦμαι σοι τὴν δευτέραν· καὶ τοῦτο πράττω, πρὸς τὴν σὴν ἀποβλέπων ὠφέλειαν. Ἐνθυμούμενος τὴν μεγαλόφρονα τοῦ Ῥωμαίου Κάτωνος ἀπάντησιν πρὸς τοὺς θαυμάζοντας, ὅτι οὐκ εἶχεν ἀνδριάντα — Μᾶλλον βούλομαι

ζητεῖσθαι, διὰ τί μου ἀνδριάς οὐ κεῖται, ἢ διὰ τί κεῖται — ἀπαρνοῦμαι σοι τὴν εἰκόνα μου· οὐχὶ βεβαίως ἵνα ζητηθῆ ποτε καὶ περὶ ἐμοῦ, ὡς περὶ τοῦ Κάτωνος, διὰ τί μου ἡ εἰκὼν οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ, ἀλλ' ἵνα μὴ σε ἐμβάλω εἰς τὴν λυπηρὰν ἀμηχανίαν τοῦ ἀπαντῆσαι πρὸς τοὺς τυχόν ζητήσοντας, διὰ τί κεῖται. Πρὸς ἰδίαν σου λοιπὸν ἡσυχίαν ἄφες με, παρακαλῶ, διαμένειν οἶός εἰμι, τοῦτ' ἔστιν ἀνεικόνιστος καὶ πρωτότυπος, ἦ, ὡς εἰώσασι λέγειν οἱ παρ' ἡμῶν Ἰταλίζοντες, originale. Εὐχου μοι δὲ καταστῆναί ποτε (ἀλλὰ πότε;) ἄξιός τῆς τιμῆς, ἣν μοι προσφέρεις, καὶ δι' ἣν εὐχαριστῶ σοι ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.

Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη. Εἰς πολλὴν δέ με ἐνέβαλεν ἀπορίαν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐκπληρῶσαι τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεών σου, ἀμηχανοῦντα συμβιβάσαι τὸ ὠφελίμον τῷ τερπνῷ, ἄλλων ἄλλως περὶ τούτων κρινόντων, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἀναγνώσμασιν, ὧν τὸ ὠφελίμον καὶ τερπνὸν κρίνεται συνήθως κατ' ἣν ἔχει ὁ ἀναγινώσκων ὄρεξι, εὐαισθησίαν, συμπάθειαν ἢ ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν γράψαντα, ὡς τὸ γλυκὺ καὶ πικρὸν, καὶ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, κρίνονται κατὰ τὴν ὑγίαινουσαν ἢ νοσοῦσαν σωματικὴν αἴσθησιν. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς περὶ τούτων ὁ ἀρχαῖος Δημόκριτος ἐδογματίζε — Νόμῳ γλυκὺ, νόμῳ πικρὸν· Νόμῳ θερμὸν, νόμῳ ψυχρὸν (δόγμα ὀρθότατον, μεταποιηθὲν ἔπειτα ὑπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ τῶν σκεπτικῶν φιλοσόφων εἰς τὸ ἀσεβέστατον ἐκεῖνο — Νόμῳ καλόν, νόμῳ κακόν), οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀναγνώσμασιν ὠφελίμου καὶ τερπνοῦ δυνατὸν εἰπεῖν, Νόμῳ τερπνόν, νόμῳ ἀτερπές. Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰς πολλὴν, ὡς προείπον, ἐνέβαλέ με ἀμηχανίαν ἢ ἐπιθυμίαν τοῦ ἐκπληρῶσαι τὴν πρώτην τῶν αἰτήσεών σου· διαφοροὺς δὲ λαβῶν ὑπο-



1



2



3



4



5

1. ΓΑΒΡΙΗΛ. _____ 2. Γ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ. _____ 3. Γ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ

4. ΜΟΡΡΗΣ. _____ 5. ΣΑΙΝΤ-ΜΑΡΚ ΓΙΡΑΡΔΙΝΟΣ.

Ψέσεις, καὶ πολλὰ σχεδιάσας, ἐματαιωπόνησα, ποῦ μὲν ἐπι-
 τυγχάνων τοῦ πρώτου καὶ ἀποτυγχάνων τοῦ δευτέρου, ποῦ δὲ
 τούναντίον. Τέλος πάντων δέ, κατώρῳσα, νομίζω, συμβιβάζ-
 σαι τὰ δυσσυμβίβαστα ταῦτα, εἰσελθὼν εἰς τὸν μέγαν Ἑλληνι-
 κὸν παρὰδεισον, καὶ ἀνῳλογήσας ἐξ αὐτοῦ ὠφελίμους τινὰς
 παραινήσεις καὶ ἱστορικὰ διηγήματα, ἐν οἷς καὶ τὸ τερπνόν,
 ὡς ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω, ἐνυπάρχει ἄφῳνον, καὶ ἐν οἷς
 εὐρίσκω τρίτον τοῦτο καλόν, ὅτι εἰσὶ καὶ τῷ γράφοντι ἀκίν-
 δυνα· οὐδὲν γὰρ ἴδιον ἀποφαίνεται, ἀλλὰ δόξας ἄλλων καὶ
 διηγήματα ἱστορικὰ συλλέγει, περιβεβλημένα τὸ μέγα κῦρος
 τοῦ ἱστορήσαντος αὐτά, καὶ διὰ μακρᾶς αἰώνων σειρᾶς
 ἀναμφισβητήτως παραδεδεγμένα.

Ἐπειδὴ δὲ τὴν συλλογὴν ἐποιησάμην ἐκ τῶν ἡδικῶν
 λεγομένων συγγραμμάτων τοῦ Πλουτάρχου, ἐπέγραψα ταύ-
 την Πλουτάρχειον Ἀνῳλογίαν· καὶ πρέπον ἐνόμισα
 ἐκ τούτων μόνων τῶν συγγραμμάτων τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ
 καὶ φιλοσόφου ἀνῳλογῆσαι, ἐπειδὴ ταῦτα καὶ παρ' ἡμῖν καὶ
 παρὰ τοῖς ἄλλογενέσιν ἀναγινώσκονται ὀλιγώτερον ἢ τὰ ἱστο-
 ρικά, οἱ Παράλληλοι δὴλον ὅτι βίοι. Ἄλλως τε δέ, χάρις εἰς
 τὴν ἀκάματον φιλοπονίαν τοῦ σοφοῦ καδῆγητοῦ Κυρίου
 Α Ρ. Ραγκαβῆ, καὶ εἰς τὴν παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέραν φιλο-
 καλίαν τοῦ εἰς τὴν ἔκδοσιν δαπανήσαντος ὁμογενοῦς Κυρίου
 Γεωργίου Μπήκα, ἔχομεν ἤδη τοὺς Παραλλήλους βίους εἰς
 τὴν καδ' ἡμᾶς γλώσσαν μεδῆρημνευμένους· καὶ δυνατὸν
 ἐκάστῳ ἀναγινώσκειν τε καὶ ἐννοεῖν τὸ ὠφελιμώτατον καὶ
 τερπνότατον ἐκεῖνο σύγγραμμα, ὀλίγον μόνον ἀργύριον ἐὰν
 δαπανήσῃ, καὶ ὀλιγώτερον ἴσως τοῦ πρὸς ἀπόκτησιν ἐλευσινῶν
 τινων μυδιστορημάτων προδύμως, ὡς μήποτ' ὄφελε, κατα-
 βαλλομένου. Ἄρχομαι δὲ τῆς ἀνῳλογήσεως ἐκ τοῦ πρώτου

τῶν ἡθικῶν τοῦ Πλουτάρχου συγγραμμάτων, διανοούμενος ἐφεξῆς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ προβῆναι, εἰς παραταξὴν πέρα τοῦ παρόντος ἔτους καὶ ἐμοῦ καὶ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου ὁ βίος, καὶ εἰς ἐπιδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν αὐτοῦ ἢ τοιαύτη ἀνδολογία.

Ἐγείνε, φίλτατε, καὶ μὴ διαλίπῃς ἀγαπῶν
τὸν ἀγαπῶντά σε συμπολίτην καὶ φίλον
Ἰωάννην Ν. Βαλέτταν.

Ἐν Λονδίῳ, τῇ 15 Μαρτίου 1867.

ΕΚ ΤΟΥ “ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ” ΛΟΓΟΥ.

Α'

Εἰς ἀπάρτισιν τελείου ἀνδρός, τοῦτ' ἔστιν ἐντελῶς ἐναρέτου, τρία ταῦτα πρέπει νὰ συνδράμωσιν ἀγαθὰ, εὐφυΐα, μάθησις, καὶ πρακτικὴ τῆς μαθήσεως ἀσκησις· καὶ διὰ μὲν τῆς μαθήσεως ἀποκτῶνται ἀρχαὶ ἀγαθὰ, διὰ δὲ τῆς ἀσκήσεως αἱ χρήσεις αὐτῶν, καὶ διὰ τῶν τριῶν ὁμοῦ συμπληροῦται ἡ ἀληθῆς τελειότης. Ἐὰν δὲ τι τῶν τριῶν τούτων ἐλλείπῃ, κατὰ τοῦτο ἀναγκαστικῶς χωλαίνει ἡ ἀνθρωπίνη ἀρετή· ἐπειδὴ ἢ μὲν εὐφυΐα ἄνευ μαθήσεως τυφλὸν ἔστιν, ἢ δὲ μάθησις ἄνευ τῆς εὐφυΐας ἐλλιπὴς, ἢ δὲ ἀσκησις ἄνευ ἐκείνων ἀμφοτέρων ἀτελής. Καθὼς δὲ ἐν τῇ γεωργίᾳ πρῶτον μὲν ἡ γῆ πρέπει νὰ ἦ φύσει ἀγαθὴ, δεύτερον δὲ ἐπιστήμων ὁ γεωργός, καὶ τρίτον ὑγιᾶ καὶ καρποφόρα τὰ σπέρματα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης παιδείσεως, ἢ μὲν εὐφυΐα ὁμοία ἐστὶ τῇ ἐκ φύσεως ἀγαθῇ γῆ, ὁ δὲ διδάσκαλος τῷ γεωργῷ, τὰ δὲ μαθήματα τοῖς σπέρμασιν. Ταῦτα πάντα βεβαίως συνῆλθον καὶ συνέπευσαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν αἰοιδίμων ἀνδρῶν Πυθαγόρου καὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι κατέλιπον μνήμην καὶ δόξαν ἀθάνατον. Εὐδαίμων ἄρα καὶ ἀληθῶς θεοφιλὴς ἔστιν, ὅστις ἔλαβε θεῶν τὰ τρία ταῦτα ἀγαθὰ.

9*

Β

Μὴ δὲ νομίση τις, ὅτι οἱ φύσει πονηροὶ οὐ μεταβάλλονται πρὸς ἀρετὴν, οὐδ' ἐλαττοῦσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν πονηρίαν, ὅταν τύχῃσι παιδεύσεως ὀρθῆς. Καθὼς ἡ βραχυμία καὶ ἀμέλεια διαφθείρουσι τὴν φυσικὴν ἀρετὴν, οὕτως ἡ ὀρθὴ διδασκαλία ἐπανορθοῖ τὴν φυσικὴν φαυλότητα· καὶ ἐν γένει διὰ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἐπιμελείας μεταβάλλονται τὰ φύσει κακὰ εἰς ἀγαθὰ, καὶ πολλάκις γίνονται κρείττονα τῶν κατὰ φύσιν ἀγαθῶν ἀμεληθέντων. Οὕτως ἡ φύσει ἀγαθὴ γῆ ἀμεληθεῖσα χερσεύεται, ἡ δὲ φύσει κακὴ καὶ ἄφορος, ἐπιμελῶς καλλιεργηθεῖσα, προάγει πολλοὺς καὶ γενναίους καρπούς· καὶ οἱ φύσει σκληραύχενες ἵπποι, καλῶς ἐξ ἀρχῆς πωλοδαμνηθέντες, γίνονται εὐπειθεῖς τοῖς ἀναβάταις· ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν φύσει ἀγρίων ζώων πολλὰ διὰ τῆς ἐπιπόνου παιδεύσεως τιθασσεύονται καὶ γίνονται χειροθήη. Ἔστω τούτου παράδειγμα τὸ περὶ Λυκούργου τοῦ Λακεδαιμονίων νομοθέτου ἱστορούμενον. Οὗτος δύο σκύλακας ἀδελφοὺς παραλαβὼν ἀνέβρεψε διαφόρως· καὶ τὸν μὲν κατέστησεν ἄπληστον λαίμαργον, τὸν δὲ κυνηγετικόν. Ἐπειτα δὲ παραστήσας αὐτοὺς ἐνώπιον τῶν Λακεδαιμονίων, ἀφῆκεν ἀμφοτέρους, καταπίει ἀπέναντι λοπάδα καὶ λαγῶν· καὶ εὐθὺς ὁ μὲν ὄρμησεν ἐπὶ τὸν λαγῶν, ὁ δὲ ἐπὶ τὴν λοπάδα. Θαυμάζοντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἀπορούντων, τί βουλόμενος ἐπεδείκνυε τοὺς σκύλακας, εἶπεν ὁ Λυκούργος. Οὗτοι εἰσὶν ἀδελφοί, τῶν αὐτῶν γονέων ἀμφοτέροι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔλαβον διάφορον ἀνατροφὴν, ὁ μὲν ἐγένετο λαίμαργος, ὁ δὲ κυνηγετικός· μεγάλη γὰρ βροπὴ πρὸς ἀρετὴν ἔσθῃ, καὶ παιδεῖται, καὶ διδασκαλαίαι, καὶ βίῳ ἀγωγαί.

Γ

Αἱ μητέρες αὐταὶ ὀφείλουσι γαλακτοτροφεῖν τὰ ἴδια τέκνα, ὅτι καὶ συμπαθέστερον καὶ ἐπιμελέστερον θρέψουσιν αὐτὰ, ὡς φύσει ἐνδύμυχον ἔχουσαι τὴν πρὸς τὰ ἴδια τέκνα ἀγάπην· αἱ δὲ τίτῃσι καὶ αἱ τροφοὶ ἀγαπῶσιν αὐτὰ χάριν τοῦ μισθοῦ, καὶ ἡ τοιαύτη ἀγάπη ψευδὴς ἐστὶ καὶ ὑποβολιμαία. Ἡ φύσις αὐτῆ διδάσκει τὰς μητέρας τὸ χρέος τοῦτο, οὐ μόνον τὴν ἐκ τοῦ γάλακτος τροφὴν εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετὸν χορηγοῦσα, ἀλλὰ καὶ διπλοῦς τοὺς τῆς τροφῆς ταύτης ὀχετούς, ἵνα ἐπαρκῶσι καὶ εἰς διδύμων τέκνων θηλασμόν. Παρεκτός δὲ τούτου, καὶ μᾶλλον ἀγαπῶνται ὑπὸ τῶν τέκνων αἱ ταῦτα γαλακτοτροφῆσαι μητέρες· οὐ γὰρ μόνον ἐν τοῖς ἀνδράποισι, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς θηρίοις, ἡ συντροφία ἐπιτείνει τὴν ἀγάπην. Ἐκ τούτων ἱκανῶς ἀποδεικνύεται ἡ φυσικὴ καὶ ἡθικὴ ὑποχρέωσις τῶν μητέρων εἰς τὸ τὰ ἴδια τέκνα γαλακτοτροφεῖν. Ἄλλ' ἐὰν διὰ σωματικὴν ἀσθένειαν καλύονται ἐκπληρῶσαι τὸ φυσικὸν καὶ ἡθικὸν τοῦτο καθήκον, ἀνάγκη πᾶσα προσέχειν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν τιτῶν καὶ τροφῶν· καὶ καθὼς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς φροντίζουσι περὶ τῆς πλάσεως τῶν τοῦ σώματος μελῶν, ἵνα γένωνται ὀρθὰ καὶ ἀστραβῆ, οὕτως ἐξ ἀρχῆς ὀφείλουσι βυθμίζειν καὶ τὰ ἥθη τῶν τέκνων, ὅταν αἱ μαθήσεις ἐντυπῶνται εὐκολώτερον ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν αὐτῶν ψυχῶν, ὡς αἱ σφραγίδες ἐπὶ τοῦ ἀπαλοῦ κηροῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Πλάτων συμβουλεύει τὰς τροφούς μὴ τοὺς τυχόντας μύθους διηγείσθαι τοῖς παιδίοις, ἵνα μὴ ἐξ ἀρχῆς γεμίζωσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀνοησίας καὶ διαφθορᾶς· ὀρθῶς δὲ καὶ ὁ Φωκυλίδης παραινεῖ λέγων·
 Παῖδ' ἔτ' ἐόντα χρεῶν δὴ καλὰ διδασκόμεν ἔργα.

Οὐ μόνον δὲ περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν τροφῶν καὶ τιτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν, ὅσοι πλησιάζουσι τοῖς παιδίοις, προσεκτέον ἐπιμελῶς, ὅπως καὶ οἱ τοιοῦτοι ὑπηρεταὶ ὧσι σπουδαῖοι τοὺς τρόπους καὶ οὐ βάρβαροι· ὀρθῶς γὰρ παραινεῖ ἡ λέγουσα παροιμία — Ἐὰν χωλῶ παροικήσης, ὑποσκάζειν μαθήσῃ.

Δ

Ὅταν δὲ οἱ παῖδες φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν, καὶ ἦν πρέπει νὰ ταχῶσιν ὑπὸ παιδαγωγῶν καὶ διδασκάλων, ἐνταῦθα μάλιστα πολλὴ ἀπαιτεῖται προσοχή, ἵνα μὴ παραδοῶσιν εἰς ἀνθρώπους βαρβάρους καὶ ἀχρεῖους, ἀλλ' εἰς διδασκάλους καὶ τὸν βίον ἀδιαβλήτους, καὶ τὸν τρόπον ἀνεπιλήπτους, καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ ἀρίστους. Τίς ἀσθενῶν τῷ σώματι προτιμᾷ τοῦ δι' ἐμπειρίαν σώσοντος αὐτὸν ἰατροῦ τὸν δι' ἀπειρίαν ἀπολέσοντα; Ἀλλ' ὅμως πολλοὶ τῶν πατέρων εἰς τοσοῦτον φιλαργυρίας καὶ μισοτεκνίας προβαίνουσι, ὥστε, ἵνα μὴ πληρώσωσι πλείονα μισθόν, ἐκλέγουσιν ὡς διδασκάλους τῶν ἰδίων τέκνων ἀνθρώπους μηδενὸς ἀξίους, εὖωνον ἀμαθίαν διώκοντες. Ὁρθῶς ἄρα ὁ Ἀρίστιππος εἶπε πρὸς τὸν Σαυμάσαντα πατέρα, ὅτι ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ χιλίας δραχμὰς μισθὸν τῆς τοῦ υἱοῦ παιδεύσεως, καὶ εἰπόντα, ὅτι διὰ τοσοῦτων χρημάτων ἡδύνατο ἀγοράσαι ἀνδράποδα, — Τοιγαροῦν δύο ἕξεις ἀνδράποδα, καὶ τὸν υἱόν, καὶ ὃν ἂν πρίη. (α) Κράτης δὲ ὁ

(α) Τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἰσοκράτους ἱστορεῖται ἐν τῇ Φωτίου Μυριοβίβλῳ (Ἀνάγνωσμα 260) οὕτως. — «Πρὸς τὸν εἰπόντα πατέρα, ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀνδράποδον συνέπεμψε τῷ οἰκείῳ παιδί, Ἄπιτι, ἔφη· «δύο γὰρ ἀνδ' ἐνός ἕξεις ἀνδράποδα.» — Ὁ δὲ ἀοίδιμος Κοραῆς τὸ

Θηβαῖος ἐπεθύμει ἢ ἀναβῆ, εἰ δυνατόν, ἐπὶ τὸ μετεωρότατον τῆς πόλεως μέρος, ὅπως ἐκεῖθεν ἀνακράξῃ πρὸς πάντας τοὺς πολίτας τοὺς ἀξιομνημονεύτους τούτους λόγους. — Ὡ ἄνθρωποι, ποῖ φέρεσθε! οἵτινες χρημάτων μὲν κτήσεως πέρι πάσαν ποιεῖσθε σπουδὴν, τῶν δὲ υἱέων, οἷς ταῦτα καταλήψετε, μικρὰ φροντίζετε! Οἱ τοιοῦτοι πατέρες ὅμοιον τι πάσχουσι, ὥσπερ εἴ τις τοῦ μὲν ὑποδήματος φροντίζοι, τοῦ δὲ ποδὸς ὀλιγώρως ἔχοι. Ἐπέρχεται μὲν ἡμέρα, καὶ ἦν οἱ τοιοῦτοι πατέρες μετανοοῦσι, καὶ ἀδημονοῦσι βλέποντες τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καταφρονούντας τὸν ὑγιαίνοντα καὶ τεταγμένον βίον, καὶ ἀκατασχέτως κρημνιζομένους εἰς ἀτάκτους καὶ ἀνδραποδώδεις ἴδονάς, καὶ τότε ἐννοοῦσιν, ὅτι αὐτοὶ εἰσιν οἱ αἴτιοι τῆς τοιαύτης τῶν τέκνων διαγωγῆς, ὡς ἀμελήσαντες τῆς ὀρθῆς αὐτῶν παιδεύσεως· ἀλλ' ἀνωφελῆς τότε ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἀδημονία.

Ε'

Καὶ συντόμως εἰπεῖν, ἐν μόνον ὑπάρχει ἐν τούτοις κεφάλαιον, πρῶτον καὶ μέσον καὶ τελευταῖον, ἡ σπουδαία ἀγωγή καὶ νόμιμος ἐκπαίδευσις, μόνη φέρουσα πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ μόνη παραμέγουσα τῷ κεκτημένῳ ἀναλλοίωτον κτήμα, ἀθάνατον καὶ θεῖον. Καλὸν ἡ εὐγένεια,

τοῦ Ἰσοκράτους τοῦτο ἐρμηνεύων ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ (σελ. νέ) τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἐκδόσεως τοῦ ῥήτορος, τὰδε προστίθησιν. — «Τοῦτο καὶ πρὸς οὐκ ὀλίγους τῶν νῦν ἐστὶν ἐπιλέγειν, τοὺς ἵππους μὲν καλοὺς «τοῖς παισὶν ὠνουμένους, παιδείας δὲ μεταδοῦναι μηδὲν φροντίζοντας. — Ἄπιτι, πατέρων κακοδαιμονέστατε· δύο γὰρ ἀνδ' ἐνός ἕξεις ἵππους, τὸν μὲν ἐν τῇ φάτνῃ τρεφόμενον, τὸν δὲ τῆς αὐτῆς σοι τραπέζης μετέχοντα.» —

ἀλλὰ προγόνων ἀγαθόν· τίμιον ὁ πλοῦτος, ἀλλὰ τύχης ἄστατον κτῆμα, ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλον μεταβαῖνον, καὶ πολλάκις παρ' ἐλπίδα πᾶσαν· σεμνὸν ἢ δόξα, ἀλλ' ἀβέβαιον· περιμάχητον τὸ κάλλος, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον· τίμιον ἢ ὑγεία, ἀλλ' εἰμετάστατον· ζηλωτὸν ἢ τοῦ σώματος ἰσχὺς, ἀλλὰ νόσῳ καὶ γήρῳ εὐάλωτον, κτηνῶδες ἀγαθόν, πολλῶ τῷ μέτρῳ ἐν τοῖς ἀγριωτάτοις τῶν θηρίων πλεονάζον, ἐλέφασι καὶ ταύροις καὶ λέουσιν· παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν ἀθάνατον καὶ θεῖον· καὶ τῶν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει πλεονεκτημάτων δύο εἰσὶ τὰ κυριώτατα, Νοῦς καὶ Λόγος, ἀμοιβαίως συμβοηθούμενα καὶ συνεργαζόμενα εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν. Ὁ μὲν Νοῦς τεταγμένος ἐστὶν εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Λόγου, ὁ δὲ Λόγος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν τῷ Νοῷ· ἀγαθὰ δὴ ταῦτα ὑπὸ τύχης ἀνάλωτα, ὑπὸ συκοφαντίας ἀναφαίρετα, ὑπὸ νόσου ἀδιάφορα, ὑπὸ γήρως ἀλύμαντα· μόνος γὰρ ὁ Νοῦς παλαιούμενος ἀνηβᾷ· καὶ ὁ χρόνος τᾶλλα πάντ' ἀφαιρῶν τῷ γήρῳ προστίθει τὴν εὐβουλίαν. Οὐδεμία τῶν ἀνθρωπίνων μεταβολῶν κατισχύει τῶν δύο τούτων μεγάλων πλεονεκτημάτων· καὶ αὐτὸς ὁ πόλεμος, χειμάρβου δίκην πάντα σύρων καὶ παραφέρων, μόνῃ οὐ δύναται βλάψαι τὴν παιδείαν καὶ ἀρετὴν, ἥτις ἐστὶ Νοῦ καὶ Λόγου τελειότης. Διὸ καὶ Στίλπων ὁ Μεγαρεὺς φιλόσοφος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὅτε κατηδάφισε τὰ Μέγαρα, μή τι ἐξημιώσῃ, ἀξιωμαθόμενον ἐποίησατο τὴν ἀπόκρισιν, εἰπὼν — Οὐ δῆτα· πόλεμος γὰρ οὐ λαφυραγωγεῖ ἀρετὴν. — Ὁ δὲ Σωκράτης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γοργίου, ὅποιον εἶχεν ὑπόληψιν περὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως, καὶ εἰ ἐνόμιζεν αὐτὸν εὐδαίμονα, σοφῶς ἀπεκρίνατο — Οὐκ οἶδα, πῶς ἀρετῆς καὶ παιδείας ἔχει — διδάσκων διὰ τῶν ὀλίγων τούτων

λέξεων, ὅτι ἐν μόνῃ τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ παιδείᾳ κείται ἡ ἀληθῆς εὐδαιμονία, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τοῖς τυχεροῖς ἀγαθοῖς.

ΣΤ'

Οὐ μόνον δὲ τον νοῦν τῶν παίδων ὀφείλομεν ἀναπτύσσειν προσηκόντως διὰ τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα διὰ καταλλήλων ἀσκήσεων· ἔν' ἅμα μὲν ἀποκτῶσι σώματος εὐρυθυμίαν, ἅμα δὲ γίνωνται βρωμαλέοι, καὶ ἱκανοὶ ἀντέχειν εἰς τὸ γῆρας καὶ τὰς ἀσθενείας αὐτοῦ· καλοῦ γὰρ γήρως θεμελίον ἐν παισὶν ἢ τῶν σωμάτων εὐεξία. Καθὼς δὲ ἐν καιρῷ γαλήνης παρασκευάζομεν τὰ ἐν χειμῶνι χρησιμεύσοντα, οὕτως ἔξομεν τὴν ἐν τῇ νεότητι εὐταξίαν καὶ σωφροσύνην ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας.

Ζ'

Ἐπάρχουσι πατέρες τινές, οἱ δὲ ὑπερβολικὴν ἀγάπην τῶν τέκνων βλάπτουσι αὐτὰ ὡς ἐχθροί· τοιοῦτοι δὲ εἰσιν οἱ σπεύδοντες νὰ δείξωσι τὰ ἑαυτῶν τέκνα ἐν πᾶσι τάχιον πρωτεύοντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβάλλοντες αὐτοῖς ὑπερμέτρους κόπους, ἐξ ὧν ἀπαυδῶντα καὶ βαρυνόμενα διὰ τὴν διηνεκὴν κακοπάθειαν οὐ δέχονται τὴν μάθησιν εὐπειθῶς καὶ εὐκόλως. Μαδέτωσαν οἱ τοιοῦτοι γονεῖς, ὅτι, καθὼς τὰ φυτὰ διὰ μὲν τῶν μετρίων ὑδάτων τρέφονται καὶ αὐξάνονται, διὰ δὲ τῶν πολλῶν καταπνίγονται, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διὰ μὲν τῶν μετρίων κόπων αὐξάνεται, διὰ δὲ τῶν πολλῶν καὶ ὑπερβολικῶν καταβυθίζεται. Δοτέον οὖν τοῖς παισὶν ἀναπνοὴν τῶν συνεχῶν πόνων, ἐνδυμουμένους, ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἄνεσιν καὶ σπουδὴν διήρηται· καὶ διὰ

τοῦτο οὐ μόνον ἐγρήγορσις, ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὐρέδῃ· οὐδὲ πόλεμος, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη· οὐδὲ χειμῶν, ἀλλὰ καὶ εὐδία· οὐδὲ ἐναργοὶ πράξεις, ἀλλὰ καὶ ἑορταί· συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἢ ἀνάπαυσις τῶν πόνων ἄρτυμά ἐστιν.

Η'

Πολὸν ἀξιόμισθοί εἰσιν οἱ πατέρες ἐκείνοι, οἵτινες παρὰ δόντες τὰ ἑαυτῶν τέκνα εἰς διδασκάλους καὶ παιδαγωγούς, αὐτοὶ οὐκ ἐπιβλέπουσι τὴν μάθησιν αὐτῶν, οὔτε αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι τῆς διδασκαλίας γίνονται· καὶ ἀμαρτάνουσι κατὰ τοῦτο μεγάλως· αὐτοὶ γὰρ ὀφείλουσιν ἐξετάζειν τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, εἰ δυνατόν, κατ' ἐκάστην ἡμέραν, καὶ μὴ ἐλπίζειν εἰς μόνην τὴν διάδουσι μισθωτοῦ ἀνδρός. Ἄλλὰ καὶ ὁ μισθωτὸς οὗτος μᾶλλον ἐπιμεληθήσεται τοῦ διδασκομένου, ὅταν γινώσκῃ, ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ πατρὸς ἐπιβλέπει τὴν διδασκαλίαν· καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁρῶς περὶ τούτου ἀπεφάνητο ἱπποκόμος τις, εἰπὼν — Οὐδὲν οὕτω πιαίνει τὸν ἵππον, ὡς βασιλέως ὀφθαλμὸς.

Θ'

Πρὸ πάντων δὲ ἀπακτέον τοὺς παῖδας πάσης αἰσχρολογίας· λόγος γὰρ ἔργου σκιά, ὡς εἶπεν ὁ Δημόκριτος· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς συναναστροφῆς πονηρῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα τῶν κολάκων· γένος γὰρ οὐδὲν ἐστὶν ἐξωλέστερον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ θάττον ἐκτραχηλίζον τὴν νεότητα, ὡς τὸ τῶν κολάκων. Ὅστις οὖν τῶν πατέρων ἐπιθυμῆ ἰδεῖν καλῶς πεπαιδευμένα τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὀφείλει ἐκδιώκειν μα-

κρὰν αὐτῶν τὰ μυσάρᾳ ταῦτα θρέμματα, τοὺς κόλακας, καὶ μετ' αὐτῶν τοὺς μοχθηροὺς συμμαθητάς· ὅτι καὶ οὗτοι ἱκανοὶ εἰσι διαφθεῖρειν τὰς ἐπιεικιστάτας φύσεις. Ἐπειτα δὲ γυμναστέον τοὺς παῖδας εἰς τὴν εὐπροσηγορίαν καὶ τὴν καλουμένην καλὴν συμπεριφορὰν, εἰς βίον λιτὸν καὶ ἀτρύφητον, εἰς τὸ μέτρια λέγειν καὶ τὰ προσήκοντα, εἰς τὸ κρατεῖν τοῦ θυμοῦ, εἰς τὸ κρατεῖν τῶν χειρῶν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ πάντων ἱεροπεπρέστατον, ὅπερ ἐστὶ τὸ μὴ ψεύδεσθαι, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πάντοτε λέγειν τὴν ἀλήθειαν. Τὸ γὰρ ψεύδεσθαι δουλοπρεπές, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις μισεῖσθαι ἄξιον, καὶ οὐδὲ μετρίοις δούλοις συγγνωστόν.

Ι'

Καὶ ταῦτα μὲν καλὰ πάντα καὶ συμφέροντα. Προσδετέον δὲ τούτοις, ὅτι οὐδαμῶς προσήκει νὰ φαίνονται πάντοτε οἱ πατέρες τραχεῖς καὶ σκληροὶ πρὸς τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλὰ νὰ συγχωρῶσι καὶ τινα τῶν νεανικῶν ἀμαρτημάτων, ἐνθυμούμενοι, ὅτι ἦσάν ποτε καὶ αὐτοὶ νέοι. Κατῶς δὲ οἱ ἱατροὶ ἀναμιγνύοντες τὰ πικρὰ φάρμακα μετὰ γλυκίων χυμῶν πράττουσι διὰ τῆς τέρψεως τὸ συμφέρον τῷ ἀσθενοῦντι, οὕτω καὶ οἱ πατέρες προσήκει ν' ἀναμιγνύουσι τῇ πρᾶτῃ τὴν πικρίαν τῶν ἐπιτιμῆσεων· καὶ ἄλλοτε μὲν νὰ ἐπιτείνωσι τοὺς χαλινοὺς, ἄλλοτε δὲ νὰ χαλῶσιν αὐτούς· καὶ μάλιστα μὲν νὰ ὑποφέρωσι μετὰ πρᾶτῆτος τὰ ἀμαρτήματα τῶν νεωτέρων. ἔαν δὲ ποτε ὀργισθῶσι κατ' αὐτῶν, ταχέως νὰ καταπραῦνῶνται· μᾶλλον γὰρ ὀξύθυμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα ἢ βαρύθυμον. Καλὸν δὲ ἐνίοτε καὶ τὸ προσποιεῖσθαι ὅτι οὐκ εἶδον ἢ εἶδον, οὐδ' ἤκουσαν ἢ ἤκουσαν. Φίλων ἀμαρ-

τήματα ὑποφέρον· τί θαυμαστόν, εἰ καὶ τὰ τῶν τέκνων;
Οὕτω σκιρτῶσα νεότης πωλοδαμνεῖται.

ΙΑ'

“Όταν δὲ οἱ παῖδες φθάσωσιν εἰς ὥραν γάμου, φρόνιμόν
ἔστιν ἐκλέγειν τοῖς υἱοῖς γυναῖκας, μήτε πολὺ εὐγενεστέρας,
μήτε πολὺ πλουσιωτέρας αὐτῶν· σοφὸν γὰρ τὸ παράγγελμα —
Τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα. Οἱ δὲ λαμβάνοντες γυναῖκας
πλουσιωτέρας ἑαυτῶν λανθάνουσι γινόμενοι οὐ τῶν γυναικῶν
ἄνδρες, ἀλλὰ τῶν προικῶν δοῦλοι.

ΙΒ'

Κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, οἱ γονεῖς αὐτοὶ ἔστωσαν τοῖς
τέκνοις ἐναργῆς παράδειγμα σωφροσύνης, μηδὲν ἀμαρτάνοντες,
ἀλλὰ τὰ δέοντα πράττοντες· ἵνα πρὸς τὸν βίον τῶν ἰδίων
γονέων ἀποβλέποντες οἱ παῖδες, ὡς εἰς κάτοπτρον, ἀποτρέ-
πωνται τῶν αἰσχρῶν ἔργων καὶ λόγων. Τούναντίον δὲ, ἡ
κακὴ τῶν γονέων διαγωγὴ ἄμεσός ἐστι διδάσκαλος καὶ ὁδηγός
τῶν τέκνων εἰς τὸ ἀμαρτάνειν· “Όπου γὰρ γέροντές εἰσιν
ἀναίσχυνοι, ἐνταῦθα ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδεστά-
τους εἶναι.

ΚΟΡΕΣΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΟΗ.

Ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν τῆς Ἑλλάδος χρόνων, δηλαδὴ τῆς πά-
λαι Ἑλλᾶδος καὶ τῶν πάλαι ἡρώων, ὁ περιλάλητος Αἰτωλός,
ὁ τοῦ νόστου υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ ἑραστοῦ τῆς Σελήνης Ἐν-
δυμίωνος καὶ τῆς νύμφης Ἰφιανάσσης υἱός, ἀποκτείνας ἐν
Ἡλιδι τῇ πατρίδι τοῦ Ἄπιν τοῦ Φορωνέως υἱόν, ἔφυγεν εἰς
τὴν μεταξύ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἀχελφίου πο-
ταμοῦ Κουρήτιδα χώραν, καὶ ἐκεῖ που ἐν τῇ παρὰ τὸν βα-
θύρβουν Εὐύηρον ποταμὸν κοιλάδι ἔκτισε περικαλλῆ πόλιν, ἣν
ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐτέρου τῶν υἱῶν αὐτοῦ Καλυδῶνα
ὠνόμασε. Τόσον ὠραία ἦτο ἡ πόλις αὕτη, καὶ τόσον ὠραῖαι
ἦσαν αἱ γυναῖκες αὐτῆς, ὥστε ὁ δύσκολος εἰς ἐπαίνους Στρά-
βων ἠξίωσε νὰ ὀνομάσῃ τὴν Καλυδῶνα “Ἑλλάδος πρόσχημα”,
δηλαδὲ Ἑλλάδος στολισμὸν, ὅπως ὁ Ἡρόδοτος ὠνόμασε τὴν
Μίλητον “πρόσχημα Ἰωνίας” καὶ ὁ Σοφοκλῆς τοὺς πυθικὺς
ἀγῶνας “κλεινὸν Ἑλλάδος πρόσχημα” καὶ ἄλλοι ἴσως ἄλλους
τόπους, ἢ ἀνδρώπους, οὓς οἱ φιλόλογοι, εἰς ὧν τὸ βασιλεῖον
αἱ τοιαῦται λεπτολογίαι ἀνάγονται, δύνανται νὰ γνωρίζωσι,
καὶ πᾶς δύναται νὰ εὕρῃ ὠρμαδιασμένα εἰς τὸν Θησαυρὸν
τοῦ Ἐρβρίκου Στεφάνου, τὸν πολλοὺς ἀσόφους σοφῶν πρόσχημα
καταστήσαντα καὶ πολλοὺς κούφους πρόσχημα ἐμβριτῶν
ποιήσαντα. “Ότι δὲ πρόσχημα δηλοῖ ornament, τὰ λεξικά
μαρτυροῦσιν. “Όθεν καὶ πρόσχημα τοῦ Ἰπουργείου δύναται

τις εἰπεῖν τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα Ὑπουργόν, ἂν ἦναι τῷ ὄντι ornament αὐτοῦ.

Ὁ Ὅμηρος λέγει τὴν Καλυδῶνα “πετρήσσαν καὶ αἰπεινὴν” καὶ οἱ ὁμηρολόγοι, ὅσοι δὲν εἶναι συγχρόνως καὶ μυρολόγοι, χάριν τῆς ὑπολήψεως τοῦ Στράβωνος εἶπον ὅτι πετρήσσαν καὶ αἰπεινὴν ἔνοσε ὁ Ὅμηρος τὴν χώραν ἢ περιχώρον τῆς Καλυδῶνος καὶ οὐχὶ τὴν πόλιν, ἣν ἔρανην (ἐρασμίαν) ὁ αὐτὸς ποιητὴς λέγει. Ἡ Καλυδὼν λοιπὸν ἦτο πρόσχημα Ἑλλάδος, καὶ πρόσχημα τῆς Καλυδῶνος ἦτον ἡ παρθένος Καλλιρόη, περὶ ἧς ὁ ἐξῆς λόγος.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐλατρεύετο πολὺ ὁ Διόνυσος, δηλαδὴ οἱ κάτοικοι τὸ ἔτζουζον, καὶ μεταξὺ τῶν ἱερέων αὐτοῦ ἦτο καὶ τις Κόρσος, ὅστις σὺν τῇ λαϊκότητι δὲν εἶχεν ἀποβάλλει καὶ τὴν καρδίαν του, καὶ οὔτε τὸ βάσσαν ἠδύνατο νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τῶν βελῶν ἄλλου θεοῦ, ὅστις οὔτε τοὺς καλογήρους, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους σέβεται. Τοιούτων δὲ εὐαίσθησιῶν βρῖθει ἡ ἀπόκρυφος ἱστορία τῶν λειτουργῶν τῶν κατὰ καιροὺς θεῶν καὶ θεαινῶν. Ὁ ἱερεὺς Κόρσος ἔτυχε νὰ ἴδῃ προσελθοῦσαν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου προσκυνήσεως χάριν τὴν σοβαρὰν καὶ σεμνὴν παρθένον Καλλιρόην· ὑπὸ τὴν σοβαρότητα δὲ καὶ τὴν σεμνότητα ταύτης, ὡς ὑπὸ διαφανέστατον πέπλον, ἐφαίνοντο ὠραιότατοι χαρακτήρες γυναικείας καλλονῆς, οὔτινες ἠδύνατο νὰ σκανδαλίσωσι τὴν καρδίαν οὐ μόνον ἱερέως ἀπλοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀρχιερέως· καὶ ἐπειδὴ, καθὼς λέγουσιν οἱ περὶ τὸν ἔρωτα φιλοσοφούντες, ἐκ τοῦ ὄραν γεννᾶται τὸ ἐρᾶν, ἠράσθη περιπαδέστατα τῆς ὠραίας Καλλιρόης ὁ εὐαίσθητος ἱερεὺς Κόρσος. Ἀνήσυχος δὲ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῆς καρδίας του, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ προδοθῇ, νὰ μὴ ὑποδείξῃ ποῖος διάβολος ἐκόσθησε μέσα του.

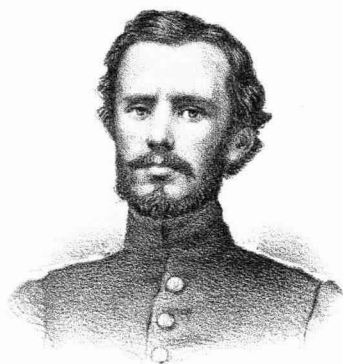
Ἡ δὲ Καλλιρόη καίπερ εὐλαβὴς καὶ ἐρχομένη εἰς τὸν ναὸν μὲ χαμηλωμένα ἴματα, ὅπως αἱ ἡμέτεραι κυρταὶ τὴν Μεγάλην παρασκευὴν μετὰ μεσημβρίαν εἰς τοὺς Ἐπιταφίους τῶν ἐκκλησιῶν, δὲν εἶχεν ὅμως καὶ ἀποχαιρετήσῃ τὴν φυσικὴν ταῖς γυναιξὶ περιέργειαν, ἐξ ἧς βοηθουμένη ἀνεκάλυψε τοῦ πατρὸς Κορέσου τὸ καρδιοφθόρον αἴσθημα. Ὅσον δὲ οὗτος ἠγάπα τὴν Καλλιρόην τόσον αὐτὴ τὸν ἐμίσει, “ὅπόσον δὲ εἰς Καλλιρόην ἔρωτος Κορέσω μετῆν, τοσοῦτον εἶχεν ἀπεχθείας εἰς αὐτὸν ἢ παρθένος” λέγει ὁ ἱερολογιώτατος Παισανίας (Ζ' 21). Δὲν εἶναι δὲ πρῶτον τοῦτο παράδειγμα ὅτι αἱ ὠραῖαι κόραι ἀπεχθάνονται καὶ μισοῦσι τοὺς ἱερεῖς ἐρῶντας, δηλαδὴ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἄλλων ψευδοθεῶν τῆς ἀληθινῆς ἀρχαιότητος, διότι οἱ ἱερεῖς τῶν νῦν χρόνων οὐδενὸς ἐρῶσιν, εἰ μὴ τῆς διακονίας των, ἣν ἐν ταῖς εὐαγείαι μοναῖς δικονίαν λέγουσιν.

Ὁ σεβάσμιος Κόρσος ἀφοῦ οὔτε διὰ τῶν φυσικῶν του καλλονῶν, οὔτε διὰ τῶν ἱερατικῶν του χαρίτων, οὔτε δι' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἠδυνήθη νὰ κερδίσῃ τὴν καρδίαν τῆς ἀναισθήτου πρὸς τὴν πανοσιότητά του Καλλιρόης, μετέβη εἰς τὸ δευτερον ἐρωτικὸν στάδιον, δηλαδὴ τὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας, τὰς ἐκφράσεις τῆς ἀπελπισίας του, τοὺς κινδύνους τῆς ζωῆς του, καὶ λησμονήσας τὸ αἰδέσιμον τοῦ σχήματός του, ἢ μᾶλλον θεότητα ὑπολαμβάνων διὰ τὸ κάλλος τὴν σεμνὴν Καλλιρόην, προσέπιπτεν εἰς τοὺς πόδας τῆς, ἐφίλει τὴν γῆν ὅπου αὐτὴ διέβαινε, καὶ ἔκαμνε πάντα ὅσα ποιοῦσιν οἱ ἄδαεις περὶ τὰ ἐρωτικά, καὶ οἱ κόλακες τῶν μὴ εἰσέτι ἐκτεθρονισμένων βασιλίδων ποιηταὶ δημοσιογράφοι, οἱ κηρύττοντες ὅτι ὅπου πατῆ τῆς Βασιλίσσης ὁ ποὺς ῥόδα καὶ ἴα ἐκεῖ φύονται. Ὅστις θελεῖ νὰ τὸν μισήσῃσι μίαν ὄραν ἀρχήτερα αἱ κυρταὶ, ἅς τὰς δωπεύῃ καὶ

ἅς τὰς κολακεύη ὅσον τὸ δυνατὸν ποταπώτερα καὶ εὐτελέστερα. Ἐν τούτοις ὁ καὶ οὕτω ἀποτυχὼν αἰδέσιμος Κόρεσος, ὁ τοῦ Διονύσου ἱερεὺς καὶ τῆς Καλλιρόης λάτρης καὶ Ψεράπων καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ συγκινήσῃ τὴν καρδίαν τῆς καλίστα αὐτὴν μᾶλλον ἀδιάφορον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ τρίτον ἐρωτικὸν στάδιον, δηλαδὴ ἐπεξήτησε νὰ μετατρέψῃ τὴν γνώμην τῆς παρ᾽ αὐτοῦ διὰ δώρων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων, ἀλλὰ καὶ ταῦτα δὲν εἶχον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Δάφνιδος τοῦ ΚΖ' Εἰδυλλίου τοῦ Θεοκρίτου, καὶ οὕτω ἀπελπισθεὶς ὁ Κόρεσος περιέπεσεν εἰς μελαγχολίαν, ἐλησημόνησε σχεδὸν ὅτι ἦτο ἱερεὺς καὶ παρημέλησε καὶ τὰ πρὸς τὸν Ψεὸν Δίονυσον καθήκοντά του. Ὁ Ψεὸς δὲ οὕτως ἐμφανισθεὶς κατ' ὄναρ ἢ ὕπαρ εἰς τὸν Κόρεσον ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης του καταστάσεως, ὁ δὲ Κόρεσος πικρὰ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θεότητα παράπονα ἔκαμε, καὶ ἀπειλὰς ὡς ἀπλημισμένος ἐξήνεγκεν, ἂν μὴ τὸν ἐβοήθει εἰς τὸν ἐρωτὰ του διὰ τῆς Ψεϊκῆς του δυνάμεως. Ὁ Δίονυσος τότε, ὁ νόθος υἱὸς τοῦ ἐργολάβου Διὸς καὶ τῆς εὐφυοῦς Σεμελής, ἐκτιμήσας τὰ παράπονα τοῦ ἱερέως του καὶ καμφθεὶς ἐκ τῶν ἱκεσιῶν του, ἐνδυσμηθεὶς δὲ πόσα καὶ αὐτὸς ἔπαθεν ἐκ τῆς δυστροπίας τῶν νυμφῶν, ὧν ἠρᾶτο, μὴ δυνάμενος δὲ, καίτοι Ψεὸς, νὰ μετατρέψῃ τὸν νοῦν τῆς παρ᾽ αὐτοῦ Καλλιρόης, διότι τὸ πείσμα τῶν γυναικῶν διαμένει, καὶ ὑπὸ τῶν Ψεῶν ἂν πολεμηθῆ, ἀήτητον, μὴ νομίσας ἴδιον τῆς ἀξιοπρεπειᾶς του νὰ παρέμβῃ προσωπικῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν, κατέφυγεν εἰς ἐκδίκησιν, ὅπως ὁ Ἀπόλλων χάριν τοῦ ἱερέως τοῦ Χρύσου, οὗ τὴν θυγατέρα Χρυσήϊδα εἶχεν ὁ Μεγαλειότατος Ἀγαμέμνων, ὡραίαν οὔσαν, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος του ὁρᾷ ἀκοφτὰ διηγεῖται ὁ ἀοιδίμος Ὅμηρος. Ἐπακούσας λοιπὸν ὁ Δίονυσος τῶν δεήσεων τοῦ ἐρωτοκτυπημένου ἱερέως του, ἔκαμεν ὅτι



1



2



3



4



5

Α. ΠΡΑΪΔΗΣ. _____ 2. Α. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ. _____ 3. Μ. ΚΟΡΑΚΑΣ.

4. Φ. ΤΣΙΛΙΝΙ. _____ 5. Ι. ΒΑΣΙΛΙΟΥ.

καὶ ὁ Ἀπόλλων εἰς τὸν ἐν Τροίᾳ Ἑλληνικὸν στρατὸν, δηλαδὴ ἔπεμψε νόσον εἰς Καλυδῶνα, ὑφ' ἧς οἱ βαλλόμενοι ἐφαίνοντο κατ' ἀρχὰς ὡς μεθυσμένοι καὶ ἔκφρονες, ἐκ τούτου δὲ καὶ ἀπέθνησκον τέλος παραπλήγες, δηλονότι ἐκ παραφροσύνης.

Ἡ Καλλιρόη δὲν προσεβλήθη ὑπὸ τῆς νόσου, διότι ἴσως ἐν ταῖς μυστικαῖς του εὐχαῖς ὁ πάτερ Κόρεσος ἐδεήθη τοῦ Διονύσου νὰ φεισθῇ τῆς κόρης ταύτης, ἃν ποτε διανοηθῇ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Καλυδωνίους διὰ τὴν σκληρὰν καρδίαν τῆς Καλλιρόης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἱερέα του.

Οἱ δυστυχεῖς ἔρασται δὲν εἶναι καὶ φιλέκδικοι πάντοτε, διότι καὶ ποτὲ δὲν καταλείπει αὐτοὺς ἡ ἐλπίς, ἡ τροφή αὐτῆ τῶν κενῶν κεφαλῶν καὶ τῶν δυστυχῶν.

Καὶ οἱ ἔθνικοι καὶ οἱ ὀρθόδοξοι καὶ οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ ἑτερόδοξοι ἐνθυμοῦνται τὸν Θεὸν ὅταν πάσχωσι, καὶ τὸν διάβολον ὅταν εὖ ἔχωσι. Τοῦτο δὲν χρειάζεται ἐρμηνεῖαν, διότι ἕκαστος ἐξ ἰδίας πείρας εἶναι περὶ ταύτης τῆς ἀληθείας πεπεισμένος, ὅπως εἶναι καὶ πεπεισμένος ὅτι αἱ σποραδικαὶ ἐξαιρέσεις δὲν ποιοῦσι κανόνα.

Οὕτω καὶ οἱ Καλυδῶνιοι ἐν τῇ καταλαβούσῃ αὐτοῦς ἀνηκέστῃ συμφορᾷ ἀπεφάσισαν νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸν Θεὸν, νὰ ἐρωτήσωσι τίνας ἔνεκα πάσχωσι, καὶ τί τὸ ἐνδεικνυόμενον φάρμακον.

Ὁ οὐρανὸς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦτο πλησιέστερος εἰς τὴν γῆν, προσγειότερος, καὶ ἀκόμη οἱ θεοὶ ἀφίνοντες τὸν οὐρανὸν κατήρχοντο καὶ εἰς τὰ χθοναλὰ τῆς γῆς μέρη εἰς θήραν νυμφῶν, καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῆς ἀπὸ βιωμῶν κνίσσης. Ἐγίνετο δὲ ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀνταπόκρισις κυρίως διὰ τῶν χρηστηρίων, ἔνθα ἡ ἔθνητικὴ θεότης ἀπεκρί-

νετο εἰς τὸν ἐρωτῶντα συνήδως διὰ Κυρίας, ἢ καὶ δι' ἄλλων φωνῶν ἀψύχων πραγμάτων.

Οἱ Καλυδῶνιοι γοῦν ἀπεφάσισαν, καὶ ἐλθόντες ἠρώτησαν τὸ εἰς μεγάλην ὑπόληψιν διατελοῦν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν Δωδώνῃ τῆς Θεσπρωτίας μαντεῖον τοῦ Διὸς, τοῦ πατρὸς θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν πολλῶν ἐξ Ἰσαριῶμων γυναικῶν καλῶν.

Περὶ τῆς θεσεως τῆς Δωδώνης, ἐνθα τὸ τοῦ Διὸς ἦτο Μαντεῖον, φιλονεικοῦσιν ἔτι οἱ σοφοί, καὶ ἂν μὴ ἐφιλονείκουν, δὲν δ' ἦτο ὁ τόπος μαντικὸς καὶ αὐτὸ περίφημον, καὶ οἱ μωρὰ εἰλημμένοι ὀλιγώτεροι δ' ἦσαν ἐν τῷ κόσμῳ. Σημειώ-
τέον δὲ εἶναι μόνον ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ δὲν συμφωνοῦσι πῶς ἐδίδοντο ἐνταῦθα οἱ χρησμοί· οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἦτο ἐκεῖ δάσος φηγῶν, ὧν τὰ φύλλα συγκρουόμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἄφιναν φωνήν, καὶ ἡ φωνὴ αὕτη ἦτο ἡ ἀπόκρισις τοῦ Διὸς εἰς τὸν ἐρωτῶντα· ἄλλοι δὲ μνημονεύουσιν ὅτι δρυὲς ἦσαν τὰ φωνήεντα δένδρα, καὶ ὅτι λέβητες πλησίον ἀλλήλων κείμενοι καὶ συγκρουόμενοι, ἢ εἰς λέβης, παιόμενος ὑπὸ βράβδου, ἀπετέλει φωνήν, αἱ δὲ ἑρέϊαι τοῦ Διὸς πελειάδες, ἦτοι γεροντοκόραι, διερμηνεύουσαι τοὺς ἤχους ἔλεγον εἰς τοὺς ἐρωτῶντας — τάδε λέγει ὁ Ζεὺς. Καὶ ἄλλαι περὶ τούτου φέρονται γνῶμαι, ἃς ἂν ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ περιλαμβάνομεν, ἠδ' ἐλο-
μεν ἀναφέρει τι καὶ περὶ τοῦ Δωδωναίου χαλκείου, παροιμίας, ἣν ἰδικαίως ἦθελεν ἐφαρμόσει εἰς ἡμᾶς, οὕτω μακρο-
λογοῦντας, πᾶς ἀδυσώπητος ἀναγνώστης.

Ὁ Ζεὺς λοιπὸν διὰ τῶν φηγῶν ἢ τῶν δρυῶν ἢ τῶν λεβήτων, καὶ διὰ τῶν ἑρέων του πρότερον καὶ τῶν ἑρέων του ὕστερον, οἵτινες ἦσαν, κατ' Ὁμηρον, ἀνιπτόποδες καὶ χαμαιεῦναι, δηλαδὴ σωστοὶ χοῖροι, εἶπεν εἰς τοὺς Καλυδωνίους ὅτι τὸ δυστύχημά των θεραπεύεται, ἂν θυσίασῃ εἰς τὸν

βωμῶν τοῦ Διονύσου ὁ ἱερεὺς Κόρσεος τὴν Καλλιρόην, ἢ τὸν τομῆσοντα ν' ἀποδάνῃ ἀντ' ἐκείνης.

Οὐδεὶς ἦθελε ν' ἀποδάνῃ ἀντὶ τῆς Καλλιρόης, διότι οὐδεὶς ἦθελε νὰ μὴ ἦναι ἐν τῷ κόσμῳ, ἐκείνης οὔσης — ἕκαστος δὲ ἐνόμιζεν ὅτι ἦθελε τις ἄλλος εὐρεθῆ ἔχων τὴν εὐθήθειαν νὰ προσφέρῃ τὴν ἰδίαν ζωὴν εἰς ἐξαγόρασμα τῆς ζωῆς ὠραίας κυρίας — ὅ ἐστι ἦθελεν ἀποδάνει αὐτὸς ἴν' ἀφήσῃ ἄλλους χαίροντας.

Ἡ Ἄλκηστις ἀπέθανεν ὑπὲρ τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρός, καὶ ἡ ἱστορία οὐκ ὀλίγα φέρει τὰ παραδείγματα τῆς εὐκρινούς ἀφοσιώσεως τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἑαυτῆς ἀνδρα μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς θυσίας τῆς ζωῆς τῆς. Τίς δὲ ποτε τῶν ἀνδρῶν ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός; καὶ ἐν τούτοις αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ ἐννοῶσι τί ἐννοοῦσιν οἱ λέγοντες πρὸς αὐτάς ὅτι τὰς ἀγαπῶσι μέχρι θανάτου, διότι οὐδέποτε ἠρεύνησαν νὰ μάθωσιν, ὅτι μέχρι θανάτου λέγοντες οἱ κύριοι ἐννοοῦσιν, ὅτι τὰς ἀγαπῶσιν ἄχρις οὗ ἀποθάνωσιν αὐται, ἀφ' οὗ δὲ τὰς ἀσφαλίσωσιν εἰς τὸν τάφον, ἐξέρχονται πρὸς θήραν ἄλλων, ἵνα διαδέσωσι καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου μεταβατικὴν των ἀγάπην.

Ἀπεφασίσθη ἐν τούτοις ἡ θυσία τῆς Καλλιρόης εἰς κατεύνασιν τῆς μανίας τῶν Καλυδωνίων, κατὰ τὸν Δωδωναῖον χρησμόν.

Ἀφ' οὗ πανταχόθεν ἀπηλλίσθη ἡ Καλλιρόη, ἀφ' οὗ ἐπέισθη ὅτι οὐδεὶς ἦτο ὁ ἀγαπῶν αὐτὴν μὲ πᾶσαν τῆς ἀγάπης τὴν δύναμιν, δὲν ἦθελε πλεον καὶ νὰ ζῆ, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ θάνατος αὐτῆς ζωὴ ἐγένετο τοῖς συμπολίταις αὐτῆς. Ὅθεν παρεδόθη εἰς τὸ θυσιασθῆναι.

Ἱερεῖς καὶ ἑρέϊαι ἐκόσμησαν τὸ θῦμα κατὰ τὸ θυσιολόγιον

τῆς λατρείας των· ἔστηκαν στέμμα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Καλλιρόης, ἐκόσμησαν αὐτὴν μὲ ἄνθη καὶ χρυσώματα. Πάντων δὲ ἐν τάξει παρασκευασθέντων, ἤρχισεν ἡ πομπή, δι' ἧς ἐφέρετο εἰς τὸν αἰμοχαρῆ βωμὸν ἢ παρθένος, ἢ παρθένος, ἢ τὰ κάλλη ἦναψαν καὶ ἔκαψαν τὴν καρδίαν τοῦ ἱερέως Κορέσου.

Ἐν τῇ πομπῇ ταύτῃ ὁ ἱερεὺς Κόρσος τὰ ἄμφιά του ἠμφιεσμένος καὶ ἐστεμμένος προηγείτο τοῦ δυνάματος, καὶ παρθένοι κανηφόροι καὶ λαὸς πολλὸς συνώδευον αὐτό. Προσνεχθεῖσα οὕτω ἡ παρθένος Καλλιρόη εἰς τὸ θυσιαστήριον ἄνευ ἀντιστάσεως, ἔμελλεν ἤδη νὰ θυσιάσῃ, καὶ ἤδη κατεχύθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς οὐλοχύται, καὶ προτετέλεσθησαν “ὀπόσα εἰς τὴν θυσίαν ἄλλα ἐκ Δωδώνης μεμαντευμένα ἦν.” (Πασ.)

Ἐπιστάσης δὲ τῆς στιγμῆς, κατ' ἣν ἡ λαίμητόμος μάχαιρα ἤθελεν ἱκανοποιήσει τὴν χάριν τοῦ ἔρωτος τοῦ Κορέσου καὶ τῆς σωφροσύνης τῆς Καλλιρόης ὀργὴν τοῦ Διονύσου, συνεπέστη εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πανοσιωτάτου ἱερέως μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν ὁ πρὸς τὴν Καλλιρόην ἔρωτος, καὶ κατέστρεψε τὸν θυμὸν αὐτοῦ.

Ἡ ιδέα ὅτι ἔμελλεν αὐτὸς νὰ γείνη σφαγεὺς τοῦ ἀντικειμένου τῆς λατρείας του παρέλυσε πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, καὶ συλλογισθεὶς ὅτι ὁ κόσμος δὲ ἦτο ὀδυνηροτάτη κόλασις δι' αὐτὸν, θανούσης τῆς Καλλιρόης, αἰσθανόμενος δὲ καὶ ὅτι δὲ ἦτο καὶ ὁ κοινὸς περίγελως, ὡς γενόμενος αἰτία δυστυχίας ὀλοκλήρου λαοῦ διὰ τὸν καλογερικὸν τοῦ ἔρωτος, καὶ ἀκόμη αἰτίος τῆς θυσίας τῆς ὀρασιότατης τῶν νεανίδων τῆς Καλυδῶνος, ἔστρεψε κατ' ἑαυτοῦ τὴν διὰ τὸν λαίμῶν τῆς Καλλιρόης ἠκονισμένην μάχαιραν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἱερεὺς

Κόρσος αἱματοκυλισμένος πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διονύσου, ἐνώπιον ἐκπεπληγμένων τῶν θεωρῶν. Ἀντὶ δὲ ὁ τοῦ Διονύσου βωμὸς νὰ βραυσθῇ μὲ τὸ αἷμα τῆς Καλλιρῆς, ἔλαβεν ὁ τοῦ ἔρωτος βωμὸς τὸν Κόρσον δολοφονοῦν.

Ἡ Καλλιρόη, ἔκθαμβος εἰς τὴν τραγικὴν αὐτὴν θέαν, ἐλησμώνησε τὴν παρελθοῦσαν ἀποστροφὴν τῆς πρὸς τὸν Κόρσον, καὶ ἐκτιμήσασα τὸν διὰ τοιοῦτου τεκμηρίου βεβαιωθέντα ἔρωτά του, ἀπεφάσισε ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς αὐτὸν πάνυ φιλοτίμως, ἀφ' οὗ ὁ Κόρσος μόνος ἐξ ἀπάντων τῶν Καλυδωνίων προὔτιμησεν ὑπὲρ αὐτῆς ν' ἀποδάνῃ καὶ νὰ γίνῃ παράδειγμα ὅτι οὐ μόνον γυναῖκες ὑπὲρ ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ἄνδρες ἐνότιοι ὑπὲρ γυναικῶν ἀποδνήσκουσι, κατὰ παράβασιν τοῦ κανόνος. Ὅθεν προσελθοῦσα εἰς τινὰ πηγὴν ἐν τῇ παραλίᾳ ἀπέσφαξεν ἑαυτήν, καὶ ἔδωκεν οὕτω τέλος εἰς τὰς ἡμέρας τῆς μετ' ὅσης γενναιότητος καὶ ὁ Κόρσος εἰς τὰς ἑαυτοῦ.

Ἡ πηγὴ ὀνομάσθη ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς ὀραίας Καλυδωνίας κόρης “Καλλιρόη”, καὶ αἱ ἐκ τῶν ναμάτων αὐτῆς πίνουσαι δὲν μισοῦσι πλέον τοὺς ἱερεῖς ἐραστὰς· ἂν δὲ φέρῃ ἡ ἱστορία δυστυχεῖς ἔρωτας ἱερέων καὶ Καλλιροῶν, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἔγεινε χρῆσις τοῦ ὕδατος τῆς εἰρημένης πηγῆς, ἔχοντος τὴν ιδιότητα νὰ καθιστᾷ τρυφερὰς τὰς σκληρὰς καρδίας, καὶ νὰ ποιῇ αὐτὰς εὐαλότους ἐκ τῶν ἐρωτικῶν ἐφόδων.

Ἐκ τοῦ ἱστορήματος τούτου μανθάνουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λεῦται δὲν ἔχουσιν ἄτρωτον καρδίαν, καὶ μανθάνουσιν ἔτι ὅτι ἡ γυνὴ τιμᾷ διὰ τῆς θυσίας τῆς ζωῆς τῆς τὴν ἀποδεδειγμένην πρὸς αὐτὴν ἀγάπην.

Ὁ τάφος τοῦ Κορέσου καὶ τῆς Καλλιρόης δείκνυνται πλησίον τοῦ Μεσολογγίου, ὅπου ἦτο ἡ Καλυδὼν, καὶ εἶναι μαρτύριον ὅτι ὁ θάνατος ἐνόησε πολλάκις ἐκείνους, οὐς ἡ ζωὴ καὶ ὁ κόσμος κεχωρισμένους κρατεῖ.

Δ. Πανταζῆς.

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ.

Παλαιὸς μῦθος. — Νέον Διήγημα.

“Τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελεθεῖν.”
(Ἰσοκράτης.)

Ἐνδυμείσαι, ἀναγνώστὰ μου, ὅτι ὑπῆρξές ποτε παιδίον; ἐνδυμείσαι τὰ ὠραῖα καὶ ταχύπτερα ἔτη τῆς φαιδρᾶς σου ἐκείνης ἡλικίας, ἣτις ἤρχισεν ὅτε ἤρχισες νὰ ὀμιλήσῃς, καὶ ἐτελείωσεν ὅτε ἤρχισες νὰ σκέπτησαι; ἐνδυμείσαι τὰ ξύλινα ἄλογά σου, τοὺς μολυβδίνους σου στρατιώτας, τὰς παραφώνους σου σάλπιγγας, τὰ μακρὰ καλάμια, ἐφ’ ὧν ἵππεύων περιέτρεχες τὴν κάτω αὐλὴν τῆς-πατρικῆς σου οἰκίας, κυνηγῶν ἀπανδρώπως τὰς ἀνακυκώσας τὸ χῶμα ὄρνιθας καὶ ταράσσων τὸν ὕπνον τῆς δερμαιομένης εἰς τὸν ἥλιον γαλῆς; ἐνδυμείσαι τὰς ἀτελευτήτους ἐκείνας ἐσπέρας τοῦ χειμῶνος, καθ’ ἃς, ὀκλαδὸν πρὸ τῆς μάμμης σου καθήμενος, ἠτένιζες τὸν γοητευμένον μικρὸν σου ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὰ στίλβοντα δίοπτρα τῆς, ἐνῶ ἐκείνη προσεῖχε σοβαρὰ μὴ περιπλέξῃ τὸν μίτον τοῦ νυκτερινοῦ τῆς ἐργοχείρου; Τί ὠραῖοι χρόνοι; τί χρυσὴ ἐποχὴ! Ποσάκις τὰς ψυχρὰς τοῦ Ἰανουαρίου ἐσπέρας, ἐνῶ ἔδερν ἔξω ἢ βροχὴ τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων καὶ ἐστροβίλου ὁ βορρᾶς τὸν ἀνεμοδείκτην τῆς καπνοδόχης, ἐκάδισα — ὡς ἐκάδισες βεβαίως καὶ σὺ ἀναγνώστὰ μου —

ἀπέναντι τῶν σπινθηρακίζόντων δαυλῶν τῆς ἐστίας, πορφυρῶν τὰς παρειάς μου εἰς τὰς φλόγας τῆς, καὶ στηρίζων τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰ γόνατα τῆς γραίας μου μάμμης, καὶ τὴν παρεκάλεσα, ὤψεύων τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ κλαυθμυρίζων μετὰ ταῦτα, νὰ ἀνοίξῃ τὰ μαραμμένα πλέον καὶ ἐπιχνοῶντα ἤδη, ἀλλὰ φιλόμυδα πάντοτε καὶ φλύαρα χεῖλη τῆς, καὶ μᾶς διηγηθῆ ἰκάνεν παραμύδι! Τί ἀτελεύτητοι παρακλήσεις ἦσαν ἐκείναι, καὶ πόσον ἤξευρε νὰ προσποιῆται τὴν ἄκαμπτον ἢ ἀγαθὴν γραίαν! Οὐδὲν ἀπεκρίνετο κατ' ἀρχάς, καὶ ἡ σιγή τῆς ἦτον ἱκανὴ νὰ ἀπελπίσῃ πᾶσαν ὑπομονὴν, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν ἐπιμονὴν κακομαθημένου παιδίου. Τὸ παιδίον ἐπέμενε ζητῶν τὸ παραμύδι του, καὶ τότε ἤρχιζεν ὁ ἀκένωτος ὀρμαδὸς τῶν ἐνστάσεων τῆς μάμμης· ὅτι δῆδεν νυστάζω, ὅτι παρῆλθεν ἡ ὥρα, ὅτι δὲν ἐνδυμεῖται πλέον τίποτε, καὶ μυρίαι προφάσεις ἐπὶ προφάσεων, ἵνα γείνη πολυτιμότερα ἢ χάρις, ἵνα αὐξήσωσιν αἱ ὤψεις αἰ. Ἐπετείνοντο λοιπὸν αἱ παρακλήσεις, ἐκορυφούτο ὁ κλαυθμυρισμὸς, ἔβρεχον τὰ φιλήματα ἐπὶ τῶν λαγαρῶν παρειῶν τῆς μυθολόγου γραίας, καὶ τέλος πάντων μειδίαμα συγκαταδέσεως, ὅπερ μοι ἐφαίνετο γλυκὺ ὡς βῶλος σακχάρως, διέστελλε τὸ νωδὸν τῆς στόμα, καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἠνοίγοντο μ' ἐν' ἄς ἦνε λοιπὸν καὶ ἀπόψε. "ὦ! πῶς ἐκροτάλιζον τότε αἱ μικραὶ μου χεῖρες! Ἀνῶρδουν τὰ αὐτιά μου, διέστελλον τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἵνα διαψεύσω μὲ τὸν ἐντονώτερον τρόπον τὰς περὶ νυσταγμοῦ συκοφαντίας τῆς μάμμης, καὶ τοποθετούμενος ἀνέτως ὅσον ἐγγύτερον αὐτῆς ἠδυνάμην, ἀνέμενον ἄπληστος νὰ καταπέσῃ τὸ μάννα τῆς γλυκείας τῆς διηγήσεως, νὰ ἀκουσθῆ τὸ πολυπόδητον ἐκεῖνο· "Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν."

Ἄγνοῶ ἂν ἡ μαγεία τῶν παιδικῶν χρόνων παρέμεινε γλυ-

κεῖα καὶ ζωηρὰ εἰς τῶν ἀναγνωστῶν μου τὴν μνήμην· ἀγνοῶ ἂν τὸ ἴνδαλμα τῶν πρώτων ἐκείνων ἐντυπώσεων, τῶν πρώτων ἐκείνων αἰσθημάτων καὶ ἡδονῶν, ἀόριστον πλέον καὶ σβεννυμένον ὁλονὲν ὑπὸ τὴν πτέρυγα τοῦ χρόνου, ἐπιξῆ ἔτι ποσεινὸν εἰς τὰς ψυχὰς των. Ὅπως δὲ ἦμενος ἢ ἀμετάβλητος αὐτῆ καὶ στερεότυπος εἴσοδος τοῦ μυθολόγου τῆς πρώτης των ἡλικίας, ἢ μόνη αὕτη τῆς ἐπικῆς του διηγήσεως ἀρχή: "Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν" ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ τηρῆται ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνήμην των, συγκεφαλαιοῦσα ὡς χάριέν τι καὶ σεμνὸν σύμβολον τὴν καλλιτέραν περίοδον τῆς ἀνδρωπίνης ζωῆς. Τὸ κατ' ἐμὲ, ὅσον καὶ ἂν περιέδραμον τὰ μυθιστορικὰ πεδία τοῦ Δυμᾶ, τοῦ Σύη καὶ τῆς Σάνδης, ὅσον καὶ ἂν ἐπλανήθην ὡς ἄσωτος υἱὸς εἰς τὰς ὀλισθηρὰς τρίβους τοῦ ἀγνώστου, ὅσας καὶ ἂν ἐμάσησα βαλάνους, ὅσον σίκερα καὶ ἂν ἐπιον κατὰ τὴν πρώτην μου ταύτην διανοητικὴν ἀποπλάνησιν, δὲν ἀπημβλύνθην ὅμως τὴν γεῦσιν, οὔτε ἀπέβαλον τὴν γλυκύτητα τῆς παιδικῆς μου μυθολογίας, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χειλέων μου παρέμεινε πάντοτε ἀμιγῆς τὸ μέλι τῆς πρώτης ἐκείνης ἀφηγήσεως τῆς μυθολόγου μάμμης μου, ἐν τῷ ὥραίῳ αὐτῷ συμβόλῳ: "Μίαν φορὰν καὶ ἓνα καιρόν."

Διὰ τοῦτο δὲ, ἀναγνωστά μου, προτιθέμενος νὰ σοὶ διηγηθῶ ἓνα παλαιὸν, παμπάλαιον μῦθον, καὶ ἀποφασίσας νὰ περιβάλω αὐτὸν τὸ ἔνδυμα τῆς ἐποχῆς, νὰ τοῦ φορέσω δηλαδὴ λοξωτῆν ἐσθῆτα, καὶ ψευδῆ κόρυμβον ἐντὸς δικτυωτοῦ κεκρυφάλου καὶ πέτασον ὁμοιάζοντα μὲ ἀνάβαδον τρυβλίου, καὶ ἀλύσεις à la Benoîtton, ἵνα τὸν καταστῶ εὐπρόσιτον εἰς τὰς δεσποίας καὶ δεσποινίδας τῆς κατ' ἡμᾶς ἐποχῆς, τὰς συμβαδιζούσας παραλλήλως τοῦ αἰωνός των, κατ' ἐν καὶ μόνον ὅμως δὲν κατῶρδωσα νὰ πείσω ἐμαυτὴν

εἰς νεωτερισμὸν, κατὰ τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ τοῦ διηγήματός μου. Ἀρχίζω λοιπὸν κ' ἐγὼ, ὡς δὴ ἤρχιζεν ἡ μάμμη μου, ὡς δὴ ἤρχιζεν ἡ μάμμη ὄλων σας.

Α'

Μίαν φορὰν — λοιπὸν — καὶ ἓνα καιρὸν ὑπῆρχεν εἰς βασιλεὺς καὶ μία βασίλισσα εἰς τινα πολιτείαν τοῦ παλαιοῦ κόσμου, μικρὰν ἐννοεῖται, ἀδιάφορον δὲ ποίαν, καθότι τότε ἐβασιλεύοντο πολὺ πλείονες πόλεις ἢ σήμερον, καὶ ἐκάστη σπιδαμὴ γῆς εἶχε τὸν βασιλέα της, καθὼς περίπου συνέβαιεν ἐν Γερμανίᾳ μέχρι πρὸ μικροῦ, πρὶν ἢ καταλάβῃ τὸν Βίεμαρκ ὁ συγχωνευτικὸς ἐκεῖνος παροξυσμὸς, τοῦ ὁποῦ βασιλῆες τινὲς καὶ δουκῆες ἐπλήρωσαν τὰ ἱατρικὰ. Οἱ βασιλεῖς οὗτοι εἶχον τρεῖς βασιλοπούλας, χαριστάτας καὶ πολυφέρους, κεκοσμημένας μὲ πολλὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα, ὡς ἤθελε γράφει σήμερον Ἀθηναϊκὴ τις ἐφημερίς, ἀναγγέλλουσα τοὺς ἀββαβῶνας ἢ τοὺς γάμους των. Καὶ αἱ μὲν δύο αὐτῶν, αἱ πρεσβύτεραι, ὠραῖαι καὶ πλούσαι νύμφαι ὡς ἦσαν, ἐζητήθησαν ταχέως εἰς γάμον, καὶ ἠῦξθησαν ἐκάστη ἀπὸ βασιλόπαιδος εἰς βασίλισσαν. Τῆς τρίτης ὅμως καὶ νεωτέρας ἡ καλλονὴ ἦτο κάλλος ὑπὲρ θνητὴν κάλλος ἐξ ἐκείνων, ἅτινα οὔτε ἐκφράζουσιν οὔτε ἐμπνέουσιν ἔρωτα ἀλλὰ καταπλήττουσι τὸ βλέμμα, βωβαίνουσι τὴν γλῶσσαν, ὑπαγορεύουσι θαυμασμὸν καὶ ἐπιβάλλουσι λατρείαν. "Οσοὶ ἔβλεπον αὐτήν, οὐχὶ μόνον νὰ τὴν ἐπιθυμήσωσι σύζυγον δὲν ἐτόλμων, οὐχὶ μόνον νὰ τὴν ἀγαπήσωσι δὲν συνησῶνοντο τὸ δάβρος, ἀλλὰ μόλις εἶχον τὴν γενναϊότητα νὰ ἀτενίσωσιν ἐπὶ τὸν μέλανα ὀφθαλμὸν της, καὶ νὰ ἀνίδωσιν εἰς τὸ ὑπερή-

φανον αὐτῆς μέτωπον. Τὴν ἐλάτρευον λοιπὸν, τὴν ἐσέβοντο, τὴν ἐφοβοῦντο σχεδὸν, ὡς [ἐλάτρευον καὶ ἐφοβοῦντο τὴν ἀπειροπληθῆ ὁμήγυριν τοῦ Ὀλύμπου των, πολλοὶ δὲ μάλιστα, οἱ δεισιδαιμονέστεροι, καὶ ὑπέθετον ὅτι ἡ ὠραία Ψυχὴ — οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ἡρώς μου — δὲν ἦτο θνητὸν θνητῆς γέννημα, ἀλλὰ θεᾶς μεταμόρφωσις, ἔμψυχος ἐνσωμάτωσις τῆς θεᾶς τοῦ κάλλους, γῆϊνη ἀνάπλασις τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνθρωποι τότε ἦσαν λίαν εὐλαβεῖς, καὶ ἐπομένως λίαν δεισιδαίμονες, ἡ εὐσεβὴς των αὐτὴ ὑπόνοια ἀνεκλαδῶσθαι βαδμηδὸν εἰς γενικὴν πεποιθῆσιν, τὸ ἄκουσμα διεδόθη εἰς τὰ περίχωρα, καὶ ἐκ τῶν περιχώρων εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς τῆς Ψυχῆς δὲν ἐχώρουν μετ' ὀλίγον τοὺς λάτρεις τῆς νεοφανοῦς θεᾶς, οἵτινες ἄθροοι προσέτρεχον πανταχόθεν, ἵνα θύσωσιν, οὐχὶ πλέον εἰς τοὺς βωμοὺς τῆς ἀοράτου θεᾶς, ἀλλὰ πρὸ ποδῶν αὐτῆς ταύτης τῆς καλλιβλεφάρου μετεμψυχώσεώς της.

Ἡ πάνδημος αὕτη προσκύνησις δύο μόνον ἀνθρώπους δὲν εὐηρέσκει παντάπασιν· τὸν πατέρα τῆς Ψυχῆς καὶ τὴν ἀληθῆ θεὰν Ἀφροδίτην. Καὶ ἐκεῖνου μὲν τὴν λύπην θελεῖ ἐννοήσει πᾶς πατήρ, οὗτινος ἡ θυγάτηρ παρήλλαξεν ἤδη ἄνυμφος τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, ταύτης δὲ τὸ πείσμα θελεῖ ὀρθῶς ἐκτιμῆσει πᾶσα γυνὴ ζηλότυπος — δηλαδὴ πᾶσα γυνὴ.

"Ἄν ἦσαι, ἀναγνώστὰ μου, ἔγγαμος καὶ ἔχῃς κόρην, ἦτις, μολονότι (ἴσως καὶ διότι) ἀπεστήθισεν ἱκανὰ φ' ἄλλα τῆς γαλλικῆς μεθόδου τοῦ Ὀλλενδόρφου καὶ τῆς Γυμναστικῆς τοῦ Κυρίου Καματζώδου, καὶ ἔμαθε νὰ τυμπανίζῃ χοροὺς τινὰς εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, καὶ νὰ τοὺς χορεύῃ μετ' ἀρκετῆς ἐλαφρότητος, καὶ ἀπεμνημόνευσε πολλὰς φράσεις ἐκ μεταφράσεων γαλλικῶν μυθιστορημάτων, καὶ συμβουλεύεται τακτικῶς

κατὰ μῆνα τὴν Ἐφημερίδα τοῦ συρμοῦ, καὶ εἶνε συνδρομη-
τῆς τῆς Κυρίας Λιζιέ, καὶ περιάγει εἰς τὴν ὁδὸν Πατησίων
πᾶσαν ἐσπέραν τὴν λευκὴν οὐρὰν τοῦ μακροῦ μισοφορίου της,
καὶ εἶνε τέλος ἄρκετὰ εὐμορφος καὶ ἄρκετὰ πνευματώδης
καὶ ἄρκετὰ πλουσία νύμφη, μολαταῦτα ὅμως δὲν εὗρεν
ἀκόμη μνηστῆρα, θελεις εὐκόλως ἐννοήσει τὴν θεσιν τοῦ πα-
τρὸς τῆς Ψυχῆς. Θὰ ἐπροτίμα ὁ ταλαίπωρος βασιλεὺς ὀλιγω-
τέραν λατρείαν πρὸς τὴν κόρην του, καὶ ἓνα μνηστῆρα τῶν
πολλῶν αὐτῆς προσκυνητῶν· δὲ ἤθελε νὰ ἦτον ἡ θυγάτηρ
του ὀλιγότερον ὠραία, ἓνα ἀπαλλαγῇ αὐτῆς ταχύτερον καὶ
εὐκολότερον.

Ἄν δὲ ἦσαι, ἀναγνώστριά μου, ὠραία, — ὡς ὑποθέτω —
καὶ ἔκαμες ἤδη κρότον εἰς τὰς χορευτικὰς ἐσπερίδας τῶν
Ἀθηνῶν, καὶ παρέδωκαν τὴν φήμην σου εἰς τὴν ἀθανάσιαν
τὰ ἐφημεριδάρια τῆς πρωτεύουσας μὲ πολλὰ κολακευτικὰ
ἐπίθετα, ἀλλ' εἶδες ὅμως αἴφνης νέον ἄστρον καλλονῆς ἀνα-
τέλλον ὑπὲρ τὸν ἀθηναϊκὸν ὀρίζοντα, ὠραιότεραν τινὰ ὁμό-
φυλὸν σου ἐκθρονίζουσάν σε, καὶ συναγεύρουσαν περὶ τὴν
λάμπριν τῆς μορφῆς καὶ τῆς ἐνδυμασίας της τὴν πλειοψηφίαν
τῶν ἀρσενικῶν χρυσαλλίδων τῆς πρώτης πόλεως τῆς Ἑλλά-
δος, καὶ κατορθοῦσαν νὰ διαμφισβητῆται ὑπὸ τοῦ νεαροῦ
αὐτοῦ στίφους καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ πεδύλου της ἀσπασμὸς, καὶ
ἀποτολμῶσαν ἐν τῇ παντοδυναμίᾳ της νὰ ἐκπαίξῃ πάντα
εὐκοσμίαις νόμον, οὐχὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἀλλὰ πρὸς θαυ-
μασμὸν τῶν περὶ αὐτὴν χαιρόντων, — ὦ, βεβαίως ἐννοεῖς
καὶ δύνασαι νὰ ἐκτιμήσης, τί σημαίνει πόνος ζηλοτυπίας,
καὶ θελεις δικαιολογήσει τὸ πείσμα καὶ τὴν ὀργήν, ἣν ἠσθάνθη
ἡ χρυσοστέφανος θεὰ τοῦ κάλλους, βλέπουσα θνητῆς γέννημα

καταπατοῦν τὸν γήϊνον αὐτῆς θρόνον, καὶ τὰ ἱερά της τε-
μένη ἐρημούμενα.

Οὕτω λοιπὸν καὶ ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς καὶ ἡ Ἀφροδίτη
ἐσκέφθησαν πῶς νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς ὀχληρᾶς αὐτῆς ὑπάρ-
ξεως, ἡ δὲ δυστυχῆς κόρη εὐρέθη συγχρόνως, χωρὶς νὰ τὸ
γνωρίζῃ, χωρὶς καὶ νὰ τὸ μαντεύῃ, ἀντικείμενον διπλῆς
συναμοσίας. Καὶ ἡ μὲν θεὰ, ἅμα συλλογισθεῖσα, εὗρεν
εὐθὺς καὶ τὸ μέσον τῆς ἐκδικήσεως· ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῆ
τὸν παράλυτον υἱὸν της, τὸ χαριτωμένον ἐκεῖνο ζιζάνιον τῆς
οἰκιακῆς εἰρήνης καὶ εὐδαιμονίας τῶν θνητῶν, τὸ καλούμενον
Ἔρωσ, καὶ, ἀφοῦ τὸν ἔσφιξε τρυφερότατα εἰς τὰς λευκὰς
της ἀγκάλας, ἀφοῦ κατεφίλησε περιπαθεστάτα τὰς ροδίνας
του παρελάς, καὶ τὸν ἠρώτησε μετὰ πλείστου ἐνδιαφέροντος
περὶ τῆς υγείας του, τῶν ἔργων του καὶ τῶν ἀσχολιῶν του,
πρὸς μεγίστην τοῦ Ἔρωτος ἐκπληξιν, ὅστις οὐδὲν ἄλλο συνή-
δως ἤκουε παρὰ τῆς μητρὸς του ἢ ἐπιπληξείας, καὶ οὐδὲν
ἄλλο ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς ἢ βραπίσματα, τὸν ἐκάθισε πλησίον
της εἰς τὸν καναπὲν καὶ διέταξε νὰ τῷ φέρωσι γλυκόν· τῷ
προσέφερε καὶ σιγάρον, ὡς λέγει ἡ παράδοσις, ἐκεῖνος ὅμως
ἀπεποιήθη, ὅχι διότι δὲν ἐκάπνιζεν, ἀλλὰ διότι ἐντρέπετο,
φαίνεται, νὰ καπνίζῃ ἐνώπιον τῆς μητρὸς του, καὶ μάλιστα
εἰς τὸν ἰδ αἵτερον αὐτῆς θάλαμον, εἰς τὸ boudoir της. Τέλος
πάντων, μετ' ὅλας αὐτὰς τὰς προκαταρκτικὰς φιλοφρονήσεις,
ἐξέστηκεν ἡ θεὰ εἰς τὸν παντοδύναμον τῶν καρδιῶν δυνά-
στην, — ὡς ἀποκαλοῦσι σήμερον τὸν Ἔρωτα οἱ ποιηταὶ τοῦ
συρμοῦ — τὸν κρύφιον πόνον τῆς ψυχῆς της, μ' ὅλην τὴν
ἔμφυτον αὐτῆς γυναικίαν διπλωματείαν, καὶ ἐζήτησε παρ'
αὐτοῦ ἐκδίκησιν. Τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐμφυσῆσῃ εἰς τὴν
καρδίαν τῆς τολημῆρας ἐκεῖνης θνητῆς, ἥτις ἀντεποιεῖτο τῆς

λατρείας της, σφοδρὸν καὶ ἀκαταμάχητον πάθος πρὸς τὸν ἔσχατον τῶν ἀνδρώπων, οὕτως ὥστε ἢ ὡς θεὰ παρὰ πάντων λατρευομένη νὰ προσφέρῃ τὴν ἰδίαν τῆς ἀγάπης της λατρίαν εἰς τὸν ἐλάχιστον τῶν ὑπαλλήλικων τοῦ πατρικοῦ της βασιλείου, καὶ ἀντὶ πλουσίου μεγαλεμπορίου τῆς Ἀλεξανδρείας, νὰ ἐπιθυμήσῃ σύζυγον ὑγειονοσταδμάρχην τινὰ, ἢ πρωτοκολλιστὴν ἐπαρχείου, ἢ τηλεγραφοφύλακα. Ὁ Ἔρωσ, πρόσφατον ἔτι ἔχων τὴν γεῦσιν τοῦ γλυκοῦ καὶ τῶν φιλημάτων τῆς μητρὸς του, ὑπεσχέθη πᾶν ὅτι τοῦ ἐζητήθη, καὶ ἀνεχώρησεν (ἀπέπητῃ δηλ., διότι, ὡς γνωρίζετε, ὁ Ἔρωσ εἶναι πτερωτός) ἐν καὶ μόνον συλλογιζόμενος· ὅτι ἢ ἄγνωστος αὐτῇ τῆς μητρὸς του ἐχθρὰ θεὰ ἦτο βεβαίως πολὺ, παραπολὺ ὠραία, ἵνα κινήσῃ εἰς τοιοῦτον βαδμὸν τὴν ζηλοτυπίαν τῆς ἀγαθῆς του μητρὸς, καὶ ὅτι ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ τὴν ἴδῃ.

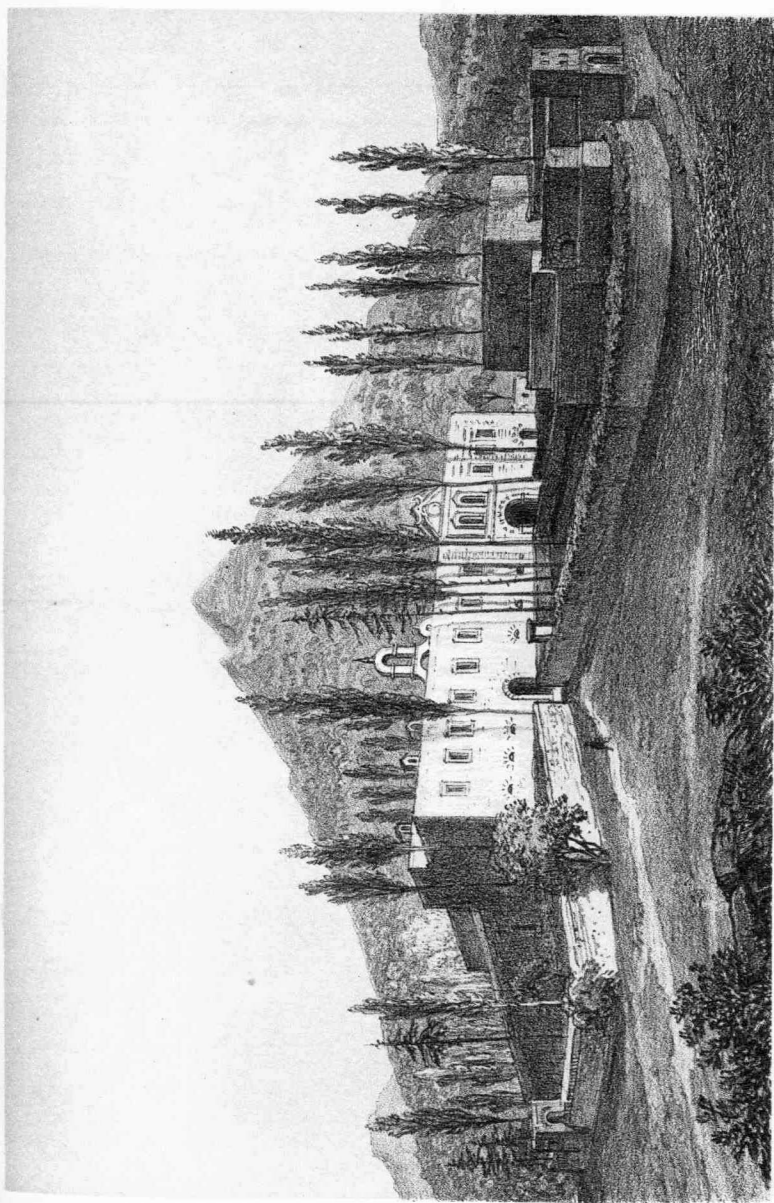
Ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς ἐξ ἑτέρου, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποβάλῃ τὸσον μυστικὴν οἰκογενειακὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ φῶτα τοῦ ἀνακτοβουλίου του, καὶ μὴ γνωρίζων ποῦ ἄλλοῦ νὰ εὔρη συμβουλὴν, ἐτρέπη τὴν πεπατημένην καὶ συνήθη τότε ὁδὸν, ἐπορεύθη τούτέστι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ὅστις ἦτο μὲν θεὸς, ἀλλὰ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν βιωτικῶν του ἀναγκῶν μετῆρχετο καὶ τὴν μαγείαν ἐπὶ γῆς, καὶ ἔρριπτεν ἐν Δελφοῖς τὰ χαρτία εἰς τοὺς θελοντάς νὰ μάθωσι τὴν τύχην των. Φθὰς ὁ Βασιλεὺς εἰς τὸ μαντευτικὸν κατάστημα τοῦ Κ. Ἀπόλλωνος, ἔδωκε τὸ ἐπισκεπτήριόν του εἰς τὸν θυρωρὸν, καὶ ἐζήτησεν ἀκρόασιν παρὰ τοῦ θεοῦ, ἐκδέσας συνάμα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀφίξεώς του· λαβὼν ὅμως εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ὁ Κύριος ἔλλειπεν, μετέβη εἰς ἐν τῶν καλλιτέρων ξενοδοχείων τῶν Δελφῶν, “Ξενοδοχεῖον τοῦ Παρνασοῦ” ὀνομαζόμενον, καὶ κάπως καθαρώτερον, φαίνεται, τοῦ ὁμωνύμου σημερινοῦ ξενο-

δοχείου τῶν Ἀθηνῶν, ἐδείπνησε, καὶ κατεκλίθη, σκοπῶν νὰ ἐπανέλθῃ τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς μαντικῆς.

Ὁ Ἀπόλλων ἐν τούτοις ἦτο προσκεκλημένος τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἑσπέρας παρὰ τοῦ Διὸς εἰς συμπόσιον. Νέος θεὸς, ὁ υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης καὶ — οὐχὶ τοῦ συζύγου της Ἀμφιτρύονος ἀλλὰ τοῦ Διὸς, ὁ Ἡρακλῆς, ἐπρόκειτο νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν χορείαν τῶν Ὀλυμπίων, νομιμοποιούμενος δι’ ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τοῦ πατρὸς του. Μεγάλῃ ἐπὶ τούτῳ εὐωχία εἶχε παρασκευασθῆ εἰς τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου· ὁ Ἐρμῆς εἶχε καταβῆ πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος εἰς τὴν γῆν, ἵνα προμηθευθῇ Σικελοὺς μαγείρους καὶ κλαζομένειον οἶνον, κομψὰ δὲ καὶ καλλιγραφημένα ὑπὸ τῆς Ἡβῆς προσκλητήρια εἶχον διανεμηθῆ εἰς τοὺς παλαιοὺς θεοὺς πρὸ τριῶν ἡμερῶν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς αὐλοτυπικῆς. Ὁ Ἀπόλλων ἐπομένως δὲν ἐδύνατο νὰ λείψῃ, καὶ κλείσας τὸ κατάστημά του, ἀπῆλθε νὰ λησμονήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Διὸς τὴν ἐκ τῆς ἀργίας τοῦ ἐργαστηρίου του χρηματικὴν αὐτοῦ ζημίαν. Φύσει δὲ κομποπρεπῆς καὶ ἐρωτύλος θεὸς, ἐκάθισε πλησίον τῆς Ἀφροδίτης, πρὸς μέγιστον σκανδαλισμὸν τοῦ συζύγου της Ἡφαίστου, καὶ μείζονα ἔτι τοῦ ἔραστοῦ της Ἄρεως, καὶ προσεπάθησε νὰ διασκεδάσῃ τὴν ὠραίαν ὁμοτράπεζόν του διὰ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς νεολογημάτων καὶ πιστῆς ἀφηγήσεως πάσης γυναικείας καταλαλιᾶς. Σωρεύων οὕτω ἀνέκδοτα ἐπὶ ἀνεκδότων, καὶ ὀλοκλήρους πολλάκις πλάττων ἱστορίας ἐκ μικροῦ καὶ ἀσημάντου καδ’ ἑαυτὸ γεγονότος, ἵνα προκαλέσῃ τὸ μειδίαιμα ἐπὶ τῶν πορφυρῶν χειλέων τῆς Ἀφροδίτης, κατεπρόδωκε καὶ αὐτὰ τὰ σκανδαλώδη μυστικά, ὅσα οἱ τῆς μαντικῆς τοῦ πελάται τῷ εἶχον ἐμπιστευθῆ, καὶ ἔφθασε, μεταξὺ λόγων, εἰς τὴν αἵτησιν τοῦ πατρὸς τῆς Ψυχῆς. Ἀκούσασα τὸ ὄνομα

τῆς ὤραιας κόρης ἢ εἰλικοβλέφαρος θεὰ, ἠγανάκτησε καὶ πάλιν ἐκ πείσματος, καὶ τοσοῦτον βαδῶν ὑπῆρξε τῆς ὀργῆς τῆς τὸ ἐρύσθημα, ὥστε κατεπορφύρανε τὴν μορφὴν τῆς, μ' ὄλον τὸ ἐπ' αὐτῆς φῦκος τὸ κατὰ μυστικὴν συνταγὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατεσκευασμένον. Ἡσδάνθη καὶ πάλιν τὴν παλαιάν τῆς ὀργὴν ἀνακυκῶσαν τὰ τρυφερά τῆς στίβῃ, ἢ προσβεβλημένη φιλοτιμία τῆς ἀνεστατώσῃ, καὶ ἔδραξε χωρὶς δισταγμοῦ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ χαλκεύσῃ καὶ ἄλλην φοβερωτέραν ἔτι ἐκδίκῃσιν κατὰ τῆς ἀτυχοῦς Ψυχῆς. Παρεκάλεσε διὰ τοῦ ἰλαρωτέρου τῆς βλέμματος, τοῦ χαριεστέρου τῆς μειδιάματος καὶ τῶν γλυκερωτέρων τῆς λόγων, καὶ κατώρῳσε νὰ πείσῃ τὸν μέγαν Ἀπόλλωνα νὰ μαντεύσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς πτωχῆς κόρης ὅ,τι ἀπαισιώτερον περὶ τῆς τύχης καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς θυγατρὸς του, καὶ νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι δὲν ἠδύνατο ἄλλως ν' ἀπαλλαγῇ τῶν δυστυχημάτων καὶ τῶν συμφορῶν, ὅσας ἡ δυσσιώωνος ἐκείνη κόρη ἤθελε φέροι εἰς τὸν οἶκόν του, ἢ ἐκδέσθαι αὐτὴν εἰς βορὰν τῶν θηρίων. Ὁ δὲ χαρτομάντις θεὸς, τὸ μὲν ἵνα πληρώσῃ τὰ μειδιάματα — ἴσως δὲ καὶ κἀνὲν φιλῆμα — τῆς ὤραιας συναδέλφου του, τὸ δὲ διότι ἀπέδιδεν εἰς τὰ μαντεύματά του πολὺ ὀλιγωτέραν σημασίαν ἢ οἱ εὐπίστοι θνητοί, ὑπεσχέσθη τὸ ζητηθῆναι καὶ ἐτήρησε τὴν ὑπόσχασίν του τὴν ἐπομένην ἡμέραν, ὅτε λίαν πρῶτ', μόλις πῶν τὸν καφέν του, ἦλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του. “Τέρας θὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα σου, τῷ εἶπεν, οὐχὶ δὲ θνητός· στόλισέ την ὡς νύμφην καὶ ἄφες τὴν ἐκτεθειμένην ἐπὶ τινος βράχου. ἐκεῖ θὰ τὴν ζητήσῃ ὁ νυμφίος τῆς.”

Ὁ πατὴρ τῆς Ψυχῆς, ἐπιστρέψας περιλυπὸς εἰς τὰ ἀνάκτορά του, καὶ μὴ αἰσθανόμενος ἰκανὴν ψυχικὴν δύναμιν,



Η ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΑΡΚΑΔΙΟΥ.

ὅπως ἐκτελέσῃ μόνος τὴν σκληρὰν παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, ὑπέβαλε τὸν χρησμὸν τοῦ Λοξίου εἰς τὴν σκέψιν τῶν μυστικοσυμβούλων του, ζητῶν ἐνίσχυσιν ἐκ τῆς ἀποφάσεώς των. Οὗτοι δέ, ἀφοῦ παρέτριψαν τὰς χεῖράς των, καὶ ἔβηξαν ὀλίγον, καὶ ἐκυττάχθησαν μεταξύ των, καὶ οὐδὲν εἶπον, — ὅπως συνήθως πράττουσιν οἱ βασιλικοὶ σύμβουλοι —, ἔκυψαν κύκλω τὰς κεφαλὰς, ὡς εἰ ἐβάρυνεν ἐπ' αὐτῶν ὁ χρησμὸς, καὶ μόνον τῆς πολυτίμου σιωπῆς των τὴν βοήθειαν παρέσχον εἰς τὸν βασιλέα των. Τὴν σιγὴν ταύτην ἐξέλαβεν ἐκεῖνος λίαν φυσικῶς, καὶ ὡς συνήθως πράττουσιν οἱ τοιοῦτους συμβούλους ἔχοντες βασιλεῖς, ἀντὶ ἐγκρίσεως, ἀποπέμψας δὲ αὐτούς, ἀφοῦ τοὺς ἠύχαρίστησε διὰ τὴν σπουδαίαν συνδρομὴν τῶν φάτων καὶ τῆς πείρας των, ἐξετέλεσεν ὁ ταλαίπωρος τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Β'

Παρὰ τοὺς πρόποδας ἀποτόμου βράχου, δεσπόζοντος πυκνοτάτου δάσους, εὐρίσκομεν τὴν ἐπομένῃν ἑσπέραν κατακειμένην λειπόδυσμον τὴν ἀτυχῆ κόρην, ἐνδεδυμένην τὴν νυμφικὴν τῆς στολὴν καὶ λυσιπλόκαμον.

Εἶνε ὠραία Ξερινὴ ἑσπέρα, καὶ τὸ ἤρεμον λυκόφως τῆς ἐπερχομένης νυκτὸς περιστέλλει ἀνεπαισθήτως τὸν ὀρίζοντα, δάπτον κατὰ μικρὸν ὑπὸ τὰς ἀμφιβόλους σκιάς του καὶ δάση καὶ βράχους καὶ κοιλάδας. Ἡ ἑσπερινὴ δρόσος καταβάλλει τὸν κοινορτὸν τῆς ἡμέρας, αἱ διψῶσαι κάλυκες τῶν μηκίωνων ἀνεγείρουσι τὰς πορφυρᾶς των κεφαλὰς, τὰ δειλινὰ διαστελλοῦσι τὰ κλεισμένα των χεῖλη πρὸς τὸ φίλημα τῆς νυκτὸς, καὶ ἡ ἑλαφρὰ τοῦ ζεφύρου πνοὴ νανουρίζει ἐντὸς τοῦ φυλλώματος τὴν λάλον ἀηδόνα, προσαγορεύουσαν εὐδύμως

τους επιπέλλοντας ἀστέρας. Μαγευτικὴ ἑσπέρα, ἀναγνώστᾳ μου, ἑσπέρα ἀξίζουσα τρία τοῦλάχιστον ἔτη ζωῆς, ἑσπέρα ἐξ ἐκείνων, ἃς ἀπολαύομεν πολλάκις ἡμεῖς ἐν Ἀθήναις χωρὶς νὰ τὰς ἐκτιμῶμεν, καὶ τὰς ποδοῦμεν ἐπὶ ξένης γῆς, χωρὶς νὰ τὰς ἔχωμεν. Ὁμοιάζομεν κατὰ τοῦτο τὴν λειπόδυσμον Ψυχὴν, ἐφ' ἧς ἔχυνε μάτην ἢ φύσις τὴν ἑσπέραν ἐκείνην πλήρεις τοὺς δουλᾶκους τῶν δώρων της, δι' ἣν μάτην ἐσκόρπιζεν ἀρώματα ἢ αὔρα, δι' ἣν μάτην ἐσπινδῆριζον οἱ ἀστέρες, ὡς νεόκοποι ἀδάμαντες, καὶ μάτην ἔψαλλεν ἡ ἀηδὼν. Ἀλλὰ καὶ λειπόδυσμος ἂν δὲν ἦτον ἡ δυστυχῆς κόρη, καὶ ἂν νάρκη μολυβδίνη δὲν ἐβάρυνεν ἐπὶ τὰς αἰσθήσεις της, τί ἤθελεν ἀπολαύσει, τί ἤθελεν αἰσθάνῃ ἢ ἀλγοῦσα καρδίᾳ της; Ἡ εὐτυχία εἶναι ἄχρους ἠλιακὴ ἀκτίς, ἀποκτῶσα χρῶμα μόνον διὰ τοῦ διαφανοῦς πρίσματος τῆς ψυχῆς μας· ὅταν τὸ πρίσμα εἶνε σαμβωμένον, οὔτε χρῶμα λαμβάνει ἡ ἀκτίς οὔτε τὸ δᾶλπος της αὐτὸ διατηρεῖ. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τὴν Ψυχὴν, ὅτε εἰς νυκτερινὸν ψῦχος μεταβληθεῖσα ἢ ἑσπερινὴ δρόσος ἀφύπνισε τὰς κοιμωμένας αἰσθήσεις της. Εἶδεν ἑαυτὴν μόνην καὶ ἐγκαταλειμμένην ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, καὶ τρόμος ἐπάγωσε τὴν καρδίαν της· ἀνεμνήσθη τῆς βέσεώς της, ἀνεπόλησε τὴν τύχην καὶ τὸ μέλλον της, καὶ ἀναίσθητος πρὸς τὰ περίεξ της πῆλγητρα τῆς βερινῆς νυκτός, ἀπασῆς πρὸς τὴν κυκλοῦσαν αὐτὴν μαγεῖαν, ἀνελύθη εἰς δάκρυα, καὶ ἔκλαυσε πικρά. Ἐβόησε μακρὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς της τὰ βόδα τοῦ νυμφικοῦ της στεφάνου, καὶ τὰ σιγαλὰ δάκρυά της ἠύξησαν εἰς βρῆνον παράξαντα τὰς ἡχοὺς τοῦ δάσους· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπήντησεν εἰς τὸν βρῆνόν της, οὐδεὶς ἤκουσε τὸν κλαυθμόν της.

Πολλὴν ὥραν ἔκλαυσεν οὕτως ἡ δυστυχῆς κόρη, ἀλλὰ

τέλος ἀπέκαμε κλαίουσα, τὰ βλέφαρά της ἐκλείσθησαν ὑπὸ τὸ φιλῆμα τοῦ ὕπνου, καὶ ἀπεκοιμήθη. Ὁραῖον ὄνειρον ἦλθε τότε ν' ἀναπτερώσῃ τὴν καταπεποννημένην αὐτῆς φαντασίαν, καὶ νὰ γλυκάνῃ τὴν πικρίαν τῆς καρδίας της. Εἶδε κατ' ὕπνου ὅτι εὐώδης καὶ δροσερὰ ζεφύρου πνοὴ ἀνύψωσεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ τὴν ἔφερεν ἐναερίον· ἤσδάνετο ἑαυτὴν ἐλαφρὰν ὡς πτερόν καὶ τὰ στήθη της τὰ βεβαρημένα διστελλόντο ὡς πέπλος κυματίζων. Ἰπταμένη οὕτω εἰς τὸ κενὸν ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς αὔρας, ὑψομένη ὀλονέν, καὶ παραλλάσσουσα κάτωθεν της δρυμοῦς καὶ βουνά, δὲν ἤσδάνετο φόβον, δὲν ἔτρεμε, δὲν ἠγωνία, ἀλλ' ἔχαιρε τὸναντίον καὶ ἠλπίζε. Ὑψώθη οὕτω ὑπὲρ τὰ σύννεφα, καὶ ἵπτατο πάντοτε ταχύτερον, οἱ δὲ ἀστέρες ἔφευγον ὀπισθὲν της, οἷονεὶ ἀνοίγοντες δρόμον εἰς τὴν κολπουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου νυμφικῆς της ἐσθήτα. Ἐτρεχεν, ἔτρεχε πάντοτε, καὶ ἡ ταχεῖά της ἀεροδρομία ἤρχιζεν ἤδη νὰ τῆς ἀφαιρῇ τὴν πνοήν, ὅτε ὁ φέρων αὐτὴν ζέφυρος ἐκόπασε βαδμηδόν, καὶ ἤρχισε πάλιν ἠρέμα καταβαίνουσα πρὸς τὴν γῆν. Ἀλλ' ὅπως ἔχαιρε πρότερον αἰσθάνομένη ὅτι ἀνέβαινε, τόσον ἢ συναίσθησις τῆς ἐναερίου καταβάσεως συνέστελλε τότε τὴν καρδίαν της. Ἀνεξήγητος τρόμος, ἀγωνία παράδοξος τὴν ἐκυρίευσεν, ἐνόμιζεν ὅτι πᾶς κρημνισθῆ εἰς τὰ τάρταρα, ὅτι εἰς ἀνήλια σκότῃ ἔμελλε νὰ βυθισθῆ καὶ ἠβόησε νὰ φωνάξῃ, ἵνα καλέσῃ βοήθειαν· ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐκόλλησεν εἰς τὸν λάργυγά της, τὰ χεῖλη της ἐκινήθησαν σπασμωδικῶς, καὶ ὅτε τέλος ἤσδάνθη ὅτι δὲν ἐκινεῖτο πλέον, ὅτι ἡ φοβερὰ ἐκείνη κατὰβασις εἶχε τελειώσει, ἐνόμισεν ὅτι εἶχεν ἐκπνεύσει τὴν ὑστάτην αὐτῆς πνοήν· ἠπατάτο ἑμῶς, διότι ἤσδάνθη φλογῶδες φιλῆμα κατακαῦσαν τὰ χεῖλη της, καὶ βαλοῦσα κραυγὴν ἐξύπνησεν.

Εἶδε περίξ της, ἀλλ' οὐδὲν διέκρινε, διότι σκότος βαδῦ τὴν περιεκύκλου· ἔτεινε τὸ οὖς, ἀλλ' οὐδὲν ἤκουσε, διότι σιγὴ ἄλυτος ἤπλουτο περὶ αὐτήν· ἤθελε δὲ πιστεύσει ὅτι καὶ ὁ ὕπνος της καὶ τὸ ὄνειρόν της ἐξηκολούδου εἰσέτι, ἂν δὲν ἤσδάνετο τοὺς ὀφθαλμούς της ἀνοικτούς, ἂν διὰ τῶν ἄλλων αὐτῆς αἰσθήσεων δὲν ἀντελαμβάνετο ὅτι ἡ δέσις της μεταβλήθη, καὶ ὅτι δὲν ἔκειτο πλέον ἐν ὑπαίθρῳ, ἐπὶ ἀποτόμου βράχου. Δὲν ἔβλεπε πλέον ἀστέρας ἄνωθεν της, δὲν ἤκουσε πλέον τῆς ἀηδόνας τὸ κελάδημα, οὔτε ἤσδάνετο πλέον τὴν δρόσον τοῦ δάσους καὶ τὴν πτέρυγα τοῦ ζεφύρου ἐπὶ τῶν παρεῶν της. Ἐτὴν ὀξεῖαν τοῦ δύμου ὀσμὴν εἶχε διαδεχθῆ χλιαρὰ καὶ μυρίπινους ἀτμοσφαῖρα δωματίου, τὴν πρὸ μικροῦ πετρώδη κοίτην της εἶχεν ἀντικαταστήσει μαλακὴ πτιλώδης κλίνη, τὸ δὲ ἀστερόφωτον λυκόφως τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ μελαναὶ τοῦ δάσους σκιαὶ εἶχον μεταβληθῆ εἰς ἐντελῆ καὶ μονότονον σκοτίαν, ἥτις τὴν ἐτρόμαζεν, ὡς μᾶς τρομάζει το ἄγνωστον, τὸ ἀκατάληπτον καὶ τὸ μυστηριώδες. Πῶς μετήλλαξεν αἴφνης ἀνεπαισθήτως τὴν προτέραν της δέσιν; πῶς ὠδοιπόρησε κατ' ὕπνου; πῶς ἄλλοῦ κοιμηθεῖσα ἄλλοῦ ἐξύπνησε; ποίαν τριχίνην γέφυραν διέδραμεν ἐναέριος ἀπὸ βραχώδους πέτρας εἰς εὐώδη κοιτῶνα; Μάτην ἐταλαιπώρει τὸν νοῦν της, ἵνα ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα τῆς ψυχῆς της ἢ Ψυχῆ. Ἐσκέπτετο, ἀνεπόλει τὸ παρελθὸν, ἐζήτει νὰ μαντεύσῃ τὸ παρὸν, ἀλλ' οὐδὲν εὔρισκε· καὶ ἡ ἀπ' ἐκείνου εἰς τοῦτο μετάβασις ἔμενε δι' αὐτὴν αἰνιγμα, οὔτινος τὴν διέφευγεν ἠλύσις.

Αἴφνης, ἐνῶ ἀπηδαλιούχητος ἐπλανᾶτο ἡ διάνοιά της εἰς εἰκασίας, κυμαινομένη μεταξὺ ἐλπίδος καὶ φόβου, μεταξὺ τρόμου καὶ γαλήνης, καὶ μάτην προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ κυκλοῦν αὐτὴν ἄγνωστον, ὡς μάτην ἐζήτει ὁ ὀφθαλμὸς

της νὰ διαπεράσῃ τὰ περὶ αὐτὴν σκότη, ἐνῶ ἡ φλογερα σφραγὶς τοῦ μυστικοῦ ἐκείνου καὶ ἀνεξηγήτου φιλήματος ἔμενε ἐπὶ ἐπὶ τῶν χειλέων της, καὶ μάτην ἠγωνίζετο τῆς παρδένου ὁ νοῦς νὰ μαντεύσῃ τὴν ἀφορμὴν του, δεύτερον, φλογερότερον τοῦ πρώτου φιλημα τῆς ἔκαυσε πάλιν τὰ χεῖλη· πρὶν ἢ δὲ συνελθῆ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, καὶ ἄλλο φιλημα ἤσδάνθη τὸ στόμα της, καὶ μετ' αὐτὸ ἄλλο, καὶ πάλιν ἄλλο, καὶ λάβα ὅλη ἀσπασμῶν περιεχύθη εἰς τὴν μορφὴν της, καὶ ἤσδάνθη ἀναβράζον τὸ αἷμα τοῦ προσώπου της ὑπὸ τὴν φλόγα ἀσδμαινούσης πνοῆς· συγχρόνως δὲ νέα καὶ σφριγῶσα ἀγκάλη περιέβαλε τὴν νεαράν της ὀσφύν, καὶ ἄφρονοι βόστρυχοι μεταξώδους κόμης ἐλύθησαν περὶ τὸ μέτωπόν της. Ἐβαλε τρόμου κραυγὴν, ἀλλὰ θερμὰ χεῖλη τῆς ἔφραξαν τὸ στόμα· ἐπρότεινε τοὺς ἀσδνεῖς της βραχίονας, ἵνα ἀποδιώξῃ τὸν βαρύνοντα ἐπ' αὐτῆς ἐπιάλτην, ἀλλ' αἱ χεῖρές της ἀπήνησαν νέον καὶ λιγυρὸν σῶμα κατακείμενον παρὰ τὸ πλευρόν της· ἠγωνίσθη νὰ ἀποσπασθῆ τῆς καιούσης ἐκείνης ἀγκάλης, ἀλλ' ἡ ἀγκάλη ἐσφίχθη στενωτέρον περὶ τὰ στήθη της.

Ἦ! πότε, ἀναγνωστὰ μου, ἐπάλαισε νικηφόρος ἡ χιὼν κατὰ τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων; πότε ἀνέστη ὁ πάγος κατὰ τοῦ πυρὸς, πότε ἀντηγωνίσθησαν αἱ νιφάδες τῆς νυκτερινῆς πάχνης κατὰ τοῦ δάλλπους ἡμέρας θερρινῆς; Τίς εἶνε ἡ καρδία ἐκείνη, ὅσον σκληρὰ, ὅσον ἀδαμαντίνη καὶ ἂν ὑποτεθῆ, ἥτις ὑπέμεινε ἀπασθῆς τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν φιλημα, the first kiss of love, ὅπερ ὕμνησεν ὁ ἀτυχῆς κύκνος τοῦ Μεσολογίου; Ποία μεταξὺ τῶν ἀναγνωστριῶν μου, ὑπερβάσα τὸ δέκατον ὄγδοον τῆς ἠλικίας της ἔτος, δὲν ἐνδυμεῖται πῶς ἐσήμανε τὸ γλυκὺ ἐγερτήριο εἰς τὴν ὑπνώτουσαν καρδίαν της;

Ἡ ἐπαφή τεσσάρων χειλέων, νέων καὶ πορφυρῶν, εἶνε ἡ γέννησις τοῦ ἀληθέστερου ἔρωτος· ἄς μὴ καιώσι καὶ τὰ τέσσαρα· τόσον τὸ καλλίτερον· ἀρκεῖ τὰ δύο μόνον νὰ ᾔηνε φλογερά, καὶ τὸ πῦρ μεταδίδεται· μὴ δὲν γεννᾶται ὁ κεραυνὸς ἐκ τῆς ἐπαφῆς δύο νεφῶν ἀντιθέτου ἡλεκτρισμοῦ, — ὡς μᾶς διδάσκουσιν οἱ καθηγῆται τῆς Φυσικῆς; — μὴ ᾔηνε ἄλλο τι ὁ ἔρωτος ἢ φυσικώτατον ἡλεκτρικὸν φαινόμενον; τοῦτο ἔπαυε καὶ ἡ ἀδῶα ἠρωῖς μου· τοῦτο ἀπαράλλακτα, ὅπερ ἔπαυον αἱ πλείσται τῶν ἀναγνωστριῶν μου. Κατ' ἀρχὰς ἐξεπλάγη, ἔπειτα ἀνέστη, κατόπιν ἐπερμάνθη, καὶ τέλος ἀνεφλέχθη καὶ παρεδόθη. Οἱ ἀσπασμοὶ τοῦ ἀγνώστου καὶ μυστηριώδους τῆς ἐρωμένου, χωρὶς ἀπαντήσεως τὸ πρῶτον, ἀνεμίχθησαν ἐντὸς ὀλίγου μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς φιλημάτων, καὶ τὸ ἐν φιλημα διεδέχθη ἄλλο, καὶ ἐκεῖνο ἄλλο, μέχρις οὗ τὰ χεῖλη των ἔμειναν ἠνωμένα, καὶ αἱ ἀγκάλαι των συνεχισθῆναι. . . . Ὁ Γκαίτης λέγει πού, ὅτι αἱ νέαι μεθύουσι μὲ τὸ φιλημα, ὡς μεθύουσιν οἱ ἄνδρες μὲ τὸν οἶνον· ἐν φιλημα κατ' ἀρχὰς, . . ἐν ποτήριον τὸ πρῶτον, . . ἔπειτα δεῦτερον, ἔπειτα καὶ ἄλλο, καὶ ἄλλο . . . μέχρις οὗ χάνομεν τὰς αἰσθήσεις καὶ πίπτομεν· ὅστις θέλει νὰ μὴ μεθύσῃ, ἄς μὴν ἐγγίξῃ μὲ τὰ χεῖλη του . . οὔτε οἶνον, οὔτε ἄλλα χεῖλη . . Δὲν λέγει ἀλήθειαν ὁ βαδύς ποιητής;

Γ'

Ἡ νεαρὰ κόρη ἀπεκοιμήθη . . ἀργὰ, ἐννοεῖται.

Ἄνοιρα ὅμως δὲν εἶδε πλέον.

Πόσῃν ὥραν ἐκοιμήθη; εἰς τίνος ἀγκάλας ἐκοιμήθη; Οὐδὲ αὐτὴ ἴδία τὸ ἤξευρεν ὅταν ἐξύπνησε· τοῦτο μόνον εἶδεν, ὅτι

φαιδρὸν καὶ δάλπον φῶς ἐπλήρου τὸν μυστηριώδη κοιτῶνά της, καὶ ὅτι ἦτομόνη. Ὁ κοιτῶν ἐκεῖνος, ἐν ᾧ τοσοῦτον παράδοξον καὶ ἀκατανόητον διήγαγε νύκτα, παρίστατο νῦν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι. Βαρύτατα φουικουρητὰ ὑφάσματα ἐκάλυπτον τοὺς καταγράφους καὶ ἐπιχρῆστους τοίχους; ἡ ὀροφή, τετεχνημένη φιλοκάλως ἐξ ὀρυκτῆς ὑέλου, ἀπήστραπτε πυρομένη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ πρωῖνοῦ ἡλίου, τὸ δὲ ἐκ ποικίλου ψηφιδωτοῦ δάπεδον ἔστειλεν ὡς κάτοπτρον. Αὐλαῖαι βαρυτίμοι ἐκρέμαντο ἐπὶ τῶν θυρῶν καὶ τῶν θυρίδων, τάπητες σαρκίκοι ἐκάλυπτον τὰ περιπέοντα τὸν κοιτῶνα ἀνάκλιτρα, καὶ τρίποδες ἐκ πορφυρίτου ἐβάσταζον δίσκους ἀργυροῦς, ἐφ' ὧν ἔκαιον μῦρα εὐώδη. Ἡ κλίνη της, μὲ περσικὰς ὑποστρώσεις, καὶ ἐλεφαντοτεύκτους πόδας ᾗν ἀριστοτέχνημα φιλοκαλίας καὶ πολυτελείας.

Φαντάσου δὲ, ἀναγνώστα μου, ἐπὶ τῆς κλίνης ταύτης τὴν νεαρὰν κόρην, νοχελῶς ἐξηπλωμένην, μὲ πορφυρὰς ἐκ τοῦ ὕπνου παρεΐας καὶ ἡμικλείστους πρὸς τὸ φῶς ὀφθαλμούς, κάμπτουσαν ἠδυπαδῶς τὴν μικρὰν τῆς κεφαλῆν ἐπὶ τῆς λευκῆς τῆς ὠλένης, καὶ προφαίνουσαν τὴν βροδόχρον αὐτῆς πτέρναν διὰ τοῦ διαφανοῦς καλύμματος τῆς κλίνης· φαντάσου αὐτὴν ὡς τὴν ἐφαντάσθη καὶ τὴν ἔγραψεν ὁ Amaury-Duval εἰς τὸν ὠραῖον πίνακα, ὃν ἐξέστηκεν ἐφέτος εἰς τὰ Ἑλύσια, καὶ ὁμολόγησον ὅτι καλλίτερος τοῦ ἰδιοῦ μου κάλαμος ἔπρεπε εἰς περιγραφὴν τῆς μαγικῆς αὐτῆς εἰκόνας.

Ὅταν ἤνοιξεν ἡ κόρη ἐντελῶς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ εἶδε τὰ περὶ αὐτὴν, ἔμεινε χαίνουσα ἐκ τοῦ δάμβους, καὶ ἄλαλος ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

Ἐβλεπε κύκλω της ἡ ταλαίπωρος καὶ ἀπομεινωμένη Ψυχὴ, ἐπλάνα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὴν εὐρεῖαν ἐκείνην

αἴδουσαν, καὶ τὸ βλέμμα τῆς μετέβαινε ἀπὸ θαυμασίου εἰς θαυμάσιον, ἐνῶ ὁ νοῦς τῆς μετέπιπτεν ἀπὸ ἐκπληξέως εἰς ἐκπληξίν.

— "ὦ! τί ὠραία! ἀνέκραξε τέλος, διότι εἶχεν ἀνάγκη νὰ λαλήσῃ ἢ πτωχὴ κόρη, καὶ ἐλάλει πρὸς ἑαυτήν, μὴ ἔχουσα μετὰ τίνος νὰ συνομιλήσῃ· ὦ! τί ὠραία! πόσον ὠραιότερος εἶνε ὁ κοιτῶν οὗτος τοῦ μικροῦ δωματίου μου τῆς πατρικῆς οἰκίας! τί λαμπραὶ ἀυλαῖαι, τί ὠραῖοι τάπητες!...

Καὶ περιήρχετο τὴν αἴδουσαν ἀφίνουσα κραυγὰς θαυμασμοῦ, καὶ κροτοῦσα τὰς χεῖρας ὡς παιδίον...

Ἄλλ' αἴφνης ἔβαλε κραυγὴν θαυμασμοῦ, καὶ ἔστη περιχαρῆς ἐνώπιον μεγάλου ἀργυροῦ κατόπτρου· ἐλησμόνησε πάρα πάντα τὰ περὶ αὐτὴν, προσήλωσεν ἀπληστον ἐπὶ τοῦ κατόπτρου τὸ βλέμμα τῆς, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ἐσπινδύρησεν ἐκ χαρᾶς, αἱ δὲ παρειαὶ τῆς ἐπορφυρώθησαν ἐξ ἡδονῆς.

Πόθεν ἢ τοιαύτη τῆς νέας γυναικὸς χαρὰ, καὶ ποῖα αἰφνίδια θελήγητρα ἤσκησεν ἐπ' αὐτῆς τὸ κάτοπτρον ἐκεῖνο; Αἱ! ἀναγνώστριά μου, ... ἂν τὸ κάτοπτρον τοῦ κομμωτηρίου σου ἔχει τὴν αὐθάδειαν νὰ μὴν ᾔη πολὺ κολακευτικόν, καὶ νὰ διαστρέφῃ τὸ κάλλος τῆς μορφῆς σου, ἀντανακλῶν ὠχρὰ τῶν παρειῶν σου τὰ βόδα, καὶ ἀμαυρὰν τὴν λάμπιν τῶν μελανῶν σου ὀφθαλμῶν, ποῖαν χαρὰν θέλεις αἰσθάνεσθαι ὅταν εὐρεθῆς αἴφνης ἀπέναντι διαυγεστάτου ἐνετικῶ κατόπτρου, καὶ ἀνακαλύψῃς ὅτι εἶσαι πολὺ ὠραιότερα ἢ ὅσον ἐκινδύνευες νὰ πιστεύσῃς ἐκ τῆς ἀπίστου ἐκείνης ὑέλου τοῦ κομμωτηρίου σου! Οὕτω καὶ ἡ Ψυχὴ· ὅταν εἶδεν, ἐσοπτριζομένη εἰς τὸν στιλπνὸν ἀργυροῦν δίσκον τοῦ νέου κοιτῶνός τῆς, πόσον ὠραία ἦτον, ὅταν ἀνεκάλυψε πόσον τὴν ἡπάτα τὸ παλαιὸν χαλκοῦν τῆς κατόπτρον, ἐξέστη ἐκ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως. Ἀφηρεῖται

ἐντελῶς πρὸ τῆς ἰδίας τῆς θῆρας, — ἦτο γυνή — ἐλησμόνησε καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα καὶ ἑαυτὴν τὴν ἰδίαν, καὶ μακρὰς στιγμὰς ἔμεινε οὕτω πρὸ τῆς ἀργυρᾶς ἐκείνης πλακῶς, θαυμάζουσα ἀφελῶς τὸ πρόσωπόν τῆς, οὕτινος πρῶτον ἤδη ἐξετίμα τὸ κάλλος. Ἄγνοῦ ἂν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς χαρᾶς τῆς αἰτία ἦν ἀπλῶς τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἀνεκάλυπτεν ἑαυτὴν ὠραιότεραν, ἢ ἂν καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς θέσεώς τῆς, καὶ ἀναστάτως τις τῆς καρδίας τῆς, ἀποτέλεσμα τῆς παραδόξου νυκτὸς, δὲν ἠῦξανε τὴν χαρὰν αὐτῆς. Διότι, τέλος πάντων, (τὸ νὰ ᾔη γυνή τις ὠραία εἶναι λίαν εὐάρεστον πράγμα· εἶνε ὅμως πολὺ εὐαρεστότερον καὶ θελκτικώτερον δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν, τὸ νὰ ᾔη ὠραία οὐχὶ μόνον δι' ἑαυτὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τινὰ ἄλλον. Πλὴν, ὡς εἶπον, ἄγνοῦ παντάπασιν, οὔτε φέροι ἢ παράδοσις, ἂν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, κατ' ἦν ἀνεκάλυψεν ἡ Ψυχὴ τὸ κάλλος τῆς, ἐσυλλογίσθη τὸν ἄγνωστον νυκτερινόν τῆς φίλον· ἴσως περὶ τούτου δύναται νὰ ἀπαντήσωσιν ἀρμωδιώτερον αἱ ἀναγνώστριά μου. Ὅπως δὴποτε βέβαιον εἶνε, καὶ περὶ τούτου δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ διαβεβαιώσω τὸν ἀναγνώστην μου, ὅτι μετὰ μακρὰν σιωπῆν θῆεν τῆς μορφῆς τῆς, μετὰ πολλὰς, — τίς οἶδεν ὁποίας — σκέψεις τῆς, ὁ νοῦς τῆς Ψυχῆς διὰ παραδόξου συνειρμῶ ἰδεῶν ἐφῆσεν ἐκεῖ, ὅθεν φυσικώτατον ἦτο ν' ἀρχίσῃ, ὅτε ἐξυπνήσασα τὸ πρῶτ' εἶδεν ἑαυτὴν μόνην, δηλαδὴ εἰς τὸν νύκτιον σύντροφόν τῆς.

Τί ἔγεινε ὁ μυστηριώδης ξένος, ὁ ἔχων τόσον θερμὴν τὴν ἀγκάλην, τόσον μεταξίνην τὴν κόμην, καὶ τόσον φλογερὸν τὸ φιλῆμα; πῶς ἀνελήφθη ἐγγύθεν τῆς χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ; διατί δὲν ἀνέμεινε πλησίον τῆς τὸ φῶς τῆς πρῶτας; Αὐτὰ ἡρώτα τότε ἡ διάνοια τῆς Ψυχῆς, λησμονήσασα τὸ

παρελθόν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀμέριμνος περὶ τοῦ μέλλοντος. Μὴ δυναθεῖσα ὅμως ὅσον καὶ ἂν ἐτυράνησε τὴν μικράν της κεφαλήν, νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἴδια αὐτῆς ἐρωτήματα ἀπεφάσισε νὰ περιέλθῃ τὴν οἰκίαν ὅλην, ἧς μικρὸν μόνον ἡμέρος βεβαίως ἀπετελεῖ ὁ κοιτῶν ἐν ᾧ εὕρισκετο, ἐλπίζουσα νὰ εὔρῃ που κεκρυμμένον τὸν δραπέτην. Ἐλπίζουσα εἶπον, καὶ ὁ ἀναγνώστης βλέπει, ὅτι ἡ Ψυχὴ δὲν ἐτρόμαξε πλεόν τὸσον πολὺ τὸν σύντροφον τῆς παρελθούσης νυκτός. Ἐτραπή λοιπὸν εἰς ἀναζήτησίν του. Διέδραμε τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ δωμάτια τῆς εὐρείας οἰκοδομῆς, μὲ βῆμα ταχὺ καὶ ἐτάζοντα ἐφθαλμὸν, ἀλλ' εὔρε πάντα ἔρημα· λαμπρότης καὶ πολυτέλεια πανταχοῦ, γραφαὶ καὶ ἀγάλματα, τάπητες καὶ αὐλαῖαι, τράπεζαι καὶ κλιντήρες εἰς ὅλας τὰς αἰθούσας, ἀλλ' οὐδαμοῦ ψυχὴ γεννητή· τὸ δὲ παραδοξότερον πάντων, ὅτι ὅπῃ καὶ ἂν ἔστρεφε τὸ βῆμα, ὅπου καὶ ἂν διευδύνετο, οὐδεμίαν εὔρισκεν ἔξοδον, καὶ τὸ πλανώμενον βῆμά της ἐπανέφερον αὐτὴν πάντοτε εἰς τὸν ἀρχικὸν της κοιτῶνα, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν ἐτρέπετο πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν, καὶ πάλιν εἰς τὸν κοιτῶνά της ἐπανήρχετο. Περιῆλθεν οὕτω πολλάκις τὸ μεγαλοπρεπὲς μέγαρον, ἀλλ' ἐπὶ τελους τὴν ἐκούρασεν ἡ ἐντὸς τοῦ λαβυρίνθου ἐκείνου πλάνησίς της, ἰλιγγίαις ἐδάμβωσε τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ κατέπεσεν ἀδρανῆς ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου πλησίον μιᾶς τῶν θυρίδων. Ἴσως ὅμως καὶ πεζότερόν τι συναίσθημα ἦν ἀφορμὴ τῆς σκοτοδινίας της· ἴσως παράδοξοί τινες νυγμοὶ τοῦ στομάχου, ἀναγγέλλοντες τὴν κοινοτέραν τῶν θνητῶν ἡμῶν ἀνθρώπων ἀνάγκην, ἔβριψε τὴν ἀχλὺν ἐκείνην ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἡρωίδος μου· τοῦτο δὲ εἶνε τόσῳ μᾶλλον πιθανώτερον, καθόσον μετὰ μικρὸν εὐωδεστάτη κνίσσα ἀναδιδόμενη ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου ἐγαργάλισε τὴν

ὄσφρησίν της, καὶ τὴν ἐξύπνησε πάραυτα· ἔδραμεν ἡ Ψυχὴ ἐκεῖ, καὶ πρὸς μέγιστον αὐτῆς θαυμασμὸν εὔρε τράπεζαν ἐστρωμένην, καὶ ὅσα ποικίλα ἀχνίζοντα, καὶ καθήσασα παρ' αὐτὴν... ἔφαγεν, ἐννοεῖται, διότι ἐπείνα πολὺ.

Μετὰ τοῦτο, ... — ἀλλὰ, μ' ὅλην τὴν συγγραφικὴν μου φιλαυτίαν, ἀρχίζω νὰ φοβῶμαι, ἀναγνώστὰ μου, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ περὶ τὴν Ψυχὴν λεπτολογία πιθανώτατον εἶνε νὰ σὲ ἐβάρυνε, καὶ ὅτι πολὺ ὀλίγον σοὶ μέλει, τέλος πάντων, τὸ πῶς ἐδαπάνησε τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας της ἡ νεαρά μου ηρωὶς. Παραιτοῦμαι λοιπὸν τῆς λεπτομεροῦς ἐξιστορήσεως τῶν ἀσχολιῶν τῆς Ψυχῆς, παρατρέχω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, καὶ φθάνω εἰς τὴν ἐσπέραν.

Ὅταν ἡ ἐσπερινὴ ἀμφιλύκη ἤρχισε νὰ λούῃ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ τὰ ὑψίκομα δένδρα τοῦ κύκλου δάσους, οἱ δὲ ἀστέρες νὰ σπινθηρίζωσι μεμονωμένοι καὶ ἀφαιοὶ εἰς τὸν ἀμαυρούμενον οὐρανὸν, ὁ κοιτῶν τῆς Ψυχῆς ἐπληρώθη σκότους, καὶ ἡ καρδία της παραδόξου τινος συναίσθηματος μετέχοντος τρόμου συνάμα καὶ προσδοκίας. Τὸ στήθος της συνεστέλλετο βεβαρημένον, ἡ ἀναπνοὴ της καθίστατο δύσκολος καὶ διακεκομμένη, ἡ καρδία της ἔπαλλε ταχύτερον, καὶ ἂν μυδιστοριογράφος τις ἢ ποιητὴς τοῦ συρμοῦ ἐπρόκειτο νὰ εἰκονίσῃ νεαράν καὶ πρωτόπειρον ἐρωμένην, ἀναμένουσαν τὸν ἐραστὴν αὐτῆς, βεβαίως τοιαύτην ἤθελε τὴν παραστήσει, ὅποια ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ νέα μου ἡρωὶς. Καθημένη, ὡς εἶπον, παρὰ τὴν θυρίδα τοῦ δωματίου της, καὶ πλανῶσα ἀνήσυχον προσδοκίας βλέμμα ἐπὶ τὸν ἐκτεινόμενον περὶ τὸ μέγαρον χλοερὸν καὶ κατάφυτον κῆπον, ἤσπᾶνετο ὅτι κάτι περιέμενε, ἀλλ' ἐφοβεῖτο νὰ ὁμολογήσῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν ἰδίαν ὅτι τὸ κάτι αὐτὸ ἦν ὁ νυκτερινὸς ἀγνωστος. Προσῆλου τὸ

βλέμμα της εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀτραπὸν, ἔτεινε τὸ οὖς της πρὸς τὸν ἀμυδρότατον ἤχον, καὶ πᾶς κρότος τῆ ἐφαίνετο κρότος βημάτων, πᾶσα σκιά τῆ παρίστατο ὡς σκιά ἀνθρωπίνου ἀναστήματος. Καὶ ἦτο μὲν πεπεισμένη ὅτι ὁ σύντροφός της ἐκεῖνος ὁ μυστηριώδης ἦτον ἀνθρωπος, ὡς αὐτῆ, διότι ἡ περικωτέρα καὶ ἀσφαλεστέρα τῶν αἰσθήσεων, ἡ ἀφή, τὴν εἶχεν ἱκανῶς διδάξει περὶ τούτου, ἀλλ' ἦτον ὅμως περιέργος νὰ ἴδῃ πῶς ὁ ἀνθρωπος οὗτός ἦδεν εἰσέλθει εἰς τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶχε παράθυρα μόνον ἀλλ' ὄχι καὶ θύρας.

Βαδμηδὸν ὅμως τὰ σκόπη ἐπυκνώθησαν, αἱ συστάδες τῶν δένδρων τοῦ κήπου συνεχωνεύθησαν εἰς μελανὸν καὶ ἀδιάκριτον ἴσκιον, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς Ψυχῆς οὐδὲν κατάρτου νὰ διακρίνῃ μ' ὄλην αὐτῆς τὴν καλὴν θάλασσαν· ἐν μόνον εἶδεν αἴφνης πρὸ ἑαυτῆς καὶ ἐξεπλάγη· εἶδε τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν αἰγείρων τοῦ κήπου περιβαλλομένας τρομῶδες φῶς, καὶ τὴν σκιάν τῆς κεφαλῆς της παρατεινομένην ἐπὶ τοῦ φωτιζομένου φυλλώματος. Πόθεν ἡ αἰφνιδία ἐκεῖνη ἀκτίς; ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδε τὸν κοιτῶνά της κατάφωτον. Τέσσαρες βαρύτιμοι λυχνούχοι ἐκ σφρηγιάτου ἀργύρου, ἀόρατως καὶ ἀπορύβως μετακομισθέντες ἐκεῖσε, ἔφερον λυχνίας χρυσᾶς πληρούσας τὸ δωμάτιον ἰλαροῦ καὶ ἀπλέτου φωτός. Τίς ἔφερε τοὺς λυχνούχους ἐκεῖνους εἰς τὸν κοιτῶνά της; ἡ Ψυχὴ οὔτε τὸν εἶδε, οὔτε τὸν ἤκουσε· καὶ ἡ ἀσθενὴς αὐτῆς κεφαλή, καταπεπονημένη ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐκπλήξεων ὀλοκλήρου ἤδη ἡμερονυκτίου, οὐδὲ καὶ νὰ μαντεύσῃ προσεπάθησε. Συνειδίσασα πλέον εἰς τὰ παράδοξα καὶ τὰ ἀκατάληπτα, προσεδέξατο ἀπαθῆς σχεδὸν καὶ τὸ νέον αὐτὸ αἶνιγμα

Ἡσδάνθη τὰ βλέφαρά της βαρύνοντα, καὶ πρὶν ἢ παρελθῶσι στιγμαὶ τινες ἡ Ψυχὴ ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν κλίνην της.

Μετὰ μικρὸν ὅμως αἱ λυχνίαι ἐσβέσθησαν ὑπὸ μυστηριώδη πνοῆν, θροῦς ἐλαφρὸς ἐτάραξε τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτός, σκιά τις ἐφάνη ὀρθομένη ἐπὶ τοῦ παραθύρου, καὶ — . . . ἡ Ψυχὴ ἐξύπνησεν. Ἡδελησε νὰ φωνάξῃ, ἀλλ' ἐν φίλημα τῆς ἔκλεισε τὸ στόμα.

Δ

Δὲν θελω νὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην μου, ἀφηγούμενος αὐτῷ λεπτομερῶς τὴν ἱστορίαν καὶ τῆς δευτέρας αὐτῆς νυκτός· τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον παραιτοῦμαι τῆς ἀφηγήσεως ταύτης, καδῶσον τοῦτο ἦδεν ἐπιφέρει καὶ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης νυκτός τὴν ἱστορίαν, πρᾶγμα λίαν μονότονον, ἔπερ βεβαίως ἦδενε πλήξει τὸν ἀναγνώστην μου. Ἀφίνω λοιπὸν τὴν τοιαύτην πληκτικὴν ἐξιστόρησιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ μοῦ τὸ γνωρίσωσι χάριν ὅσοι παρηκολούθησαν ἕως ἐδῶ τὸ διήγημα τοῦτο· ἂν δὲ μέχρι τοῦδε ἡσδάνθησαν πληξίτιν τινα ἀκουσίως μου, ἅς συλλογισθῶσιν ὅτι ἐδύναντο νὰ αἰσθανθῶσιν ἔτι πλείονα ἐκουσίως μου.

Ἀρκεῖτω μοι λοιπὸν νὰ σημειώσω τοῦτο μόνον ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ δευτέρα αὐτῆ νύξ, καὶ ἡ τρίτη, καὶ ἡ τετάρτη, καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐπόμεναι παρήλθον ἀπαραλλάκτως, ἢ σχεδὸν ἀπαραλλάκτως ὡς ἡ πρώτη, ὅτι ἐκάστην αὐτῆν ἡ Ψυχὴ ἠγείρετο τῆς κλίνης κατευχαριστημένη μὲν, ἀλλὰ μόνη, ὅτι διῆγε τὴν ἡμέραν ὄλην, προσπαθοῦσα μὲν πάντοτε νὰ μαντεύσῃ τὸν νυκτερινόν της φίλον, ἀλλὰ μετ' ὀλιγωτέρας ἀνησυχίας καὶ μείζονος περιεργείας, ὅτι αἱ προσπάθειαι της

ἦσαν ὄλαι μάταιαι, καὶ ὅτι τὴν ἐσπέραν πάλιν κατεκλίνετο μόνη, ἐκοιμάτο μὲ σύντροφον καὶ ἐξύπνει μόνη ὡς εἶχε κατακλιθεῖ.

Ἡ μονοτονία αὕτη τῆς εὐτυχίας καὶ ἡδονῆς ἤρχισε νὰ τὴν βαρύνῃ. Ἡ ἑμοιομορφος καὶ μονότονος εὐτυχία κουράζει πολὺ περισσότερον τῆς ὁμοιομόρφου καὶ μονοτόνου δυστυχίας. Ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ ἄγνωστον καὶ μυστηριώδες, ὅπερ περιέβαλλε τὴν ἡρωίδα μας, καίτοι μὴ τρομάζον μηδὲ ἀνησυχῶν αὐτὴν πλέον, ἔμενεν οὐχ ἤττον ἄγνωστον καὶ ἀρκετὰ ζωηρῶς ἐκέντριζε τὴν περιέργειάν της. Φαντάσου, ἀναγνώστᾳ μου, νὰ εὕρῃς ἐσπέραν τινα ἐπὶ τῆς τραπέζης σου, ἐπιστρέφων ἀργὰ εἰς τὸν μονῆρον σου κοιτῶνα, ποτήριον παλαιοῦ ῥηνείου οἴνου καὶ ἐν εὐωδέστατον σιγάρον τῆς Ἀβάννας (ὑποδέτω ὅτι σοὶ ἀρέσκει ὁ καλὸς οἶνος, καὶ ὅτι εὐαρέστως καπνίζεις ἐν καλὸν σιγάρον· ἄλλως δὰ σ' ἔλεγον, ἐν ὥραϊον γλύκισμα, ἢ ἄλλο τι εὐάρεστον τρωγάλιον, ἢ ἄλλο τι . . . ἅς ἦνε), δὰ ἐκπλαγῆς βεβαίως τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὰ δοκιμάσης πιθανῶς τὰ οὐρανόπεμπτα δῶρα, καὶ ἴσως κατόπιν πίης τὸ ἐν καὶ καπνίσῃς τὸ ἄλλο· δὰ αἰσθανθεῖς, ἐννοεῖται, περιέργειαν νὰ μάθῃς τὸν μυστηριώδη σου δωρητὴν, ἀλλ' ἢ περιέργειά σου αὕτη δὰ ἀναβῆ εἰς παροξυσμὸν, ἂν ἢ αὐτὴ ἱστορία ἐπαναληφθεῖ καὶ τὴν ἐπομένην ἐσπέραν, καὶ τὴν τρίτην, καὶ τὴν ἄλλην καὶ πολλὰς ἄλλας. Συλλογίσου δὲ ὅτι σὺ εἶσαι ἀνὴρ, καὶ ἢ περιέργειά σου ἐπομένως δὰ ἦνε ἀνδρική, ἢ δὲ Ψυχὴ ἦτο γυνή, καὶ ἢ περιέργειά της ἐπομένως ἦτο γυναικὸς περιέργεια. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπέισθη, ὅτι διὰ τῆς σκέψεώς της μόνης ἀδύνατον ἦτο νὰ εὕρῃ ὅ,τι ἐζήτει, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἐτυράννει τὸν νοῦν της δὲν ἤθελε κατορθώσει νὰ μαντεύσῃ τίς καὶ ποῖος ἦτο ὁ ἐσπερινός της ξένος, ὁ τοσοῦτον μυστη-

ριωδῶς ἐπισκεπτόμενος αὐτὴν, ἀπεφάσισε νὰ ἐρευνήσῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἐλπίζουσα ὅτι μεταξὺ δύο φιλημάτων ἤθελε τοῦ ἀρπάσει τοιαύτην τινα ἐξομολόγησιν.

Φρούδη ὅμως ὑπῆρξεν ἢ ἐλπίς της, καὶ μάταιοι οἱ κόποι ὅσους κατέβαλεν ἵνα νικήσῃ τὴν μέσθην τῆς ἡδονῆς, καὶ διώξῃ τὸν ὕπνον ἀπὸ τῶν βλεφάρων της. Ὁ νυκτερινός της ἐραστής οὐ μόνον δὲν ἐξομολογήθη εἰς τὸν δηλυκὸν αὐτοῦ πνευματικόν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀπηγόρευσεν αὐστηρῶς πᾶσαν τοιαύτην ἐρώτησιν τοῦ λοιποῦ, προσθεῖς σοβαρῶς, ὅτι ἤθελε διαλυθεῖ ὡς ἱστὸς ἀράχνης ἢ εὐτυχία της ἅμα ἐπνεεν ἐπ' αὐτῆς ἢ ἐλαχίστη γνώσεως πνοή, ὅτι ἢ εὐδαιμονία της ἦτο εὐδαιμονία δάλλουσα μόνον εἰς τὸ σκότος, καὶ ματαινομένη εἰς τὸ φῶς. Μάτην παρεκάλεσεν ἢ Ψυχὴ, μάτην ἐδώπευσεν τὴν μεταξίνην τοῦ συζύγου της κόμην, μάτην ἐτύπωσε φλογερά φιλήματα ἐπὶ τῶν χειλέων του, μάτην ἔχυσεν τέλος τὰ θερμότερα τῶν ὀφθαλμῶν της δάκρυα, τὰ δάκρυα ἐκεῖνα, ἅτινα φυλάττουσιν αἱ γυναῖκες διὰ τὰς ἐπίσημους περιστάσεις. Ἀδυσώπητος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος· τῇ ἀνταπέδωκε πολλαπλασίας τὰς δωπείας της, δὲν ἠὲ χαρίστησεν ὅμως καὶ τὴν περιέργειάν της. — Μὴ ζήτηί, Ψυχὴ μου, τῇ εἶπε, νὰ μάθῃς ποῖος εἶμαι· ἔσο εὐδαίμων εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὅπως εἶμαι εἰς τὰς ἰδικάς σου, καὶ ἀρκοῦ εἰς τοῦτο· τί θελεῖς περισσότερον, καὶ κατὰ τί δὰ αὐξήσῃ τὴν εὐτυχιάν μας τὸ νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου; Κατ' οὐδέν, ἀγαπητὴ μου Ψυχὴ· δὰ τὴν καταστρέψῃ μάλιστα, σοὶ τὸ ὀρκίζομαι εἰς τὸν ἔρωτά μας, δὰ τὴν καταστρέψῃ· διότι ἅμα μάθῃς ποῖος εἶμαι, ἅμα ἴδῃς τὸ πρόσωπόν μου, δὰ μὲ χάσῃς εὐδὺς ἀπὸ τὰς ἀγκάλας σου, καὶ δὲν δὰ μὲ ἐπανίδῃς πλέον· δὰ θρηνήσῃς τότε τὸν χωρισμὸν μας, δὰ χύσῃς πικρὰ μετα-

μελείας δάκρυα, ἀλλ' οὐδὲν δὲ σέ ὠφελήσῃ· τὸ γνωστὸν δὲν γίνεται πλέον ἄγνωστον. Ἄγαπα με ὡς σέ ἀγαπῶ, Ψυχὴ μου, ἀλλ' ἀγνοεῖ τί ἀγαπᾷς· δὲν εἶνε ἀρκετὰ θερμὴ ἢ ἀγκάλῃ μου, δὲν εἶνε ἀρκετὰ φλογερὰ τὰ φιλήματά μου; τί περισσότερον θέλεις; τί ζητεῖς ν' ἀποκαλύψῃς ὅ,τι πρέπει καὶ σὺ ν' ἀγνοῆς καὶ οἱ ἐχθροὶ σου νὰ μὴ γνωρίζωσιν; Ἄφες, ἄφες, ἀγαπητὴ μου, νὰ παρέρχεται οὕτως ἄγνωστος καὶ μυστικὴ ἢ ἀγάπη μας, ὡς μικρὸν ἀλλὰ δροσῶδες καὶ διαυγές βυσσινίον, ψιδυρίζον ὑπὸ τὴν πρασίνην χλόην· μὴν ἐπιδυμῆς νὰ ἀποκαλύψῃς τὸ βεῖδρόν του εἰς τὰς καυστικὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, αἵτινες δὲ τὸ ἀποβροφῆσωσι καὶ δὲ τὸ ξηράνωσι. Δός με τὴν ὑπόσχεσιν, νὰ μὴ μ' ἐρωτήσης πλέον τίς εἶμαι, μήτε νὰ προσπαθήσῃς κἂν νὰ τὸ μάθῃς μόνη σου· σοῦ ζητῶ τοῦτο χάριν τῆς ἀγάπης μας, χάριν σοῦ τῆς ἰδίας, χάριν τῆς εὐτυχίας καὶ τῶν δύο μας.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους, διακοπέντας πολλαίαις ὑπὸ ἀσπασμῶν καὶ περιπτύξεων, δὲν κατῶρδωσε νὰ ἀντιστῇ ἡ νεαρὰ γυνή. Ἔδωκε τὴν ζητηθεῖσαν ὑπόσχεσιν, καὶ οἱ θερμοὶ σύζυγοι ἐχωρίσθησαν πρὶν ἢ ἔτι διολισθήσῃ εἰς τὸν κοιτῶνά των διὰ τῆς πυκνῆς αὐλαίας τοῦ παραθύρου ἢ πρώτη πρωϊνὴ ἀκτίς.

Δυστυχῶς ὅμως ἡ δοθεῖσα ὑπόσχεσις ἦν ἀνωτέρα τῶν δυνάμεων τῆς, καὶ ἀσθενεστέρα τῆς περιεργείας τῆς· τοῦτο δὲ τὸ ἐνόησεν ἡ Ψυχὴ, ἅμα ὡς ἀπέμεινε μόνη, καὶ αἱ εὐγλωττοὶ παρακλήσεις τοῦ ἑραστοῦ τῆς δὲν ἀντήχουν πλέον εἰς τὰ ὦτά τῆς. Τότε ἐζήτησε νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους του, ἵνα δικαιολογήσῃ καὶ ἐκείνου τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας τὴν ὑπόσχεσιν· δὲν τὸ κατῶρδωσεν ὅμως. — Γί λόγον ἔχει, διελογίζετο ἡ Ψυχὴ, νὰ μὴ θελῇ νὰ ἀποκαλυφθῇ εἰς

ἐμέ; ἂν μὲ ἀγαπᾷ ἀληθῶς, ὡς λέγει, διατί δὲν μὲ ἐμπιστεύεται; καὶ ἂν ἡ δυσπιστία του αὐτῆ ἦν ἀνάγκη, διατί δὲν ἐξήγησε καὶ εἰς ἐμέ τὴν ἀνάγκην αὐτήν, ἵνα τὴν ἀναγνωρίσω κ' ἐγὼ καὶ ὑποταχθῶ; Ποῖοι εἶνε οἱ ἐχθροὶ μου αὐτοί, εἰς οὓς πρέπει νὰ μείνῃ κεκρυμμένη ἡ ἀγάπη μας; Εἰς μάτην κοπιᾶζω τὸν νοῦν μου· δὲν εὐρίσκω κανένα ἐχθρόν μου· δὲν γνωρίζω τοῦλάχιστον ἄνθρωπον ἢ θεόν, καδ' οὗ νὰ ἡμάρτησα, καὶ οὐτινος νὰ ἐπέσυρα τὴν ἐχθραν· οὔτε ἐννοῶ πῶς δύναται νὰ καταστραφῇ ἡ ἀγάπη μας, ἂν μάθω εἰς τίνα χρεωστῶ τὴν εὐτυχίαν μου, ἂν γνωρίσω ποῖον εἶνε τὸ πεφλημένον αὐτὸ ὄν, οὐτινος μὲ θερμαίνουσι τὴν νύκτα αἱ ἀγκάλαι· τοῦτο εἶνε αἰνίγμα δι' ἐμέ· διατί δὲν μὲ ἔδωκε καὶ τὴν λύσιν του, ἀφοῦ θελεῖ νὰ τὸ σεβασθῶ; . . . Ὁχι! δὲν ἦσαν ἀλήθεια ὅσα μὲ εἶπεν, ἀλλὰ μόνον εὐγλωττος ὑπεκφυγῆ τῶν παρακλήσεων μου· ἠθέλησε νὰ μὲ φοβίσῃ, διὰ νὰ μὴ ζητήσω νὰ μάθω τίς εἶνε· ἔχει συμφέρον λοιπὸν νὰ κρύπτεται . . . ἀλλὰ ποῖον συμφέρον . . .

Εἰς τὰς σκέψεις αὐτάς ἐβυδίσθη ἐπὶ πολὺ ὁ νοῦς τῆς ἡρωίδος μου, καὶ εἰς τὸ βᾶδος αὐτῶν κατῶρδωσεν ἐπὶ τέλους νὰ εὖρη λύσιν τινὰ τῆς ἀπορίας τῆς, μέσον τι προσφορώτατον, ὡς ἐνόμιζε, δι' οὗ ἦθελε δυγηθῇ καὶ τὴν περιέργειαν αὐτῆς νὰ εὐχαριστήσῃ, καὶ τὸν νυκτερινόν της φίλον συγχρόνως νὰ μὴ λυπήσῃ. Διὰ τῆς ἐπινοίας τῆς ταύτης ἠθέλεν ἴδει καὶ γνωρίσει κατὰ πρόσωπον τὸν κρυπτόμενον ἑραστὴν τῆς, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ αἰσθανθῇ, χωρὶς ἐκείνη νὰ φωραθῇ ἄπιστος καὶ παραβάτης τῆς ὑποσχέσεώς της.

Γυναῖκες, γυναῖκες! ὀπαδοὶ τοῦ σπαρτιατικοῦ ἐκείνου θεσμοῦ, τοῦ τιμωροῦντος ὄχι τὸν κλέπτην, ἀλλὰ τὸν μὴ κατορδοῦντα νὰ κρύψῃ τὴν κλοπὴν, λάτρες τῆς ἐπιφανείας ἐν

παντί! πόσα νομίζετε συγχωρητὰ ἀπέναντι ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῆς συνειδήσεώς σας, ἀρκεῖ μόνον ὁ κόσμος νὰ μὴ τὰ γνωρίζῃ, ἀρκεῖ μόνον ἢ φοβερὰ μάστιξ τοῦ cancan νὰ μὴ σὰς ἀπειλή!

Ε΄.

Ἀποφασίσασα ἡ Ψυχὴ νὰ ἴδῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὸ πρόσωπον τοῦ νυκτερινοῦ της ἔραστοῦ, καὶ ἐπινοήσασα πρὸς τοῦτο γυναικεῖον ἀληθῶς ἐπινόημα, ἀπεφάσισε συνάμα νὰ ἐκτελέσῃ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐσπέραν τὸ σχέδιόν της. Ἐπειδὴ δὲ πρὸ παντὸς εἶχεν ἀνάγκην φωτὸς, καὶ ὅτι ὁ ἄγνωστος μόνον ἐν ψηλαφητῶ σκότει τὴν ἐπεσκέπτετο, καὶ ἀπήρχετο πρὸ τῆς πρωϊνῆς ἀμφιλύκης, ἐσκέφθη ὅτι πρωτίστη ἀνάγκη ἦτο νὰ προφυλάξῃ μίαν τῶν λυχνιῶν τοῦ κοιτῶνός της ἀπὸ τῆς μυστηριώδους καὶ ἀκατανοήτου πνοῆς, ἥτις τὰς ἔσβυνε μικρὸν πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ ἔραστοῦ της, καὶ ἐνόμισεν ἱκανὸν πρὸς τοῦτο μέσον νὰ μετατοπίσῃ καὶ κρύψῃ μίαν ἐξ αὐτῶν ὀπίσω πυκνοτάτης αὐλαίας. Τοῦτο ἔπραξε, καὶ ἀληθῶς τὸ φῶς τῆς λυχνίας ἐξέφυγε τὸν μοιραῖον αὐτοῦ θάνατον, καὶ ἐπέζησε διαλαθὸν οὐχὶ μόνον τὸν ἀπόκρυφον φανοσβέστην, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐρωτος τὸν ὀφθαλμὸν, ὅστις ἱπτάμενος κατάκοπος εἰς τῆς Ψυχῆς του τὰς ἀγκάλας, κατεκλίθη παρ' αὐτὴν, ἀνύποπτος ὡς πάντοτε καὶ ἀμέριμνος.

Εἶπον Ἐρωτος πρὸ μικροῦ, ἐνόμισα δηλαδὴ τὸν μέχρι τοῦδε καὶ εἰς τὸν ἀναγνώστην μου αὐτὸν ἄγνωστον ἔραστήν της ἡρωίδος μου, καὶ ὅτι ἐνόμισα ὅτι καιρὸς εἶνε νὰ μάθῃ πλέον ὁ ἀναγνώστης ὅ,τι ἐκείνη ἀνοεῖ εἰσέτι καὶ μετ' ὀλίγον δὲ μάθῃ. Ὁ υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἀποφασίσας, ὡς εἶπον ἤδη ἐν ἀρχῇ, νὰ μάθῃ τίς ἦτον ἡ ὡραία ἐκείνη κόρη, ἥτις

εἶχε κινήσει τοσοῦτον τὴν ζηλοτυπίαν τῆς μητρός του, μετέβη μόνος του εἰς τὸν βράχον τῆς ἐκδέσεως, εἶδε τὴν δυστυχῆ ἀλλὰ μαγευτικῆς καλλονῆς νεάνιδα, ἠράσθη αὐτὴν, καὶ τὴν μετέφερεν ἐναέριον (ὁ Ἐρωτος ἦτο πτερωτὸς, ὡς γνωρίζουσιν οἱ ἀναγνόντες τὴν σοφὴν μυθολογίαν τοῦ Κ. Κοντογόνου) εἰς τὴν ἐξοχικὴν αὐτοῦ οἰκίαν, εἰς τὴν villa του, ὅπου, ὡς εἶδομεν ἤδη, τὴν ἐπεσκέπτετο πᾶσαν νύκτα, ἄγνωστος καὶ κρυπτόμενος, διὰ τὸν φόβον τῆς μητρός του, ἀπαράλλακτα ὅπως κρύπτονται ἀπὸ τῶν γονέων των οἱ σημερινοὶ παράλυτοι νέοι, ὅταν ἐκτρέπωνται τὴν νύκτα εἰς στενοσάκακα.

Ἐπανέρχομαι. Ἀφοῦ ταχεῖαι παρῆλθον αἱ ὥραι τῆς πρώτης ἐρωτικῆς παραφορᾶς καὶ τῶν πρώτων φιλημάτων, ὕπνος γλυκὺς ἔκλεισε τὰ βλέφαρα τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ ξανθὴ του κεφαλὴ ἔκλινεν ἀποκομισμένη ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τραχήλου τῆς ἐρωμένης του. Ἡ Ψυχὴ προσεποιήθη καὶ αὐτὴ τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν κοιμωμένην, καὶ ἡ τακτικὴ της ἀναπνοὴ ἠνώθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς πρὸς τὴν πνοὴν τοῦ Ἐρωτος. Μετα μικρὸν ὅμως ἀπέσυρεν ἐπιτηδείως τὸν τράχηλόν της ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ θεοῦ, κατέβη της κλίνης, καὶ ἀκροποδιτὶ βαίνουσα ἔλαβε τὸν ἀπατεῶνα λύχρον ἀπὸ τῆς κρύπτῃς του καὶ τρέμουσα ὄλη, κρατοῦσα τὴν ἀναπνοὴν αὐτῆς, μὴ κατορθοῦσα ὅμως νὰ κρατήσῃ καὶ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας της, προσήγγισεν εἰς τὴν κλίνην.

Ποῖον δῆγμα παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς εὐκόλως μαντεύει ὁ ἀναγνώστης, ἂν ἔτυχε ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὰς μυθολογίας περιγραφὰς τοῦ πτερωτοῦ θεόπαιδος· ἂν δὲ, εὐτυχέστερος ἀκόμη, ἀνέγνωσε τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ, οἷαν ἔδωκεν αὐτὴν ἡ μήτηρ του Ἀφροδίτη, καὶ διεφύλαξεν ἡμῖν ὁ εἰδυλογράφος Μόσχος, δύναται ἔτι εὐκολώτερον νὰ ἀναπλάσῃ

τὴν εἰκόνα τοῦ πρὸ τῆς Ψυχῆς κοιμωμένου θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ πιθάνον εἶνε ἢ ἐν τῷ Μόσχῳ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἔρωτος δραπέτης διασωθεῖσα περιγραφή νὰ ἦεν αὐτὴ ἐκεῖνη, ἢ ἔδωκεν ἢ Ἀφροδίτη εἰς τὸν κήρυκα, ὃν ἐπεφόρτισε νὰ κηρύξῃ ἐπὶ γῆς τὴν ἀπόλειαν τοῦ χαριτωμένου υἱοῦ της, ὅτε τὸν ἔχασεν ἕνεκα τῶν μετὰ τῆς Ψυχῆς ἐρώτων του, ὑποσχθεῖσα μάλιστα καὶ ἐν φιλημά της ὡς εὐρετήκια, δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ παραδέσωμεν ἐνταῦθα τὰ κύριά του χαρακτηριστικὰ, ἀποπηγῆς αὐτὰ ἐραυζόμενοι.

“Ἔστιν ὁ παῖς, —

λέγει ἢ Ἀφροδίτη —

χρῶτα μὲν οὐ λευκός, πυρὶ δ' εἴκελος· ὄμματα δ' αὐτῷ
δριμύλα καὶ φλογέοντα· κακαὶ φρένες, ἄδῦ λάλημα...
εὐπλόκαμον τὸ κάρανον, ἔχει δ' Ἰταμὸν τὸ πρόσωπον·
μικκύλα μὲν τήνῳ τὰ χερύδρια, μακρὰ δὲ βάλλει, ..
γυμνός μὲν τό γε σῶμα, νόος δὲ οἱ ἐμπεπύκασται·
καὶ πτερόεις ὅσον ὄρνις...
τόξον ἔχει μάλα βαιόν, ὑπὲρ τόξῳ δὲ βέλεμον, ...
καὶ χρῦσσον περὶ νῶτα φαρέτριον...”

Ὁ παιδικὸς λοιπὸν οὗτος θεὸς ἔκειτο ἐξηπλωμένος καὶ ἠρέμα κοιμώμενος ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς ἠρωίδος μου· ὁ ὕπνος εἶχεν ἔτι μᾶλλον πορφυρώσει τὰς ῥοδίνας αὐτοῦ παρειάς, ἐφ' ὧν ἐπήνθει ὁ χνοῦς τῆς νεανικῆς ἡλικίας, ἢ δὲ οὐλόπριξ καὶ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη, ἀπλουμένη ἀτάκτως περὶ τὸν τρυφερόν αὐτοῦ τράχηλον, ἔστιλβε χρυσίζουσα ὑπὸ τὸ τρέμον φῶς τῆς προδότιδος λυχνίας. Τὰ μικρὰ καὶ ἐρυθρὰ του χειλῆ ἔφερον ἔτι τὸν ὑγρὸν τύπον τῶν φιλημάτων τῆς Ψυχῆς, καὶ προετεινόντο ἄπληστα, ὡσεὶ νέον ποδοῦντα ἀσπασμόν. Αἱ ἐλαφραὶ του πτέρυγες, πτέρυγες χρυσαλλίδος συνεσταλμέναι περὶ τοὺς ἀλαβαστρίνους ὦμους τοῦ θεοῦ, ἔτρεμον σιγὰ ἐκ τῆς ὀμαλῆς αὐτοῦ ἀναπνοῆς, καὶ τὸ σῶμά του ὄλον, ῥοδόλευ-

κον ὡς προφαίνουσα ἠὼς, καὶ μαλακὸν ὡς ζύμη νεαρὰ, ἐστίζετο ὑπὸ τῶν πρώτων μαργαριτῶν τοῦ θεοῦ του ἰδρωτός.

Ἡ Ψυχὴ ὅμως — ἢ ἀπερίσκεπτος καὶ περιέργος Ψυχὴ — δὲν ἐπρόφθασε νὰ παρατηρήσῃ πάσας αὐτὰς τὰς λεπτομερείας τοῦ κάλλους τοῦ ἐρωμένου της. Μόλις τὸν εἶδε, καὶ κραυγὴ καταπλήξεως ἐξέφυγε τοῦ στόματός της· ἢ χεὶρ της ἐκλονίσθη, σταγὼν καιόντος ἐλαίου ἔπεσεν ἐκ τῆς λυχνίας ἐπὶ τοῦ ὄμου τοῦ θεοῦ, καὶ ἢ Ψυχὴ οὐδὲν ἄλλο εἶδε πλέον, οὐδὲν ἄλλο ἠσδάνθη, οὐδὲν ἄλλο ἐνόησε. Σκότος βαδὺ τὴν περιέβαλε πάραυτα, πάταγον ἤκουσε φοβερόν, ὥσανεὶ κόσμος ὀλόκληρος ἐκρημνίζετο περὶ αὐτήν, καὶ ἔπεσε κατάπληκτος, τοσοῦτο μόνον συναισδανθεῖσα, ὅτι κατεκυλίσθη ἀπὸ ὕψους εἰς βάθος.

ΣΤ

Ἡ τιμωρία τῆς περιεργείας τῆς Ψυχῆς ἐπῆλθε φοβερά. Αἱ πρὸς αὐτὴν συμβουλαὶ τοῦ Ἔρωτος εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν, καὶ τὸ ἀπαίσιον αὐτοῦ μάντευμα περὶ καταστροφῆς τῆς εὐδαιμονίας των ἠλήθεισεν ὅσον δὲν προσεδόκα ἢ νεαρὰ γυνή.

Τοῦτο τὸ ἐνόησε καὶ αὐτὴ τὴν ἐπομένην πρωΐαν, ὅτε ἐξυπνήσασα δὲν εἶδε περὶ αὐτὴν τοὺς καταγράφους τοίχους τοῦ μυροβόλου κοιτῶνός της, ἀλλὰ βράχους ξηροὺς καὶ δάση ἄγρια, τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους βράχους καὶ τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα δάση, ἅτινα εἶδεν ἐμπρὸς της καδ' ἢν ἡμέραν ἢ σκληρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς χεὶρ τὴν ἐξέσθηκεν εἰς βορὰν τῶν θηρίων.

Τότε δὲ ἠσδάνθη τὸ μέγεθος τοῦ πταίσματός της, καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα πικρὰ μετανοίας. Εἰς μάτην ὅμως ἐδρήνησεν, εἰς μάτην ἐπότισε καὶ πάλιν διὰ τῶν δακρύων της τοὺς ξηροὺς ἐκείνους βράχους, ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσει

ἄλλοτε ἢ πατρικὴ ἀστοργία καὶ τὴν εὖρεν ἢ περιπαδεστάτη ἀγάπη. Τώρα τὰ δάκρυά της ἔρβυσαν χωρὶς κάνεις νὰ τὰ σπογγίσῃ, ὁ δὲ δρῆνός της ἀντήχησε χωρὶς ν' ἀκουσῶν, καὶ ἢ ἀπελπισία ἤλθε μόνη σύντροφος αὐτῆς καὶ ἐκάδισε παρὰ τὸ πλευρόν της. Ὅπως ὅμως πολλάκις ἢ ἐλπίς μᾶς κρατεῖ εἰς νάρκην καὶ ἀφίνει κοιμωμένην τὴν ἐνεργητικότητα ἡμῶν ἐπὶ τῇ κενῇ προσδοκίᾳ τῆς εὐτυχίας, ἢ δὲ ἀπελπισία ἔρχεται κινουσα τὴν ψυχὴν καὶ ἀναξωγογνοῦσα τὰς δυνάμεις της, ὅπως ὁ ναυαγὸς αἰσθάνεται ἐκατονταπλασίονας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ κολυμβᾷ ἄπελπις ὅσον διάστημα ἄλλως οὔτε νὰ φαντασῶν ἤθελε τολμήσει, οὔτω καὶ τώρα ἢ ἀπελπισία ἀνεπτέρωσε τὰς δυνάμεις τῆς Ψυχῆς, ἀνεξωγόνησε τὸν καταβεβλημένον νοῦν της, καὶ ὤδῃσεν αὐτὴν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος συζύγου της.

Οὗτος ἐξ ἑτέρου, νωπὸν ἔτι καὶ δριμύ φέρων εἰς τὸν ὤμόν του τὸ ἄλγος τοῦ καύματος ἐπέταξεν εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τῆς μητρὸς του, καὶ κατεκλίθη εἰς τὴν κλίνην της, ἀφοῦ πρῶτον παρεκάλεσε τὸν Ἀσκληπιὸν, ἐκμυστηρεῦσαι εἰς αὐτὸν τὸ γεγονός ἐπὶ ὑποσχέσει ἐχεμυθίας, νὰ τοῦ δώσῃ κατάλληλόν τινα ἀλοιφήν διὰ τὴν πληγὴν του. Ὁ Ἀσκληπιὸς ὅμως, μὴ ὁμοιάζων τοὺς σημερινοὺς ἀπογόνους του, οἵτινες σπανίως ἐξομολογοῦνται εἰς τὰς μητέρας τὰ νοσήματα τῶν υἱῶν των, εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς τὴν Ἀφροδίτην· ἢ δὲ τρυφερὰ αὐτῇ μήτηρ ἀφοῦ πρῶτον ἠγανάκτησε καὶ ἐφώνησεν ἀρκετὰ, καὶ προσεποιήθη τὰ νευρικά της, καδῶς συνήθως πράττουσιν αἱ γυναῖκες εἰς τὰς κρίσεις στιγμᾶς, ἐκάδισεν ἔπειτα παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ νοσοῦντος τέκνου της, καὶ ἐπὶ προφάσει φιλοστόργου θεραπείας τὸ ἐφύλαττεν εἰς τὴν κλίνην, μηδὲ βῆμα αὐτοῦ μακρυνομένη,

οὐδ' ἀφοῦ ἐπουλώθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἢ πληγὴ του.

Ἐννοεῖται λοιπὸν ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἢ Ψυχὴ οὔτε εὖρεν οὔτε ἠδύνατο νὰ εὔρη τὸν Ἐρωτα. Οὗτος ἐπόδει στενάζων τὴν Ψυχὴν, ἐκεῖνη ἐζήτει αὐτὸν δρηνούσα, ἀλλ' οὐδεμίᾳ προσέγγισις αὐτῶν ἦτο δυνατή.

Παρατρέχω τὴν λεπτολόγον ἀφήγησιν τῶν πλανήσεων τῆς ἡρώιδος μου, καδῶτι ὁ μῦθός μου παρεξετάθη πέραν τοῦ δέοντος, καὶ φαίνεται ζητῶν νὰ πηδήσῃ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἄλλως τε καὶ ἢ τοιαύτη περιγραφή οὐδὲν ἤθελεν ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον τὸν ἀναγνώστην. Τὸ σπουδαῖον δι' αὐτὸν εἶνε νὰ μάθῃ πῶς ἠνώδησαν πάλιν οἱ δύο ἐρασταί.

Ἐσπέραν τινα, καδ' ἦν ἦτο χορευτικὴ ἔσπερις παρὰ τῷ Διῷ, ἢ Ἀφροδίτη δὲν κατώρῃσεν νὰ συμβιβάσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ μητρικοῦ της φίλτρου πρὸς τὴν ὀρχηστικὴν τῶν ποδῶν της διάδωσιν, τοσοῦτω μᾶλλον καδῶσον εἶχεν ὑποσχέθη τὸν πρῶτον ἀντίχορον εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν νέον της ἐραστήν, καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ἤθελε νὰ λείψῃ. Παρεκάλεσε λοιπὸν τὸν Ἐρμῆν νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ ἐπ' ὀλίγον παρὰ τῷ ἀσπενούντι τέκνῳ της, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν χορόν.

Ὁ Ἐρμῆς, μὴ θέλων νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν Ἀφροδίτην, εἰς ἦν προσέφερε τότε καὶ αὐτὸς τοῦ ἔρωτός του τὸ θυμίαμα, ζητῶν νὰ ὑποσκελίσῃ τὸν προτιμώμενον θεὸν τῆς μαντικῆς, ἐδέχθη τὴν πρότασιν, καὶ μετέβη παρὰ τῷ Ἐρωτι, ὃν εὖρε καταγινόμενον εἰς ἀρίθμησιν καὶ καδῶρισμόν τῶν βελῶν τῆς φαρέτρας του· μὴ ἔχων τι ἄλλο νὰ κάμῃ ὁ ὑγιέστατος οὗτος ἀσπενῆς, χασμώμενος ἐκ πλήξεως, ἀδημονῶν ἐπὶ τῇ ἀργίᾳ του καὶ στενοχωρούμενος ἐκ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ περὶ τῆς τύχης τῆς ἐρωμένης του, προσεπάδει ν' ἀπατήσῃ τὸν καιρὸν καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὴν πληξίν του. Ἰδὼν τὸν Ἐρ-

μῆν, ἐχάρη ὁ παῖς, καὶ ἤρχισε μακρὰν μετ' αὐτοῦ συνομιλίαν, ἐξ ἧς οὗτος μὲν ἐνόησε τὸν ἔρωτα τοῦ Ἑρμοῦ, ἐκείνος δὲ τὸν τοῦ Ἑρωτος. Ἄφοῦ οἱ δύο θεοὶ, ἐνεπαρβύνησαν καὶ ἐπαρηγορήθησαν ἀμοιβαίως, ἀπεφάσισαν ἐπὶ τέλους νὰ βοηθήσωσιν ἀλλήλους κατὰ δύναμιν, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ μὲν Ἑρως ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἑρμῆν ἐν τῶν βελῶν του, παραγγείλας εἰς αὐτὸν πῶς νὰ τὸ μεταχειρισθῆ κατὰ τῆς σκληραῆς του ἐρωμένης (ἧς ὅμως τὸ ὄνομα δὲν κατώρῳσε νὰ μαντεύσῃ, μ' ὄλην αὐτοῦ τὴν πανουργίαν, ὁ Ἑρως), ὁ δὲ Ἑρμῆς συγκατένευσε νὰ ἀφήσῃ αὐτὸν εὐλεύθερον, ἵνα δράμῃ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἐρωμένης του.

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἡ φυλακὴ τοῦ Ἑρωτος ἦτο κενή.

Οὗτος μὲν εἶχεν ἀποπτῆ διὰ τοῦ παραθύρου, ὁ δὲ Ἑρμῆς ἀπῆλθεν εἰς τὸν χορὸν, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν δύναμιν τῆς αἰχμῆς τοῦ ἐρωτικοῦ βέλους.

Ζ'.

Ἄν μετέσχες ποτὲ, ἀναγνώστὰ μου, πανηγυρικῆς τιнос ὀνηλασίας εἰς ἐξοχικὴν διασκεδάσιν, κατ' ἣν στρατιὰ ὅλη ὄνων ἐλαύνεται διὰ κοιλάδων καὶ λόφων, ἐνῶν καὶ κἀκείθεν, τυραννομένη ὑπὸ ἰδιοτρόπων ἀναβατῶν, νομιζόντων ὑπερτάτην αὐτῶν εὐχαρίστησιν τὸ νὰ μαλακύνωσιν ἐπαισθητῶς ἐν ἀνώνυμον τοῦ σώματός των μέρος ἐπὶ χονδροειδεστάτων σαγμάτων, τὰ παρετήρησες βεβαίως, ὅταν ἡ ἐκδρομὴ ἤγγιζεν εἰς τὸ πέρασ τῆς καὶ οἱ ὄνοι εἰς τὴν πύχνην αὐτῶν, πῶς τὸ βραδὺ καὶ ἐπικόν των βῆμα μετεβάλλετο αἴφνης εἰς γοργὸν καὶ λυρικὸν τριποδισμόν, κεντριζόμενον ὑπὸ τῆς ὀξείας ὀσμῆς τοῦ νεοκόπου ἀχύρου τοῦ σταύλου. Τὰ ταλαίπωρα ζῶα!

ἅμα ὡς ἤσπᾶνοντο τὸ πέρασ τῶν δεινῶν αὐτῶν καὶ ἐνόουν ὅτι ἔληγεν ἡ ἐξοχικὴ ἐκείνη διασκεδάσις, ἡ ἐπὶ τῆς βράχειος αὐτῶν τελουμένη, ἀπέβαλλον τὴν ὑπομονὴν των, καὶ ἔσπευδον γοργῶ τῷ ποδὶ εἰς τὸ πέρασ τῶν δεινῶν των, ὀνειρευόμενα κριθῆν εὖοσμον καὶ δροσερὸν ὕδωρ καὶ βράχειως ἐλάφρυνσιν! ποῖα ζωηρότης τότε εἰς τὰ ἡμέρα ἐκείνα τετράποδα, ποῖα ἄμιλλα μεταξὺ των! ἀλλὰ καὶ ποῖα ταραχὴ εἰς τοὺς ἀσταθεστέρους τῶν ὀνοβατῶν, ποῖος κλονισμὸς εἰς τὰς ὀνοβάτιδας, ποῖος φόβος πτώσεως, ποῖα φωνὴ καὶ ποῖα σύγχυσις! Οἱ ὄνοι ὅμως δὲν ἐταράσσοντο, οὔτε ἀνεστέλλοντο. Ἐσπευδον πάντοτε, διότι μετ' ὀλίγον ἔμελλον νὰ σταθῶσι.

Τοῦτ' αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς διηγηματογράφους. Ὅταν ἡ λύσις ἐγγίξῃ, ὅταν ἐπίκειται ἡ καταστοφὴ τοῦ διηγήματός των, ἢ μᾶλλον τοῦ δραματικοῦ των, ὡς πολυμαθῆς τις νεοφώτιστος συγγραφεὺς τῶν ἡμερῶν μας ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐκάλουν τὸ μυθιστόρημα οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, τότε gare! εἰς τὰ πρόσωπά των καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας των! ἡ διήγησις καλπάζει, τὰ ἐν αὐτῇ πρόσωπα συνωδοῦνται εἰς τὸ τέρμα, τὰ ἀσταθεστερα ἐξ αὐτῶν ἐκπίπτουσι κατὰ γῆς, καὶ οἱ ἀναγνώσται των ἀσθμαίνουσι κατόπιν των, ἂν ἔχωσιν, ἐννοεῖται, διάδωσιν νὰ τοὺς ἀκολουθήσωσιν.

Ἄς συγχωρηθῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ, ἂν ἐγγίζων νὰ τελειώσω, σπεύδω νὰ τελειώσω γρηγορώτερα.

Ἐνῶ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Διὸς ἐχώρευον οἱ Ὀλύμπιοι φαιδροὶ καὶ ἀνειμένοι, μακρὰν παντὸς βεβήλου

ὄμματος ὄνητοῦ, εἰσέρχεται αἴφνης διὰ τῆς μεγάλης πύλης ὁ Ἔρωσ, κρατῶν εἰς τὸν βραχίονά του τὴν ἐρωμένην του, ἐνδεδυμένην ὡς νύμφην καὶ ὠραιότεραν παρά ποτε. Φαντάσθητε τὴν γενικὴν κατάπληξιν καὶ τὸν δόρυβον. Ὁ Ζεὺς διέστειλε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἔσεισε τὴν χαίτην του, ἡ Ἥρα ἔβριψε καχύποπτον ζηλοτυπίας βλέμμα ἐπὶ τοῦ κάλλους τῆς Ψυχῆς καὶ ἔδραξε μίαν ἄκραν τῆς χλαμύδος τοῦ Διὸς, ἡ Ἀθηνᾶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἐξ αἰδοῦς καὶ ἐφώνησεν ἀγγλιστί: shocking! ὁ Ἄρης ἀφῆκεν ὑπόκωφον βρυχηθμόν, ὁ Ἀπόλλων ἔφερεν εἰς τὸν δεξιόν του ὀφθαλμόν τὴν κρεμαμένην διόπτραν του, ἡ δὲ Ἀφροδίτη, βαλοῦσα κραυγὴν ἀγανακτήσεως, ἐλειποδύμησεν, ἀφοῦ ἐβεβαιώσθη πρότερον ὅτι ἔμελλε νὰ πέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὀπισθεν τῆς εὐρισκομένου Ἀπόλλωνος.

Ὁ Ἔρωσ ὅμως, ἀτρόμητος καὶ πανοῦργος, χωρὶς ποσῶς νὰ πτοηθῆ ἔκ τῆς ἐπελθούσης συγχύσεως, ἐβάδισε σταθερῶ βήματι πρὸς τὸν Δία, καὶ γονυπετήσας πρὸ αὐτοῦ μετὰ τῆς Ψυχῆς, ἀπαράλλακτα ὡς γονυπετοῦσιν εἰς τὸ θεάτρον πρὸ τῶν ὀργισμένων πατέρων οἱ ζητοῦντες νὰ ἐξιλεώσωσιν αὐτοὺς ἐρασται, ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν περίπου τὰ ἑξῆς.

— Ζεῦ πάτερ! εἶπε· συγχώρησόν με ὅτι ἔλαβον τὴν αὐθάδειαν νὰ ταραξῶ τὴν ἐορτὴν σου, ἀπρόσκλητος καὶ ἀπροσδόκητος, καὶ νὰ παραβῶ τὴν ὀλύμπιον ἐπιμοτυπίαν, εἰσάγων ὄνητὴν εἰς δώματα ἀθανάτων· ἀλλὰ, πάτερ, καταδικώμενος καὶ βραδιουργούμενος ἄνευ αἰτίας, ποῦ ἄλλοῦ ἠδυνάμην νὰ εὔρω προστασίαν καὶ καταφυγὴν ἢ παρά τοὺς ὑψηλοὺς πόδας τοῦ θεοῦ σου; καὶ πότε ἄλλοτε ἤθελον τύχει εὐκαιρίας νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν θεῖαν σου εὐμένειαν, ἀφοῦ διετέλουν φυλακισμένος καὶ φρουρούμενος, ἐπὶ προφάσει ὅτι ἤμην

ἀσθενής, καὶ μόλις πρὸ μικροῦ, χάρις εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ καλοῦ φίλου μου Ἐρμου, κατώρῃωσα νὰ ἐκφύγω τῆς εἰρκτῆς μου; Ναί, πάτερ! ἤμην φυλακισμένος, καὶ φυλακισμένος παρά τῆς μητρὸς μου· διατί; διότι ἠράσθη ὄνητῆς, ἀξίας θεῶν κατὰ τε τὸ κάλλος καὶ τὴν ψυχὴν. Εἶνε τοῦτο ἔγκλημα, ὑπατε θεῶν; ἀλλ' ἡ μήτηρ μου αὐτῆ, ἥς τοσοῦτον προσέβαλε τὴν θεῖαν αἰδῶ ἢ πράξις μου, δὲν ἠράσθη ἐπίσης ὄνητοῦ; δὲν ἦτο ὄνητὸς ὁ Ἀχιλλεύς, δὲν ἦτο ὄνητὸς ὁ Ἄδωνις; σὺ αὐτὸς, πάτερ μου, εἰς τοῦ ὀποίου τὸ ὕψος οὔτε ν' ἀτενίσῃ κἂν δύναται ἡ προσβολή, δὲν ἐτίμησες διὰ τοῦ θεοῦ σου ἔρωτος τὴν Σεμέλην, τὴν Ἀλκμήνην, τὴν Ἰὼ, τὴν . . .

— Ἄρκει! μὴ φωνάζῃς παραλυμένος! διέκοψεν ὁ Ζεὺς.

— Ἐπειτα, ἐξηκολούσῃσεν ὁ Ἔρωσ, ἐξαπτόμενος ὀλονέν, ἡ κυρία μήτηρ μου, ἥτις φροντίζει τόσον πολὺ περὶ τῆς θεῖας ἀξιοπροπειίας καὶ τῆς θεῖας ἠδικῆς, ἔπρεπεν αὐτῆ πρώτη νὰ δίδῃ τὸ καλὸν παράδειγμα, καὶ νὰ μὴ τρέφῃ τὴν ἀνθρώπινον καταλαλιὰν καὶ τὴν γλωσσαλγίαν τῶν ἐπὶ γῆς γυναικῶν διὰ τῶν σκανδαλωδῶν τῆς ἐρώτων· ὁ ταλαίπωρος Ἡφαιστος ἠξέυρει τί ἐμαρτύρησεν ἐν τῇ ἀσυμφύλῳ συζυγίᾳ τῆς, καὶ ἐντρέπομαι νὰ ἀναδιφήσω ἐνώπιόν σου τὴν πολυφυλλον ἱστορίαν τῆς ἀπεράντου ἐρωτολογίας τῆς . . .

— Αὐτὰ εἶνε περιττὰ, ὑπέλαβε πάλιν ὁ Ζεὺς· τὸρα τί θελεῖς;

— Θέλω νὰ μείνω ἀνεόχλητος· θεῶν ν' ἀγαπῶ τὴν Ψυχὴν μου, χωρὶς ἡ σεμνὴ μήτηρ μου νὰ πειράζεται καὶ νὰ ἀγανακτῇ καὶ νὰ μὲ καταδικώσῃ· θεῶν νὰ ἤμαι κύριος τῆς καρδίας μου, ὡς αὐτῆ εἶνε τῆς ἰδικῆς τῆς.

— Τὴν ἀγαπᾷς λοιπὸν ἀληθῶς τὴν δεσποινίδα Ψυχὴν;

— "Αν τὴν ἀγαπῶ; . . .

— Τὴν νυμφεύσαι;

Ὁ Ἔρως ἐκοντοστάδην ὀλίγον, διότι τοῦ ἤρχετο κάπως ἀπροσδόκητος ἢ τοιαύτη ἐρώτησις· ἀλλ' ὁ δισταγμὸς τοῦ ὑπῆρξε βραχύς, καὶ ἀπήντησεν εὐθὺς μετ' ὀλίγον.

— Μάλιστα, πάτερ, τὴν νυμφεύομαι!

— Ἔστέ λοιπὸν ἀνὴρ καὶ γυνή! εἶπεν ὁ πατριάρχης τῶν θεῶν καὶ τοὺς ἠυλόγησεν.

Οὕτως ἐνυμφεύθησαν ὁ Ἔρως καὶ ἡ Ψυχή. Ὅτε δὲ οἱ λοιποὶ θεοὶ συνῆλθον ἐκ τῆς πρώτης των ἐκπλήξεως, εἶδον μετὰ νέας ἀπορίας, ὅτι ἡ ἑσπερινή των συναναστροφή μετεβλήθη εἰς γάμους, καὶ συμμετέσχον πάντες φαιδροὶ τῆς νέας ταύτης αὐτοσχεδίου πανηγύρεως.

Τώρα δὲ, ἀναγνώστὰ μου, ἅς τελειώσω τὸ διήγημά μου ὅπως τὸ ἤρχισα, διὰ τῆς τυπικῆς ἐκείνης φράσεως, δι' ἧς, ὡς ἐνδυμῆσαι, ἐπέβαινε πάντοτε ἡ μυθολόγος μάμμη σου τὸ παραμῦθι της, ἐπιλέγων, ὡς ἐκείνη· Καὶ ἐπέβασαν ἐκεῖνοι καλὰ καὶ ἡμεῖς καλλίτερα, μολονότι ἀγνωθ' ἀληθῶς, ἂν ἐπέβασες καλὰ ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ διηγήματος τούτου.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

Ἡ ΕΡΩΜΕΝΗ ΤΟΥ ΦΙΑΩΝΟΣ.

Σᾶς βεβαίῳ περιπατῶς νὰ γράψω ἐμελέτων,
Καὶ εἶχον θεῖμα ἕτοιμον κ' ἐμπνεομένου στάσιν
Ὅποτε ἔλαβον φαιδρὰν οἱ στοχαομοὶ μου φάσιν
Ἐκάγχασα τὴν τραγικὴν φενάκην καταδέτων.

Χθὲς ἔτυχε σχολαστικὸν ἐρῶντα ν' ἀπαντήσω,
Ἐκφράζοντα τὸ πάθος τοῦ πρὸς τὴν πεφιλημένην·
Πῶς ἤρχισε νομίζετε; προσβλέπων τὴν Ἑλένην
— Σὲ ἀγαπῶ, ἐφώνησεν, ὁ μέλλον ἀγαπήσω.

Κ' ἐκάγχασα τὴν τελετὴν αὐτὴν ἀναπολήσας
Ἄλλὰ ἠσδάνθη πρὸς αὐτὸν παλμοὺς εὐγνωμοσύνης·
Ὡς ἀποτρέψαντ' ἀπ' ἐμοῦ τὸ βέλος τῆς ὀδύνης
Μὲ κλίσιν βήματος τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος συγχύσας.

Διότι εἶναι μέγιστος ὁ ἀνδρωπος ἐκεῖνος
Ὁ προκαλῶν μειδιάμα, τὸ ἔαρ, εἰς τὰ χεῖλη·
Εὐγνωμοσύνην ὁ θνητὸς καὶ στέφανον ὀφείλει.
Ποῦ εἶναι τὸ μειδιάμα; εἶναι παντοῦ ὁ θρηῖνος.

Ἄρκει, ἀρκει ὁ στεναγμὸς ὃν ἡ πραγματικότης
Ἐκ τῆς καρδίας ἀποσπᾷ βροφῶσα τὴν καρδίαν
Πρὸς τί νὰ διεγείρωμεν κ' ἡμεῖς τὴν ἀδυμίαν;
Πρὸς τί τὸ δάκρυ; ἀρκετὰ θρηνεῖ ἡ ἀνδρωπότης.

Λοιπόν . . . ἀλλὰ τί ἔλεγον; δὲν ἐνδυμοῦμαι πλέον
Ἐ λήθη εἶναι ἀδελφή μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην
Καὶ πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν ἀποκοιμῶνται κλίνην·
Τὴν χάριν ἐλησμόνησα ἐντὸς λεπτῶν, βραχείων!

Ναὶ λησμονῶ ἐνίοτε, ἀλλ' ὅ,τι λησμονεῖται.
Τὴν ἐρωμένην μου τῆς χθὲς, τῆς αὔριον τὰ χρέη
Καὶ τὰ βιβλία τῶν σοφῶν ἐφ' ὧν ἡ λήθη κλαίει.
Θέλετε μνήμην; τοκισταὶ προτρέπω νὰ γενῆτε.

Καὶ ἤδη ἄνευ θέματος διέμεινα· νὰ παύσω;
Ἄλλὰ οἱ λογιώτατοι ζητοῦν ἀρχὴν καὶ τέλος·
Καὶ εἶμαι λίαν εὐπαθὴς πρὸς τῶν σοφῶν τὸ βέλος·
Ἄρκει ἀπλῶς νὰ τοὺς ἰδῶ ἵνα τὴν λύραν θραύσω.

Τὴν τῶν ὀνείρων ὑπερβάς ὁ Φίλων ἠλικίαν
Πολὺ ἠγάπησεν, ἀλλὰ ὀλίγον ἠγαπήθη·
Πολλάκις ὄρκους ἔρωτος ἀκούων ἐκοιμήθη
Καὶ ἐρωμένος προδοθεὶς ἠγέρθη τὴν πρωΐαν.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους καὶ πιστὴν ἀπήντησ' ἐρωμένην·
Πιστὴν ὡς εἰς τοὺς ποιητὰς ἐμμένει ἡ πενία
Τὸ ψεῦδος εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἡ ἀνοησία·
Πιστὴν ὡς ὁ ὑπάλληλος εἰς θέσιν νεμομένην.

Οἱ ποιηταὶ οἱ ψάλλοντες τὸ ὄμμα καὶ τὰ χεῖλη
Τὴν κόμην καὶ τὰς παρειὰς τὸν πόδα καὶ τὰς χεῖρας
Πρὸ ταύτης πάσας τὰς χορδὰς δὲ ἔθραυον τῆς λύρας
Δὲν ἔχει τίποτ' ἐξ αὐτῶν τοῦ Φίλωνος ἢ φίλη.

Καὶ τὴν ἠγάπα προσφιλῶς κ' ἐπίσης ἠγαπᾶτο
Κ' εἰς τῆς ζωῆς τὰς ἀτραποὺς ἐβάδιζον συγχρόνως
Καὶ ἦτο σύντροφος κοινὸς ὁ βίος καὶ ὁ πόνος
Καὶ εἰς ἐκείνην ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἀντανεκλάτο.

Πιστὴ, εἰς τὸν αἰῶν' αὐτὸν τὸν μέγαν! ποῖα χλεύη·
Μὲ τὰς ρυτίδας παλαιῶν αἰώνων ἐκοσμεῖτο
Καὶ εἶχε μεσαιωνικὰς ἀρχάς; λοιπὸν τίς ἦτο;
Ἄ Φίλων τὴν σκιὰν αὐτοῦ περιπαθῶς λατρεύει.

Γελάτε; ἀλλὰ θλιβερὰ δὲν εἶναι ἡ εἰρωνεία;
Ἄ Φίλων μάτην πανταχοῦ τὴν πίστιν ἐφευρήσας
Καὶ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν καὶ γῆν ἀνακινήσας
Ἐράσθη τῆς σκιᾶς αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποτυχίᾳ.

Γεννᾶται αὕτη μὲ ἡμᾶς, ἀκολουθεῖ πᾶν βῆμα
Καὶ εἰς ἡμέρας ἐορτῆς καὶ εἰς ἡμέρας πένθους
Σκιρτῶμεν καὶ αὕτη σκιρτᾷ καὶ ὁμοιάζει ἐνδοῦς·
Ἄν πάσχωμεν τῆς συμφορᾶς ἀναλαμβάνει σχῆμα.

Οὐδέποτε μνησικακεῖ, μᾶς ἀγαπᾷ λαθραίως
Περὶ τὸ σῶμα στρέφεται, συστέλλεται, ἀπλοῦται,
Ἄς φύλαξ ἀπειλητικὸς ἐνίοτε ὀρδοῦται
Καὶ εἶναι πρῶτος φίλος μας καὶ πάλιν τελευταῖος.

Ἴδετε πῶς ἐκτείνεται ἰσχνὴ καὶ τεθλιμμένη
Εἰς τὴν ἀκτῖνα τὴν ὠχρὰν τοῦ δύνοντος ἡλίου,
Πρὶν εἰς τὸ σκότος βυθισθῆ τὸ πλήρες μυστηρίου·
Εἰς τὴν μακρὰν αὐτὴν σκιὰν ὁ θάνατος προσμένει.

“Όταν τὸ σῶμα ἐκταθῆ εἰς τὴν ἐσχάτην κλίνην
Κατὰ τὸν τύπον ἔπεται τῶν φίλων συνοδία.
Πλὴν παραλλήλως ἄλλη τις ἀκολουθεῖ κηδεῖα·
Σκιαὶ τεσσάρων τὴν σκιὰν κομίζουσιν ἐκείνην.

Καὶ οὕτω βαίνει μὲ βραδὺ καὶ τεθλιμμένον βῆμα
Οὐχὶ ὡς σύζυγος Ἰνδοῦ, ἡ βία καιομένη,
Ἄλλ’ ἐκουσίως τὸν οὐδὸν τοῦ τάφου καταβαίνει
Καὶ καταπίπτει μεθ’ ἡμῶν νεκρὰ ὑπὸ τὸ μνήμα.

ᾠ μόνε σύντροφε πιστὲ τοῦ ἀνδρωπίνου βίου
Δὲν εἶσαι ἔλλειψις φωτὸς καὶ σύμβολον τοῦ πόνου
Τοῦ μεθ’ ἡμῶν βαδίζοντος διὰ παντὸς τοῦ χρόνου
Ἔως οὗ χάση ἢ ψυχὴ τὸ δάλπος τοῦ ἡλίου;

Δ. Παπαβῆγγόπουλος.